

I

(Νομοθετικές πράξεις)

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΙ

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ (ΕΕ) 2021/947 ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

της 9ης Ιουνίου 2021

για τη θέσπιση Μηχανισμού Γειτονίας, Ανάπτυξης και Διεθνούς Συνεργασίας — Παγκόσμια Ευρώπη, για την τροποποίηση και κατάργηση της απόφασης αριθ. 466/2014/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΕ) 2017/1601 και του κανονισμού (ΕΚ, Ευρατόμ) αριθ. 480/2009 του Συμβουλίου

(Κείμενο που παρουσιάζει ενδιαφέρον για τον ΕΟΧ)

ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ,

Έχοντας υπόψη τη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και ιδίως τα άρθρα 209 και 212 και το άρθρο 322 παράγραφος 1,

Έχοντας υπόψη την πρόταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής,

Κατόπιν διαβίβασης του σχεδίου νομοθετικής πράξης στα εθνικά κοινοβούλια,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής ⁽¹⁾,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Επιτροπής των Περιφερειών ⁽²⁾,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη του Ελεγκτικού Συνεδρίου ⁽³⁾,

Αποφασίζοντας σύμφωνα με τη συνήθη νομοθετική διαδικασία ⁽⁴⁾,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

- (1) Γενικός στόχος του «Μηχανισμού Γειτονίας, Ανάπτυξης και Διεθνούς Συνεργασίας – Παγκόσμια Ευρώπη» (ο «Μηχανισμός»), ο οποίος είναι ένα πρόγραμμα του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου, θα πρέπει να είναι η προάσπιση και η προώθηση των αξιών, αρχών και θεμελιωδών συμφερόντων της Ένωσης σε παγκόσμιο επίπεδο, προκειμένου να επιδιωχθούν οι στόχοι και οι αρχές της εξωτερικής δράσης της Ένωσης, όπως προβλέπεται στο άρθρο 3 παράγραφος 5, και στα άρθρα 8 και 21 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση (ΣΕΕ).
- (2) Σύμφωνα με το άρθρο 21 ΣΕΕ, η Ένωση μεριμνά για τη συνοχή μεταξύ των διαφόρων τομέων της εξωτερικής της δράσης και μεταξύ αυτών και των άλλων πολιτικών της, και εργάζεται για την επίτευξη υψηλού βαθμού συνεργασίας σε όλους τους τομείς των διεθνών σχέσεων. Το ευρύ φάσμα δράσεων που στηρίζει ο Μηχανισμός θα πρέπει να συμβάλει στην επίτευξη των στόχων που ορίζονται στο άρθρο 21 παράγραφοι 1 και 2 ΣΕΕ.
- (3) Η δράση της Ένωσης θα πρέπει να ερείδεται στο διεθνές δίκαιο των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, συμπεριλαμβανομένης της Οικουμενικής Διακήρυξης των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, και στο διεθνές ανθρωπιστικό δίκαιο, καθώς και να προωθεί τον σεβασμό προς τα ανωτέρω, θα πρέπει δε να διέπεται από την οικουμενικότητα και το αδιαίρετο των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

⁽¹⁾ ΕΕ C 110 της 22.3.2019, σ. 163.

⁽²⁾ ΕΕ C 86 της 7.3.2019, σ. 295.

⁽³⁾ ΕΕ C 45 της 4.2.2019, σ. 1.

⁽⁴⁾ Θέση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 27ης Μαρτίου 2019 (δεν έχει ακόμη δημοσιευθεί στην Επίσημη Εφημερίδα) και θέση του Συμβουλίου σε πρώτη ανάγνωση της 26ης Μαΐου 2021 (ΕΕ C 225 της 11.6.2021, σ. 1). Θέση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 8ης Ιουνίου 2021 (δεν έχει ακόμη δημοσιευθεί στην Επίσημη Εφημερίδα).

- (4) Σύμφωνα με το άρθρο 8 παράγραφος 1 ΣΕΕ, η Ένωση αναπτύσσει προνομιακές σχέσεις με τις γειτονικές χώρες, με στόχο την εγκαθίδρυση χώρου ευημερίας και καλής γειτονίας, ο οποίος θεμελιώνεται στις αξίες της Ένωσης και χαρακτηρίζεται από στενές και ειρηνικές σχέσεις βασιζόμενες στη συνεργασία. Ο Μηχανισμός θα πρέπει να συμβάλει στην επίτευξη του στόχου αυτού.
- (5) Κύριος στόχος της πολιτικής της Ένωσης στον τομέα της συνεργασίας για την ανάπτυξη, όπως ορίζεται στο άρθρο 208 ΣΛΕΕ, είναι ο περιορισμός και, μακροπρόθεσμα, η εξάλειψη της φτώχειας. Η πολιτική της Ένωσης στον τομέα της συνεργασίας για την ανάπτυξη συμβάλλει επίσης στους στόχους της εξωτερικής δράσης της Ένωσης, ιδίως για την προώθηση, στις αναπτυσσόμενες χώρες, της αιεφόρου ανάπτυξης από οικονομική, κοινωνική και περιβαλλοντική άποψη, με πρωταρχικό στόχο την εξάλειψη της φτώχειας, όπως ορίζεται στο άρθρο 21 παράγραφος 2 στοιχείο δ) ΣΕΕ.
- (6) Η Ένωση διασφαλίζει τη συνοχή της πολιτικής αναπτυξιακής συνεργασίας, όπως απαιτείται από το άρθρο 208 ΣΛΕΕ. Η Ένωση θα πρέπει να λάβει υπόψη τους στόχους της συνεργασίας για την ανάπτυξη στις πολιτικές που ενδέχεται να επηρεάσουν τις αναπτυσσόμενες χώρες, οι οποίες θα αποτελέσουν καθοριστικό στοιχείο της στρατηγικής για την επίτευξη των στόχων βιώσιμης ανάπτυξης (ΣΒΑ) που ορίζονται στην Ατζέντα του 2030 για τη βιώσιμη ανάπτυξη («Ατζέντα του 2030»), η οποία εγκρίθηκε από τα Ηνωμένα Έθνη (ΗΕ) τον Σεπτέμβριο του 2015. Η διασφάλιση της συνοχής των πολιτικών για τη βιώσιμη ανάπτυξη, όπως κατοχυρώνεται στην Ατζέντα του 2030, απαιτεί να ληφθούν υπόψη οι επιπτώσεις όλων των πολιτικών στη βιώσιμη ανάπτυξη σε όλα τα επίπεδα, εθνικά, εντός της Ένωσης, σε άλλες χώρες και παγκοσμίως.
- (7) Ο Μηχανισμός θα πρέπει να συμβάλει στη διατήρηση της ειρήνης, στην πρόληψη των συγκρούσεων και στην ενίσχυση της διεθνούς ασφάλειας, όπως ορίζεται στο άρθρο 21 παράγραφος 2 στοιχείο γ) της ΣΕΕ.
- (8) Ο Μηχανισμός θα πρέπει να θεσπιστεί για περίοδο επτά ετών ώστε η διάρκειά του να αντιστοιχεί στη διάρκεια του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου 2021-2027 που ορίζεται στον κανονισμό (ΕΕ, Ευρατόμ) 2020/2093 του Συμβουλίου ⁽⁵⁾ («ΠΔΠ 2021-2027»).
- (9) Ο Μηχανισμός θα πρέπει να προβλέπει δράσεις προς υποστήριξη των εν λόγω ενωσιακών στόχων και των πολιτικών εξωτερικής δράσης της Ένωσης και βασίζεται στις δράσεις που είχαν προηγουμένως υποστηριχθεί βάσει των κανονισμών (ΕΕ) αριθ. 230/2014 ⁽⁶⁾, (ΕΕ) αριθ. 232/2014 ⁽⁷⁾, (ΕΕ) αριθ. 233/2014 ⁽⁸⁾, (ΕΕ) αριθ. 234/2014 ⁽⁹⁾, (ΕΕ) αριθ. 235/2014 ⁽¹⁰⁾, (ΕΕ) αριθ. 236/2014 ⁽¹¹⁾ και (ΕΕ) 2017/1601 ⁽¹²⁾ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της απόφασης αριθ. 466/2014/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ⁽¹³⁾, των κανονισμών του Συμβουλίου (ΕΚ, Ευρατόμ) αριθ. 480/2009 ⁽¹⁴⁾, (Ευρατόμ) αριθ. 237/2014 ⁽¹⁵⁾ και (ΕΕ) 2015/322 ⁽¹⁶⁾, καθώς και βάσει της εσωτερικής συμφωνίας του 11ου Ευρωπαϊκού Ταμείου Ανάπτυξης (ΕΤΑ) ⁽¹⁷⁾.

⁽⁵⁾ Κανονισμός (ΕΕ, Ευρατόμ) 2020/2093 του Συμβουλίου, της 17ης Δεκεμβρίου 2020, για τον καθορισμό του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου για την περίοδο 2021-2027 (ΕΕ L 433I της 22.12.2020, σ. 11).

⁽⁶⁾ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 230/2014 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Μαρτίου 2014, για τη θέσπιση μηχανισμού συμβολής στη σταθερότητα και την ειρήνη (ΕΕ L 77 της 15.3.2014, σ. 1).

⁽⁷⁾ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 232/2014 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Μαρτίου 2014, για τη θέσπιση Ευρωπαϊκού Μηχανισμού Γειτονίας (ΕΕ L 77 της 15.3.2014, σ. 27).

⁽⁸⁾ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 233/2014 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Μαρτίου 2014, περί μηχανισμού χρηματοδότησης της αναπτυξιακής συνεργασίας την περίοδο 2014-2020 (ΕΕ L 77 της 15.3.2014, σ. 44).

⁽⁹⁾ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 234/2014 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Μαρτίου 2014, σχετικά με τη θέσπιση Μέσου Εταιρικής Σχέσης για τη συνεργασία με τρίτες χώρες (ΕΕ L 77 της 15.3.2014, σ. 77).

⁽¹⁰⁾ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 235/2014 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Μαρτίου 2014, για την καθιέρωση χρηματοδοτικού μέσου για τη δημοκρατία και τα ανθρώπινα δικαιώματα παγκοσμίως (ΕΕ L 77 της 15.3.2014, σ. 85).

⁽¹¹⁾ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 236/2014 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Μαρτίου 2014, για τον καθορισμό κοινών κανόνων και διαδικασιών για την εφαρμογή των μηχανισμών χρηματοδότησης της εξωτερικής δράσης της Ένωσης (ΕΕ L 77 της 15.3.2014, σ. 95).

⁽¹²⁾ Κανονισμός (ΕΕ) 2017/1601 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Σεπτεμβρίου 2017, για τη θέσπιση του Ευρωπαϊκού Ταμείου για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη (ΕΤΒΑ), της εγγύησης του ΕΤΒΑ και του Ταμείου Εγγυήσεων του ΕΤΒΑ (ΕΕ L 249 της 27.9.2017, σ. 1).

⁽¹³⁾ Απόφαση αριθ. 466/2014/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 16ης Απριλίου 2014 με την οποία χορηγείται εγγύηση της ΕΕ στην Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων για την κάλυψη ζημιών από χρηματοδοτικές δραστηριότητες που υποστηρίζουν επενδυτικά έργα εκτός της Ένωσης (ΕΕ L 135 της 8.5.2014, σ. 1).

⁽¹⁴⁾ Κανονισμός (ΕΚ, Ευρατόμ) αριθ. 480/2009 του Συμβουλίου, της 25ης Μαΐου 2009, για την ίδρυση Ταμείου εγγυήσεων για τις εξωτερικές δράσεις (ΕΕ L 145 της 10.6.2009, σ. 10).

⁽¹⁵⁾ Κανονισμός (Ευρατόμ) αριθ. 237/2014 του Συμβουλίου, της 13ης Δεκεμβρίου 2013, για τη θέσπιση μηχανισμού συνεργασίας στον τομέα της πυρηνικής ασφάλειας (ΕΕ L 77 της 15.3.2014, σ. 109).

⁽¹⁶⁾ Κανονισμός (ΕΕ) 2015/322 του Συμβουλίου, της 2ας Μαρτίου 2015, σχετικά με την εφαρμογή του 11ου Ευρωπαϊκού Ταμείου Ανάπτυξης (ΕΕ L 58 της 3.3.2015, σ. 1).

⁽¹⁷⁾ Εσωτερική συμφωνία μεταξύ των αντιπροσώπων των κυβερνήσεων των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, συνελθόντων στο πλαίσιο του Συμβουλίου, για τη χρηματοδότηση της βοήθειας της Ευρωπαϊκής Ένωσης βάσει του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου, για την περίοδο 2014 έως 2020, δυνάμει της συμφωνίας εταιρικής σχέσης ΑΚΕ-ΕΕ, καθώς και για τη χορήγηση χρηματοδοτικής ενίσχυσης στις υπερπόντιες χώρες και εδάφη για τις οποίες ισχύει το τέταρτο μέρος της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ L 210 της 6.8.2013, σ. 1).

- (10) Το παγκόσμιο πλαίσιο δράσης είναι η επιδίωξη μιας παγκόσμιας τάξης βασισμένης σε κανόνες και αξίες, με την πολυμερή προσέγγιση ως βασική της αρχή και τα Ηνωμένα Έθνη στον πυρήνα της. Η Ατζέντα του 2030, μαζί με τη συμφωνία του Παρισιού στη σύμβαση-πλαίσιο των Ηνωμένων Εθνών για την κλιματική αλλαγή (η «συμφωνία του Παρισιού») ⁽¹⁸⁾ και το πρόγραμμα δράσης της Αντίς Αμπέμπα της τρίτης διεθνούς διάσκεψης για τη χρηματοδότηση της ανάπτυξης (το «πρόγραμμα δράσης της Αντίς Αμπέμπα»), αποτελούν την απάντηση της διεθνούς κοινότητας στις παγκόσμιες προκλήσεις και τάσεις όσον αφορά τη βιώσιμη ανάπτυξη. Η Ατζέντα του 2030, στον πυρήνα της οποίας βρίσκονται οι ΣΒΑ, είναι ένα πλαίσιο μετασχηματισμού για την εξάλειψη της φτώχειας και την επίτευξη βιώσιμης ανάπτυξης σε παγκόσμιο επίπεδο. Έχει οικουμενική διάσταση και παρέχει ένα ολοκληρωμένο κοινό πλαίσιο για δράση που ισχύει για την Ένωση, τα κράτη μέλη και τους εταίρους της. Εξισορροπεί τις οικονομικές, κοινωνικές και περιβαλλοντικές διαστάσεις της βιώσιμης ανάπτυξης και αναγνωρίζει τις σημαντικές διασυνδέσεις μεταξύ των στόχων και υποστόχων της. Σκοπός της Ατζέντας του 2030 είναι να διασφαλιστεί η μέριμνα για όλους τους ανθρώπους· επιδιώκει δε να βοηθήσει πρωτίστως εκείνους που υστερούν περισσότερο. Η υλοποίηση της Ατζέντας του 2030 θα συντονίζεται στενά με άλλες σχετικές διεθνείς δεσμεύσεις της Ένωσης. Οι δράσεις που στηρίζονται βάσει του Μηχανισμού θα πρέπει να διέπονται από τις αρχές και τους στόχους που ορίζονται στην Ατζέντα του 2030, στη συμφωνία του Παρισιού και στο πρόγραμμα δράσης της Αντίς Αμπέμπα, θα πρέπει δε να συμβάλλουν στην επίτευξη των ΣΒΑ. Θα πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή στις διασυνδέσεις μεταξύ των ΣΒΑ και στις ολοκληρωμένες δράσεις που μπορούν να δημιουργήσουν παράλληλα οφέλη και να επιτύχουν πολλαπλούς στόχους με συνεκτικό τρόπο, χωρίς να υπονομεύονται άλλοι στόχοι.
- (11) Η εκτέλεση του παρόντος Μηχανισμού θα πρέπει να διέπεται από τις πέντε προτεραιότητες που θεσπίζονται στη συνολική στρατηγική της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την εξωτερική πολιτική και την πολιτική ασφαλείας (Ιούνιος 2016) (η «συνολική στρατηγική»), η οποία εγκρίθηκε από το Συμβούλιο στα συμπεράσματά του της 17ης Οκτωβρίου 2016 και η οποία εκπροσωπεί το όραμα της Ένωσης και το πλαίσιο για ενιαία και υπεύθυνα εξωτερική δράση σε σύμπραξη με άλλους εταίρους, για την προαγωγή των αξιών και των συμφερόντων της. Η Ένωση θα πρέπει να ενισχύσει τις εταιρικές σχέσεις, να προωθήσει τον διάλογο πολιτικής και τις συλλογικές αποκρίσεις στις προκλήσεις παγκόσμιας κλίμακας. Η δράση της θα πρέπει να στηρίζει τα θεμελιώδη συμφέροντα, τις αρχές και τις αξίες της Ένωσης σε όλες τις πτυχές της. Για να το επιτύχει αυτό, η Ένωση θα πρέπει να χρησιμοποιήσει μια ολοκληρωμένη προσέγγιση, καθώς και να τηρεί και να προωθεί τις αρχές του σεβασμού των υψηλών κοινωνικών, εργασιακών και περιβαλλοντικών προτύπων, μεταξύ άλλων και όσον αφορά την κλιματική αλλαγή, του κράτους δικαίου και του διεθνούς δικαίου, μεταξύ άλλων όσον αφορά το ανθρωπιστικό δίκαιο και το διεθνές δίκαιο των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.
- (12) Η εκτέλεση του Μηχανισμού θα πρέπει επίσης να διέπεται από την ευρωπαϊκή κοινή αντίληψη για την ανάπτυξη της 8ης Ιουνίου 2017 («η κοινή αντίληψη»), η οποία παρέχει το πλαίσιο για μια κοινή προσέγγιση από την Ένωση και τα κράτη μέλη της όσον αφορά τη συνεργασία για την ανάπτυξη, για την εφαρμογή της Ατζέντας του 2030 και του προγράμματος δράσης της Αντίς Αμπέμπα. Η εξάλειψη της φτώχειας, η αντιμετώπιση των διακρίσεων και των ανισοτήτων, η μέριμνα για όλους τους ανθρώπους, η προστασία του περιβάλλοντος και η καταπολέμηση της κλιματικής αλλαγής, καθώς και η ενίσχυση της ανθεκτικότητας βρίσκονται στο επίκεντρο της πολιτικής στον τομέα της συνεργασίας για την ανάπτυξη, θα πρέπει δε να αποτελούν τη βάση για την εκτέλεση του Μηχανισμού.
- (13) Ο Μηχανισμός θα πρέπει να λαμβάνει υπόψη σχετικά έγγραφα πολιτικής, συμπεριλαμβανομένων τυχόν μελλοντικών αναθεωρήσεών τους, όπως: τη Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για το καθεστώς των προσφύγων, τη Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για την εξάλειψη όλων των μορφών διακρίσεων κατά των γυναικών, τη Διεθνή Σύμβαση για τα δικαιώματα του παιδιού, το Πρόγραμμα δράσης της Διεθνούς Διάσκεψης για τον Πληθυσμό και την Ανάπτυξη (ICPD), τη Πλατφόρμα δράσης του Πεκίνου, τη Σύμβαση για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρίες, τη Γενική ιδέα της ΕΕ για τη στήριξη του αφοπλισμού, της αποστράτευσης και της επανένταξης, τη σφαιρική προσέγγιση της εφαρμογής από την ΕΕ των αποφάσεων 1325 (2000) και 1820 (2009) του Συμβουλίου Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών (ΣΑΗΕ) για τις γυναίκες, την ειρήνη και την ασφάλεια, τη γενική ιδέα για την ενίσχυση των δυνατοτήτων διαμεσολάβησης και διαλόγου της ΕΕ, τα συμπεράσματα του Συμβουλίου της 20ής Ιουνίου 2011 για την πρόληψη των συγκρούσεων, το στρατηγικό πλαίσιο της ΕΕ για τα ανθρώπινα δικαιώματα και τη δημοκρατία καθώς και τα σχέδια δράσης που βασίζονται σε αυτό, τα συμπεράσματα του Συμβουλίου της 14ης Νοεμβρίου 2016 σχετικά με στρατηγικό πλαίσιο της ΕΕ για τη στήριξη της μεταρρύθμισης του τομέα της ασφάλειας, με τα οποία το Συμβούλιο προσυπέγραψε την κοινή ανακοίνωση σχετικά με «Στοιχεία για μια στρατηγική της ΕΕ για τη στήριξη της μεταρρύθμισης του τομέα της ασφάλειας», τη στρατηγική της ΕΕ κατά των παράνομων πυροβόλων όπλων, φορητών όπλων και ελαφρού οπλισμού και των πυρομαχικών τους, τις κατευθυντήριες γραμμές της ΕΕ για τα ανθρώπινα δικαιώματα, άλλες σχετικές συμβάσεις των ΗΕ, τη Σύμβαση για την πυρηνική ασφάλεια του Διεθνούς Οργανισμού Ατομικής Ενέργειας.
- (14) Ο Μηχανισμός θα πρέπει να στοχεύει στην αύξηση της συνοχής και στη διασφάλιση της αποτελεσματικότητας της εξωτερικής δράσης της Ένωσης, βελτιώνοντας κατ' αυτόν τον τρόπο την εφαρμογή των διαφόρων πολιτικών εξωτερικής δράσης.

⁽¹⁸⁾ ΕΕ L 282 της 19.10.2016, σ. 4.

- (15) Σύμφωνα με τη συνολική στρατηγική, την κοινή αντίληψη και το Πλαίσιο Σεντάι για τη μείωση του κινδύνου καταστροφών 2015-2030, που υιοθετήθηκε στις 18 Μαρτίου 2015, θα πρέπει να αναγνωριστεί η ανάγκη μετάβασης από την αντιμετώπιση και συγκράτηση των κρίσεων προς μια περισσότερο διαρθρωτική, μακροπρόθεσμη προσέγγιση που αντιμετωπίζει αποτελεσματικότερα τις καταστάσεις αστάθειας, τις φυσικές και ανθρωπογενείς καταστροφές και τις παρατεταμένες κρίσεις. Θα πρέπει να δοθεί μεγαλύτερη προσοχή και να υιοθετηθούν συλλογικές προσεγγίσεις για τη μείωση, την πρόληψη και τον μετριασμό των κινδύνων, καθώς και την ετοιμότητα έναντι αυτών· πρέπει δε να καταβληθούν περισσότερες προσπάθειες για να ενισχυθούν η ταχεία αντίδραση και η βιώσιμη ανάκαμψη. Ο Μηχανισμός θα πρέπει συνεπώς να συμβάλει στην ενίσχυση της ανθεκτικότητας και στη σύνδεση της ανθρωπιστικής βοήθειας και της αναπτυξιακής δράσης ιδίως μέσω δράσεων ταχείας αντίδρασης, καθώς και μέσω σχετικών γεωγραφικών και θεματικών προγραμμάτων, διασφαλίζοντας παράλληλα τον σεβασμό των ανθρωπιστικών αρχών.
- (16) Σύμφωνα με τις διεθνείς δεσμεύσεις της Ένωσης όσον αφορά την σύμπραξη του Μπουσάν για ουσιαστική αναπτυξιακή συνεργασία που ανανεώθηκαν στο φόρουμ υψηλού επιπέδου του Νάϊρόμπι το 2016 και υπενθυμίζονται στην κοινή αντίληψη, η Ένωση, στο πλαίσιο της επίσημης αναπτυξιακής βοήθειας (EAB) που παρέχει και σε όλες τις μορφές βοήθειας, θα πρέπει να εφαρμόζει τις αρχές της αποτελεσματικότητας της ανάπτυξης, δηλαδή ανάληψη ίδιας ευθύνης για τις αναπτυξιακές προτεραιότητες από τις αναπτυσσόμενες χώρες, εστίαση στα αποτελέσματα, δημιουργία εταιρικών σχέσεων για την ανάπτυξη χωρίς αποκλεισμούς, διαφάνεια και αμοιβαία λογοδοσία, καθώς και ευθυγράμμιση και εναρμόνιση. Στο πλαίσιο αυτό, είναι σημαντικό οι εθνικές αναπτυξιακές στρατηγικές να περιλαμβάνουν ευρείες διαδικασίες διαβούλευσης σύμφωνα με τις αρχές της Διακήρυξης του Παρισιού για την αποτελεσματικότητα της βοήθειας, ιδίως όταν αυτές χρησιμεύουν ως βάση προγραμματισμού.
- (17) Δυνάμει των ΣΒΑ ο Μηχανισμός θα πρέπει να συνεισφέρει στην ενισχυμένη παρακολούθηση και υποβολή εκθέσεων με εστίαση στα αποτελέσματα, με κάλυψη των εκροών, των εκβάσεων και του αντικτύπου στις χώρες εταίρους που επωφελούνται από την εξωτερική χρηματοδοτική συνδρομή της Ένωσης.
- (18) Η Επιτροπή θα πρέπει να μεριμνήσει ώστε να υπάρχουν σαφείς μηχανισμοί παρακολούθησης και αξιολόγησης για την εξασφάλιση αποτελεσματικής λογοδοσίας και διαφάνειας στην εκτέλεση του προϋπολογισμού της Ένωσης και για τη διασφάλιση αποτελεσματικής αξιολόγησης της προόδου προς την επίτευξη των στόχων του Μηχανισμού. Όποτε είναι εφικτό και ενδεδειγμένο, τα αποτελέσματα της εξωτερικής δράσης της Ένωσης θα πρέπει να παρακολουθούνται και να αξιολογούνται με βάση προκαθορισμένους, διαφανείς, ειδικούς ανά χώρα και μετρήσιμους δείκτες, προσαρμοσμένους στις ιδιαιτερότητες και τους στόχους του Μηχανισμού και κατά προτίμηση με βάση το πλαίσιο αποτελεσμάτων της χώρας εταίρου.
- (19) Η Επιτροπή θα πρέπει να παρακολουθεί τακτικά τις δράσεις που χρηματοδοτούνται δυνάμει του Μηχανισμού και να εξετάζει την πρόοδο που έχει σημειωθεί ως προς την επίτευξη των αναμενόμενων αποτελεσμάτων, καλύπτοντας τις εκροές και τις εκβάσεις. Όποτε είναι δυνατόν, θα πρέπει να χρησιμοποιούνται τα υφιστάμενα πλαίσια αποτελεσμάτων. Οι δείκτες που χρησιμοποιούνται για τη μέτρηση της προόδου θα πρέπει να συνάδουν με τους ΣΒΑ και να είναι σαφείς, συναφείς και να διαθέτουν αξιόπιστες μεθοδολογίες. Τα δεδομένα για τους δείκτες θα πρέπει να είναι καλής ποιότητας και άμεσα διαθέσιμα. Οι τιμές των δεικτών την 1η Ιανουαρίου 2021 θα πρέπει να χρησιμοποιούνται ως βάση για την αξιολόγηση του βαθμού στον οποίο έχουν επιτευχθεί οι στόχοι του Μηχανισμού· οι τιμές αυτές θα τροφοδοτήσουν τις ετήσιες εκθέσεις καθώς και τις ενδιάμεσες και τελικές αξιολογήσεις του Μηχανισμού. Η Επιτροπή θα πρέπει επίσης να αξιοποιήσει κατάλληλα τις ανεξάρτητες εξωτερικές αξιολογήσεις. Στο πλαίσιο αυτό, η Επιτροπή θα πρέπει να διασφαλίζει, κατά περίπτωση, την κατάλληλη συμμετοχή του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, του Συμβουλίου, καθώς και άλλων ενδιαφερόμενων μερών, συμπεριλαμβανομένων των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών.
- (20) Η Επιτροπή θα πρέπει να υποβάλλει τις εκθέσεις αξιολόγησής της στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, στο Συμβούλιο και στα κράτη μέλη. Οι αξιολογήσεις δύναται να συζητούνται κατόπιν αιτήματος των κρατών μελών δυνάμει του παρόντος κανονισμού.
- (21) Ο Μηχανισμός θα πρέπει να συμβάλει στον συλλογικό στόχο της Ένωσης για την παροχή του 0,7 % του ακαθάριστου εθνικού εισοδήματος (ΑΕΕ) ως EAB εντός του χρονικού πλαισίου της Ατζέντας του 2030, διά της παροχής στήριξης σε ρεαλιστικές και επαληθεύσιμες δράσεις για την εκπλήρωση της εν λόγω δέσμευσης· η πρόοδος που σημειώνεται θα πρέπει να συνεχίσει να παρακολουθείται και να παρουσιάζεται υπό μορφή εκθέσεων. Στο πλαίσιο αυτό, τουλάχιστον το 93 % της χρηματοδότησης βάσει του Μηχανισμού θα πρέπει να συμβάλλει στις δράσεις που έχουν σχεδιαστεί κατά τρόπο ώστε να πληρούν τα κριτήρια για την EAB, όπως ορίζονται από την Επιτροπή Αναπτυξιακής Βοήθειας του Οργανισμού Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης (ΟΟΣΑ).
- (22) Προκειμένου να διασφαλιστεί η παροχή πόρων εκεί όπου υπάρχει μεγαλύτερη ανάγκη, ιδίως στις λιγότερο ανεπτυγμένες χώρες και στις χώρες που βρίσκονται σε κατάσταση αστάθειας και συγκρούσεων, ο Μηχανισμός θα πρέπει να συμβάλει στην επίτευξη του συλλογικού στόχου της Ένωσης για την παροχή μεταξύ 0,15 και 0,20 % του ΑΕΕ της Ένωσης ως EAB σε λιγότερο ανεπτυγμένες χώρες, βραχυπρόθεσμα, και για την παροχή 0,20 % του ΑΕΕ ως EAB εντός του χρονικού πλαισίου της Ατζέντας του 2030, διά της παροχής στήριξης σε ρεαλιστικές και επαληθεύσιμες δράσεις για την εκπλήρωση της εν λόγω δέσμευσης· η πρόοδος που σημειώνεται θα πρέπει να συνεχίσει να παρακολουθείται και να παρουσιάζεται υπό μορφή εκθέσεων. Όπως συμφωνήθηκε στην κοινή αντίληψη, οι δράσεις στο πλαίσιο του Μηχανισμού αναμένεται να συνεισφέρουν τουλάχιστον το 20 % της EAB που χρηματοδοτείται βάσει του Μηχανισμού στην κοινωνική ένταξη και την ανθρώπινη ανάπτυξη, συμπεριλαμβανομένων των βασικών κοινωνικών υπηρεσιών, όπως η υγεία, η εκπαίδευση, η διατροφή, η ύδρευση, η αποχέτευση και η υγιεινή, και η κοινωνική προστασία, ιδίως για τα πλέον περιθωριοποιημένα άτομα.

- (23) Ο Μηχανισμός θα πρέπει να στηρίζει τα παιδιά και τους νέους ως καταλύτες αλλαγής και συνεισφέροντες στην υλοποίηση της Ατζέντας του 2030, δίνοντας ιδιαίτερη προσοχή στις ανάγκες και τη χειραφέτησή τους.
- (24) Ο Μηχανισμός θα πρέπει να αντικατοπτρίζει την ανάγκη επικέντρωσης σε στρατηγικές προτεραιότητες, τόσο από γεωγραφική άποψη – Ευρωπαϊκή Γειτονία και Αφρική, καθώς και χώρες που είναι ευάλωτες και έχουν τη μεγαλύτερη ανάγκη – όσο και από θεματική άποψη – ασφάλεια, μετανάστευση, κλιματική αλλαγή και περιβάλλον, και ανθρώπινα δικαιώματα και δημοκρατία.
- (25) Ο Μηχανισμός θα πρέπει να συμβάλλει στη δημιουργία κρατικής και κοινωνικής ανθεκτικότητας στον τομέα της παγκόσμιας δημόσιας υγείας, με την αντιμετώπιση των απειλών για την παγκόσμια δημόσια υγεία, την ενίσχυση των συστημάτων υγείας, την επίτευξη καθολικής υγειονομικής κάλυψης, την πρόληψη και την καταπολέμηση των μεταδοτικών νόσων, και τη συμβολή στην εξασφάλιση οικονομικά προσιτών φαρμάκων και εμβολίων για όλους.
- (26) Τα χρηματοδοτικά κονδύλια που προβλέπονται για τα γεωγραφικά προγράμματα γειτονίας και υποσαχάριες Αφρικής θα πρέπει μόνο να αυξάνονται, δεδομένης της ιδιαίτερης προτεραιότητας που δίνει η Ένωση στις εν λόγω περιοχές.
- (27) Ο Μηχανισμός θα πρέπει να στηρίζει την εφαρμογή της Ευρωπαϊκής Πολιτικής Γειτονίας, όπως αναθεωρήθηκε το 2015 και εγκρίθηκε από το Συμβούλιο στα συμπεράσματά του της 14ης Δεκεμβρίου 2015, διατηρώντας παράλληλα επαρκή γεωγραφική ισορροπία, και την εφαρμογή πλαισίων περιφερειακής συνεργασίας, όπως η διασυνοριακή συνεργασία, η διακρατική και θαλάσσια συνεργασία, καθώς και οι εξωτερικές πτυχές των σχετικών μακροπεριφερειακών στρατηγικών και πολιτικών καθώς και των στρατηγικών και πολιτικών για τις θαλάσσιες λεκάνες στην ανατολική και νότια γειτονία, συμπεριλαμβανομένης της Βόρειας Διάστασης και της περιφερειακής συνεργασίας στον Εύξεινο Πόντο, καθώς επίσης η ολοκληρωμένη πολιτική της Ένωσης για την Αρκτική. Οι εν λόγω πρωτοβουλίες προσφέρουν πρόσθετα πολιτικά πλαίσια για την εμπάδυση των σχέσεων με τις χώρες εταίρους και μεταξύ τους, με βάση τις αρχές της αμοιβαίας λογοδοσίας, της συνιδιοκτησίας και της ευθύνης.
- (28) Η Ευρωπαϊκή Πολιτική Γειτονίας στοχεύει στην εμπάδυση της δημοκρατίας, στην προώθηση των ανθρώπινων δικαιωμάτων και τον σεβασμό του κράτους δικαίου, στη σταθεροποίηση των γειτονικών χωρών και την ενίσχυση της ανθεκτικότητάς τους, ιδίως μέσω της προώθησης πολιτικών, οικονομικών και κοινωνικών μεταρρυθμίσεων, ως κύριων πολιτικών προτεραιοτήτων της Ένωσης. Προκειμένου να επιτευχθεί ο στόχος της, η Ευρωπαϊκή Πολιτική Γειτονίας, η οποία αναθεωρήθηκε το 2015, επικεντρώνεται στους ακόλουθους τομείς προτεραιότητας: χρηστή διακυβέρνηση, δημοκρατία, κράτος δικαίου και ανθρώπινα δικαιώματα, με ιδιαίτερη έμφαση στην αύξηση της συνεργασίας με την κοινωνία των πολιτών· κοινωνικοοικονομική ανάπτυξη, συμπεριλαμβανομένης της καταπολέμησης της ανεργίας των νέων, καθώς επίσης εκπαίδευση και περιβαλλοντική βιωσιμότητα και ενισχυμένη συνδεσιμότητα· την ασφάλεια· και τη μετανάστευση και την κινητικότητα, συμπεριλαμβανομένης της αντιμετώπισης των βαθύτερων αιτιών της παράνομης μετανάστευσης και της αναγκαστικής μετατόπισης. Η διαφοροποίηση και η ενίσχυση της αμοιβαίας ανάληψης ίδιας ευθύνης, μεταξύ άλλων μέσω της υλοποίησης της προσέγγισης βάσει κινήτρων ανάλογα με τις επιδόσεις σε βασικούς τομείς, αποτελούν το σήμα κατατεθέν της Ευρωπαϊκής Πολιτικής Γειτονίας· αναγνωρίζονται διαφορετικά επίπεδα δέσμευσης και αντικατοπτρίζονται τα συμφέροντα κάθε χώρας όσον αφορά τη φύση και την εστίαση της εταιρικής σχέσης της με την Ένωση. Ο Μηχανισμός θα πρέπει να στηρίζει την εφαρμογή των συμφωνιών σύνδεσης, εταιρικής σχέσης και συνεργασίας, των από κοινού συμφωνηθέντων θεματολογίων σύνδεσης και των προτεραιοτήτων εταιρικής σχέσης και άλλων σχετικών, υφιστάμενων και μελλοντικών εγγράφων που συμφωνούνται από κοινού με τις χώρες στην περιοχή γειτονίας. Θα πρέπει να ενισχυθεί η προβολή της ενωσιακής βοήθειας στην περιοχή γειτονίας.
- (29) Ο Μηχανισμός θα πρέπει να στηρίζει την εφαρμογή της συμφωνίας εταιρικής σχέσης μεταξύ των μελών της ομάδας των κρατών της Αφρικής, της Καραϊβικής και του Ειρηνικού, αφενός, και της ευρωπαϊκής κοινότητας και των κρατών μελών αυτής, αφετέρου⁽⁹⁾ («συμφωνία εταιρικής σχέσης ΑΚΕ-ΕΕ»), που υπογράφηκε στην Κοτονού στις 23 Ιουνίου 2000 και τέθηκε σε ισχύ την 1η Απριλίου 2003, και μεταγενέστερες συμφωνίες με τις χώρες της ομάδας των κρατών της Αφρικής, της Καραϊβικής και του Ειρηνικού (ΑΚΕ) και να επιτρέπει στην Ένωση και στους εταίρους της στην ΑΚΕ να αναπτύξουν περαιτέρω ισχυρές συμμαχίες σε κρίσιμες παγκόσμιες προκλήσεις. Ειδικότερα, ο Μηχανισμός θα πρέπει να στηρίζει τη συνέχιση της εμπεδωμένης συνεργασίας μεταξύ της Ένωσης και της Αφρικανικής Ένωσης σύμφωνα με την κοινή στρατηγική Αφρικής-ΕΕ και να αξιοποιεί την εταιρική συμφωνία ΑΚΕ-ΕΕ, μεταξύ άλλων μέσω μιας προσέγγισης σε επίπεδο ηπείρου προς την Αφρική, και μιας αμοιβαία επωφελούς και ισότιμης εταιρικής σχέσης μεταξύ της Ένωσης και της Αφρικής.

⁽⁹⁾ ΕΕ L 317 της 15.12.2000, σ. 3. Η συμφωνία εταιρικής σχέσης ΑΚΕ-ΕΕ τροποποιήθηκε με τη συμφωνία που υπεγράφη στις 25 Ιουνίου 2005 στο Λουξεμβούργο (ΕΕ L 209 της 11.8.2005, σ. 27) και με τη συμφωνία που υπεγράφη στις 22 Ιουνίου 2010 στο Ουαγκαντούγκου (ΕΕ L 287 της 4.11.2010, σ. 3).

- (30) Η Ένωση θα πρέπει επίσης να επιδιώξει την περαιτέρω ανάπτυξη σχέσεων και τη δημιουργία εταιρικών σχέσεων με τρίτες χώρες στην Ασία και την Αμερική. Τα γεωγραφικά προγράμματα θα πρέπει να στηρίζουν τον Ειρηνικό και την Καραϊβική με ενδεικτικό ποσό τουλάχιστον 500 000 000 EUR και τουλάχιστον 800 000 000 EUR αντίστοιχα.
- (31) Ο Μηχανισμός θα πρέπει επίσης να συμβάλει στις εμπορικές πτυχές των εξωτερικών σχέσεων της Ένωσης, συμπεριλαμβανομένης της δέουσας επιμέλειας όσον αφορά την αλυσίδα εφοδιασμού, ώστε να διασφαλίζεται συνέπεια και αμοιβαία στήριξη μεταξύ της εμπορικής πολιτικής και των αναπτυξιακών στόχων και δράσεων της Ένωσης.
- (32) Η Ένωση θα πρέπει να επιδιώκει την αποτελεσματικότερη χρήση των διαθέσιμων πόρων προκειμένου να βελτιστοποιήσει τον αντίκτυπο της εξωτερικής δράσης της. Αυτό θα πρέπει να επιτευχθεί μέσω της συνοχής, της συνέπειας και της συμπληρωματικότητας μεταξύ των μηχανισμών χρηματοδότησης της εξωτερικής δράσης της Ένωσης, ιδίως του Μηχανισμού Προενταξιακής Βοήθειας που θεσπίστηκε με κανονισμό του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τη θέσπιση του Μηχανισμού Προενταξιακής Βοήθειας (ΜΠΒ ΙΙΙ) (κανονισμός ΜΠΒ ΙΙΙ), του Μέσου Ανθρωπιστικής Βοήθειας που θεσπίστηκε με τον κανονισμό του Συμβουλίου (ΕΚ) αριθ. 1257/96⁽²⁰⁾, της σύνδεσης των υπερπόντιων χωρών και εδαφών με την Ένωση, που θεσπίστηκε με απόφαση του Συμβουλίου για τη σύνδεση των Υπερπόντιων Χωρών και Εδαφών με την Ευρωπαϊκή Ένωση συμπεριλαμβανομένων των σχέσεων μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης αφενός, και της Γροιλανδίας και του Βασιλείου της Δανίας αφετέρου («απόφαση για τη σύνδεση υπερπόντιων χωρών, συμπεριλαμβανομένης της Γροιλανδίας»), του Ευρωπαϊκού Μηχανισμού Διεθνούς Συνεργασίας για την Πυρηνική Ασφάλεια, ο οποίος θεσπίστηκε με τον κανονισμό του Συμβουλίου (Ευρατόμ) 2021/948⁽²¹⁾, της κοινής εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφαλείας, συμπεριλαμβανομένης, κατά περίπτωση, της Κοινής Πολιτικής Ασφάλειας και Άμυνας, και του Ευρωπαϊκού Μηχανισμού για την Ειρήνη που θεσπίστηκε με την απόφαση (ΚΕΠΠΑ) 2021/509⁽²²⁾ του Συμβουλίου, ο οποίος χρηματοδοτείται εκτός του προϋπολογισμού της Ένωσης, καθώς και μέσω της δημιουργίας συνεργειών με άλλες πολιτικές και προγράμματα της Ένωσης.

Τούτο περιλαμβάνει συνοχή και συμπληρωματικότητα με μακροοικονομική συνδρομή, όπου αρμόζει. Προκειμένου να μεγιστοποιηθεί ο αντίκτυπος των συνδυασμένων παρεμβάσεων για την επίτευξη κοινού στόχου, ο Μηχανισμός θα πρέπει να επιτρέπει τον συνδυασμό της χρηματοδότησης με άλλα προγράμματα της Ένωσης, εφόσον οι συνεισφορές δεν καλύπτουν τις ίδιες δαπάνες.

- (33) Ο Μηχανισμός θα δώσει τη δυνατότητα στην Ένωση να ενισχύσει περαιτέρω την εξωτερική διάσταση του προγράμματος Erasmus+, αξιολοώντας την έως τώρα επιτυχία του. Ενδεικτικό ποσό ύψους 1 800 000 000 EUR από τα γεωγραφικά προγράμματα βάσει του Μηχανισμού θα πρέπει να χρησιμοποιείται για τη χρηματοδότηση δράσεων στο πλαίσιο της διεθνούς διάστασης του Erasmus, οι οποίες θα πρέπει να υλοποιούνται σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ) 2021/817 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου⁽²³⁾ και με το έγγραφο προγραμματισμού που υιοθετείται δυνάμει του Μηχανισμού. Ο προγραμματισμός βάσει του Μηχανισμού θα πρέπει να ενισχύει πλήρως τις δυνατότητες του προγράμματος Erasmus+.
- (34) Η ενωσιακή χρηματοδότηση βάσει του Μηχανισμού θα πρέπει να χρησιμοποιείται για τη χρηματοδότηση δράσεων στο πλαίσιο της διεθνούς διάστασης του προγράμματος «Δημιουργική Ευρώπη» που θεσπίστηκε με τον κανονισμό (ΕΕ) 2021/818 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου⁽²⁴⁾, προκειμένου να συμβάλει στην προώθηση των διεθνών πολιτιστικών σχέσεων και να αναγνωρίσει τον ρόλο του πολιτισμού στην προαγωγή των ευρωπαϊκών αξιών.
- (35) Η κύρια προσέγγιση για τις δράσεις που χρηματοδοτούνται βάσει του Μηχανισμού θα πρέπει να είναι μέσω γεωγραφικών προγραμμάτων, προκειμένου να μεγιστοποιηθεί ο αντίκτυπος της βοήθειας της Ένωσης και να προσεγγίσει με τη δράση της τις χώρες εταίρους και τους πολίτες τους. Αυτή η κύρια προσέγγιση θα πρέπει να συμπληρώνεται, όπου αυτό είναι σκόπιμο, από θεματικά προγράμματα και από δράσεις ταχείας αντίδρασης διασφαλίζοντας παράλληλα τη συνέπεια και τη συνοχή όλων των προγραμμάτων και δράσεων.

⁽²⁰⁾ Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1257/96 του Συμβουλίου, της 20ής Ιουνίου 1996, σχετικά με την ανθρωπιστική βοήθεια (ΕΕ L 163 της 2.7.1996, σ. 1).

⁽²¹⁾ Κανονισμός (Ευρατόμ) 2021/948 του Συμβουλίου, της 27ης Μαΐου 2021, για τη θέσπιση Ευρωπαϊκού Μηχανισμού Διεθνούς Συνεργασίας για την Πυρηνική Ασφάλεια που συμπληρώνει τον Μηχανισμό Γειτονίας, Ανάπτυξης και Διεθνούς Συνεργασίας - Παγκόσμια Ευρώπη βάσει της Συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Ατομικής Ενέργειας και για την κατάργηση του κανονισμού (Ευρατόμ) αριθ. 237/2014 (βλέπε σελίδα 79 της παρούσας Επίσημης Εφημερίδας).

⁽²²⁾ Απόφαση (ΚΕΠΠΑ) 2021/509 του Συμβουλίου, της 22ας Μαρτίου 2021, για τη θέσπιση Ευρωπαϊκού Μηχανισμού για την Ειρήνη και την κατάργηση της απόφασης (ΚΕΠΠΑ) 2015/528 (ΕΕ L 102 της 24.3.2021, σ. 14).

⁽²³⁾ Κανονισμός (ΕΕ) 2021/817 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 20ής Μαΐου 2021, που θεσπίζει το πρόγραμμα «Erasmus+»: το πρόγραμμα της Ένωσης για την εκπαίδευση και την κατάρτιση, τη νεολαία και τον αθλητισμό, και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1288/2013 (ΕΕ L 189 της 28.5.2021, σ. 1).

⁽²⁴⁾ Κανονισμός (ΕΕ) 2021/818 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 20ής Μαΐου 2021, για τη θέσπιση του προγράμματος «Δημιουργική Ευρώπη» (2021 έως 2027) και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1295/2013 (ΕΕ L 189 της 28.5.2021, σ. 34).

- (36) Οι τοπικές αρχές καλύπτουν ευρύ φάσμα υποεθνικών επιπέδων και κλάδων της κυβέρνησης, συμπεριλαμβανομένων των δήμων, των κοινοτήτων, των περιφερειών, των επαρχιών, των κομητειών, των περιφερειών και των ενώσεών τους. Σύμφωνα με την ευρωπαϊκή κοινή αντίληψη για την ανάπτυξη, η Ένωση θα πρέπει να προωθήσει τη στενή διαβούλευση και συνεργασία των τοπικών αρχών, καθώς και τη συμμετοχή τους στη συμβολή στη βιώσιμη ανάπτυξη και στην υλοποίηση των ΣΒΑ σε τοπικό επίπεδο, ιδίως όσον αφορά τη δημοκρατία, το κράτος δικαίου, τα ανθρώπινα δικαιώματα και τις θεμελιώδεις ελευθερίες, την κοινωνική δικαιοσύνη και τον ρόλο τους ως φορέων παροχής βασικών κοινωνικών υπηρεσιών. Η Ένωση θα πρέπει να αναγνωρίσει τους πολλαπλούς ρόλους που διαδραματίζουν οι τοπικές αρχές ως φορείς προώθησης μιας εδαφικής προσέγγισης στην τοπική ανάπτυξη, συμπεριλαμβανομένων των διαδικασιών αποκέντρωσης, της συμμετοχής και της λογοδοσίας. Η Ένωση θα πρέπει να ενισχύσει περαιτέρω τη στήριξη της για την ανάπτυξη ικανοτήτων των τοπικών αρχών, προκειμένου να ενισχυθεί η φωνή τους στη διαδικασία βιώσιμης ανάπτυξης και να προωθηθεί ο πολιτικός, κοινωνικός και οικονομικός διάλογος, καθώς και να προωθηθεί η αποκεντρωμένη συνεργασία. Η στήριξη υπέρ των τοπικών αρχών στο πλαίσιο των γεωγραφικών προγραμμάτων θα πρέπει να ανέρχεται ενδεικτικά σε τουλάχιστον 500 000 000 EUR.
- (37) Οι πολιτικές της Ένωσης και των κρατών μελών στον τομέα της συνεργασίας για την ανάπτυξη θα πρέπει να αλληλοσυμπληρώνονται και να αλληλοενισχύονται. Η Ένωση και τα κράτη μέλη της θα πρέπει να παραμείνουν ενωμένα στην πολυμορφία και να συνεργάζονται καλύτερα μεταξύ τους, χρησιμοποιώντας διάφορες εμπειρίες και προσεγγίσεις και λαμβάνοντας υπόψη τα αντίστοιχα συγκριτικά πλεονεκτήματά τους. Ως εκ τούτου, η Ένωση θα πρέπει να καλλιεργήσει τη συμμετοχικότητα και τη συνεργασία με τα κράτη μέλη που επιδιώκουν να μεγιστοποιήσουν την προστιθέμενη αξία και λαμβάνουν υπόψη την πείρα και τις ικανότητες, ενισχύοντας με τον τρόπο αυτό τα κοινά συμφέροντα, τις αξίες και τους κοινούς στόχους. Στο πλαίσιο αυτό, η Ένωση και τα κράτη μέλη της θα πρέπει επίσης να προωθήσουν την ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών, την ανταλλαγή γνώσεων και την ανάπτυξη ικανοτήτων μεταξύ τους. Σε περιπτώσεις μορφών ενωσιακής χρηματοδότησης στις οποίες εμπλέκονται δημόσιες διοικήσεις των κρατών μελών, όπως η αδελφοποίηση, θα πρέπει να συζητούνται με τα κράτη μέλη απλουστευμένες διατάξεις εφαρμογής και απλουστευμένες συμβατικές διατάξεις και να εφαρμόζονται σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ, Ευρατόμ) 2018/1046 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ⁽²⁵⁾ (ο «δημοσιονομικός κανονισμός»).
- (38) Σύμφωνα με την κοινή αντίληψη, η Ένωση και τα κράτη μέλη της θα πρέπει να ενισχύσουν τον κοινό προγραμματισμό για να αυξήσουν τον συλλογικό αντίκτυπο τους συγκεντρώνοντας τους πόρους και τις δυνατότητες που διαθέτουν. Ο κοινός προγραμματισμός θα πρέπει να προωθηθεί και να ενισχυθεί, παραμένοντας παράλληλα προαιρετικός, ευέλικτος, χωρίς αποκλεισμούς και προσαρμοσμένος στην κατάσταση της κάθε χώρας, θα πρέπει δε να καθιστά δυνατή την αντικατάσταση των εγγράφων προγραμματισμού της Ένωσης και των κρατών μελών από κοινά έγγραφα προγραμματισμού της Ένωσης. Ο κοινός προγραμματισμός θα πρέπει να βασίζεται στη δέσμευση, την οικειοποίηση και την ανάληψη ίδιας ευθύνης των χωρών εταίρων. Η Ένωση και τα κράτη μέλη της θα πρέπει να επιδιώκουν την υποστήριξη των χωρών εταίρων μέσω της από κοινού υλοποίησης, όποτε ενδείκνυται. Η από κοινού υλοποίηση θα πρέπει να είναι συμμετοχική και ανοιχτή σε όλους τους εταίρους της Ένωσης που συμφωνούν και μπορούν να συνεισφέρουν σε ένα κοινό όραμα, μεταξύ άλλων και σε οργανισμούς και αναπτυξιακά χρηματοπιστωτικά ιδρύματα των κρατών μελών, στις τοπικές αρχές, στον ιδιωτικό τομέα, στην κοινωνία των πολιτών και στον ακαδημαϊκό χώρο.
- (39) Τα κριτήρια που χρησιμοποιούνται για τον καθορισμό των αναγκών των εταίρων κατά την ανάπτυξη της προσέγγισης προγραμματισμού θα πρέπει να συνάδουν με τις αρχές διαφάνειας που ορίζονται στον παρόντα κανονισμό.
- (40) Δεδομένου ότι ο σεβασμός της δημοκρατίας, των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και του κράτους δικαίου είναι ουσιώδους σημασίας για τη χρηστή δημοσιονομική διαχείριση και την αποτελεσματική ενωσιακή χρηματοδότηση, όπως αναφέρεται στον δημοσιονομικό κανονισμό, η βοήθεια μπορεί να αναστέλλεται σε περιπτώσεις υποβάθμισης της δημοκρατίας, των ανθρωπίνων δικαιωμάτων ή του κράτους δικαίου σε τρίτες χώρες.
- (41) Η Ένωση έχει δεσμευθεί να διευκολύνει τους στόχους της συνεργασίας στον τομέα της πυρηνικής ασφάλειας που καθορίζονται στον κανονισμό (Ευρατόμ) 2021/948. Ως εκ τούτου, οι επιδόσεις των χωρών εταίρων όσον αφορά την εκπλήρωση των υποχρεώσεων και των δεσμεύσεων σχετικά με την πυρηνική ασφάλεια θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη και να συμπεριλαμβάνονται στον τακτικό πολιτικό διάλογο με τις εν λόγω χώρες. Σε περίπτωση που μια χώρα εταίρος συστηματικά δεν τηρεί τα βασικά πρότυπα πυρηνικής ασφάλειας και τις διατάξεις των σχετικών διεθνών συμβάσεων, η Ένωση θα πρέπει να λαμβάνει τα κατάλληλα μέτρα.

⁽²⁵⁾ Κανονισμός (ΕΕ, Ευρατόμ) αριθ. 2018/1046 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 18ης Ιουλίου 2018, σχετικά με τους δημοσιονομικούς κανόνες που εφαρμόζονται στον γενικό προϋπολογισμό της Ένωσης, την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΕ) αριθ. 1296/2013, (ΕΕ) αριθ. 1301/2013, (ΕΕ) αριθ. 1303/2013, (ΕΕ) αριθ. 1304/2013, (ΕΕ) αριθ. 1309/2013, (ΕΕ) αριθ. 1316/2013, (ΕΕ) αριθ. 223/2014, (ΕΕ) αριθ. 283/2014 και της απόφασης αριθ. 541/2014/ΕΕ και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΕ, Ευρατόμ) αριθ. 966/2012 (ΕΕ L 193 της 30.7.2018, σ. 1).

- (42) Στο πλαίσιο του Μηχανισμού, η Ένωση θα πρέπει να εγκύπτει στα ζητήματα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και του εκδημοκρατισμού σε όλα τα επίπεδα. Μολονότι η δημοκρατία και τα ανθρώπινα δικαιώματα, συμπεριλαμβανομένων της ισότητας των φύλων και της ενδυνάμωσης των γυναικών, θα πρέπει να αποτυπώνονται και να ενσωματώνονται σε όλα τα στάδια εφαρμογής του Μηχανισμού, η βοήθεια που παρέχει η Ένωση στο πλαίσιο των θεματικών προγραμμάτων για τα ανθρώπινα δικαιώματα και τη δημοκρατία, καθώς και για τις οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών, θα πρέπει να έχει ειδικό συμπληρωματικό και επιπρόσθετο ρόλο λόγω του παγκόσμιου χαρακτήρα της και της ανεξαρτησίας της δράσης της, η οποία δεν συνδέεται με τη συναίνεση των κυβερνήσεων και των δημόσιων αρχών των ενδιαφερόμενων τρίτων χωρών. Ο εν λόγω ρόλος θα πρέπει να επιτρέπει τη συνεργασία και τη δημιουργία συμπράξεων με την κοινωνία των πολιτών, ιδίως όσον αφορά τα ευαίσθητα ζητήματα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και της δημοκρατίας. Η Ένωση θα πρέπει να δίνει ιδιαίτερη προσοχή, με ευέλικτο τρόπο, σε χώρες και καταστάσεις έκτακτης ανάγκης όπου τα ανθρώπινα δικαιώματα και οι θεμελιώδεις ελευθερίες διατρέχουν μεγάλο κίνδυνο, και στις οποίες η έλλειψη σεβασμού προς τα δικαιώματα και τις ελευθερίες αυτές είναι ιδιαίτερα αισθητή και συστηματική.
- (43) Οι αποστολές εκλογικής παρατήρησης της ΕΕ θα πρέπει να συμβάλλουν στην αύξηση της διαφάνειας των εκλογικών διαδικασιών και της εμπιστοσύνης σε αυτές και να παρέχουν τεκμηριωμένη αξιολόγηση των εκλογών, καθώς και συστάσεις για την περαιτέρω βελτίωσή τους, στο πλαίσιο της συνεργασίας και του πολιτικού διαλόγου της Ένωσης με τις χώρες εταίρους. Ενδεικτικά, έως και το 25 % των πόρων που είχαν διατεθεί αρχικά στο θεματικό πρόγραμμα για τα ανθρώπινα δικαιώματα και τη δημοκρατία θα πρέπει να διατεθεί για τη χρηματοδότηση αποστολών εκλογικών παρατηρητών της ΕΕ.
- (44) Η εφαρμογή του Μηχανισμού θα πρέπει να καθοδηγείται από τις αρχές της ισότητας των φύλων, της ενδυνάμωσης των γυναικών και των κοριτσιών, καθώς και της πρόληψης και της καταπολέμησης της βίας κατά των γυναικών και της ενδοοικογενειακής βίας, και θα πρέπει να επιδιώκει την προστασία και την προώθηση των δικαιωμάτων των γυναικών σύμφωνα με τα σχέδια δράσης της ΕΕ για θέματα φύλου και τα σχετικά συμπεράσματα του Συμβουλίου και τις διεθνείς συμβάσεις, συμπεριλαμβανομένων των συμπερασμάτων του Συμβουλίου σχετικά με τις γυναίκες, την ειρήνη και την ασφάλεια της 10ης Δεκεμβρίου 2018. Η ενίσχυση της ισότητας των φύλων και της ενδυνάμωσης των γυναικών στην εξωτερική δράση της Ένωσης και η αύξηση των προσπαθειών για την επίτευξη των ελάχιστων προτύπων επιδόσεων που προβλέπονται στα σχέδια δράσης της ΕΕ για θέματα φύλου θα πρέπει να οδηγήσουν σε μια μετασχηματιστική, και ευαίσθητη ως προς τη διάσταση του φύλου, προσέγγιση σε όλες τις εξωτερικές δράσεις και τη διεθνή συνεργασία της Ένωσης. Τουλάχιστον το 85 % των νέων δράσεων που υλοποιούνται στο πλαίσιο του Μηχανισμού θα πρέπει να έχουν ως κύριο ή σημαντικό στόχο την ισότητα των φύλων, όπως ορίζεται από τον δείκτη πολιτικής για την ισότητα των φύλων της Επιτροπής Αναπτυξιακής Βοήθειας του ΟΟΣΑ. Τουλάχιστον 5 % των εν λόγω δράσεων θα πρέπει να έχουν ως κύριο στόχο την ισότητα των φύλων και τα δικαιώματα και τη χειραφέτηση των γυναικών και των κοριτσιών.
- (45) Ο Μηχανισμός αναγνωρίζει ότι η δημογραφική αύξηση και οι δημογραφικές μεταβολές μπορούν να έχουν σημαντικό αντίκτυπο στα αναπτυξιακά οφέλη και την οικονομική πρόοδο. Προκειμένου να διασφαλιστεί ότι οι σημερινές και οι μελλοντικές γενιές θα είναι σε θέση να αξιοποιήσουν πλήρως τις δυνατότητές τους με βιώσιμο τρόπο, ο Μηχανισμός θα πρέπει να στηρίζει τις προσπάθειες των εταίρων για μια ολοκληρωμένη προσέγγιση που θα ελαχιστοποιεί τις προκλήσεις που συνδέονται με την αύξηση του πληθυσμού και θα μεγιστοποιεί τα οφέλη ενός δημογραφικού μερίσματος, με παράλληλο σεβασμό προς το δικαίωμα κάθε χώρας να αποφασίζει για τη δημογραφική της πολιτική και με σεβασμό, προστασία και τήρηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων καθώς και της ισότητας των φύλων.
- (46) Οι οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών περιλαμβάνουν ένα ευρύ φάσμα φορέων με πολλαπλούς ρόλους και εντολές, το οποίο περιλαμβάνει όλες τις μη κρατικές, μη κερδοσκοπικές, ανεξάρτητες και μη βίαιες δομές, μέσω των οποίων οι πολίτες οργανώνονται για να επιδιώξουν κοινούς στόχους και ιδανικά, πολιτικά, πολιτιστικά, θρησκευτικά, περιβαλλοντικά, κοινωνικά ή οικονομικά. Πρόκειται για αστικές, αγροτικές, επίσημες και ανεπίσημες οργανώσεις που λειτουργούν σε τοπικό, εθνικό, περιφερειακό και διεθνές επίπεδο. Η Ένωση εκτιμά την ποικιλομορφία και τις ιδιαιτερότητες των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών, και συνεργάζεται με υπεύθυνες και διαφανείς οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών που συμμερίζονται την προσήλωσή της στη βιώσιμη ανάπτυξη και στις θεμελιώδεις αξίες της ειρήνης, της ελευθερίας, των ίσων δικαιωμάτων και της ανθρώπινης αξιοπρέπειας.

Ο Μηχανισμός θα πρέπει να παρέχει ενωσιακή στήριξη στις οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών για την επιδίωξη των αξιών, συμφερόντων και στόχων της Ένωσης. Θα πρέπει να ζητείται δεόντως η γνώμη των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών και να τους παρέχεται έγκαιρη πρόσβαση στις σχετικές πληροφορίες που θα τους επιτρέπουν να συμμετέχουν επαρκώς και να διαδραματίζουν ουσιαστικό ρόλο κατά τον σχεδιασμό, την υλοποίηση και τις συναφείς διαδικασίες παρακολούθησης των προγραμμάτων. Ο ρόλος των οργανώσεων που υποστηρίζουν τη δημοκρατία, τις ελεύθερες εκλογές, την κοινωνία των πολιτών, τα ανθρώπινα δικαιώματα και το κράτος δικαίου παγκοσμίως, όπως το Ευρωπαϊκό Ταμείο για τη Δημοκρατία, καθώς και των οργανώσεων πολιτών για την εκλογική παρατήρηση και οι ευρωπαϊκές και άλλες περιφερειακές και παγκόσμιες πλατφόρμες τους, θα πρέπει να υποστηριχθεί στο πλαίσιο του Μηχανισμού.

- (47) Ο Μηχανισμός θα πρέπει να ενθαρρύνει τη συμμετοχή των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών στη βιώσιμη ανάπτυξη και στην υλοποίηση των ΣΒΑ, μεταξύ άλλων, στους τομείς της δημοκρατίας, του κράτους δικαίου, των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των θεμελιωδών ελευθεριών, της κοινωνικής δικαιοσύνης και των βασικών κοινωνικών υπηρεσιών.
- (48) Ο παρών κανονισμός καθορίζει για τον Μηχανισμό χρηματοδοτικό κονδύλιο που αποτελεί, για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο, προνομιακή αναφορά κατά την ετήσια διαδικασία του προϋπολογισμού, κατά την έννοια του σημείου 18 της διοργανικής συμφωνίας, της 16ης Δεκεμβρίου 2020, μεταξύ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, για τη δημοσιονομική πειθαρχία, τη συνεργασία σε δημοσιονομικά θέματα και τη χρηστή δημοσιονομική διαχείριση, καθώς και τους νέους ιδίους πόρους, συμπεριλαμβανομένου ενός οδικού χάρτη για την εισαγωγή νέων ιδίων πόρων ⁽²⁶⁾.
- (49) Λόγω της σημασίας που έχει η αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής, σύμφωνα με τις δεσμεύσεις της Ένωσης για την εφαρμογή της συμφωνίας του Παρισιού και την επίτευξη των ΣΒΑ του ΟΗΕ, ο Μηχανισμός θα πρέπει να συμβάλει στην ενσωμάτωση της δράσης για το κλίμα στις ενωσιακές πολιτικές και στην επίτευξη του συνολικού στόχου του 30 % των δαπανών του προϋπολογισμού της Ένωσης υπέρ στόχων που σχετίζονται με το κλίμα. Οι δράσεις στο πλαίσιο του Μηχανισμού αναμένεται ότι θα συνεισφέρουν το 30 % του συνολικού χρηματοδοτικού κονδυλίου του σε στόχους για το κλίμα. Οι σχετικές δράσεις θα προσδιοριστούν κατά την εφαρμογή του Μηχανισμού, και η συνολική συνεισφορά στο πλαίσιο του Μηχανισμού θα πρέπει να αποτελεί μέρος των σχετικών διαδικασιών παρακολούθησης, αξιολόγησης και επανεξέτασης. Προκειμένου να συμβάλει στον τερματισμό και την αντιστροφή της υποβάθμισης της βιοποικιλότητας, ο Μηχανισμός θα πρέπει να συμβάλει στη φιλοδοξία της παροχής 7,5 % των ετήσιων δαπανών στο πλαίσιο του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου σε στόχους βιοποικιλότητας κατά το έτος 2024 και 10 % των ετήσιων δαπανών στο πλαίσιο του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου σε στόχους για τη βιοποικιλότητα το 2026 και το 2027, λαμβάνοντας παράλληλα υπόψη τις υφιστάμενες αλληλεπικαλύψεις μεταξύ των στόχων για το κλίμα και τη βιοποικιλότητα. Η ενωσιακή δράση στον τομέα αυτόν θα πρέπει να ευνοεί την τήρηση της συμφωνίας του Παρισιού και της σύμβασης για τη βιολογική ποικιλότητα, της σύμβασης πλαισίου των Ηνωμένων Εθνών για τις κλιματικές αλλαγές και της σύμβασης πλαισίου των Ηνωμένων Εθνών για την καταπολέμηση της απερίημωσης, και να μη συμβάλλει στην περιβαλλοντική υποβάθμιση ή να προκαλεί βλάβη στο περιβάλλον ή το κλίμα. Ειδικότερα, η χρηματοδότηση που χορηγείται στο πλαίσιο του Μηχανισμού θα πρέπει να συνάδει με τον μακροπρόθεσμο στόχο να συγκρατηθεί η αύξηση της μέσης θερμοκρασίας του πλανήτη αρκετά κάτω από τους 2 °C πάνω από τα προβιομηχανικά επίπεδα και να καταβληθούν προσπάθειες για περιορισμό της αύξησης της θερμοκρασίας στον 1,5 °C. Θα πρέπει επίσης να συνάδει με τον στόχο της αύξησης της ικανότητας προσαρμογής στις δυσμενείς επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής και της ενίσχυσης της ανθεκτικότητας στην κλιματική αλλαγή. Ιδιαίτερη προσοχή θα πρέπει να δίδεται σε δράσεις που δημιουργούν παράλληλα οφέλη και επιτυγχάνουν πολλαπλούς στόχους, μεταξύ άλλων για το κλίμα, τη βιοποικιλότητα και το περιβάλλον.
- (50) Η Ένωση θα πρέπει να προαγάγει τον εποικοδομητικό χειρισμό της κινητικότητας και όλων των πτυχών της μετανάστευσης, επιδιώκοντας να διασφαλίσει ότι η μετανάστευση γίνεται με ασφαλή και ορθά ρυθμισμένο τρόπο. Είναι σημαντικό να ενισχυθεί περαιτέρω η συνεργασία στον τομέα της μετανάστευσης με τις χώρες εταίρους με ταυτόχρονο σεβασμό των αρμοδιοτήτων των κρατών μελών, να αξιοποιηθούν τα οφέλη της εύτακτης, ασφαλούς, νόμιμης και υπεύθυνης μετανάστευσης και να αντιμετωπιστεί αποτελεσματικά η παράνομη μετανάστευση και η εκτόπιση πληθυσμών. Η εν λόγω συνεργασία θα πρέπει να συμβάλει στην εξασφάλιση πρόσβασης σε διεθνή προστασία, στην αντιμετώπιση των βαθύτερων αιτίων της παράνομης μετανάστευσης και της εκτόπισης πληθυσμών, στη βελτίωση της διαχείρισης των συνόρων και τη συνέχιση των προσπάθειών για την πρόληψη της παράνομης μετανάστευσης και της εκτόπισης πληθυσμών, την καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων και της παράνομης διακίνησης μεταναστών και στην καταβολή προσπαθειών για αξιοπρεπή και βιώσιμη επιστροφή, επανεισοχή και επανένταξη, κατά περίπτωση, με βάση την αμοιβαία λογοδοσία και τον πλήρη σεβασμό των ανθρωπιστικών υποχρεώσεων και των υποχρεώσεων σχετικά με τα ανθρώπινα δικαιώματα δυνάμει του διεθνούς και του ενωσιακού δικαίου, και διά της συνεργασίας με εκπροσώπους της διασποράς και της στήριξης των οδών νόμιμης μετανάστευσης. Ως εκ τούτου, η αποτελεσματική συνεργασία των τρίτων χωρών με την Ένωση στον τομέα αυτόν θα πρέπει να αποτελεί αναπόσπαστο στοιχείο του Μηχανισμού. Είναι σημαντικό να υπάρχει μεγαλύτερη συνοχή μεταξύ της μεταναστευτικής πολιτικής και της πολιτικής αναπτυξιακής συνεργασίας καθώς και άλλων εξωτερικών πολιτικών προκειμένου να διασφαλιστεί ότι η εξωτερική βοήθεια της Ένωσης στηρίζει τις χώρες εταίρους στην αποτελεσματικότερη διαχείριση της μετανάστευσης προς τον στόχο της βιώσιμης ανάπτυξης. Ο Μηχανισμός θα πρέπει να συμβάλει σε μια συντονισμένη, ολιστική και διαρθρωμένη προσέγγιση της μετανάστευσης, μεγιστοποιώντας τις συνέργειες και εφαρμόζοντας την αναγκαία μόχλευση.
- (51) Ο Μηχανισμός θα πρέπει να δίνει τη δυνατότητα στην Ένωση, σε συνεργασία με τα κράτη μέλη, να ανταποκρίνεται συνολικά στις προκλήσεις, τις ανάγκες και τις ευκαιρίες που σχετίζονται με τη μετανάστευση και την εκτόπιση πληθυσμών, με συνεκτικότητα και συμπληρωματικότητα ως προς τη μεταναστευτική πολιτική της Ένωσης. Για την επίτευξη αυτού του στόχου, και με την επιφύλαξη απρόβλεπτων περιστάσεων, ενδεικτικό ποσοστό 10 % του χρηματοδοτικού κονδυλίου για τον Μηχανισμό θα πρέπει να διατίθεται ιδίως σε δράσεις για τη στήριξη της διαχείρισης και της διακυβέρνησης της

⁽²⁶⁾ ΕΕ L 433 I της 22.12.2020, σ. 28.

μετανάστευσης και της εκτόπισης πληθυσμών, στο πλαίσιο των στόχων του Μηχανισμού. Επιπλέον, ο εν λόγω στόχος θα πρέπει επίσης να περιλαμβάνει δράσεις για την αντιμετώπιση των βαθύτερων αιτιών της παράνομης μετανάστευσης και της εκτόπισης πληθυσμών όταν αυτές στοχεύουν απευθείας συγκεκριμένες προκλήσεις που σχετίζονται με τη μετανάστευση και την εκτόπιση πληθυσμών. Οι δράσεις που σχετίζονται με τη μετανάστευση στο πλαίσιο του Μηχανισμού, όπως απαιτείται μέσω των γεωγραφικών και θεματικών προγραμμάτων του και των δράσεων ταχείας αντίδρασης, θα πρέπει να αξιοποιούν την εμπειρία που αποκτήθηκε κατά την εφαρμογή του Ευρωπαϊκού Θεματολογίου για τη Μετανάστευση και του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου 2014-2020, για τη δημιουργία ολοκληρωμένων εταιρικών σχέσεων. Η στήριξη της Ένωσης θα πρέπει να λαμβάνει υπόψη τα αναπτυξιακά οφέλη της νόμιμης μετανάστευσης. Οι δράσεις που σχετίζονται με τη μετανάστευση στο πλαίσιο του Μηχανισμού θα πρέπει να συμβάλλουν στην αποτελεσματική εφαρμογή των μεταναστευτικών συμφωνιών και διαλόγων μεταξύ της ΕΕ και τρίτων χωρών, διά της ενθάρρυνσης μορφών συνεργασίας που βασίζονται σε μια ευέλικτη παροτρυντική προσέγγιση και υποστηρίζονται από μηχανισμό συντονισμού στο πλαίσιο του Μηχανισμού. Ο μηχανισμός συντονισμού θα πρέπει να επιτρέπει την αντιμετώπιση των συνεχιζόμενων και αναδυόμενων προκλήσεων στον τομέα της μετανάστευσης στο πλαίσιο του Μηχανισμού κάνοντας χρήση όλων των ενδεδειγμένων στοιχείων μέσω ευέλικτης χρηματοδότησης, με τήρηση των χρηματοδοτικών του κονδυλίων και αξιοποιώντας την ευέλικτη εφαρμογή τους. Οι εν λόγω δράσεις θα πρέπει να υλοποιούνται με πλήρη σεβασμό του διεθνούς δικαίου, συμπεριλαμβανομένου του διεθνούς δικαίου για τα ανθρώπινα δικαιώματα και τους πρόσφυγες, καθώς και των αρμοδιοτήτων της Ένωσης και των κρατών μελών. Η Επιτροπή θα πρέπει να αναπτύξει και να χρησιμοποιεί ένα αποτελεσματικό και διαφανές σύστημα παρακολούθησης για τη μέτρηση των εν λόγω δαπανών και την υποβολή στοιχείων σχετικά με αυτές.

- (52) Ο Μηχανισμός θα πρέπει να λαμβάνει υπόψη τις ψηφιακές λύσεις και τις τεχνολογίες πληροφοριών και επικοινωνιών ως ισχυρούς παράγοντες προώθησης της βιώσιμης και χωρίς αποκλεισμούς οικονομικής μεγέθυνσης, θα πρέπει δε να συμβάλλει στην περαιτέρω προώθηση της ψηφιοποίησης.
- (53) Οι δράσεις που εγκρίνονται στο πλαίσιο του Μηχανισμού και αφορούν την καταπολέμηση της τρομοκρατίας και του οργανωμένου εγκλήματος, την ασφάλεια στον κυβερνοχώρο και την καταπολέμηση του εγκλήματος στον κυβερνοχώρο, καθώς και την ανάπτυξη ικανοτήτων των στρατιωτικών φορέων για τη στήριξη της ανάπτυξης και της ασφάλειας για την ανάπτυξη, θα πρέπει να αποσκοπούν στη δημιουργία άμεσων οφελών για τον πληθυσμό στον τομέα της ανθρώπινης ασφάλειας, να περιλαμβάνουν σχετικές ρηδές πρακτικές για τη διασφάλιση της βιωσιμότητας και της λογοδοσίας σε μεσοπρόθεσμο και μακροπρόθεσμο ορίζοντα, συμπεριλαμβανομένου του αποτελεσματικού δημοκρατικού ελέγχου, και να προάγουν το κράτος δικαίου, τη διαφάνεια και τις καθιερωμένες αρχές του διεθνούς δικαίου.
- (54) Στην Ατζέντα του 2030 τονίζεται η σημασία της προαγωγής ειρηνικών και χωρίς αποκλεισμούς κοινωνιών τόσο στο πλαίσιο του ΣΒΑ 16 όσο και για την επίτευξη άλλων αποτελεσμάτων αναπτυξιακής πολιτικής. Ο ΣΒΑ 16.a ζητεί συγκεκριμένα «ενίσχυση των σχετικών εθνικών θεσμών, μεταξύ άλλων μέσω της διεθνούς συνεργασίας, για την ανάπτυξη ικανοτήτων σε όλα τα επίπεδα, ιδίως στις αναπτυσσόμενες χώρες, με στόχο την πρόληψη της βίας και την καταπολέμηση της τρομοκρατίας και του εγκλήματος».
- (55) Στο ανακοινωθέν της υψηλού επιπέδου συνεδρίασης της 19ης Φεβρουαρίου 2016, η Επιτροπή Αναπτυξιακής Βοήθειας του ΟΟΣΑ επικαιροποίησε τις οδηγίες για την υποβολή εκθέσεων σχετικά με την ΕΑΒ στον τομέα της ειρήνης και της ασφάλειας. Η χρηματοδότηση των δράσεων στο πλαίσιο του Μηχανισμού συνιστά ΕΑΒ όταν πληροί τα κριτήρια που καθορίζονται στις εν λόγω οδηγίες ή σε τυχόν επόμενες οδηγίες υποβολής εκθέσεων επί των οποίων μπορεί να συμφωνήσει η Επιτροπή Αναπτυξιακής Βοήθειας.
- (56) Η ανάπτυξη ικανοτήτων για τη στήριξη της ανάπτυξης και της ασφάλειας για την ανάπτυξη θα πρέπει να χρησιμοποιείται μόνο σε εξαιρετικές περιπτώσεις, όταν οι στόχοι του κανονισμού δεν μπορούν να επιτευχθούν με την προσφυγή σε μη στρατιωτικούς φορείς.
- (57) Ο Μηχανισμός θα πρέπει να βασίζεται στην πείρα που αποκτήθηκε και στα διδάγματα που αντλήθηκαν από δράσεις για την ανάπτυξη ικανοτήτων για την ανάπτυξη και την ασφάλεια για την ανάπτυξη, ιδίως από σχετικές διαβουλεύσεις και αξιολογήσεις που πραγματοποιήθηκαν στο πλαίσιο του κανονισμού (ΕΕ) 2017/2306 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου⁽²⁷⁾. Στο πλαίσιο αυτό, η Επιτροπή θα πρέπει επίσης να λαμβάνει υπόψη, εφόσον κρίνεται σκόπιμο, κοινές αξιολογήσεις με τα κράτη μέλη.
- (58) Η Ένωση θα πρέπει επίσης να προωθήσει μια προσέγγιση προσεκτική ως προς τις διαστάσεις των συγκρούσεων και του φύλου σε όλες τις δράσεις και τα προγράμματα βάσει του Μηχανισμού.
- (59) Οι οριζόντιοι δημοσιονομικοί κανόνες που εγκρίθηκαν από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο βάσει του άρθρου 322 ΣΛΕΕ έχουν εφαρμογή στον παρόντα κανονισμό. Οι εν λόγω κανόνες θεσπίζονται στον Δημοσιονομικό Κανονισμό και καθορίζουν ιδίως τη διαδικασία κατάρτισης και εκτέλεσης του προϋπολογισμού μέσω επιχορηγήσεων, βραβείων, προμηθειών, έμμεσης εκτέλεσης, οικονομικών μηχανισμών, εγγυήσεων προϋπολογισμού, χρηματοπιστωτικής συνδρομής και της καταβολής των αμοιβών των εξωτερικών εμπειρογνομόνων, προβλέπουν δε ελέγχους της ευθύνης των οικονομικών φορέων. Οι κανόνες που θεσπίζονται βάσει του άρθρου 322 ΣΛΕΕ περιλαμβάνουν επίσης ένα γενικό καθεστώς αιρεσιμότητας για την προστασία του προϋπολογισμού της Ένωσης.

⁽²⁷⁾ Κανονισμός (ΕΕ) 2017/2306 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 12ης Δεκεμβρίου 2017, για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 230/2014 για τη θέσπιση μηχανισμού συμβολής στη σταθερότητα και την ειρήνη (ΕΕ L 335 της 15.12.2017, σ. 6).

- (60) Οι τύποι χρηματοδότησης και οι μέθοδοι υλοποίησης δυνάμει του παρόντος κανονισμού θα πρέπει να επιλέγονται με βάση την ικανότητά τους να συμβάλουν στην επίτευξη των ειδικών στόχων των δράσεων και να αποφέρουν αποτελέσματα, λαμβανομένων υπόψη, ιδίως, του κόστους των ελέγχων, της διοικητικής επιβάρυνσης και του αναμενόμενου κινδύνου μη συμμόρφωσης. Κατά την επιλογή αυτή θα πρέπει να εξετάζεται το ενδεχόμενο χρήσης κατ' αποκοπή ποσών, μοναδιαίων δαπανών και ενιαίων συντελεστών, καθώς και χρηματοδότησης που δεν συνδέεται με δαπάνες της σχετικής πράξης όπως αναφέρεται στο άρθρο 125 παράγραφος 1 στοιχείο α) του δημοσιονομικού κανονισμού.
- (61) Σύμφωνα με το άρθρο 193 παράγραφος 2 του δημοσιονομικού κανονισμού, η επιχορήγηση ενεργειών που έχουν ήδη αρχίσει χορηγείται μόνον στις περιπτώσεις που ο αιτών μπορεί να αποδείξει την ανάγκη έναρξης της ενέργειας πριν από την υπογραφή της συμφωνίας επιχορήγησης. Ωστόσο, οι δαπάνες που πραγματοποιήθηκαν πριν από την ημερομηνία υποβολής της αίτησης επιχορήγησης δεν είναι επιλέξιμες, με εξαίρεση ορισμένες δεόντως αιτιολογημένες εξαιρετικές περιπτώσεις. Προκειμένου να αποφευχθεί οποιαδήποτε διαταραχή της στήριξης της Ένωσης που θα μπορούσε να βλάψει τα συμφέροντα της Ένωσης, θα πρέπει να είναι δυνατόν να προβλέπεται στην απόφαση χρηματοδότησης, για περιορισμένο χρονικό διάστημα στην αρχή του ΠΔΠ 2021-2027, και μόνο σε δεόντως αιτιολογημένες περιπτώσεις, η επιλεξιμότητα των δράσεων και των δαπανών από την 1η Ιανουαρίου 2021, ακόμη και αν οι υλοποιηθείσες δράσεις και οι πραγματοποιηθείσες δαπάνες είναι προγενέστερες του χρόνου υποβολής της αίτησης επιχορήγησης.
- (62) Το νέο Ευρωπαϊκό Ταμείο για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη + (ETBA+), βασιζόμενο στο Ευρωπαϊκό Ταμείο για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη (ETBA) όπως θεσπίστηκε με τον κανονισμό (ΕΕ) 2017/1601, θα πρέπει να συνιστά μια ολοκληρωμένη χρηματοδοτική δέσμη που παρέχει χρηματοδοτική ικανότητα με τη μορφή επιχορηγήσεων, τεχνικής βοήθειας, χρηματοδοτικών μέσων, δημοσιονομικών εγγυήσεων και συνδυαστικών πράξεων παγκοσμίως. Το ETBA+, σε συνδυασμό με προσπάθειες για τη βελτίωση του επενδυτικού κλίματος των εταίρων, θα πρέπει να ενταχθεί στο Εξωτερικό Επενδυτικό Σχέδιο και να συνταιριάζει συνδυαστικές πράξεις και πράξεις δημοσιονομικών εγγυήσεων που καλύπτονται από την εγγύηση εξωτερικής δράσης, συμπεριλαμβανομένων αυτών που αφορούν την κάλυψη κινδύνων αθέτησης δημόσιου χρέους που σχετίζονται με τις δανειοδοτικές πράξεις, οι οποίες προγενέστερα πραγματοποιούνταν στο πλαίσιο της εντολής εξωτερικού δανεισμού της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων. Η κατανομή των κονδυλίων που πρόκειται να χρησιμοποιηθούν για πράξεις του ETBA+ θα πρέπει να βασίζεται στα σχετικά έγγραφα προγραμματισμού, ιδίως στις προτεραιότητες που ορίζονται σε αυτά, και θα πρέπει να λαμβάνει υπόψη, μεταξύ άλλων, τις ειδικές συνθήκες και ανάγκες κάθε χώρας ή περιφέρειας εταίρου και το σχετικό βάρος των κατανεμόμενων κονδυλίων ανά γεωγραφική περιοχή όπως προβλέπεται στον παρόντα κανονισμό. Ο προγραμματισμός θα πρέπει να οδηγεί σε κατάλληλη ισορροπία μεταξύ των συνδυαστικών πράξεων και των πράξεων δημοσιονομικών εγγυήσεων στο πλαίσιο του ETBA +, καθώς και άλλων μορφών ενωσιακής χρηματοδότησης που προβλέπονται στον παρόντα κανονισμό. Το ETBA+ θα πρέπει να υλοποιείται μέσω ανοικτής και συνεργατικής επενδυτικής αρχιτεκτονικής, ώστε να διασφαλίζεται η βέλτιστη χρήση της τομεακής και γεωγραφικής εμπειρογνομosύνης των επιλέξιμων αντισυμβαλλομένων και να μεγιστοποιείται ο αναπτυξιακός αντίκτυπος του. Το ETBA+ θα πρέπει να αποτελείται από περιφερειακές επενδυτικές πλατφόρμες εντός των περιφερειακών τομέων που καλύπτονται από τον παρόντα κανονισμό και, κατά περίπτωση, από τον κανονισμό ΜΠΒ III.

Προκειμένου να διασφαλιστεί η ανεξάρτητη, αμερόληπτη, χωρίς αποκλεισμούς και διαφανής διαχείριση κινδύνου του ETBA+, θα πρέπει να συσταθεί τεχνική ομάδα αξιολόγησης κινδύνων, ανοικτή σε εμπειρογνώμονες από την ΕΤΕπ, άλλους επιλέξιμους αντισυμβαλλομένους και ενδιαφερόμενα κράτη μέλη, η οποία θα οργανώνεται και θα διευθύνεται από την Επιτροπή. Η Επιτροπή θα πρέπει να διασφαλίζει ότι η ανταλλαγή πληροφοριών και αναλύσεων πραγματοποιείται εγκαίρως, με διαφάνεια και χωρίς αποκλεισμούς με όλα τα κράτη μέλη, λαμβανομένων δεόντως υπόψη των ζητημάτων εμπιστευτικότητας. Η Επιτροπή θα πρέπει να συνάπτει συμβάσεις εγγύησης εξωτερικής δράσης με όλους τους επιλέξιμους αντισυμβαλλομένους, συμπεριλαμβανομένης της ΕΤΕπ, μετά από διαβούλευση και λαμβάνοντας υπόψη τις συμβουλές της ομάδας τεχνικής αξιολόγησης κινδύνων, και θα πρέπει να παρουσιάζει τα βασικά στοιχεία των συμβάσεων αυτών στο οικείο στρατηγικό συμβούλιο.

- (63) Δεδομένου του ρόλου της δυνάμει των Συνθηκών και της εμπειρίας της κατά τη διάρκεια των τελευταίων δεκαετιών στην υποστήριξη των ενωσιακών πολιτικών, η ΕΤΕπ θα πρέπει να παραμείνει φυσικός εταίρος της Επιτροπής για την εκτέλεση πράξεων στο πλαίσιο της εγγύησης εξωτερικής δράσης. Η ΕΤΕπ και η Επιτροπή θα πρέπει να ενισχύσουν τη συνεργασία και τον συντονισμό τους καθ' όλη τη διάρκεια της εφαρμογής της εγγύησης εξωτερικής δράσης στο πλαίσιο του ETBA+, μεταξύ άλλων κατά τη διάρκεια της διαδικασίας προγραμματισμού και επιτόπου. Στην ΕΤΕπ θα πρέπει να ανατεθεί η υλοποίηση ειδικού επενδυτικού σκέλους που θα παρέχει συνολική κάλυψη κινδύνων για πράξεις με κράτη και μη εμπορικές υποκρατικές οντότητες ως αντισυμβαλλομένους, στο πλαίσιο του οποίου θα πρέπει να διαθέτει την αποκλειστικότητα εκτός εάν πρόκειται για πράξεις που η ΕΤΕπ αποφασίζει να μην εκτελέσει ή δεν δύναται να εκτελέσει. Θα πρέπει να δημιουργηθούν πρόσθετα μη αποκλειστικά ειδικά επενδυτικά σκέλη για την ΕΤΕπ, κατά περίπτωση, για να παρέχουν συνολική κάλυψη κινδύνων για πράξεις με εμπορικές υποκρατικές οντότητες ως αντισυμβαλλομένους και πράξεις για την προώθηση των άμεσων ξένων επενδύσεων, του εμπορίου και της διεθνοποίησης των οικονομιών των χωρών εταίρων, μεταξύ άλλων μέσω εισερχόμενων άμεσων ξένων επενδύσεων, καθώς και άλλων θεματικών προτεραιοτήτων της Ένωσης για τη στήριξη των στόχων του Μηχανισμού και σύμφωνα με τους ΣΒΑ, μεταξύ άλλων με ευρωπαϊκά ιδρύματα αναπτυξιακής χρηματοδότησης και οντότητες του ιδιωτικού τομέα της Ένωσης. Η εγγύηση της ΕΕ θα πρέπει να παρέχει κάλυψη πολιτικού κινδύνου μόνον για πράξεις του ιδιωτικού τομέα, που θα πρέπει να συνάδει με τις αντίστοιχες καλύψεις των οργανισμών εξαγωγικών πιστώσεων των κρατών μελών.

Τα εν λόγω επενδυτικά σκέλη, τα οποία θα πρέπει να συνιστούν τις ειδικές εντολές που χρειάζεται η ΕΤΕπ για να λειτουργεί εκτός της Ένωσης, θα πρέπει να εφαρμόζουν τους ίδιους κανόνες και όρους οποιουδήποτε άλλου επενδυτικού σκέλους στο πλαίσιο του ΕΤΒΑ+, συμπεριλαμβανομένων των κανόνων διακυβέρνησης, και, με εξαίρεση το αποκλειστικό επενδυτικό σκέλος, θα πρέπει να συγκροτούνται σύμφωνα με τη διαδικασία για την επιλεξιμότητα και επιλογή πράξεων και ομόλογων φορέων για την εγγύηση εξωτερικής δράσης στο πλαίσιο του ΕΤΒΑ+ που προβλέπεται από τον παρόντα κανονισμό. Γι' αυτά τα τρία ειδικά για την ΕΤΕπ επενδυτικά σκέλη, το συνολικό ενδεικτικό ποσό θα πρέπει να είναι 26 725 000 000 EUR. Τα ποσά για καθένα από τα επενδυτικά σκέλη θα πρέπει να τεκμηριώνονται και να επιβεβαιώνονται ως αποτέλεσμα της διαδικασίας προγραμματισμού στην αρχή του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου και κατά την επανεξέταση του προγραμματισμού. Οι στόχοι, οι προτεραιότητες και τα ποσά για καθένα από τα επενδυτικά σκέλη και την εφαρμογή τους θα πρέπει να διασφαλίζουν την πλήρη ευθυγράμμιση των πολιτικών με τις προτεραιότητες της Ένωσης και να συμμορφώνονται με τον παρόντα κανονισμό και τα σχετικά πολυετή ενδεικτικά προγράμματα, συμπεριλαμβανομένων των οικείων γεωγραφικών και θεματικών προτεραιοτήτων. Η μεθοδολογία για τις εκτιμήσεις κινδύνου και τις αμοιβές στο πλαίσιο του ΕΤΒΑ+ θα πρέπει να εφαρμόζεται με συνέπεια σε όλα τα επενδυτικά σκέλη, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που συγκροτούνται ειδικά για την ΕΤΕπ, προκειμένου να διασφαλίζονται ίσοι όροι ανταγωνισμού. Τα επενδυτικά σκέλη που εφαρμόζει η ΕΤΕπ θα πρέπει να μπορούν να καλύπτουν οποιαδήποτε από τις χώρες που είναι επιλέξιμες για την εγγύηση εξωτερικής δράσης, ιδίως όπου υπάρχει μεγαλύτερη ανάγκη και σύμφωνα με τις γεωγραφικές προτεραιότητες του Μηχανισμού και, κατά περίπτωση, του κανονισμού ΜΠΒ III. Οι εγγυήσεις του ΕΤΒΑ+ για πράξεις της ΕΤΕπ με εμπορικούς υποκρατικούς αντισυμβαλλομένους και οι πράξεις του ιδιωτικού τομέα θα πρέπει να παρέχονται υπό όρους παρόμοιους με τους προβλεπόμενους για τις εγγυήσεις που παρέχονται σε άλλους επιλέξιμους αντισυμβαλλομένους.

Θα πρέπει να είναι δυνατό οι εγγυήσεις του ΕΤΒΑ+ για πράξεις με κράτη και μη εμπορικές υποκρατικές οντότητες καθώς και για πράξεις με εμπορικές υποκρατικές οντότητες που δεν παράγουν σημαντικά έσοδα, τις οποίες αναλαμβάνει η ΕΤΕπ ή άλλοι επιλέξιμοι αντισυμβαλλόμενοι, να μην αμειβονται, ως συμβολή στη μείωση του κόστους χρηματοδότησης για επενδύσεις του δημόσιου τομέα που αναλαμβάνονται από χώρες εταίρους. Σύμφωνα με τους στόχους και τις γενικές αρχές του Μηχανισμού, με τα σχετικά ενδεικτικά έγγραφα προγραμματισμού, καθώς και, κατά περίπτωση, τον κανονισμό ΜΠΒ III, η Επιτροπή και η ΕΤΕπ θα πρέπει να συνάπτουν ειδικές συμβάσεις εγγύησης εξωτερικής δράσης για τα ειδικά επενδυτικά σκέλη της ΕΤΕπ.

- (64) Το ΕΤΒΑ+ θα πρέπει να στοχεύει στη στήριξη των επενδύσεων ως μέσο που συμβάλλει στην επίτευξη των ΣΒΑ ενθαρρύνοντας τη βιώσιμη και χωρίς αποκλεισμούς οικονομική, περιβαλλοντική και κοινωνική ανάπτυξη, τη μετάβαση σε μια βιώσιμη οικονομία προστιθέμενης αξίας και ένα σταθερό επενδυτικό περιβάλλον και προωθώντας την κοινωνικοοικονομική και περιβαλλοντική ανθεκτικότητα στις χώρες εταίρους με ιδιαίτερη έμφαση στην εξάλειψη της φτώχειας, συμβάλλοντας στη μείωση των κοινωνικοοικονομικών ανισοτήτων, στη βιώσιμη και χωρίς αποκλεισμούς οικονομική μεγέθυνση, στην καταπολέμηση της κλιματικής αλλαγής σύμφωνα με τη Συμφωνία του Παρισιού, στην προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή και τον μετριασμό της, στην προστασία και διαχείριση του περιβάλλοντος, στη δημιουργία αξιοπρεπών θέσεων εργασίας σύμφωνα με τα βασικά πρότυπα εργασίας της Διεθνούς Οργάνωσης Εργασίας (ΔΟΕ), στις οικονομικές ευκαιρίες, στις δεξιότητες και την επιχειρηματικότητα, στους κοινωνικοοικονομικούς τομείς, συμπεριλαμβανομένων των κοινωνικών επιχειρήσεων και των συνεταιρισμών, των πολύ μικρών, μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων («ΜΜΕ»), στη βιώσιμη συνδεσιμότητα, και στη στήριξη σε ευάλωτες ομάδες, στον σεβασμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, στην ισοτιμία των φύλων και την ενδυνάμωση των γυναικών και των νέων, καθώς και αντιμετωπίζοντας τα κοινωνικοοικονομικά βαθύτερα αίτια της παράνομης μετανάστευσης και τα βαθύτερα αίτια της εκτόπισης πληθυσμών, σύμφωνα με τα σχετικά ενδεικτικά έγγραφα προγραμματισμού.

Η υλοποίηση του ΕΤΒΑ+ θα πρέπει να συμμορφώνεται με τους στόχους, τις γενικές αρχές και το πλαίσιο πολιτικής του Μηχανισμού και, κατά περίπτωση, του κανονισμού ΜΠΒ III, ιδίως με τις εφαρμοστέες διεθνώς συμφωνηθείσες κατευθυντήριες γραμμές, αρχές και συμβάσεις για τις επενδύσεις, συμπεριλαμβανομένων των αρχών του ΟΗΕ για υπεύθυνες επενδύσεις, των κατευθυντήριων αρχών του ΟΗΕ για τις επιχειρήσεις και τα ανθρώπινα δικαιώματα, των κατευθυντήριων γραμμών του ΟΟΣΑ για τις πολυεθνικές επιχειρήσεις, των αρχών του Οργανισμού Τροφίμων και Γεωργίας του ΟΗΕ για υπεύθυνες επενδύσεις στα συστήματα γεωργίας και τροφίμων, των συμβάσεων της ΔΟΕ, του διεθνούς δικαίου για τα ανθρώπινα δικαιώματα και των αρχών της αναπτυξιακής αποτελεσματικότητας, όπως ορίστηκαν από τη Σύμπραξη του Μπουσάν για αποτελεσματική αναπτυξιακή συνεργασία και επιβεβαιώθηκαν στο φόρουμ υψηλού επιπέδου του Ναϊρόμπι το 2016, συμπεριλαμβανομένης της ανάληψης ευθύνης από τη χώρα, της ευθυγράμμισης, της επικέντρωσης στα αποτελέσματα, της διαφάνειας και της αμοιβαίας λογοδοσίας, καθώς και τον στόχο αποσύνδεσης της βοήθειας από όρους. Ιδιαίτερη προσοχή θα πρέπει να δοθεί στις χώρες οι οποίες διαπιστώνεται ότι πλήττονται από αστάθεια ή συγκρούσεις, στις λιγότερο ανεπτυγμένες χώρες, στα αναπτυσσόμενα μικρά νησιωτικά κράτη, στις περικόλειστες αναπτυσσόμενες χώρες και στις υπερχρεωμένες φτωχές χώρες.

- (65) Το ETBA+ θα πρέπει να συμβάλλει στη μεγιστοποίηση της προσθετικότητας, στην αντιμετώπιση των ανεπαρειών της αγοράς και των υποβέλτιστων επενδυτικών συνθηκών, στη στήριξη των τοπικών δημόσιων φορέων ώστε να επιτύχουν κλιμάκωση και αυτόνομη χρηματοδότηση των επενδύσεών τους, στη δημιουργία καινοτόμων προϊόντων και στην κινητοποίηση κεφαλαίων («crowd-in») του ιδιωτικού τομέα. Η προσθετικότητα θα πρέπει να εφαρμόζεται σύμφωνα με τους στόχους και τις αρχές του Μηχανισμού και με άλλες συναφείς πολιτικές της Ένωσης. Η συμμετοχή του ιδιωτικού τομέα, συμπεριλαμβανομένων των ΜΜΕ, στη συνεργασία της Ένωσης με τις χώρες εταίρους μέσω του ETBA+ θα πρέπει να έχει μετρήσιμο και προσθετικό αναπτυξιακό αντίκτυπο χωρίς στρέβλωση της τοπικής αγοράς και αθέμιτο ανταγωνισμό με τους τοπικούς οικονομικούς παράγοντες. Θα πρέπει να είναι οικονομικά αποδοτική, διαφανής, με βάση την αμοιβαία λογοδοσία και τον επιμερισμό του κινδύνου και του κόστους. Επιπλέον, το ETBA+ θα πρέπει να λειτουργεί ως «υπηρεσία μίας στάσης» που θα δέχεται χρηματοδοτικές προτάσεις από χρηματοπιστωτικά ιδρύματα και δημόσιους ή ιδιώτες επενδυτές, και θα παρέχει ευρύ φάσμα οικονομικής στήριξης προς τις επιλέξιμες επενδύσεις. Η μόχλευση μέσω του ETBA+ θα πρέπει να αξιολογείται διά της μέτρησης της κινητοποίησης πρόσθετης χρηματοδότησης για τη βιώσιμη ανάπτυξη με χρήση χρηματοδοτικής στήριξης του ETBA+. Το αποτέλεσμα μόχλευσης θα πρέπει να μετράται σύμφωνα με τον ορισμό του άρθρου 2 σημείο 38 του δημοσιονομικού κανονισμού και τους διεθνείς κανόνες και πρακτικές για τη μέτρηση των ποσών που κινητοποιούνται από τον ιδιωτικό τομέα μέσω επίσημων παρεμβάσεων αναπτυξιακής χρηματοδότησης, όπως οι μεθοδολογίες της Επιτροπής Αναπτυξιακής Βοήθειας του ΟΟΣΑ. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο θα πρέπει να μπορούν να προσκαλούν επιλέξιμους αντισυμβαλλομένους και την κοινωνία των πολιτών σε ανταλλαγή απόψεων σχετικά με χρηματοδοτικές και επενδυτικές πράξεις που καλύπτονται από τον παρόντα κανονισμό.
- (66) Θα πρέπει να θεσπιστεί εγγύηση εξωτερικής δράσης στη βάση της υφιστάμενης εγγύησης ETBA που θεσπίστηκε από τον κανονισμό (ΕΕ) 2017/1601 και των εγγυήσεων που λαμβάνουν τη στήριξη του ταμείου εγγυήσεων για την εξωτερική δράση που θεσπίστηκε με τον κανονισμό (ΕΚ, Ευρατόμ) αριθ. 480/2009. Η εγγύηση εξωτερικής δράσης θα πρέπει να στηρίζει τις πράξεις του ETBA+ που καλύπτονται από τις δημοσιονομικές εγγυήσεις, τη μακροοικονομική συνδρομή και τα δάνεια προς τρίτες χώρες βάσει της απόφασης 77/270/Ευρατόμ του Συμβουλίου⁽²⁸⁾. Οι πράξεις αυτές θα πρέπει να στηρίζονται από πιστώσεις στο πλαίσιο του Μηχανισμού, καθώς και πιστώσεις στο πλαίσιο του κανονισμού ΜΠΒ III και του κανονισμού (Ευρατόμ) 2021/948, που θα πρέπει επίσης να καλύπτουν τις προβλέψεις και τις υποχρεώσεις που απορρέουν από δάνεια μακροοικονομικής συνδρομής και δάνεια προς τρίτες χώρες που αναφέρονται στο άρθρο 10 παράγραφος 2 του κανονισμού (Ευρατόμ) 2021/948, αντίστοιχα. Κατά τη χρηματοδότηση των πράξεων του ETBA+, θα πρέπει να δίνεται προτεραιότητα σε όσες μεγιστοποιούν την προσθετικότητα και τον αναπτυξιακό αντίκτυπο, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που έχουν υψηλό αντίκτυπο στη δημιουργία αξιοπρεπών θέσεων εργασίας και των οποίων η σχέση κόστους-οφέλους ενισχύει τη βιωσιμότητα των επενδύσεων καθώς και όσων συνυπολογίζουν τη βιωσιμότητα και τον μακροπρόθεσμο αναπτυξιακό αντίκτυπο. Οι πράξεις που υποστηρίζονται από την εγγύηση εξωτερικής δράσης θα πρέπει να συνοδεύονται από μια ενδεδειγμένη εκ των προτέρων εκτίμηση των περιβαλλοντικών, οικονομικών και κοινωνικών πτυχών, όπως ενδείκνυται και σύμφωνα με τις απαιτήσεις περί βελτίωσης της νομοθεσίας.

Οι δημοσιονομικές εγγυήσεις και τα χρηματοδοτικά μέσα θα πρέπει να τηρούν την πολιτική της Ένωσης για τις μη συνεργάσιμες περιοχές φορολογικής δικαιοδοσίας, και τυχόν επικαιροποιήσεις αυτής, όπως ορίζεται στις σχετικές νομικές πράξεις της Ένωσης και στα συμπεράσματα του Συμβουλίου, ιδίως στα συμπεράσματα του Συμβουλίου της 8ης Νοεμβρίου 2016 και στο παράρτημά τους, καθώς και τις αρχές που ορίζονται στην οδηγία (ΕΕ) 2015/849 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου⁽²⁹⁾. Εφαρμόζονται όλες οι σχετικές διατάξεις του δημοσιονομικού κανονισμού, ιδίως εκείνες που αφορούν την έμμεση διαχείριση ως έχουν στον τίτλο VI του δημοσιονομικού κανονισμού. Η παροχή βασικών δημόσιων υπηρεσιών θα πρέπει να παραμείνει κρατική ευθύνη.

- (67) Για να καταστεί δυνατή η ευελιξία, να αυξηθεί η ελκυστικότητα του ιδιωτικού τομέα και να μεγιστοποιηθεί ο αντίκτυπος των επενδύσεων, θα πρέπει να προβλεφθεί παρέκκλιση όσον αφορά τους επιλέξιμους αντισυμβαλλομένους από τους κανόνες που αφορούν τις μεθόδους εκτέλεσης του ενωσιακού προϋπολογισμού, όπως ορίζονται στον δημοσιονομικό κανονισμό. Οι εν λόγω επιλέξιμοι αντισυμβαλλόμενοι είναι επίσης δυνατόν να είναι φορείς οι οποίοι δεν είναι επιφορτισμένοι με την υλοποίηση σύμπραξης δημόσιου και ιδιωτικού τομέα ή φορείς που διέπονται από το ιδιωτικό δικαίωμα μιας χώρας εταίρου.
- (68) Προκειμένου να αυξηθεί ο αντίκτυπος της εγγύησης εξωτερικής δράσης, τα κράτη μέλη και τα συμβαλλόμενα μέρη της συμφωνίας για τον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο⁽³⁰⁾ θα πρέπει να έχουν τη δυνατότητα να παρέχουν συνεισφορές με τη μορφή μετρητών ή εγγύησης. Η συνεισφορά υπό μορφή εγγύησης δεν θα πρέπει να υπερβαίνει το 50 % του ποσού των πράξεων που εγγυάται η Ένωση. Οι χρηματοπιστωτικές υποχρεώσεις που προκύπτουν από την εν λόγω εγγύηση δεν θα πρέπει να συνοδεύονται από σχετική πρόβλεψη και το αποδεματικό ρευστότητας θα πρέπει να παρέχεται από το κοινό ταμείο προβλέψεων που θεσπίζεται από το άρθρο 212 του δημοσιονομικού κανονισμού.

⁽²⁸⁾ Απόφαση 77/270/Ευρατόμ του Συμβουλίου, της 29ης Μαρτίου 1977, περί εξουσιοδότησης της Επιτροπής να συνάπτει δάνεια Ευρατόμ με σκοπό τη συμμετοχή στη χρηματοδότηση των πυρηνικών σταθμών παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας (ΕΕ L 88 της 6.4.1977, σ. 9).

⁽²⁹⁾ Οδηγία (ΕΕ) 2015/849 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 20ής Μαΐου 2015, σχετικά με την πρόληψη της χρησιμοποίησης του χρηματοπιστωτικού συστήματος για τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες ή για τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας, την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 648/2012 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, και την κατάργηση της οδηγίας 2005/60/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και της οδηγίας 2006/70/ΕΚ της Επιτροπής (ΕΕ L 141 της 5.6.2015, σ. 73).

⁽³⁰⁾ ΕΕ L 1 της 3.1.1994, σ. 3.

- (69) Οι εξωτερικές δράσεις υλοποιούνται συχνά σε ένα εξαιρετικά ευμετάβλητο περιβάλλον που απαιτεί συνεχή και ταχεία προσαρμογή στις εξελισσόμενες ανάγκες των εταίρων της Ένωσης, στις παγκόσμιες προκλήσεις για τα ανθρώπινα δικαιώματα, τη δημοκρατία και τη χρηστή διακυβέρνηση, την ασφάλεια και τη σταθερότητα, την κλιματική αλλαγή και το περιβάλλον, τους ωκεανούς, καθώς και σε προκλήσεις που σχετίζονται με τη μετανάστευση και την εκτόπιση πληθυσμών και τα βαθύτερα αίτια αυτών. Η συμφιλίωση της αρχής της προβλεψιμότητας με την ανάγκη ταχείας αντίδρασης στις νέες ανάγκες σημαίνει συνεπώς την προσαρμογή της δημοσιονομικής εκτέλεσης των προγραμμάτων. Για να αυξηθεί η ικανότητα της Ένωσης να ανταποκρίνεται σε απρόβλεπτες ανάγκες, και με βάση την επιτυχή εμπειρία του Ευρωπαϊκού Ταμείου Ανάπτυξης, ένα ποσό θα πρέπει να αφευθεί αδιάθετο ως αποθεματικό αναδυόμενων προκλήσεων και προτεραιοτήτων. Θα πρέπει να κινητοποιείται σύμφωνα με τις διαδικασίες που θεσπίζονται στον παρόντα κανονισμό.
- (70) Το αποθεματικό αναδυόμενων προκλήσεων και προτεραιοτήτων θα πρέπει να εγγυάται τους ακόλουθους πρόσθετους πόρους: 200 000 000 EUR για το θεματικό πρόγραμμα για τα ανθρώπινα δικαιώματα και τη δημοκρατία, 200 000 000 EUR για το θεματικό πρόγραμμα οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών και 600 000 000 EUR για το θεματικό πρόγραμμα για τις παγκόσμιες προκλήσεις.
- (71) Η Επιτροπή θα πρέπει να ενημερώνει λεπτομερώς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο πριν κινητοποιήσει τα κονδύλια από το αποθεματικό αναδυόμενων προκλήσεων και προτεραιοτήτων και θα πρέπει να λαμβάνει πλήρως υπόψη τις παρατηρήσεις του σχετικά με τη φύση, τους στόχους και τα προβλεπόμενα ποσά χρηματοδότησης.
- (72) Ως εκ τούτου, ο παρών κανονισμός, σεβόμενος με την αρχή της ετήσιας κατάρτισης του προϋπολογισμού της Ένωσης, θα πρέπει να διατηρεί τη δυνατότητα χρήσης της ευελιξίας που επιτρέπεται ήδη από τον δημοσιονομικό κανονισμό για άλλες πολιτικές, ήτοι τις μεταφορές και τις εκ νέου δεσμεύσεις πόρων, προκειμένου να διασφαλίζεται η αποδοτική χρήση των πόρων της Ένωσης τόσο για τους πολίτες της Ένωσης όσο και για τις χώρες εταίρους και ως εκ τούτου να μεγιστοποιείται το ύψος των πόρων της Ένωσης που είναι διαθέσιμοι για τις παρεμβάσεις εξωτερικής δράσης της Ένωσης.
- (73) Η ανάπτυξη ικανοτήτων των στρατιωτικών φορέων σε τρίτες χώρες θα πρέπει να αναλαμβάνεται, αφενός, στο πλαίσιο της πολιτικής της Ένωσης στον τομέα της συνεργασίας για την ανάπτυξη, όταν επιδιώκει κυρίως την επίτευξη αναπτυξιακών στόχων, και, αφετέρου, στο πλαίσιο της Κοινής εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφαλείας (ΚΕΠΠΑ) της Ένωσης, όταν επιδιώκει κυρίως την υλοποίηση στόχων στον τομέα της ειρήνης και της ασφάλειας, κατά το άρθρο 40 ΣΕΕ. Ο παρών κανονισμός σεβεται την εφαρμογή των διαδικασιών και την έκταση των αρμοδιοτήτων των θεσμικών οργάνων στο πλαίσιο της πολιτικής της Ένωσης στον τομέα της συνεργασίας για την ανάπτυξη και της ΚΕΠΠΑ της Ένωσης.
- (74) Οι δράσεις στο πλαίσιο του Μηχανισμού που περιλαμβάνουν την παροχή ή τη χρηματοδότηση εξοπλισμού, υπηρεσιών ή τεχνολογίας θα πρέπει να είναι σύμφωνες με τις σχετικές ενωσιακές, εθνικές και διεθνείς διατάξεις, ιδίως με τους κανόνες της κοινής θέσης 2008/944/ΚΕΠΠΑ του Συμβουλίου ⁽³¹⁾, με τα περιοριστικά μέτρα της Ένωσης καθώς και με τον κανονισμό (ΕΕ) 2021/821 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ⁽³²⁾. Οι εκτιμήσεις κινδύνου που πραγματοποιούνται από την Επιτροπή βάσει του Μηχανισμού δεν θίγουν τις αξιολογήσεις των αιτήσεων χορήγησης άδειας εξαγωγής από τα κράτη μέλη. Κάθε κράτος μέλος θα πρέπει να αξιολογεί τις αιτήσεις για άδεια εξαγωγής που του υποβάλλονται, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που αφορούν τις μεταφορές από κυβέρνηση σε κυβέρνηση, όσον αφορά τα υλικά που περιλαμβάνονται στον Κοινό Στρατιωτικό Κατάλογο της ΕΕ, κατά περίπτωση, με βάση τα κριτήρια που ορίζονται στην κοινή θέση 2008/944/ΚΕΠΠΑ. Σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ) 2019/125 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ⁽³³⁾, οι εν λόγω δράσεις δεν θα πρέπει να χρηματοδοτούν την παροχή οποιουδήποτε τύπου εξοπλισμού που μπορεί να χρησιμοποιηθεί για βασανιστήρια ή άλλη σκληρή, απάνθρωπη ή ταπεινωτική μεταχείριση ή τιμωρία.
- (75) Η απόφαση για τη σύνδεση των υπερπόντιων χωρών και εδαφών, συμπεριλαμβανομένης της Γροιλανδίας καθορίζει το χρηματοδοτικό κονδύλιο για τη σύνδεση των υπερπόντιων χωρών και εδαφών με την Ένωση. Το εν λόγω χρηματοδοτικό κονδύλιο αποτελεί την κύρια πηγή χρηματοδότησης για τις υπερπόντιες χώρες και εδάφη. Σύμφωνα με την απόφαση για τις υπερπόντιες χώρες και εδάφη, συμπεριλαμβανομένης της Γροιλανδίας, τα πρόσωπα και οι οντότητες που είναι εγκατεστημένα σε υπερπόντιες χώρες και εδάφη θα πρέπει να είναι επιλέξιμα για χρηματοδότηση δυνάμει της εν λόγω απόφασης, με την επιφύλαξη των κανόνων και των στόχων του, καθώς και των ενδεχόμενων ρυθμίσεων που ισχύουν στο κράτος μέλος με το οποίο είναι συνδεδεμένη η σχετική ΥΧΕ. Επιπλέον, θα πρέπει να ενθαρρύνεται η συνεργασία σε τομείς κοινού ενδιαφέροντος μεταξύ των χωρών εταίρων και των υπερπόντιων χωρών και εδαφών, καθώς και των εξόχως απόκεντρων περιοχών της Ένωσης, σύμφωνα με το άρθρο 349 ΣΛΕΕ.

⁽³¹⁾ Κοινή θέση 2008/944/ΚΕΠΠΑ του Συμβουλίου, της 8ης Δεκεμβρίου 2008, για τον καθορισμό κοινών κανόνων που διέπουν τον έλεγχο των εξαγωγών στρατιωτικής τεχνολογίας και εξοπλισμού (ΕΕ L 335 της 13.12.2008, σ. 99).

⁽³²⁾ Κανονισμός (ΕΕ) 2021/821 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 20ής Μαΐου 2021, για τη θέσπιση ενωσιακού συστήματος ελέγχου των εξαγωγών, της μεστείας, της τεχνικής βοήθειας, της διαμετακόμισης και της μεταφοράς ειδών διπλής χρήσης (ΕΕ L 206 της 11.6.2021, σ. 1).

⁽³³⁾ Κανονισμός (ΕΕ) 2019/125 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Ιανουαρίου 2019, για το εμπόριο ορισμένων αντικειμένων δυναμένων να χρησιμοποιηθούν για τη θανατική ποινή, για βασανιστήρια ή άλλη σκληρή, απάνθρωπη ή ταπεινωτική μεταχείριση ή τιμωρία (ΕΕ L 30 της 31.1.2019, σ. 1).

- (76) Προκειμένου να ενισχυθεί η ανάληψη ίδιας ευθύνης των χωρών εταίρων για τις αναπτυξιακές διαδικασίες τους και η βιωσιμότητα των εξωτερικών ενισχύσεων, η Ένωση θα πρέπει, κατά περίπτωση, να ευνοεί τη χρήση των φορέων, των ικανοτήτων και της εμπειρογνομίας, καθώς και των συστημάτων και διαδικασιών των ιδίων των χωρών εταίρων για όλες τις πτυχές του κύκλου του προγράμματος συνεργασίας, διασφαλίζοντας παράλληλα την πλήρη συμμετοχή της τοπικής αυτοδιοίκησης και της κοινωνίας των πολιτών. Η Ένωση θα πρέπει να καθιστά διαθέσιμες πληροφορίες και εκπαίδευση σχετικά με τον τρόπο υποβολής αιτήσεων για ενωσιακή χρηματοδότηση σε δυνητικούς δικαιούχους ενωσιακής χρηματοδότησης.
- (77) Η επικοινωνία προάγει τον δημοκρατικό διάλογο, ενισχύει τον θεσμικό έλεγχο και την προσεκτική εξέταση της χρηματοδότησης της Ένωσης και συμβάλλει στην ενίσχυση της αξιοπιστίας της Ένωσης. Η Ένωση και οι δικαιούχοι ενωσιακής χρηματοδότησης θα πρέπει να ενισχύουν την προβολή της δράσης της Ένωσης και να αναδεικνύουν επαρκώς την προστιθέμενη αξία της στήριξης της Ένωσης. Στο πλαίσιο αυτό, σύμφωνα με τον δημοσιονομικό κανονισμό, οι συμφωνίες που συνάπτονται με αποδέκτες ενωσιακής χρηματοδότησης θα πρέπει να περιλαμβάνουν υποχρεώσεις που διασφαλίζουν την κατάλληλη προβολή και η Επιτροπή θα πρέπει να ενεργεί με κατάλληλο και έγκαιρο τρόπο όπου δεν τηρούνται οι υποχρεώσεις αυτές.
- (78) Τα ετήσια και πολυετή σχέδια δράσης και τα μέτρα που αναφέρονται στον παρόντα κανονισμό θα πρέπει να συνιστούν προγράμματα εργασίας στο πλαίσιο του δημοσιονομικού κανονισμού. Τα ετήσια ή πολυετή προγράμματα δράσης θα πρέπει να συνίστανται σε μία σειρά μέτρων που συγκεντρώνονται σε ένα ενιαίο έγγραφο.
- (79) Σύμφωνα με τον δημοσιονομικό κανονισμό, τον κανονισμό (ΕΕ, Ευρατόμ) αριθ. 883/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ⁽³⁴⁾ και τους κανονισμούς (ΕΚ, Ευρατόμ) αριθ. 2988/95 ⁽³⁵⁾, (Ευρατόμ, ΕΚ) αριθ. 2185/96 ⁽³⁶⁾ και (ΕΕ) 2017/1939 ⁽³⁷⁾ του Συμβουλίου, τα οικονομικά συμφέροντα της Ένωσης πρέπει να προστατεύονται μέσω αναλογικών μέτρων, συμπεριλαμβανομένων μέτρων σχετικά με την πρόληψη, τον εντοπισμό, τη διόρθωση και τη διερεύνηση παρατυπιών, μεταξύ των οποίων απάτες, την ανάκτηση των απολεσθέντων, αχρεωστήτως καταβληθέντων ή μη ορθώς χρησιμοποιηθέντων κονδυλίων και, όταν συντρέχει περίπτωση, την επιβολή διοικητικών κυρώσεων. Ειδικότερα, σύμφωνα με τους κανονισμούς (Ευρατόμ, ΕΚ) αριθ. 2185/96 και (ΕΕ, Ευρατόμ) αριθ. 883/2013, η Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Καταπολέμησης της Απάτης (OLAF) έχει την εξουσία να διενεργεί διοικητικές έρευνες, μεταξύ των οποίων και επιτόπιους ελέγχους και εξακριβώσεις, με στόχο να διαπιστωθεί αν υπήρξε απάτη, διαφθορά ή οποιαδήποτε άλλη παράνομη δραστηριότητα σε βάρος των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης. Η Ευρωπαϊκή Εισαγγελία έχει την εξουσία, σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ) 2017/1939, να διερευνά και να διώκει αξιόποινες πράξεις που θίγουν τα οικονομικά συμφέροντα της Ένωσης κατά τα οριζόμενα στην οδηγία (ΕΕ) 2017/1371 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ⁽³⁸⁾.

Σύμφωνα με τον δημοσιονομικό κανονισμό, κάθε πρόσωπο ή οντότητα που είναι αποδέκτης κονδυλίων της Ένωσης υποχρεούται να συνεργάζεται πλήρως για την προστασία των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης, να παρέχει τα αναγκαία δικαιώματα και πρόσβαση στην Επιτροπή, στην OLAF, στο Ελεγκτικό Συνέδριο και, όσον αφορά τα κράτη μέλη που συμμετέχουν στην ενισχυμένη συνεργασία σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 2017/1939, στην Ευρωπαϊκή Εισαγγελία, και να διασφαλίζει ότι κάθε τρίτος που συμμετέχει στην εκτέλεση κονδυλίων της Ένωσης παρέχει ισοδύναμα δικαιώματα. Για τον λόγο αυτόν, οι συμφωνίες με τρίτες χώρες και εδάφη, και με διεθνείς οργανισμούς, καθώς και κάθε σύμβαση ή συμφωνία επιχορήγησης που απορρέει από την εφαρμογή του Μηχανισμού θα πρέπει να περιέχουν διατάξεις οι οποίες εξουσιοδοτούν ρητώς την Επιτροπή, το Ελεγκτικό Συνέδριο και την OLAF να διενεργούν τέτοιους λογιστικούς ελέγχους, επιτόπιους ελέγχους και επίθεωρήσεις, σύμφωνα με τις αντίστοιχες αρμοδιότητές τους, και διασφαλίζουν ότι τυχόν τρίτοι που συμμετέχουν στην εκτέλεση κονδυλίων της Ένωσης εκχωρούν ισοδύναμα δικαιώματα.

- (80) Ο Μηχανισμός θα πρέπει να συμβάλει στη διεθνή καταπολέμηση της φορολογικής απάτης, της φοροδιαφυγής, της απάτης, της διαφθοράς και της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες.
- (81) Προκειμένου να συμπληρωθούν ή να τροποποιηθούν μη ουσιώδη στοιχεία του παρόντος κανονισμού, θα πρέπει να ανατεθεί στην Επιτροπή η εξουσία έκδοσης πράξεων σύμφωνα με το άρθρο 290 ΣΛΕΕ όσον αφορά την τροποποίηση του ποσού για δράσεις ανάπτυξης ικανοτήτων των στρατιωτικών φορέων προς υποστήριξη της ανάπτυξης και της ασφάλειας για την ανάπτυξη, του μέγιστου ποσού για την εγγύηση εξωτερικής δράσης, των συντελεστών προβλέψεων και του μέγιστου ποσού προβλέψεων για την εγγύηση εξωτερικής δράσης, των τομέων συνεργασίας και παρέμβασης που απαριθμούνται στα

⁽³⁴⁾ Κανονισμός (ΕΕ, Ευρατόμ) αριθ. 883/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Σεπτεμβρίου 2013, σχετικά με τις έρευνες που πραγματοποιούνται από την Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Καταπολέμησης της Απάτης (OLAF) και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1073/1999 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και του κανονισμού (Ευρατόμ) αριθ. 1074/1999 του Συμβουλίου (ΕΕ L 248 της 18.9.2013, σ. 1).

⁽³⁵⁾ Κανονισμός (ΕΚ, Ευρατόμ) αριθ. 2988/95 του Συμβουλίου, της 18ης Δεκεμβρίου 1995, σχετικά με την προστασία των οικονομικών συμφερόντων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (ΕΕ L 312 της 23.12.95, σ. 1).

⁽³⁶⁾ Κανονισμός (Ευρατόμ, ΕΚ) αριθ. 2185/96 του Συμβουλίου, της 11ης Νοεμβρίου 1996, σχετικά με τους ελέγχους και εξακριβώσεις που διεξάγει επιτόπιως η Επιτροπή με σκοπό την προστασία των οικονομικών συμφερόντων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων από απάτες και λοιπές παρατυπίες (ΕΕ L 292 της 15.11.1996, σ. 2).

⁽³⁷⁾ Κανονισμός (ΕΕ) 2017/1939 του Συμβουλίου, της 12ης Οκτωβρίου 2017, σχετικά με την εφαρμογή ενισχυμένης συνεργασίας για τη σύσταση της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας (ΕΕ L 283 της 31.10.2017, σ. 1).

⁽³⁸⁾ Οδηγία (ΕΕ) 2017/1371 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 5ης Ιουλίου 2017, σχετικά με την καταπολέμηση, μέσω του ποινικού δικαίου, της απάτης εις βάρος των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης (ΕΕ L 198 της 28.7.2017, σ. 29).

παραρτήματα II, III και IV, των τομέων προτεραιότητας των πράξεων του ΕΤΒΑ+ που απαριθμούνται στο παράρτημα V, των δεικτών του παραρτήματος VI, και επίσης όσον αφορά τη συμπλήρωση του παρόντος κανονισμού με ειδικούς στόχους και τομείς προτεραιότητας για συνεργασία που προκύπτουν από τους κοινούς τομείς συνεργασίας για τα γεωγραφικά προγράμματα που καθορίζονται στο παράρτημα II, συμπεριλαμβανομένης της ιεράρχησης ανά υποπεριοχή, θεματικούς στόχους και ενδεικτικά χρηματοδοτικά κονδύλια για κάποιες υποπεριοχές, και όσον αφορά τη συμπλήρωση του παρόντος κανονισμού με διατάξεις σχετικά με τη θέσπιση πλαισίου παρακολούθησης και αξιολόγησης. Είναι ιδιαίτερα σημαντικό η Επιτροπή να διεξάγει, κατά τις προπαρασκευαστικές της εργασίες, τις κατάλληλες διαβουλεύσεις, μεταξύ άλλων με σχετικούς ενδιαφερομένους όπως η κοινωνία των πολιτών και με εμπειρογνώμονες, οι οποίες να πραγματοποιούνται σύμφωνα με τις αρχές που ορίζονται στη Διοργανική συμφωνία της 13ης Απριλίου 2016 για τη βελτίωση του νομοθετικού έργου ⁽³⁹⁾. Πιο συγκεκριμένα, προκειμένου να εξασφαλιστεί η ίση συμμετοχή στην προετοιμασία των κατ' εξουσιοδότηση πράξεων, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο λαμβάνουν όλα τα έγγραφα κατά τον ίδιο χρόνο με τους εμπειρογνώμονες των κρατών μελών, και οι εμπειρογνώμονές τους έχουν συστηματικά πρόσβαση στις συνεδριάσεις των ομάδων εμπειρογνώμων της Επιτροπής που ασχολούνται με την προετοιμασία κατ' εξουσιοδότηση πράξεων.

- (82) Προκειμένου να εξασφαλιστούν ενιαίες προϋποθέσεις για την εφαρμογή των σχετικών διατάξεων του παρόντος κανονισμού, θα πρέπει να ανατεθούν εκτελεστικές αρμοδιότητες στην Επιτροπή. Οι εν λόγω αρμοδιότητες θα πρέπει να ασκούνται σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 182/2011 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ⁽⁴⁰⁾.
- (83) Σύμφωνα με τις παραγράφους 22 και 23 της Διοργανικής συμφωνίας της 13ης Απριλίου 2016 για τη βελτίωση του νομοθετικού έργου, το παρόν Πρόγραμμα πρέπει να αξιολογείται βάσει των πληροφοριών που συλλέγονται μέσω ειδικών απαιτήσεων παρακολούθησης, και να αποφεύγεται η υπερβολική ρύθμιση και ο διοικητικός φόρτος, ιδίως για τα κράτη μέλη. Οι εν λόγω απαιτήσεις θα πρέπει να περιλαμβάνουν μετρήσιμους δείκτες ως βάση για την αξιολόγηση των επιπτώσεων που θα έχει το Πρόγραμμα στην πράξη.
- (84) Οι αναφορές στους μηχανισμούς εξωτερικής βοήθειας της Ένωσης στο άρθρο 9 της απόφασης 2010/427/ΕΕ ⁽⁴¹⁾ του Συμβουλίου, οι οποίοι αντικαθίστανται από τον παρόντα κανονισμό, θα πρέπει να νοούνται ως αναφορές στον παρόντα κανονισμό. Η Επιτροπή θα πρέπει να διασφαλίζει ότι ο παρών κανονισμός εφαρμόζεται σύμφωνα με τον ρόλο της Ευρωπαϊκής Υπηρεσίας Εξωτερικής Δράσης όπως προβλέπεται στη σχετική απόφαση.
- (85) Οι δράσεις και τα μέτρα που προβλέπονται στον παρόντα κανονισμό θα πρέπει, κατά περίπτωση, να είναι συμπληρωματικά και συνεπή προς τα μέτρα που θεσπίζονται από την Ένωση για την επίτευξη των στόχων της ΚΕΠΠΑ στο πλαίσιο του Κεφαλαίου 2 του Τίτλου V της ΣΕΕ και προς τα μέτρα που θεσπίζονται στο πλαίσιο του Τίτλου IV του Πέμπτου Μέρους της ΣΛΕΕ.
- (86) Δεδομένου ότι οι στόχοι του παρόντος κανονισμού δεν μπορούν να επιτευχθούν ικανοποιητικά από τα κράτη μέλη, μπορούν όμως να επιτευχθούν καλύτερα σε επίπεδο Ένωσης, η Ένωση δύναται να λάβει μέτρα σύμφωνα με την αρχή της επικουρικότητας του άρθρου 5 ΣΕΕ. Σύμφωνα με την αρχή της αναλογικότητας του ίδιου άρθρου, ο παρών κανονισμός δεν υπερβαίνει τα αναγκαία για την επίτευξη των στόχων αυτών.
- (87) Η απόφαση αριθ. 466/2014/ΕΕ θα πρέπει να τροποποιηθεί και να καταργηθεί και οι κανονισμοί (ΕΕ) 2017/1601 και (ΕΚ, Ευρατόμ) αριθ. 480/2009 θα πρέπει να καταργηθούν.
- (88) Προκειμένου να διασφαλιστεί η συνέχεια στην παροχή στήριξης στον σχετικό τομέα πολιτικής και να καταστεί δυνατή η έναρξη της υλοποίησης από την αρχή του ΠΔΠ 2021-2027, ο παρών κανονισμός θα πρέπει να τεθεί σε ισχύ επειγόντως και να εφαρμόζεται, με αναδρομική ισχύ, από την 1η Ιανουαρίου 2021,

⁽³⁹⁾ ΕΕ L 123 της 12.5.2016, σ. 1.

⁽⁴⁰⁾ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 182/2011 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Φεβρουαρίου 2011, για τη θέσπιση κανόνων και γενικών αρχών σχετικά με τους τρόπους ελέγχου από τα κράτη μέλη της άσκησης των εκτελεστικών αρμοδιοτήτων από την Επιτροπή (ΕΕ L 55 της 28.2.2011, σ. 13).

⁽⁴¹⁾ Απόφαση 2010/427/ΕΕ του Συμβουλίου, της 26ης Ιουλίου 2010, για τον καθορισμό της οργάνωσης και της λειτουργίας της Ευρωπαϊκής Υπηρεσίας Εξωτερικής Δράσης (ΕΕ L 201 της 3.8.2010, σ. 30).

ΕΞΕΔΩΣΑΝ ΤΟΝ ΠΑΡΟΝΤΑ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟ:

ΤΙΤΛΟΣ I

ΓΕΝΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 1

Αντικείμενο

Ο παρών κανονισμός θεσπίζει το Μηχανισμό Γειτονίας, Ανάπτυξης και Διεθνούς Συνεργασίας – Παγκόσμια Ευρώπη (ο «Μηχανισμός»), συμπεριλαμβανομένου του Ευρωπαϊκού Ταμείου για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη + (το «ΕΤΒΑ+») και της εγγύησης εξωτερικής δράσης, για την περίοδο του ΠΔΠ 2021-2027.

Καθορίζει τους στόχους του Μηχανισμού, τον προϋπολογισμό του για την περίοδο 2021-2027, τις μορφές ενωσιακής χρηματοδότησης και τους κανόνες για την παροχή της εν λόγω χρηματοδότησης.

Άρθρο 2

Ορισμοί

Για τους σκοπούς του παρόντος κανονισμού, ισχύουν οι ακόλουθοι ορισμοί:

- 1) «ενδεικτικό πρόγραμμα χώρας»: ενδεικτικό πρόγραμμα το οποίο καλύπτει μία χώρα·
- 2) «ενδεικτικό πρόγραμμα που αφορά πολλές χώρες»: ενδεικτικό πρόγραμμα το οποίο καλύπτει περισσότερες από μία χώρες·
- 3) «ενδεικτικό περιφερειακό πρόγραμμα»: ενδεικτικό πρόγραμμα που αφορά πολλές χώρες το οποίο καλύπτει περισσότερες από μία τρίτες χώρες εντός της ίδιας γεωγραφικής περιοχής, όπως ορίζεται στο άρθρο 4 παράγραφος 2·
- 4) «ενδεικτικό διαπεριφερειακό πρόγραμμα»: ενδεικτικό πρόγραμμα που αφορά πολλές χώρες το οποίο καλύπτει περισσότερες από μία τρίτες χώρες από διαφορετικές γεωγραφικές περιοχές, όπως ορίζεται στο άρθρο 4 παράγραφος 2·
- 5) «διασυνοριακή συνεργασία»: η συνεργασία μεταξύ ενός ή περισσότερων κρατών μελών και μίας ή περισσότερων τρίτων χωρών και εδαφών κατά μήκος των εξωτερικών παρακείμενων χερσαίων και θαλάσσιων συνόρων της Ένωσης· καλύπτει επίσης τη διακρατική συνεργασία επί μεγαλύτερων διεθνικών εδαφών, ή περίξ θαλάσσιων λεκανών, καθώς και τη διαπεριφερειακή συνεργασία όπως αυτή ορίζεται σε κανονισμό του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τις ειδικές διατάξεις που διέπουν τον στόχο «Ευρωπαϊκή εδαφική συνεργασία» (Interreg) ο οποίος υποστηρίζεται από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης και τους μηχανισμούς εξωτερικής χρηματοδότησης (κανονισμός Interreg)·
- 6) «νομική οντότητα»: φυσικό πρόσωπο, ή νομικό πρόσωπο που έχει συσταθεί και αναγνωρίζεται ως τέτοιο βάσει του ενωσιακού, εθνικού ή του διεθνούς δικαίου και το οποίο διαθέτει νομική προσωπικότητα και τη δυνατότητα, ενεργώντας για δικό του λογαριασμό, να ασκεί δικαιώματα και να υπόκειται σε υποχρεώσεις, ή οντότητα χωρίς νομική προσωπικότητα σύμφωνα με το άρθρο 197 παράγραφος 2 στοιχείο γ) του δημοσιονομικού κανονισμού·
- 7) «οργάνωση της κοινωνίας των πολιτών»: αυτές περιλαμβάνουν ευρύ φάσμα φορέων με πολλαπλούς ρόλους και εντολές που μπορεί να ποικίλλουν διαχρονικά και μεταξύ θεσμικών οργάνων και χωρών, και περιλαμβάνουν όλες τις μη κρατικές, μη κερδοσκοπικές, ανεξάρτητες και μη βίαιες δομές, μέσω των οποίων οι άνθρωποι οργανώνονται για την επίδιωξη κοινών στόχων και ιδανικών, μεταξύ άλλων πολιτικών, πολιτιστικών, θρησκευτικών, περιβαλλοντικών, κοινωνικών ή οικονομικών, οι οποίες δραστηριοποιούνται σε τοπικό, εθνικό, περιφερειακό ή διεθνές επίπεδο και περιλαμβάνουν αστικές και αγροτικές, επίσημες και ανεπίσημες οργανώσεις·
- 8) «τοπική αρχή»: περιλαμβάνει δημόσιους οργανισμούς με νομική προσωπικότητα, οι οποίοι είναι μέρη της κρατικής δομής, κάτω από το επίπεδο της κεντρικής κυβέρνησης, όπως κοινότητες, δήμοι, επαρχίες ή περιφέρειες, οι οποίοι λογοδοτούν στους πολίτες και αποτελούνται συνήθως από ένα όργανο λήψης αποφάσεων ή χάραξης πολιτικής, όπως συμβούλιο ή συνέλευση, και από ένα εκτελεστικό όργανο, όπως δήμαρχος ή άλλος αξιωματούχος με εκτελεστική εξουσία, και οι οποίοι εκλέγονται ή επιλέγονται άμεσα ή έμμεσα σε τοπικό επίπεδο·

- 9) «επενδυτικό σκέλος»: στοχευμένοι τομείς για τον οποίο προορίζεται η στήριξη της εγγύησης εξωτερικής δράσης στο πλαίσιο του ETBA+ σε χαρτοφυλάκια επενδύσεων σε συγκεκριμένες περιφέρειες, χώρες ή κλάδους·
- 10) «προσθετικότητα»: η αρχή, όπως αναφέρεται στο άρθρο 209 παράγραφος 2 του δημοσιονομικού κανονισμού, βάσει της οποίας, στο πλαίσιο του παρόντος κανονισμού και του κανονισμού ΜΠΒ III, η στήριξη της εγγύησης εξωτερικής δράσης του ETBA+ συμβάλλει στη βιώσιμη ανάπτυξη μέσω πράξεων οι οποίες δεν θα ήταν δυνατό να υλοποιηθούν χωρίς την εν λόγω εγγύηση, ή οι οποίες οδηγούν στην επίτευξη θετικών αποτελεσμάτων πιο φιλόδοξων και ευρύτερων σε σχέση με αυτά που θα μπορούσαν να επιτευχθούν χωρίς την εγγύηση. Η αρχή της προσθετικότητας συνεπάγεται παράλληλα ότι οι πράξεις που υποστηρίζονται από την εγγύηση εξωτερικής δράσης προσελκύουν χρηματοδότηση από τον ιδιωτικό τομέα και αντιμετωπίζουν τις ανεπάρκειες της αγοράς ή μη ικανοποιητικές επενδυτικές συνθήκες, καθώς και ότι βελτιώνουν την ποιότητα, τη βιωσιμότητα, τον αντίκτυπο και την κλίμακα μιας επένδυσης. Η αρχή διασφαλίζει επίσης ότι οι πράξεις που καλύπτονται από εγγύηση εξωτερικής δράσης δεν υποκαθιστούν τη στήριξη εκ μέρους ενός κράτους μέλους, την ιδιωτική χρηματοδότηση ή άλλη ενωσιακή ή διεθνή χρηματοδοτική παρέμβαση, και αποφεύγουν τον παραγκωνισμό άλλων δημόσιων ή ιδιωτικών επενδύσεων, εκτός αν αυτό δικαιολογείται δεόντως βάσει των στόχων και των αρχών του Μηχανισμού. Τα έργα που υποστηρίζονται από την εγγύηση εξωτερικής δράσης έχουν κατά κανόνα υψηλότερο προφίλ κινδύνου σε σχέση με το χαρτοφυλάκιο των επενδύσεων που υποστηρίζονται από τους επιλέξιμους αντισυμβαλλομένους στο πλαίσιο των κανονικών επενδυτικών πολιτικών τους χωρίς την εγγύηση εξωτερικής δράσης·
- 11) «πράξη με κράτη και μη εμπορικές υποκρατικές οντότητες»: κάθε πράξη στην οποία ο αντισυμβαλλόμενος είναι είτε απευθείας το κράτος είτε κάποιος δημόσιος φορέας που καλύπτεται πλήρως από ρητή εγγύηση του κράτους επειδή δεν διαθέτει τη δικαιοπρακτική ικανότητα ή την οικονομική αυτονομία ή ικανότητα να επωφεληθεί από την αναγκαία άμεση χρηματοδότηση·
- 12) «πράξη με εμπορικές υποκρατικές οντότητες»: κάθε πράξη στην οποία ο αντισυμβαλλόμενος είναι δημόσια οντότητα η οποία δεν καλύπτεται από ρητή εγγύηση του κράτους και διαθέτει την οικονομική δυνατότητα να δανειστεί με δικό της κίνδυνο καθώς και τη δικαιοπρακτική ικανότητα να το πράξει·
- 13) «συνεισφέρων»: κάθε διεθνής χρηματοπιστωτικός οργανισμός, κράτος μέλος ή δημόσιος φορέας κράτους μέλους, δημόσιος οργανισμός ή άλλοι δημόσιοι ή ιδιωτικοί φορείς με συνεισφορά στο κοινό ταμείο προβλέψεων·
- 14) «χώρα εταίρος»: η χώρα ή το έδαφος που μπορούν να επωφεληθούν από τη στήριξη της Ένωσης στο πλαίσιο του Μηχανισμού σύμφωνα με το άρθρο 4·

Για τους σκοπούς του παρόντος κανονισμού, όταν χρησιμοποιείται ο όρος «ανθρώπινα δικαιώματα», εννοείται ότι περιλαμβάνει τις θεμελιώδεις ελευθερίες·

Άρθρο 3

Στόχοι του Μηχανισμού

1. Οι γενικοί στόχοι του Μηχανισμού είναι:

- α) η προάσπιση και η προώθηση των αξιών, των αρχών και των θεμελιωδών συμφερόντων της Ένωσης παγκοσμίως, προκειμένου να επιδιωχθούν οι στόχοι και οι αρχές της εξωτερικής δράσης της Ένωσης, όπως ορίζονται στο άρθρο 3 παράγραφος 5 και στα άρθρα 8 και 21 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση, συμβάλλοντας έτσι στη μείωση και μακροπρόθεσμα, στην εξάλειψη της φτώχειας, στην εδραίωση, στήριξη και προώθηση της δημοκρατίας, του κράτους δικαίου και του σεβασμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, της βιώσιμης ανάπτυξης και της καταπολέμησης της κλιματικής αλλαγής και της αντιμετώπισης της παράνομης μεταναστευσης και της εκτόπισης πληθυσμών, συμπεριλαμβανομένων των βαθύτερων αιτιών τους·
- β) η προώθηση της πολυμέρειας, της επίτευξη των διεθνών δεσμεύσεων και των στόχων που έχει συμφωνήσει η Ένωση, ιδίως όσον αφορά τους Στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης (ΣΒΑ), την Ατζέντα του 2030 και τη συμφωνία του Παρισιού·
- γ) η προώθηση ισχυρότερων εταιρικών σχέσεων με τρίτες χώρες, μεταξύ άλλων με τις χώρες της Ευρωπαϊκής Πολιτικής Γειτονίας, βάσει αμοιβαίων συμφερόντων και ανάληψης ίδιας ευθύνης, με σκοπό την προώθηση της σταθεροποίησης, της χρηστής διακυβέρνησης και της ανάπτυξης ανθεκτικότητας·

2. Οι ειδικοί στόχοι του Μηχανισμού είναι οι ακόλουθοι:

- α) η υποστήριξη και ενθάρρυνση του διαλόγου και της συνεργασίας με τρίτες χώρες και περιφέρειες στη γειτονία, στην υποσαχάρια Αφρική, την Ασία και τον Ειρηνικό, την Αμερική και την Καραϊβική·
- β) η ανάπτυξη ειδικών ενισχυμένων εταιρικών σχέσεων και ενισχυμένης πολιτικής συνεργασίας με τις χώρες της Ευρωπαϊκής Πολιτικής Γειτονίας, με βάση τη συνεργασία, την ειρήνη και τη σταθερότητα και την κοινή προσήλωση στις οικονομικές αξίες της δημοκρατίας, του κράτους δικαίου και του σεβασμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, με στόχο τη βαθιά και βιώσιμη δημοκρατία και τη σταδιακή κοινωνικοοικονομική ολοκλήρωση, καθώς και τις επαφές μεταξύ των λαών·

- γ) σε παγκόσμιο επίπεδο:
- i) η προστασία, προώθηση και προαγωγή της δημοκρατίας, του κράτους δικαίου, συμπεριλαμβανομένων των μηχανισμών λογοδοσίας, και των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, συμπεριλαμβανομένης της ισότητας των φύλων και της προστασίας των υπερασπιστών των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, ακόμα και στις πλέον δύσκολες συνθήκες και σε καταστάσεις έκτακτης ανάγκης·
  - ii) η υποστήριξη των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών·
  - iii) η προώθηση της σταθερότητας και της ειρήνης και η πρόληψη των συγκρούσεων, συμβάλλοντας έτσι στην προστασία των αμάχων· και
  - iv) η αντιμετώπιση άλλων παγκόσμιων προκλήσεων, όπως η κλιματική αλλαγή, η προστασία της βιοποικιλότητας και του περιβάλλοντος, καθώς και η μετανάστευση και η κινητικότητα.
- δ) η ταχεία αντίδραση σε:
- i) καταστάσεις κρίσης, αστάθειας και σύγκρουσης, συμπεριλαμβανομένων καταστάσεων που προκύπτουν από μεταναστευτικές ροές και εκτοπίσεις πληθυσμών καθώς και από υβριδικές απειλές·
  - ii) προκλήσεις ανθεκτικότητας, συμπεριλαμβανομένων των φυσικών και ανθρωπογενών καταστροφών, και σύνδεση της ανθρωπιστικής βοήθειας με την αναπτυξιακή δράση·
  - iii) τις ανάγκες και τις προτεραιότητες της εξωτερικής πολιτικής της Ένωσης.
3. Η επίτευξη των στόχων που αναφέρονται στις παραγράφους 1 και 2 του παρόντος άρθρου μετράται με τη χρήση των σχετικών δεικτών που αναφέρονται στο άρθρο 41.
4. Τουλάχιστον το 93 % των δαπανών στο πλαίσιο του Μηχανισμού πληρούν τα κριτήρια της ΕΑΒ που θεσπίστηκαν από την Επιτροπή Αναπτυξιακής Βοήθειας του ΟΟΣΑ, συνιστώντας ως εκ τούτου συνεισφορά στις συλλογικές δεσμεύσεις για την ΕΑΒ, μεταξύ άλλων απέναντι στις λιγότερο ανεπτυγμένες χώρες. Λαμβάνεται υπόψη η ειδική φύση των δαπανών που σχετίζονται με τις χώρες εταίρους και τα εδάφη που απαριθμούνται στο παράρτημα Ι.

Άρθρο 4

Πεδίο εφαρμογής και δομή

1. Η χρηματοδότηση της Ένωσης στο πλαίσιο του Μηχανισμού εκτελείται μέσω:
- α) γεωγραφικών προγραμμάτων·
  - β) θεματικών προγραμμάτων·
  - γ) δράσεων ταχείας αντίδρασης.
2. Τα γεωγραφικά προγράμματα περιλαμβάνουν συνεργασία σε επίπεδο μιας χώρας ή πολλών χωρών στις ακόλουθες γεωγραφικές περιοχές:
- α) Γειτονία·
  - β) Υποσαχάρια Αφρική·
  - γ) Ασία και Ειρηνικός·
  - δ) Βόρεια και Νότια Αμερική και Καραϊβική.

Τα γεωγραφικά προγράμματα μπορούν να καλύπτουν όλες τις τρίτες χώρες, εκτός από υποψήφιες και δυνάμει υποψήφιες χώρες όπως ορίζονται στον κανονισμό ΜΠΒ ΙΙΙ, και τις υπερπόντιες χώρες και εδάφη.

Μπορούν να καταρτιστούν επίσης γεωγραφικά προγράμματα με ηπειρωτικό ή διαπεριφερειακό πεδίο εφαρμογής, και ειδικότερα ένα παναφρικανικό πρόγραμμα το οποίο θα καλύπτει τις χώρες της Αφρικής που υπάγονται στα στοιχεία α) και β) του πρώτου εδαφίου και ένα πρόγραμμα το οποίο θα καλύπτει τις χώρες της Αφρικής, της Καραϊβικής και του Ειρηνικού που υπάγονται στα στοιχεία β), γ) και δ) του πρώτου εδαφίου.

Τα γεωγραφικά προγράμματα στον χώρο γειτονίας μπορεί να καλύπτουν κάθε χώρα ή έδαφος που απαριθμείται στο παράρτημα Ι.

Για να επιτευχθούν οι στόχοι που ορίζονται στο Μηχανισμό, τα γεωγραφικά προγράμματα βασίζονται στους τομείς συνεργασίας που απαριθμούνται στο παράρτημα ΙΙ.

3. Τα θεματικά προγράμματα περιλαμβάνουν δράσεις που συνδέονται με την επιδίωξη των ΣΒΑ σε παγκόσμιο επίπεδο στους ακόλουθους τομείς:
- α) Ανθρώπινα δικαιώματα και δημοκρατία·

- β) Οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών·
- γ) Ειρήνη, σταθερότητα και πρόληψη συγκρούσεων·
- δ) Παγκόσμιες προκλήσεις.

Τα θεματικά προγράμματα μπορούν να καλύπτουν όλες τις τρίτες χώρες, καθώς και τις υπερπόντιες χώρες και εδάφη.

Για να επιτευχθούν οι στόχοι του Μηχανισμού, τα θεματικά προγράμματα βασίζονται στους τομείς παρέμβασης που απαριθμούνται στο παράρτημα III.

4. Οι δράσεις ταχείας αντίδρασης επιτρέπουν την έγκαιρη δράση ώστε να:

- α) συμβάλλουν στην ειρήνη, τη σταθερότητα και την πρόληψη των συγκρούσεων σε καταστάσεις επείγουσας ανάγκης, αναδυόμενης κρίσης, κρίσης και μετά την κρίση, συμπεριλαμβανομένων καταστάσεων που ενδέχεται να προκύψουν από μεταναστευτικές ροές και εκτοπίσεις πληθυσμών·
- β) συνεισφέρουν στην ενίσχυση της ανθεκτικότητας κρατών, κοινωνιών, κοινοτήτων και μεμονωμένων ατόμων και στη σύνδεση της ανθρωπιστικής βοήθειας και της αναπτυξιακής δράσης, και, κατά περίπτωση, της οικοδόμησης της ειρήνης·
- γ) καλύπτουν τις ανάγκες και τις προτεραιότητες της εξωτερικής πολιτικής της Ένωσης.

Οι δράσεις ταχείας αντίδρασης μπορούν να καλύπτουν όλες τις τρίτες χώρες, καθώς και τις υπερπόντιες χώρες και εδάφη.

Για να επιτευχθούν οι στόχοι του Μηχανισμού, οι δράσεις ταχείας αντίδρασης βασίζονται στους τομείς παρέμβασης που απαριθμούνται στο παράρτημα IV.

5. Οι δράσεις στο πλαίσιο του Μηχανισμού υλοποιούνται πρωτίστως μέσω γεωγραφικών προγραμμάτων.

Οι δράσεις που υλοποιούνται μέσω θεματικών προγραμμάτων είναι συμπληρωματικές των δράσεων που χρηματοδοτούνται στο πλαίσιο γεωγραφικών προγραμμάτων και στηρίζουν παγκόσμιες και διαπεριφερειακές πρωτοβουλίες οι οποίες αποσκοπούν στην επίτευξη διεθνώς συμφωνημένων στόχων, ιδίως των ΣΒΑ και της συμφωνίας του Παρισιού, καθώς και στην προστασία των παγκόσμιων δημόσιων αγαθών ή την αντιμετώπιση παγκόσμιων προκλήσεων. Δράσεις που υλοποιούνται μέσω των θεματικών προγραμμάτων μπορούν επίσης να αναληφθούν όταν:

- α) δεν υπάρχει γεωγραφικό πρόγραμμα·
- β) το γεωγραφικό πρόγραμμα έχει ανασταλεί·
- γ) δεν υπάρχει συμφωνία όσον αφορά τη δράση με την ενδιαφερόμενη χώρα εταίρο· ή
- δ) η δράση δεν μπορεί να αντιμετωπιστεί επαρκώς με τα γεωγραφικά προγράμματα.

Οι δράσεις ταχείας αντίδρασης είναι συμπληρωματικές των γεωγραφικών και θεματικών προγραμμάτων. Οι δράσεις ταχείας αντίδρασης σχεδιάζονται και υλοποιούνται ώστε να καθίσταται, κατά περίπτωση, δυνατή η συνέχισή τους στο πλαίσιο γεωγραφικών ή θεματικών προγραμμάτων.

6. Η Επιτροπή εξουσιοδοτείται να εκδίδει κατ' εξουσιοδότηση πράξεις σύμφωνα με το άρθρο 44 για την τροποποίηση των παραρτημάτων II, III και IV.

7. Η Επιτροπή εξουσιοδοτείται να εκδώσει κατ' εξουσιοδότηση πράξη σύμφωνα με το άρθρο 44 έως τις 31 Δεκεμβρίου 2021, για τη συμπλήρωση του παρόντος κανονισμού με διατάξεις όπου θα ορίζονται:

- α) ειδικοί στόχοι και τομείς προτεραιότητας για συνεργασία που προκύπτουν από τους τομείς συνεργασίας για τα γεωγραφικά προγράμματα του παραρτήματος II, συμπεριλαμβανομένης ιεράρχησης, για τις ακόλουθες υποπεριοχές: Νότια Γειτονία, Ανατολική Γειτονία, Δυτική Αφρική, Ανατολική και Κεντρική Αφρική, Μεσημβρινή Αφρική και Ινδικός Ωκεανός, Μέση Ανατολή, Κεντρική Ασία, Νότια Ασία, Βόρεια και Νοτιοανατολική Ασία, Ειρηνικός, Αμερική και Καραϊβική·
- β) ενδεικτικοί θεματικοί στόχοι για τον γεωγραφικό πυλώνα· και
- γ) ενδεικτικά χρηματοδοτικά κονδύλια για τις υποπεριοχές της Δυτικής Αφρικής, της Ανατολικής και Κεντρικής Αφρικής, της Μεσημβρινής Αφρικής και του Ινδικού Ωκεανού.

Η κατ' εξουσιοδότηση πράξη που αναφέρεται στο πρώτο εδάφιο της παρούσας παραγράφου επανεξετάζεται κατά την ενδιάμεση αξιολόγηση που αναφέρεται στο άρθρο 42 παράγραφος 2.

Άρθρο 5

Συνέπεια, συνοχή, συνέργειες και συμπληρωματικότητα

1. Κατά την εκτέλεση του Μηχανισμού διασφαλίζονται η συνέπεια, η συνοχή, οι συνέργειες και η συμπληρωματικότητα με όλους τους τομείς εξωτερικής δράσης της Ένωσης, συμπεριλαμβανομένων άλλων μηχανισμών χρηματοδότησης της εξωτερικής δράσης, και με άλλες σχετικές πολιτικές και προγράμματα της Ένωσης, καθώς και η συνοχή της πολιτικής για την ανάπτυξη.

Για τον σκοπό αυτό, η Ένωση λαμβάνει υπόψη τον αντίκτυπο όλων των εσωτερικών και εξωτερικών πολιτικών στη βιώσιμη ανάπτυξη και επιδιώκει την προώθηση αυξημένων συνεργειών και συμπληρωματικότητας, ιδίως με την εμπορική πολιτική, την οικονομική συνεργασία και άλλη τομεακή συνεργασία.

2. Οι δράσεις που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1257/96 δεν χρηματοδοτούνται δυνάμει του Μηχανισμού.

3. Εφόσον συντρέχει περίπτωση, δράση που έχει λάβει συνεισφορά δυνάμει του Μηχανισμού μπορεί να λάβει επίσης συνεισφορά από άλλο ενωσιακό πρόγραμμα, υπό την προϋπόθεση ότι διαφορετικές συνεισφορές δεν καλύπτουν ίδιες δαπάνες. Ο Μηχανισμός μπορεί επίσης να συνεισφέρει σε μέτρα που θεσπίζονται δυνάμει άλλων προγραμμάτων της Ένωσης, υπό την προϋπόθεση ότι διαφορετικές συνεισφορές δεν καλύπτουν ίδιες δαπάνες. Οι κανόνες του σχετικού προγράμματος της Ένωσης εφαρμόζονται στην αντίστοιχη συνεισφορά του στη δράση. Η σωρευτική χρηματοδότηση δεν υπερβαίνει τις συνολικές επιλέξιμες δαπάνες της δράσης. Η στήριξη από τα διαφορετικά προγράμματα της Ένωσης μπορεί να υπολογίζεται σε κατ' αναλογία βάση, σύμφωνα με τα έγγραφα στα οποία καθορίζονται οι προϋποθέσεις για τη στήριξη.

Άρθρο 6

Προϋπολογισμός

1. Το χρηματοδοτικό κονδύλιο για την εκτέλεση του Μηχανισμού για την περίοδο από την 1η Ιανουαρίου 2021 έως την 31η Δεκεμβρίου 2027 είναι 79 462 000 000 EUR σε τρέχουσες τιμές.

2. Το χρηματοδοτικό κονδύλιο που αναφέρεται στην παράγραφο 1 αποτελείται από:

α) 60 388 000 000 EUR για γεωγραφικά προγράμματα:

- Γειτονία: τουλάχιστον 19 323 000 000 EUR,
- Υποσαχάρια Αφρική: τουλάχιστον 29 181 000 000 EUR,
- Χώρες της Ασίας και του Ειρηνικού: 8 489 000 000 EUR,
- Αμερική και Καραϊβική: 3 395 000 000 EUR,

β) 6 358 000 000 EUR για θεματικά προγράμματα:

- Ανθρώπινα δικαιώματα και δημοκρατία: 1 362 000 000 EUR,
- Οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών: 1 362 000 000 EUR,
- Ειρήνη, σταθερότητα και πρόληψη συγκρούσεων: 908 000 000 EUR,
- Παγκόσμιες προκλήσεις: 2 726 000 000 EUR,

γ) 3 182 000 000 EUR για δράσεις ταχείας αντίδρασης.

3. Το αποθεματικό αναδυόμενων προκλήσεων και προτεραιοτήτων ύψους 9 534 000 000 EUR αυξάνει τα ποσά που αναφέρονται στην παράγραφο 2 στοιχεία α), β) και γ) του παρόντος άρθρου σύμφωνα με το άρθρο 17.

4. Το χρηματοδοτικό κονδύλιο που αναφέρεται στην παράγραφο 2 στοιχείο α) αντιστοιχεί τουλάχιστον στο 75 % του χρηματοδοτικού κονδυλίου που αναφέρεται στην παράγραφο 1.

5. Οι πράξεις του άρθρου 9 χρηματοδοτούνται μέχρι του ποσού των 270 000 000 EUR. Ανατίθεται στην Επιτροπή η εξουσία έκδοσης κατ' εξουσιοδότηση πράξεων σύμφωνα με το άρθρο 44 για την τροποποίηση του εν λόγω ποσού.

Άρθρο 7

Πλαίσιο πολιτικής

Οι συμφωνίες σύνδεσης, οι συμφωνίες εταιρικής σχέσης και συνεργασίας, οι πολυμερείς συμφωνίες στις οποίες η Ένωση είναι μέρος και άλλες συμφωνίες που καθιερώνουν νομικά δεσμευτική σχέση μεταξύ της Ένωσης και χωρών εταίρων, καθώς και τα συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, τα συμπεράσματα του Συμβουλίου, οι διακηρύξεις των συνόδων κορυφής ή τα συμπεράσματα των συνεδριάσεων με τις χώρες εταίρους σε επίπεδο αρχηγών κρατών ή κυβερνήσεων ή σε υπουργικό επίπεδο, τα ψηφίσματα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, οι ανακοινώσεις της Επιτροπής και του Ύπατου Εκπροσώπου της Ένωσης για θέματα εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφαλείας («Ύπατος Εκπρόσωπος») αποτελούν το γενικό πλαίσιο πολιτικής για την εφαρμογή του Μηχανισμού.

Άρθρο 8

Γενικές αρχές

1. Η Ένωση επιδιώκει την προώθηση, ανάπτυξη και παγίωση των αρχών της δημοκρατίας, της χρηστής διακυβέρνησης, του κράτους δικαίου, του σεβασμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, συμπεριλαμβανομένης της οικουμενικότητας και του αδιαίρετου των δικαιωμάτων αυτών, και των θεμελιωδών ελευθεριών, καθώς και του σεβασμού της ανθρώπινης αξιοπρέπειας, των αρχών της ισότητας και της αλληλεγγύης, βάσει των οποίων ιδρύθηκε, μέσω του διαλόγου και της συνεργασίας με τις χώρες εταίρους, τις περιφέρειες εταίρους και την κοινωνία των πολιτών, μεταξύ άλλων και μέσω της δράσης σε πολυμερή φόρουμ.

2. Ο Μηχανισμός εφαρμόζει μια προσέγγιση βασισμένη στα δικαιώματα η οποία περιλαμβάνει όλα τα ανθρώπινα δικαιώματα, αστικά και πολιτικά ή οικονομικά, κοινωνικά και πολιτισμικά, προκειμένου να ενσωματώνονται σε αυτήν οι αρχές των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, να υποστηρίζονται οι δικαιούχοι των δικαιωμάτων ώστε να διεκδικούν τα δικαιώματά τους, με εστίαση στους φτωχότερους, περιθωριοποιημένους και ευάλωτους ανθρώπους και ομάδες, συμπεριλαμβανομένων των ατόμων με αναπηρίες, και προκειμένου να υποστηρίζονται οι χώρες εταίροι κατά την υλοποίηση των διεθνών υποχρεώσεών τους σε σχέση με τα ανθρώπινα δικαιώματα. Η εν λόγω προσέγγιση διέπεται από την αρχή της μέριμνας για όλους τους ανθρώπους, της ισότητας και της απαγόρευσης των διακρίσεων για οποιονδήποτε λόγο.

3. Ο Μηχανισμός προάγει την ισότητα των φύλων, τα δικαιώματα και την ενδυνάμωση των γυναικών και των κοριτσιών και την απαγόρευση των διακρίσεων για οποιονδήποτε λόγο, μέσω στοχευμένων και ενσωματωμένων δράσεων. Επίσης, δίνει ιδιαίτερη προσοχή στα δικαιώματα του παιδιού και στην ενδυνάμωση των νέων.

4. Ο Μηχανισμός εφαρμόζεται σε πλήρη συμφωνία με τη δέσμευση της Ένωσης όσον αφορά την προαγωγή, προστασία και πραγμάτωση όλων των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, καθώς και την πλήρη και αποτελεσματική υλοποίηση της πλατφόρμας δράσης του Πεκίνου και του προγράμματος δράσης της ICPD και των αποτελεσμάτων των αναθεωρητικών της διασκέψεων, με ισχύουσα τη δέσμευση για τη σεξουαλική και αναπαραγωγική υγεία και τα συναφή δικαιώματα, σε αυτό το πλαίσιο. Λαμβάνοντας υπόψη τα ανωτέρω, ο Μηχανισμός στηρίζει τη δέσμευση της Ένωσης όσον αφορά την προαγωγή, την προστασία και την πραγμάτωση του δικαιώματος κάθε ατόμου να ελέγχει πλήρως και να αποφασίζει ελεύθερα και υπεύθυνα για ζητήματα που άπτονται της σεξουαλικότητας και της σεξουαλικής και αναπαραγωγικής του υγείας, χωρίς διακρίσεις, καταναγκασμό και βία. Επιπλέον, στηρίζει την ανάγκη για καθολική πρόσβαση σε ποιοτική, οικονομικά προσιτή και ολοκληρωμένη ενημέρωση και εκπαίδευση για τη σεξουαλική και αναπαραγωγική υγεία, συμπεριλαμβανομένης της ολοκληρωμένης εκπαίδευσης για τη σεξουαλικότητα, και σε συναφείς υπηρεσίες υγειονομικής περίθαλψης.

5. Η Ένωση στηρίζει, κατά περίπτωση, την υλοποίηση διμερούς, περιφερειακής και πολυμερούς συνεργασίας και διαλόγου, συμφωνιών σύνδεσης και εμπορικών συμφωνιών, συμφωνιών εταιρικής σχέσης και τριμερούς συνεργασίας.

Η Ένωση προωθεί την πολυμερή και βασισμένη σε κανόνες και αξίες προσέγγιση όσον αφορά τα παγκόσμια αγαθά και τις προκλήσεις και συνεργάζεται με τα κράτη μέλη, τις χώρες εταίρους, τους διεθνείς οργανισμούς και άλλους χορηγούς στον τομέα αυτό.

Η Ένωση προάγει την αποτελεσματική πολυμέρεια στην προώθηση της συνεργασίας με διεθνείς οργανισμούς και άλλους χορηγούς.

Η Ένωση λαμβάνει υπόψη και εγείρει κατά τον τακτικό πολιτικό διάλογο με τις χώρες εταίρους τις επιδόσεις τους στην υλοποίηση υποχρεώσεων και δεσμεύσεων, συμπεριλαμβανομένης της Ατζέντας του 2030, διεθνών συμβάσεων για τα ανθρώπινα δικαιώματα και άλλων συμβάσεων συμπεριλαμβανομένων αυτών για τα πρότυπα πυρηνικής ασφάλειας, διεθνών συμφωνιών, ιδίως της συμφωνίας του Παρισιού, και συμβατικών σχέσεων με την Ένωση, ιδιαίτερα των συμφωνιών σύνδεσης, των συμφωνιών εταιρικής σχέσης και συνεργασίας και των εμπορικών συμφωνιών.

6. Η συνεργασία μεταξύ της Ένωσης και των κρατών μελών της, αφενός, και των χωρών εταίρων, αφετέρου, βασίζεται και προωθεί σε όλες τις μορφές συνεργασίας, τις αρχές της αναπτυξιακής αποτελεσματικότητας, όπου ενδείκνυται, ήτοι: ανάληψη ίδιας ευθύνης για τις αναπτυξιακές προτεραιότητες από τις χώρες εταίρους, έμφαση στα αποτελέσματα, αναπτυξιακές εταιρικές σχέσεις χωρίς αποκλεισμούς, διαφάνεια και αμοιβαία λογοδοσία. Η Ένωση προωθεί την αποδοτική και αποτελεσματική κινητοποίηση και χρήση των πόρων.

Σύμφωνα με την αρχή της εταιρικής σχέσης χωρίς αποκλεισμούς και της διαφάνειας, κατά περίπτωση, η Επιτροπή μεριμνά ώστε να λαμβάνεται δεόντως υπόψη η γνώμη των ενδιαφερόμενων φορέων των χωρών εταίρων, συμπεριλαμβανομένων των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών και των τοπικών αρχών, και να τους παρέχεται έγκαιρη πρόσβαση στις σχετικές πληροφορίες που τους επιτρέπουν να συμμετέχουν επαρκώς και να διαδραματίζουν ουσιαστικό ρόλο στον σχεδιασμό, την υλοποίηση και τις συναφείς διαδικασίες παρακολούθησης των προγραμμάτων. Κατά περίπτωση, η Επιτροπή μεριμνά επίσης για την επιδίωξη ενισχυμένου dialόγου με τον ιδιωτικό τομέα.

Σύμφωνα με την αρχή της ανάληψης ίδιας ευθύνης, η Επιτροπή ευνοεί, κατά περίπτωση, τη χρήση των συστημάτων και θεσμών των χωρών εταίρων για την υλοποίηση των προγραμμάτων.

7. Για την προαγωγή της συμπληρωματικότητας και της αποτελεσματικότητας της δράσης και των πρωτοβουλιών τους, η Ένωση και τα κράτη μέλη διασφαλίζουν τον συντονισμό των πολιτικών τους και διαβουλεύονται τακτικά μεταξύ τους σχετικά με τα προγράμματα παροχής βοήθειας, μεταξύ άλλων στα πλαίσια διεθνών οργανισμών και κατά τη διάρκεια διεθνών διασκέψεων.

Η Ένωση και τα κράτη μέλη συντονίζουν τα αντίστοιχα προγράμματα στήριξης που εφαρμόζουν με στόχο την αύξηση της αποτελεσματικότητας και της αποδοτικότητας.

Η Ένωση καλλιεργεί τη συμμετοχικότητα στην εφαρμογή του Μηχανισμού, καθώς και τη συνεργασία με τα κράτη μέλη, επιδιώκοντας τη μεγιστοποίηση της προστιθέμενης αξίας και λαμβάνοντας υπόψη την πείρα και τις ικανότητες, ενισχύοντας με τον τρόπο αυτό τα κοινά συμφέροντα, τις αξίες και τους κοινούς στόχους. Η Ένωση ενθαρρύνει την ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών και γνώσεων μεταξύ των φορέων και των εμπειρογνομόνων των κρατών μελών.

8. Τα προγράμματα και οι δράσεις στο πλαίσιο του Μηχανισμού ενσωματώνουν την κλιματική αλλαγή, την προστασία του περιβάλλοντος και την ισότητα των φύλων και εξετάζουν τις διασυνδέσεις μεταξύ των ΣΒΑ, με στόχο την προώθηση ολοκληρωμένων δράσεων που μπορούν να δημιουργήσουν παράλληλα οφέλη και πληρούν πολλαπλούς στόχους με συνεκτικό τρόπο. Τα εν λόγω προγράμματα και δράσεις βασίζονται σε συνολική, διεπιστημονική ανάλυση του πλαισίου, των ικανοτήτων, κινδύνων και τρωτών σημείων, ενσωματώνουν μια προσέγγιση ανθεκτικότητας, με προσοχή στη διάσταση των συγκρούσεων, λαμβάνοντας υπόψη παράλληλα την πρόληψη των συγκρούσεων και την οικοδόμηση της ειρήνης. Καθοδηγούνται από τις αρχές του «μη βλάπτει» και της «μέριμνας για όλους τους ανθρώπους».

9. Ο Μηχανισμός προωθεί τη χρήση της ψηφιοποίησης ως ισχυρού μοχλού βιώσιμης και χωρίς αποκλεισμούς οικονομικής μεγέθυνσης.

10. Επιδιώκεται με τους εταίρους μια πιο συντονισμένη, ολιστική και διαρθρωμένη προσέγγιση της μετανάστευσης, λαμβάνοντας υπόψη τη σημασία της αντιμετώπισης των βαθύτερων αιτίων της παράνομης μετανάστευσης και της εκτόπισης πληθυσμών. Η προσέγγιση αυτή μεγιστοποιεί τις συνέργειες και δημιουργεί ολοκληρωμένες εταιρικές σχέσεις, δίνοντας παράλληλα ιδιαίτερη προσοχή στις χώρες καταγωγής και διέλευσης. Η εν λόγω προσέγγιση συνδυάζει όλα τα κατάλληλα εργαλεία και την αναγκαία μόχλευση μέσω μιας ευέλικτης παροτρυντικής προσέγγισης, όπως ενδείκνυται εντός του συγκεκριμένου πλαισίου, με πιθανές αλλαγές στην κατανομή της χρηματοδότησης που σχετίζεται με τη μετανάστευση σύμφωνα με τις αρχές προγραμματισμού του Μηχανισμού. Λαμβάνει υπόψη την αποτελεσματική συνεργασία και εφαρμογή των συμφωνιών και των dialόγων της Ένωσης για τη μετανάστευση. Οι εν λόγω δράσεις υλοποιούνται με πλήρη σεβασμό του διεθνούς δικαίου, συμπεριλαμβανομένου του διεθνούς δικαίου για τα ανθρώπινα δικαιώματα και τους πρόσφυγες, καθώς και των αρμοδιοτήτων της ΕΕ και των κρατών μελών. Η αποτελεσματικότητα αυτής της προσέγγισης αξιολογείται σε ετήσια βάση ή ανάλογα με τις ανάγκες. Οι δράσεις βάσει του Μηχανισμού που σχετίζονται με τη μετανάστευση υλοποιούνται για τη στήριξη των στόχων της μεταναστευτικής πολιτικής της Ένωσης μέσω ευέλικτου χρηματοδοτικού μηχανισμού.

11. Η Επιτροπή διασφαλίζει ότι οι δράσεις που εγκρίνονται στο πλαίσιο του Μηχανισμού σε σχέση με την καταπολέμηση της τρομοκρατίας και του οργανωμένου εγκλήματος, την ασφάλεια στον κυβερνοχώρο και την καταπολέμηση του εγκλήματος στον κυβερνοχώρο, καθώς και την ανάπτυξη ικανοτήτων των στρατιωτικών φορέων για τη στήριξη της ανάπτυξης και της ασφάλειας για την ανάπτυξη εκτελούνται σύμφωνα με το διεθνές δίκαιο, συμπεριλαμβανομένου του διεθνούς δικαίου των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και του ανθρωπιστικού δικαίου. Για τον σκοπό αυτό, η Επιτροπή θεσπίζει κατάλληλο πλαίσιο εκτίμησης και παρακολούθησης των κινδύνων. Στο πλαίσιο αυτό, η Επιτροπή αναπτύσσει επιχειρησιακές κατευθυντήριες γραμμές ώστε να διασφαλίζει ότι λαμβάνονται υπόψη τα ανθρώπινα δικαιώματα κατά τον σχεδιασμό και την υλοποίηση των δράσεων αυτών.

Τέτοιες δράσεις βασίζονται σε τακτική και διεξοδική ανάλυση συγκρούσεων προκειμένου να διασφαλίζεται η προσοχή στη διάσταση των συγκρούσεων και να ακολουθείται μια μεταρρυθμιστική προσέγγιση για τον τομέα της ασφάλειας, η οποία συμβάλλει στη δημοκρατική διακυβέρνηση, τη λογοδοσία και την ανθρώπινη ασφάλεια, με οφέλη για τον τοπικό πληθυσμό. Τα μέτρα αυτά ενσωματώνονται, κατά περίπτωση, στο πλαίσιο μακροπρόθεσμης βοήθειας με στόχο τη μεταρρύθμιση του τομέα της ασφάλειας.

12. Η Επιτροπή ενημερώνει τακτικά το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο και, με πρωτοβουλία οποιουδήποτε από τα τρία εν λόγω θεσμικά όργανα, ανταλλάσσει απόψεις μαζί τους, μεταξύ άλλων σχετικά με την προσέγγιση βάσει κινήτρων ανάλογα με τις επιδόσεις σε βασικούς τομείς, όπως αναφέρεται στο άρθρο 20. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο μπορεί να πραγματοποιεί τακτικές ανταλλαγές απόψεων με την Επιτροπή σχετικά με τα δικά του προγράμματα βοήθειας, για θέματα όπως η ανάπτυξη ικανοτήτων, συμπεριλαμβανομένης της σχετικής διαμεσολάβησης και διαλόγου, και η παρακολούθηση εκλογών.

13. Η Επιτροπή προβαίνει σε τακτική ανταλλαγή πληροφοριών με την κοινωνία των πολιτών.

14. Κατά περίπτωση, η Επιτροπή αναπτύσσει και ακολουθεί πλαίσια διαχείρισης κινδύνου, συμπεριλαμβανομένων μέτρων εκτίμησης και μετριασμού.

15. Η ενωσιακή χρηματοδότηση δυνάμει του Μηχανισμού δεν χρησιμοποιείται για την προμήθεια όπλων ή πυρομαχικών ούτε για επιχειρήσεις που έχουν στρατιωτικές συνέπειες ή συνέπειες στον τομέα της άμυνας.

Άρθρο 9

Ανάπτυξη ικανοτήτων των στρατιωτικών φορέων προς στήριξη της ανάπτυξης και της ασφάλειας για την ανάπτυξη

1. Προκειμένου να συμβάλει στη βιώσιμη ανάπτυξη, η οποία απαιτεί την επίτευξη σταθερών και ειρηνικών κοινωνιών χωρίς αποκλεισμούς, η ενωσιακή βοήθεια που παρέχεται δυνάμει του Μηχανισμού μπορεί να χρησιμοποιηθεί στο πλαίσιο μιας ευρύτερης μεταρρύθμισης του τομέα της ασφάλειας ή για την ανάπτυξη των ικανοτήτων στρατιωτικών φορέων σε χώρες εταίρους, υπό τις εξαιρετικές περιστάσεις που ορίζονται στην παράγραφο 3, με σκοπό την υλοποίηση αναπτυξιακών δραστηριοτήτων και δραστηριοτήτων ασφάλειας για την ανάπτυξη.

2. Η βοήθεια που παρέχεται δυνάμει του παρόντος άρθρου μπορεί να καλύπτει ειδικότερα την εφαρμογή προγραμμάτων ανάπτυξης ικανοτήτων για τη στήριξη της ανάπτυξης και της ασφάλειας για την ανάπτυξη, συμπεριλαμβανομένης της εκπαίδευσης, της καθοδήγησης και της παροχής συμβουλών, καθώς και την παροχή εξοπλισμού, τη βελτίωση των υποδομών και την παροχή υπηρεσιών άμεσα συνδεδεμένων με αυτήν τη βοήθεια.

3. Η βοήθεια σύμφωνα με το παρόν άρθρο παρέχεται μόνον:

- α) εφόσον δεν είναι δυνατόν να πληρούνται οι απαιτήσεις για την ικανοποιητική επίτευξη των στόχων της Ένωσης δυνάμει του Μηχανισμού μέσω μη στρατιωτικών φορέων και εφόσον απειλείται η ύπαρξη λειτουργικών κρατικών θεσμών ή η προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των θεμελιωδών ελευθεριών και οι κρατικοί θεσμοί δεν είναι σε θέση να αντιμετωπίσουν την απειλή αυτή· και
- β) εφόσον υπάρχει συναίνεση μεταξύ της ενδιαφερόμενης χώρας εταίρου και της Ένωσης ότι οι στρατιωτικοί φορείς έχουν καθοριστική σημασία για τη διατήρηση, τη δημιουργία ή την αποκατάσταση των απαραίτητων προϋποθέσεων για τη βιώσιμη ανάπτυξη, μεταξύ άλλων σε περιόδους κρίσης και σε επισφαλείς ή αποσταθεροποιημένες συγκυρίες και καταστάσεις.

4. Η ενωσιακή βοήθεια δυνάμει του παρόντος άρθρου δεν χρησιμοποιείται για τη χρηματοδότηση της ανάπτυξης ικανοτήτων στρατιωτικών φορέων για σκοπούς πέραν της υλοποίησης δραστηριοτήτων που αφορούν την ανάπτυξη και την ασφάλεια για την ανάπτυξη. Ειδικότερα, δεν χρησιμοποιείται για τη χρηματοδότηση:

- α) των τακτικών στρατιωτικών δαπανών·
- β) της προμήθειας όπλων και πυρομαχικών ή οποιουδήποτε άλλου θανατηφόρου εξοπλισμού·
- γ) της εκπαίδευσης που έχει στόχο να συμβάλει ειδικά στο αξιόμαχο των ενόπλων δυνάμεων.

5. Κατά τη σχεδίαση και την υλοποίηση μέτρων σύμφωνα με το παρόν άρθρο, η Επιτροπή προάγει την ανάληψη ίδιας ευθύνης της χώρας εταίρου. Επίσης, αναπτύσσει τα απαραίτητα στοιχεία και τις ορθές πρακτικές που απαιτούνται για τη μεσοπρόθεσμη και μακροπρόθεσμη διασφάλιση της βιωσιμότητας και της λογοδοσίας, και προάγει το κράτος δικαίου και τις πάγιες αρχές του διεθνούς δικαίου.

ΤΙΤΛΟΣ II

ΕΚΤΕΛΕΣΗ ΤΟΥ ΜΗΧΑΝΙΣΜΟΥ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ I

Προγραμματισμός

Άρθρο 10

Πεδίο εφαρμογής των γεωγραφικών προγραμμάτων

1. Προκειμένου να επιτευχθούν οι στόχοι του Μηχανισμού, τα γεωγραφικά προγράμματα καταρτίζονται με βάση τους ακόλουθους τομείς συνεργασίας:
  - α) χρηστή διακυβέρνηση, δημοκρατία, κράτος δικαίου και ανθρώπινα δικαιώματα, συμπεριλαμβανομένης της ισότητας των φύλων·
  - β) εξάλειψη της φτώχειας, καταπολέμηση των ανισοτήτων και των διακρίσεων, και προώθηση της ανθρώπινης ανάπτυξης·
  - γ) μετανάστευση, εκτόπιση πληθυσμών και κινητικότητα·
  - δ) περιβάλλον και κλιματική αλλαγή·
  - ε) βιώσιμη και χωρίς αποκλεισμούς οικονομική μεγέθυνση και αξιοπρεπής απασχόληση·
  - στ) ειρήνη, σταθερότητα και πρόληψη συγκρούσεων·
  - ζ) εταιρική σχέση.
2. Περαιτέρω λεπτομέρειες σχετικά με τους τομείς συνεργασίας της παραγράφου 1 δίνονται στο παράρτημα II.

Άρθρο 11

Πεδίο εφαρμογής των θεματικών προγραμμάτων

1. Για να επιτευχθούν οι στόχοι του Μηχανισμού, τα θεματικά προγράμματα καλύπτουν τους ακόλουθους τομείς παρέμβασης:
  - α) Ανθρώπινα δικαιώματα και δημοκρατία: συμβολή στην προώθηση:
    - i) των θεμελιωδών αξιών της δημοκρατίας,
    - ii) του κράτους δικαίου,
    - iii) του οικουμενικού, αδιαίρετου και αλληλοεξαρτώμενου χαρακτήρα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων,
    - iv) του σεβασμού της ανθρώπινης αξιοπρέπειας,
    - v) των αρχών της απαγόρευσης των διακρίσεων, της ισότητας και της αλληλεγγύης,
    - vi) του σεβασμού των αρχών του Καταστατικού Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών και του διεθνούς δικαίου για τα ανθρώπινα δικαιώματα.
  - β) Οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών·
    - i) χωρίς αποκλεισμούς, συμμετοχική, ενδυναμωμένη και ανεξάρτητη κοινωνία των πολιτών και δημοκρατικός χώρος στις χώρες εταίρους·
    - ii) ανοιχτός και χωρίς αποκλεισμούς διάλογος με παράγοντες της κοινωνίας των πολιτών και μεταξύ των ίδιων των εν λόγω παραγόντων·
    - iii) ευαισθητοποίηση, κατανόηση, γνώση και δραστηριοποίηση των ευρωπαίων πολιτών για ζητήματα ανάπτυξης·
  - γ) Ειρήνη, σταθερότητα και πρόληψη συγκρούσεων:
    - i) βοήθεια για την πρόληψη των συγκρούσεων, την οικοδόμηση της ειρήνης και την ετοιμότητα για την αντιμετώπιση κρίσεων·
    - ii) βοήθεια για την αντιμετώπιση παγκόσμιων, διαπεριφερειακών και αναδυόμενων απειλών.
  - δ) Παγκόσμιες προκλήσεις:
    - i) υγεία·

- ii) παιδεία·
- iii) ισότητα των φύλων και ενδυνάμωση γυναικών και κοριτσιών·
- iv) παιδιά και νεολαία·
- v) μετανάστευση, εκτόπιση πληθυσμών και κινητικότητα·
- vi) αξιοπρεπής εργασία, κοινωνική προστασία, ανισότητα και ένταξη·
- vii) πολιτισμός·
- viii) εξασφάλιση υγιεινού περιβάλλοντος και αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής·
- ix) βιώσιμη ενέργεια·
- x) βιώσιμη και χωρίς αποκλεισμούς οικονομική μεγέθυνση, αξιοπρεπείς θέσεις εργασίας και συμμετοχή του ιδιωτικού τομέα·
- xi) επισιτιστική και διατροφική ασφάλεια·
- xii) ενίσχυση του ρόλου των τοπικών αρχών ως παραγόντων ανάπτυξης·
- xiii) προώθηση κοινωνιών χωρίς αποκλεισμούς και πολυσυμμετοχικών πρωτοβουλιών, της χρηστής οικονομικής διακυβέρνησης, συμπεριλαμβανομένης της δίκαιης και χωρίς αποκλεισμούς κινητοποίησης εγχώριων εσόδων·
- xiv) στήριξη της αξιολόγησης και της τεκμηρίωσης της προόδου όσον αφορά την εφαρμογή των αρχών της εταιρικής σχέσης και της αποτελεσματικότητας.

2. Περαιτέρω λεπτομέρειες σχετικά με τους τομείς συνεργασίας της παραγράφου 1 δίνονται στο παράρτημα III.

Άρθρο 12

Προσέγγιση γενικού προγραμματισμού

1. Η συνεργασία και οι παρεμβάσεις στο πλαίσιο του Μηχανισμού αποτελούν αντικείμενο προγραμματισμού, με εξαίρεση τις δράσεις ταχείας αντίδρασης που αναφέρονται στο άρθρο 4 παράγραφος 4.
2. Βάσει του άρθρου 7, ο προγραμματισμός στο πλαίσιο του Μηχανισμού βασίζεται στα ακόλουθα:
  - α) τα έγγραφα προγραμματισμού παρέχουν ένα συνεκτικό πλαίσιο για τη συνεργασία μεταξύ της Ένωσης και των χωρών ή περιφερειών εταίρων, το οποίο συνάδει με τον συνολικό σκοπό και το πεδίο εφαρμογής, τις επιδιώξεις και τις αρχές που ορίζονται στον παρόντα κανονισμό·
  - β) κατά την κατάρτιση των εγγράφων προγραμματισμού για χώρες εταίρους και περιοχές σε κατάσταση κρίσης, κατάσταση που έπεται της κρίσης ή σε ευάλωτη και επισφαλή κατάσταση, πραγματοποιείται ανάλυση συγκρούσεων προκειμένου να διασφαλίζεται η προσοχή στη διάσταση των συγκρούσεων και να λαμβάνονται δεόντως υπόψη οι ειδικές ανάγκες και περιστάσεις των εν λόγω χωρών εταίρων ή περιφερειών και των πληθυσμών τους· όταν ορισμένες χώρες ή περιφέρειες εταίροι εμπλέκονται άμεσα ή επηρεάζονται από κατάσταση κρίσης, κατάσταση που έπεται της κρίσης ή επισφαλής κατάσταση, δίνεται ιδιαίτερη έμφαση στην ενίσχυση του συντονισμού μεταξύ όλων των σχετικών φορέων, ώστε να διευκολυνθεί η μετάβαση από την κατάσταση έκτακτης ανάγκης στη βιώσιμη ανάπτυξη, και την σταθερή ειρήνη, συμπεριλαμβανομένης της πρόληψης βίας·
  - γ) η Ένωση και τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι διαβουλεύονται μεταξύ τους χωρίς αποκλεισμούς, σε πρώιμο στάδιο της διαδικασίας προγραμματισμού και καθ' όλη τη διάρκεια, για να προαγάγουν τη συνοχή, τη συμπληρωματικότητα και τη συνέπεια των δραστηριοτήτων συνεργασίας τους· ο κοινός προγραμματισμός είναι η προτιμώμενη προσέγγιση για τον προγραμματισμό ανά χώρα και η υλοποίησή του είναι ευέλικτη, χωρίς αποκλεισμούς και προσανατολισμένη σε επίπεδο χώρας. Ο κοινός προγραμματισμός είναι ανοιχτός σε άλλους συναφείς χορηγούς και φορείς εφόσον αυτό κρίνεται σκόπιμο από την Ένωση και τα κράτη μέλη. Επιπλέον, η Ένωση και τα κράτη μέλη επιδιώκουν, όποτε ενδείκνυται, να υποστηρίξουν τις χώρες εταίρους μέσω από κοινού υλοποίησης·
  - δ) η Ένωση, σε πρώιμο στάδιο και καθ' όλη τη διάρκεια της διαδικασίας προγραμματισμού, ενθαρρύνει τον τακτικό πολυμερή διάλογο χωρίς αποκλεισμούς με άλλους χορηγούς και φορείς, συμπεριλαμβανομένων των τοπικών αρχών, εκπροσώπων της κοινωνίας των πολιτών, ιδρυμάτων και του ιδιωτικού τομέα, κατά περίπτωση, προκειμένου να διευκολύνει τις αντίστοιχες συνεισφορές τους, όπως κρίνεται σκόπιμο, και να διασφαλίζει ότι διαδραματίζουν ουσιαστικό ρόλο στη διαδικασία προγραμματισμού·
  - ε) τα θεματικά προγράμματα για τα ανθρώπινα δικαιώματα και τη δημοκρατία και τις οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών που αναφέρονται στο άρθρο 4 παράγραφος 3 στοιχεία α) και β) αντίστοιχα παρέχουν βοήθεια ανεξάρτητα από τη συναίνεση των κυβερνήσεων και άλλων δημόσιων αρχών των οικείων τρίτων χωρών. Τα εν λόγω θεματικά προγράμματα στηρίζουν κυρίως τους φορείς της κοινωνίας των πολιτών σε όλα τα επίπεδα, λαμβάνοντας υπόψη τις μορφές και τις μεθόδους υλοποίησης, όπως αναφέρονται στο άρθρο 27 παράγραφος 3.

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο ενημερώνονται για τα αποτελέσματα των διαβουλεύσεων που προβλέπονται στα στοιχεία γ) και δ) του πρώτου εδαφίου.

3. Τα έγγραφα προγραμματισμού βασίζονται στα αποτελέσματα και περιλαμβάνουν, όπου αρμόζει, σαφείς στόχους και δείκτες. Οι δείκτες βασίζονται, όπου αρμόζει, σε διεθνώς συμφωνημένους στόχους και δείκτες, ιδίως εκείνους που καθορίζονται για τους ΣΒΑ, καθώς και στα πλαίσια αποτελεσμάτων σε επίπεδο χώρας, ώστε να αξιολογείται και να προβάλλεται η συνεισφορά της Ένωσης στα αποτελέσματα, στο επίπεδο εκροών, εκβάσεων και αντικτύπου.

Άρθρο 13

Αρχές προγραμματισμού για γεωγραφικά προγράμματα

1. Ο προγραμματισμός των γεωγραφικών προγραμμάτων βασίζεται στις ακόλουθες αρχές:
  - α) με την επιφύλαξη της παραγράφου 5, οι δράσεις βασίζονται, στο μέτρο του δυνατού, σε έγκαιρο, διαρκή και χωρίς αποκλεισμούς διάλογο μεταξύ της Ένωσης, των κρατών μελών και των ενδιαφερόμενων χωρών εταίρων, συμπεριλαμβανομένων των εθνικών, περιφερειακών και τοπικών αρχών, με τη συμμετοχή οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών, των εθνικών, περιφερειακών και τοπικών κοινοβουλίων και άλλων ενδιαφερόμενων μερών, προκειμένου να ενισχυθεί η δημοκρατική ανάληψη ιδίας ευθύνης όσον αφορά τη διαδικασία και να ενθαρρυνθεί η στήριξη εθνικών και περιφερειακών στρατηγικών·
  - β) κατά περίπτωση, η περίοδος προγραμματισμού συγχρονίζεται και ευθυγραμμίζεται με τους κύκλους στρατηγικής των χωρών εταίρων·
  - γ) Ο προγραμματισμός μπορεί να προβλέπει δραστηριότητες συνεργασίας που χρηματοδοτούνται από διαφορετικές πιστώσεις, οι οποίες απαριθμούνται στο άρθρο 6 παράγραφος 2, και από άλλα ενωσιακά προγράμματα σύμφωνα με τις βασικές τους πράξεις.
2. Ο προγραμματισμός των γεωγραφικών προγραμμάτων παρέχει ειδικό, προσαρμοσμένο πλαίσιο συνεργασίας βάσει:
  - α) των αναγκών των εταίρων, οι οποίες καθορίζονται βάσει ειδικών κριτηρίων που λαμβάνουν υπόψη τον πληθυσμό, τη φτώχεια, την ανισότητα, την ανθρώπινη ανάπτυξη, την οικονομική και περιβαλλοντική αστάθεια, την κρατική και κοινωνική ανθεκτικότητα και τον αντίκτυπο παρατεταμένων και επαναλαμβανόμενων κρίσεων·
  - β) της ικανότητας και της δέσμευσης των εταίρων να προωθούν κοινές αξίες, αρχές και συμφέροντα, συμπεριλαμβανομένων των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, των θεμελιωδών ελευθεριών, της δημοκρατίας, του κράτους δικαίου, της χρηστής διακυβέρνησης, του αγώνα για την καταπολέμηση της διαφθοράς, του ανοικτού χώρου της κοινωνίας των πολιτών και της ισότητας των φύλων, και να στηρίζουν κοινούς στόχους και πολυμερείς συμμαχίες και συνεργασία, ένα βασισμένο σε κανόνες διεθνές σύστημα, καθώς και την προώθηση των προτεραιοτήτων της Ένωσης·
  - γ) των δεσμεύσεων των εταίρων, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που έχουν συμφωνηθεί από κοινού με την Ένωση, και των επιδόσεών τους, που προσδιορίζονται βάσει κριτηρίων όπως η πολιτική μεταρρύθμιση και της οικονομικής και κοινωνικής ανάπτυξης, της περιβαλλοντικής βιωσιμότητας και της αποτελεσματικής χρήσης των ενισχύσεων, λαμβάνοντας υπόψη τις ιδιαιτερότητες και το επίπεδο ανάπτυξης των χωρών εταίρων·
  - δ) του δυναμικού αντικτύπου της ενωσιακής χρηματοδότησης στις χώρες και περιφέρειες εταίρους·
  - ε) των ικανοτήτων των εταίρων να κινητοποιούν και να χρησιμοποιούν αποτελεσματικά εγχώριους πόρους, καθώς και να έχουν πρόσβαση σε χρηματοδοτικούς πόρους, να διαχειρίζονται με διαφάνεια τους πόρους για την προαγωγή των εθνικών αναπτυξιακών προτεραιοτήτων και των ικανοτήτων απορρόφησης που διαθέτουν.
3. Κατά την κατανομή των πόρων δίνεται προτεραιότητα στις χώρες με τις μεγαλύτερες ανάγκες, ιδίως τις λιγότερο ανεπτυγμένες χώρες και τις χώρες χαμηλού εισοδήματος, καθώς και τις χώρες που βρίσκονται σε κατάσταση κρίσης, σε κατάσταση που έπεται της κρίσης ή σε επισφαλή και ευάλωτη κατάσταση, συμπεριλαμβανομένων των αναπτυσσόμενων μικρών νησιωτικών κρατών και των περιφερειών αναπτυσσόμενων χωρών.
4. Επιπλέον, η Ένωση αντιμετωπίζει τις συγκεκριμένες προκλήσεις των χωρών μεσαίου εισοδήματος και ιδίως των χωρών σε μετάβαση από το καθεστώς χαμηλού εισοδήματος.
5. Η συνεργασία με τις εκβιομηχανισμένες χώρες εστιάζεται στην προώθηση των ενωσιακών και αμοιβαίων συμφερόντων και αξιών, καθώς και στους από κοινού συμφωνηθέντες στόχους και στην πολυμέρεια.
6. Ο Μηχανισμός συνεισφέρει στις δράσεις που θεσπίζονται βάσει του κανονισμού (ΕΕ) 2021/817. Ενιαίο έγγραφο προγραμματισμού καταρτίζεται στο πλαίσιο του παρόντος κανονισμού για περίοδο επτά ετών, συμπεριλαμβανομένων κονδυλίων από τον κανονισμό ΜΠΒ III. Ο κανονισμός (ΕΕ) 2021/817 εφαρμόζεται στη χρήση των εν λόγω κεφαλαίων.

Άρθρο 14

Έγγραφα προγραμματισμού για γεωγραφικά προγράμματα

1. Η εφαρμογή του Μηχανισμού διενεργείται για τα γεωγραφικά προγράμματα μέσω πολυετών κρατικών και πολυκρατικών ενδεικτικών προγραμμάτων.
2. Τα πολυετή ενδεικτικά προγράμματα καθορίζουν τους τομείς προτεραιότητας που επιλέγονται για χρηματοδότηση από την Ένωση, τους ειδικούς στόχους, τα αναμενόμενα αποτελέσματα, σαφείς και συγκεκριμένους δείκτες επίδοσης και τα ενδεικτικά χρηματοδοτικά κονδύλια, τόσο συνολικά όσο και ανά τομέα προτεραιότητας και, κατά περίπτωση, τις μεθόδους υλοποίησης.
3. Τα πολυετή ενδεικτικά προγράμματα βασίζονται σε:
  - α) εθνική ή περιφερειακή στρατηγική με τη μορφή αναπτυξιακού σχεδίου ή παρόμοιου εγγράφου, το οποίο είναι αποδεκτό από την Επιτροπή ως βάση για το αντίστοιχο πολυετές ενδεικτικό πρόγραμμα, κατά τον χρόνο έγκρισης του τελευταίου·
  - β) έγγραφο πλαίσιο που καθορίζει την πολιτική της Ένωσης έναντι του ενδιαφερόμενου εταίρου ή εταίρων, συμπεριλαμβανομένου κοινού εγγράφου μεταξύ της Ένωσης και των κρατών μελών·
  - γ) κοινό έγγραφο μεταξύ της Ένωσης και του ενδιαφερόμενου εταίρου ή εταίρων το οποίο καθορίζει κοινές προτεραιότητες και αμοιβαίες δεσμεύσεις.
4. Για να ενισχυθεί ο αντίκτυπος της συλλογικής συνεργασίας της Ένωσης, ένα κοινό έγγραφο προγραμματισμού αντικαθιστά τα έγγραφα προγραμματισμού της Ένωσης και των κρατών μελών όποτε αυτό είναι δυνατόν και ενδεδειγμένο. Ωστόσο, ένα τέτοιο κοινό έγγραφο προγραμματισμού αντικαθιστά το πολυετές ενδεικτικό πρόγραμμα της Ένωσης, μόνο εφόσον εγκριθεί με την εκτελεστική πράξη που εκδίδεται σύμφωνα με το άρθρο 16, υπό την προϋπόθεση ότι συνάδει με τα άρθρα 12 και 13, περιέχει τα στοιχεία που απαριθμούνται στην παράγραφο 2 του παρόντος άρθρου και καθορίζει τον καταμερισμό εργασίας μεταξύ της Ένωσης και των κρατών μελών.

Άρθρο 15

Έγγραφα προγραμματισμού για θεματικά προγράμματα

1. Η εφαρμογή του Μηχανισμού διενεργείται για τα θεματικά προγράμματα μέσω πολυετών ενδεικτικών προγραμμάτων.
2. Τα πολυετή ενδεικτικά προγράμματα για θεματικά προγράμματα καθορίζουν την ενωσιακή στρατηγική, τις προτεραιότητες που επιλέγονται για χρηματοδότηση από την Ένωση, τους ειδικούς στόχους, τα αναμενόμενα αποτελέσματα και τους συγκεκριμένους δείκτες επίδοσης, καθώς και τη διεθνή κατάσταση και τις δραστηριότητες των κυρίων εταίρων για το υπό εξέταση θέμα.

Κατά περίπτωση, καθορίζονται οι πόροι και οι προτεραιότητες παρέμβασης για συμμετοχή σε παγκόσμιες πρωτοβουλίες.
3. Τα πολυετή ενδεικτικά προγράμματα για θεματικά προγράμματα καθορίζουν επίσης την ενδεικτική χρηματοδότηση, συνολικά, ανά τομέα συνεργασίας και ανά τομέα προτεραιότητας. Η ενδεικτική χρηματοδότηση μπορεί να παρέχεται υπό μορφή φάσματος.

Άρθρο 16

Έγκριση και τροποποίηση των πολυετών ενδεικτικών προγραμμάτων

1. Η Επιτροπή εγκρίνει μέσω εκτελεστικών πράξεων τα πολυετή ενδεικτικά προγράμματα που αναφέρονται στα άρθρα 14 και 15. Οι εν λόγω εκτελεστικές πράξεις εκδίδονται σύμφωνα με τη διαδικασία εξέτασης στην οποία παραπέμπει το άρθρο 45 παράγραφος 2. Η εν λόγω διαδικασία εφαρμόζεται επίσης στις επανεξετάσεις που αναφέρονται στις παραγράφους 3 και 4 του παρόντος άρθρου, που έχουν ως αποτέλεσμα την ουσιαστική τροποποίηση του περιεχομένου του πολυετούς ενδεικτικού προγράμματος.
2. Κατά την έκδοση των κοινών εγγράφων πολυετούς προγραμματισμού που αναφέρονται στο άρθρο 14, η απόφαση της Επιτροπής εφαρμόζεται μόνο στη συνεισφορά της Ένωσης στο κοινό έγγραφο πολυετούς προγραμματισμού.

3. Τα πολυετή ενδεικτικά προγράμματα για τα γεωγραφικά προγράμματα επανεξετάζονται μετά την ενδιάμεση αξιολόγηση που αναφέρεται στο άρθρο 42 παράγραφος 2 καθώς και ad hoc όπως απαιτείται για την αποτελεσματική υλοποίηση, ιδίως όταν επέρχονται ουσιαστικές αλλαγές στο πλαίσιο πολιτικής που αναφέρεται στο άρθρο 7 ή σε συνέχεια μιας κατάστασης κρίσης ή κατάστασης μετά την κρίση.
4. Τα πολυετή ενδεικτικά προγράμματα για τα θεματικά προγράμματα επανεξετάζονται μετά την ενδιάμεση αξιολόγηση που αναφέρεται στο άρθρο 42 παράγραφος 2 καθώς και ad hoc όπως απαιτείται για την αποτελεσματική υλοποίηση, ιδίως όταν επέρχονται ουσιαστικές αλλαγές στο πλαίσιο πολιτικής που αναφέρεται στο άρθρο 7.
5. Για δεόντως αιτιολογημένους επιτακτικούς λόγους επείγουσας ανάγκης, όπως οι κρίσεις ή οι άμεσες απειλές για την ειρήνη, τη δημοκρατία, το κράτος δικαίου, τα ανθρώπινα δικαιώματα και τις θεμελιώδεις ελευθερίες, η Επιτροπή δύναται να τροποποιεί τα πολυετή ενδεικτικά προγράμματα που αναφέρονται στα άρθρα 14 και 15 μέσω εκτελεστικών πράξεων. Οι εν λόγω εκτελεστικές πράξεις εκδίδονται σύμφωνα με τη διαδικασία επείγοντος που αναφέρεται στο άρθρο 45 παράγραφος 4.

Άρθρο 17

Αποθεματικό αναδυόμενων προκλήσεων και προτεραιοτήτων

1. Το ποσό που αναφέρεται στο άρθρο 6 παράγραφος 3 χρησιμοποιείται όπου είναι περισσότερο αναγκαίο και δεόντως αιτιολογημένο, μεταξύ άλλων:
  - α) για να διασφαλίζει τη δέουσα απόκριση της Ένωσης σε περίπτωση απρόβλεπτων περιστάσεων·
  - β) για να αντιμετωπίσει νέες ανάγκες ή αναδυόμενες προκλήσεις, όπως αυτές στα σύνορα της Ένωσης ή σε αυτά των γειτονικών της χωρών, που συνδέονται με κρίσεις, φυσικές ή ανθρωπογενείς, βίαιες συγκρούσεις και καταστάσεις μετά την κρίση ή μεταναστευτικές πιέσεις και εκτόπιση πληθυσμών·
  - γ) για να προωθούνται νέες ενωσιακές ή διεθνείς πρωτοβουλίες ή προτεραιότητες.
2. Η χρήση των κονδυλίων αυτών αποφασίζεται σύμφωνα με τις διαδικασίες των άρθρων 16 και 25.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ II

Ειδικές διατάξεις για την περιοχή γειτονίας

Άρθρο 18

Ειδικοί στόχοι για την περιοχή γειτονίας

Σύμφωνα με τα άρθρα 3 και 4, οι ειδικοί στόχοι της ενωσιακής στήριξης δυνάμει του Μηχανισμού για την περιοχή γειτονίας είναι:

- α) η προώθηση της ενισχυμένης πολιτικής συνεργασίας και ενίσχυση και εδραίωση της βαθιάς και βιώσιμης δημοκρατίας, της σταθερότητας, της χρηστής διακυβέρνησης, του κράτους δικαίου και του σεβασμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων·
- β) η στήριξη της εφαρμογής των συμφωνιών σύνδεσης ή άλλων υφιστάμενων και μελλοντικών συμφωνιών, καθώς και από κοινού συμφωνηθέντων θεματολογίων σύνδεσης και προτεραιοτήτων της εταιρικής σχέσης ή ισοδύναμων εγγράφων, μεταξύ άλλων μέσω θεσμικής συνεργασίας και ανάπτυξης ικανοτήτων·
- γ) η προώθηση ενισχυμένης εταιρικής σχέσης με τις κοινωνίες μεταξύ της Ένωσης και των χωρών εταίρων, καθώς και μεταξύ των χωρών εταίρων, μεταξύ άλλων μέσω επαφών μεταξύ των λαών, και ενός ευρέος φάσματος δραστηριοτήτων με ιδιαίτερη έμφαση στη νεολαία·
- δ) η ενίσχυση της περιφερειακής και διασυνοριακής συνεργασίας, ιδίως στο πλαίσιο της ανατολικής εταιρικής σχέσης, της Ένωσης για τη Μεσόγειο, της Ευρωπαϊκής Γειτονίας καθώς και της περιφερειακής συνεργασίας στον Εύξεινο Πόντο, της συνεργασίας για την Αρκτική, της Βόρειας Διάστασης, μεταξύ άλλων στους τομείς της ενέργειας και της ασφάλειας·
- ε) η επίτευξη σταδιακής ενσωμάτωσης στην εσωτερική αγορά της Ένωσης και ενισχυμένης τομεακής και διατομεακής συνεργασίας, μεταξύ άλλων μέσω νομοθετικής προσέγγισης και κανονιστικής σύγκλισης προς τα πρότυπα της Ένωσης και άλλα σχετικά διεθνή πρότυπα, και βελτιωμένης πρόσβασης στην αγορά, μεταξύ άλλων μέσω σφαιρικών και σε βάθος ζωνών ελευθέρων συναλλαγών, καθώς και συναφή οικοδόμηση θεσμών και πραγματοποίηση επενδύσεων·

- στ) η ενίσχυση των εταιρικών σχέσεων για καλά διαχειριζόμενη και ασφαλή μετανάστευση και κινητικότητα και, κατά περίπτωση και υπό τον όρο ότι πληρούνται οι προϋποθέσεις για καλά διαχειριζόμενη και ασφαλή κινητικότητα, στήριξη της υλοποίησης των υφιστάμενων καθεστώτων απαλλαγής από την υποχρέωση θεώρησης, σύμφωνα με τον αναθεωρημένο μηχανισμό αναστολής σχετικά με τις θεωρήσεις, τους διαλόγους για την απελευθέρωση του καθεστώτος θεωρήσεων και τις διμερείς ή περιφερειακές συμφωνίες και ρυθμίσεις με τρίτες χώρες, συμπεριλαμβανομένων των εταιρικών σχέσεων κινητικότητας·
- ζ) η στήριξη μέτρων οικοδόμησης εμπιστοσύνης και άλλων μέτρων που συμβάλλουν στην ασφάλεια, την πρόληψη και την επίλυση συγκρούσεων, συμπεριλαμβανομένης της στήριξης σε πληγέντες πληθυσμούς και της ανασυγκρότησης.

Άρθρο 19

Έγγραφα προγραμματισμού και κριτήρια κατανομής

1. Για τις χώρες εταίρους που απαριθμούνται στο παράρτημα I, οι τομείς προτεραιότητας για ενωσιακή χρηματοδότηση επιλέγονται κυρίως μεταξύ εκείνων που περιλαμβάνονται στις συμφωνίες σύνδεσης, εταιρικής σχέσης και συνεργασίας, στα από κοινού συμφωνηθέντα θεματολόγια σύνδεσης και στις προτεραιότητες εταιρικής σχέσης ή σε άλλα συναφή, υφιστάμενα και μελλοντικά, από κοινού συμφωνηθέντα έγγραφα που αναφέρονται στο άρθρο 14 παράγραφος 3 στοιχείο γ), μεταξύ της Ένωσης και των χωρών εταίρων σε διμερές και πολυμερές πλαίσιο, μεταξύ άλλων, κατά περίπτωση, στο πλαίσιο της Ανατολικής Εταιρικής Σχέσης και της νότιας διάστασης της Ευρωπαϊκής Πολιτικής Γειτονίας, σύμφωνα με τους ειδικούς στόχους που ορίζονται στο άρθρο 18 και τους τομείς συνεργασίας για τα γεωγραφικά προγράμματα που ορίζονται στο παράρτημα II.
2. Κατά παρέκκλιση από το άρθρο 13 παράγραφοι 2 και 3, η στήριξη της Ένωσης στο πλαίσιο των γεωγραφικών προγραμμάτων στον χώρο γειτονίας διαφοροποιείται όσον αφορά τη μορφή και τα ποσά, λαμβάνοντας υπόψη τα ακόλουθα στοιχεία:
  - α) τις ανάγκες της χώρας εταίρου, με τη χρήση δεικτών όπως ο πληθυσμός, οι ανισότητες και το επίπεδο ανάπτυξης·
  - β) τη δέσμευση και την πρόοδο της χώρας εταίρου στην υλοποίηση των κοινώς συμφωνημένων πολιτικών, οικονομικών, περιβαλλοντικών και κοινωνικών στόχων μεταρρύθμισης·
  - γ) την προσήλωση και την πρόοδο της χώρας εταίρου όσον αφορά την οικοδόμηση ισχυρής και βιώσιμης δημοκρατίας, το κράτος δικαίου, τη χρηστή διακυβέρνηση, τα ανθρώπινα δικαιώματα και την καταπολέμηση της διαφθοράς·
  - δ) την εταιρική σχέση με την Ένωση, περιλαμβανομένου του βαθμού φιλοδοξίας της εν λόγω εταιρικής σχέσης·
  - ε) την ικανότητα απορρόφησης και τον ενδεχόμενο αντίκτυπο της ενωσιακής στήριξης στο πλαίσιο του Μηχανισμού.
3. Η ενωσιακή στήριξη που αναφέρεται στην παράγραφο 2 του παρόντος άρθρου αποτυπώνεται στα έγγραφα προγραμματισμού των γεωγραφικών προγραμμάτων που αναφέρονται στο άρθρο 14.

Άρθρο 20

Προσέγγιση βάσει κινήτρων

1. Ενδεικτικά το 10 % του χρηματοδοτικού κονδυλίου το οποίο προβλέπεται στο άρθρο 6 παράγραφος 2 στοιχείο α), πρώτο εδάφιο, προς συμπλήρωση των ενδεικτικών χορηγήσεων πόρων ανά χώρα βάσει του άρθρου 14, θα πρέπει να κατανεμηθεί στις χώρες εταίρους και τα εδάφη εταίρους που απαριθμούνται στο παράρτημα I ως κίνητρο για μεταρρυθμίσεις. Οι εν λόγω χορηγήσεις αποφασίζονται με βάση τις επιδόσεις και την πρόδοό τους προς τη δημοκρατία, τη χρηστή διακυβέρνηση και το κράτος δικαίου, συμπεριλαμβανομένης της συνεργασίας με την κοινωνία των πολιτών, τα ανθρώπινα δικαιώματα, συμπεριλαμβανομένης της ισότητας των φύλων, τη συνεργασία για τη μετανάστευση, την οικονομική διακυβέρνηση και τις μεταρρυθμίσεις, ιδίως εκείνες που έχουν συμφωνηθεί από κοινού. Η πρόοδος των χωρών εταίρων αξιολογείται τακτικά, ιδίως μέσω των εκθέσεων προόδου οι οποίες περιέχουν τάσεις σε σύγκριση με τα προηγούμενα έτη.
2. Η παράγραφος 1 δεν ισχύει για τη στήριξη της κοινωνίας των πολιτών, την πρόληψη συγκρούσεων και την οικοδόμηση ειρήνης, τις επαφές μεταξύ των λαών, συμπεριλαμβανομένης της συνεργασίας ανάμεσα στις τοπικές αρχές, την στήριξη της βελτίωσης των ανθρώπινων δικαιωμάτων ή μέτρα στήριξης που σχετίζονται με κρίσεις. Σε περίπτωση σοβαρής ή χρονίζουσας υποβάθμισης της δημοκρατίας, των ανθρώπινων δικαιωμάτων ή του κράτους δικαίου, ή αυξημένου κινδύνου σύγκρουσης, η στήριξη των εν λόγω δράσεων αυξάνεται, όποτε αυτό είναι εφικτό και σκόπιμο.

Άρθρο 21

Ενδεικτικά προγράμματα που αφορούν πολλές χώρες

Τα ενδεικτικά προγράμματα που αφορούν πολλές χώρες στην περιοχή γειτονίας αντιμετωπίζουν κοινές προκλήσεις για όλες ή κάποιες από τις χώρες-εταίρους, βάσει των προτεραιοτήτων της ανατολικής εταιρικής σχέσης και της νότιας διάστασης της αναθεωρημένης Ευρωπαϊκής Πολιτικής Γειτονίας και λαμβάνοντας υπόψη το έργο που πραγματοποιείται στο πλαίσιο της Ένωσης για τη Μεσόγειο, καθώς και περιφερειακής, διαπεριφερειακής και υποπεριφερειακής συνεργασίας κυρίως μεταξύ δύο ή περισσότερων χωρών-εταίρων, μεταξύ άλλων και στο πλαίσιο της Βόρειας Διάστασης και της περιφερειακής συνεργασίας «Συνέργεια του Εύξεινου Πόντου».

Άρθρο 22

Διασυνοριακή συνεργασία

1. Η διασυνοριακή συνεργασία, όπως ορίζεται στο άρθρο 2 πρώτη παράγραφος σημείο 5, καλύπτει τη συνεργασία κατά μήκος εξωτερικών παρακείμενων χερσαίων και θαλάσσιων συνόρων, τη διεθνική συνεργασία επί μεγαλύτερων διεθνικών εδαφών, ή πέριξ θαλάσσιων λεκανών, καθώς και τη διαπεριφερειακή συνεργασία.
2. Η περιοχή γειτονίας συνεισφέρει στα προγράμματα διασυνοριακής συνεργασίας, όπως αναφέρονται στην παράγραφο 1, τα οποία συγχρηματοδοτούνται από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης στο πλαίσιο του κανονισμού Interreg. Ποσοστό έως 5 % του χρηματοδοτικού κονδυλίου για τον χώρο γειτονίας κατανέμεται ενδεικτικά για τη στήριξη αυτών των προγραμμάτων.
3. Οι συνεισφορές στα προγράμματα διασυνοριακής συνεργασίας καθορίζονται και χρησιμοποιούνται σύμφωνα με το άρθρο 10 παράγραφος 3 του κανονισμού Interreg.
4. Το ποσοστό της συγχρηματοδότησης της Ένωσης δεν υπερβαίνει το 90 % των επιλέξιμων δαπανών του προγράμματος διασυνοριακής συνεργασίας.
5. Η προχρηματοδότηση για προγράμματα διασυνοριακής συνεργασίας μπορεί να υπερβαίνει το ποσοστό που αναφέρεται στο άρθρο 51 του κανονισμού Interreg. Κατόπιν αιτήματος της διαχειριστικής αρχής, για κάθε οικονομικό έτος, το ποσοστό προχρηματοδότησης μπορεί να ανέλθει έως το 80 % των ετήσιων αναλήψεων υποχρεώσεων για το πρόγραμμα.
6. Εκδίδεται πολυετές έγγραφο στρατηγικής για τη διασυνοριακή συνεργασία, το οποίο καθορίζει τα στοιχεία που αναφέρονται στο άρθρο 14 παράγραφος 2 του παρόντος κανονισμού, σύμφωνα με το άρθρο 10 παράγραφος 1 του κανονισμού Interreg.
7. Σε περίπτωση που τα προγράμματα διασυνοριακής συνεργασίας διακοπούν σύμφωνα με το άρθρο 12 του κανονισμού Interreg, η στήριξη από το κονδύλιο για την περιοχή Γειτονίας προς το πρόγραμμα που διακόπηκε η οποία παραμένει διαθέσιμη μπορεί να χρησιμοποιηθεί πρωτίστως για τη χρηματοδότηση άλλων προγραμμάτων διασυνοριακής συνεργασίας ή οποιασδήποτε άλλης δραστηριότητας στο πλαίσιο του εν λόγω κονδυλίου, όπως κρίνεται δέον.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ III

Σχέδια δράσης, μέτρα και μέθοδοι εφαρμογής

Άρθρο 23

Σχέδια δράσης και μέτρα

1. Η Επιτροπή εγκρίνει ετήσια ή πολυετή σχέδια δράσης και μέτρα. Τα μέτρα μπορεί να λαμβάνουν τη μορφή μεμονωμένων μέτρων, ειδικών μέτρων, μέτρων στήριξης ή εκτάκτων μέτρων βοήθειας. Τα σχέδια δράσης και τα μέτρα λαμβάνουν υπόψη το συγκεκριμένο πλαίσιο και προσδιορίζουν για κάθε δράση τους επιδιωκόμενους στόχους, τα αναμενόμενα αποτελέσματα και τις κύριες δραστηριότητες, τις μεθόδους υλοποίησης, παρακολούθησης και αξιολόγησης καθώς επίσης τον προϋπολογισμό και τυχόν συνδεδεμένες δαπάνες στήριξης.
2. Τα σχέδια δράσης βασίζονται στα έγγραφα προγραμματισμού, εκτός των περιπτώσεων που αναφέρονται στις παραγράφους 5 και 6. Τα σχέδια δράσης καταρτίζονται χωρίς αποκλεισμούς, με διαφάνεια και εγκαίρως. Όποτε κρίνεται σκόπιμο, τα σχέδια δράσης συζητούνται από κοινού με τα κράτη μέλη στο πλαίσιο της καλύτερης συνεργασίας.
3. Όπου απαιτείται, μια δράση μπορεί να υιοθετηθεί ως μεμονωμένο μέτρο πριν ή μετά την έγκριση των σχεδίων δράσης. Τα μεμονωμένα μέτρα βασίζονται σε έγγραφα προγραμματισμού, εκτός των περιπτώσεων της παραγράφου 5 και σε άλλες δεόντως αιτιολογημένες περιπτώσεις.
4. Σε περίπτωση απρόβλεπτων αναγκών και περιστάσεων, και όταν η χρηματοδότηση δεν είναι εφικτή από καταλληλότερες πηγές, η Επιτροπή δύναται να εγκρίνει ειδικά μέτρα που δεν προβλέπονται στα έγγραφα προγραμματισμού.

5. Τα ετήσια και πολυετή σχέδια δράσης και τα μεμονωμένα μέτρα μπορούν να χρησιμοποιηθούν προκειμένου να εφαρμοστούν οι δράσεις ταχείας αντίδρασης που αναφέρονται στο άρθρο 4 παράγραφος 4 στοιχεία β) και γ).

6. Η Επιτροπή δύναται να εγκρίνει έκτακτα μέτρα βοήθειας για δράσεις ταχείας αντίδρασης σύμφωνα με το άρθρο 4 παράγραφος 4 στοιχείο α).

Τα μέτρα αυτά μπορεί να έχουν διάρκεια έως 18 μήνες, η οποία μπορεί να παραταθεί δύο φορές κατά έξι επιπλέον μήνες το πολύ, έως 30 μήνες συνολικά κατά ανώτατο όριο, σε περίπτωση αντικειμενικών και απρόβλεπτων εμποδίων στην υλοποίησή τους, υπό τον όρο ότι δεν αυξάνεται το ποσό για τη χρηματοδότησή τους.

Σε περιπτώσεις παρατεταμένων κρίσεων και συγκρούσεων, η Επιτροπή μπορεί να εγκρίνει δεύτερο έκτακτο μέτρο βοήθειας, με διάρκεια που δεν υπερβαίνει τους 18 μήνες. Σε δεόντως αιτιολογημένες περιπτώσεις, μπορούν να εγκριθούν περαιτέρω μέτρα όταν είναι ουσιώδους σημασίας να συνεχιστεί η ενωσιακή δράση και αυτό δεν μπορεί να διασφαλιστεί με άλλα μέσα.

Άρθρο 24

Μέτρα στήριξης

1. Η ενωσιακή χρηματοδότηση μπορεί να καλύπτει δαπάνες στήριξης για την υλοποίηση του Μηχανισμού και για την επίτευξη των στόχων του, συμπεριλαμβανομένης της διοικητικής υποστήριξης που συνδέεται με τις δραστηριότητες προετοιμασίας, επακόλουθων ενεργειών, παρακολούθησης, ελέγχου, λογιστικού ελέγχου και αξιολόγησης που είναι αναγκαίες για την εν λόγω υλοποίηση, καθώς και δαπάνες της έδρας και των αντιπροσωπειών της Ένωσης για τη διοικητική και συντονιστική υποστήριξη που απαιτείται για το Μηχανισμό, και για τη διαχείριση πράξεων που χρηματοδοτούνται δυνάμει του Μηχανισμού, συμπεριλαμβανομένων των δράσεων πληροφόρησης και επικοινωνίας, και για οργανωσιακά συστήματα πληροφορικής.

2. Όπου οι δαπάνες στήριξης δεν περιλαμβάνονται στα σχέδια δράσης ή στα μέτρα που αναφέρονται στο άρθρο 23, η Επιτροπή εγκρίνει, κατά περίπτωση, μέτρα στήριξης. Η ενωσιακή χρηματοδότηση στο πλαίσιο μέτρων στήριξης μπορεί να καλύπτει:

- α) μελέτες, συνεδριάσεις, δραστηριότητες πληροφόρησης, ευαισθητοποίησης, κατάρτισης, προετοιμασίας και ανταλλαγής διδαγμάτων και βέλτιστων πρακτικών, δημοσίευσης, καθώς και κάθε άλλη δαπάνη διοικητικής ή τεχνικής βοήθειας που απαιτείται για τον προγραμματισμό και τη διαχείριση δράσεων, συμπεριλαμβανομένων αμειβομένων εξωτερικών εμπειρογνομόνων·
- β) δραστηριότητες έρευνας και καινοτομίας και μελέτες για σχετικά θέματα και τη διάδοση αυτών·
- γ) δαπάνες που σχετίζονται με την παροχή πληροφοριών και δράσεις επικοινωνίας, συμπεριλαμβανομένης της ανάπτυξης επικοινωνιακών στρατηγικών και οργανωσιακής επικοινωνίας και προβολής των πολιτικών προτεραιοτήτων της Ένωσης.

Άρθρο 25

Θέσπιση σχεδίων δράσης και μέτρων

1. Τα σχέδια δράσης και τα μέτρα θεσπίζονται με εκτελεστικές πράξεις. Οι εν λόγω εκτελεστικές πράξεις εκδίδονται σύμφωνα με τη διαδικασία εξέτασης που αναφέρεται στο άρθρο 45 παράγραφος 2.

2. Η αναφερόμενη στην παράγραφο 1 διαδικασία δεν απαιτείται για:

- α) μεμονωμένα μέτρα για τα οποία η χρηματοδότηση της Ένωσης δεν υπερβαίνει τα 5 000 000 EUR·
- β) ειδικά μέτρα και μέτρα στήριξης καθώς και σχέδια δράσης που θεσπίζονται για την υλοποίηση δράσεων ταχείας αντίδρασης, για τα οποία η χρηματοδότηση της Ένωσης δεν υπερβαίνει τα 10 000 000 EUR·
- γ) έκτακτα μέτρα βοήθειας που αναφέρονται στο άρθρο 23 παράγραφος 4 για τα οποία η χρηματοδότηση της Ένωσης δεν υπερβαίνει τα 20 000 000 EUR·
- δ) τις τεχνικές τροποποιήσεις των σχεδίων δράσης και των μέτρων, υπό την προϋπόθεση ότι αυτές δεν επηρεάζουν ουσιαστικά τους στόχους του σχετικού σχεδίου δράσης ή του μέτρου, όπως:
  - i) αλλαγή του τρόπου υλοποίησης·
  - ii) παρατάσεις της προθεσμίας υλοποίησης·
  - iii) ανακατανομές ποσών μεταξύ ενεργειών του ίδιου σχεδίου δράσης·

- iv) αυξήσεις ή μειώσεις του προϋπολογισμού των σχεδίων δράσης, και των επιμέρους μέτρων κατά ποσοστό όχι μεγαλύτερο από 20 % του αρχικού προϋπολογισμού και κατά ποσό που δεν υπερβαίνει τα 10 000 000 EUR.

Σε περίπτωση πολυετών σχεδίων δράσης και μέτρων, τα κατώτατα όρια που αναφέρονται στην παράγραφο 2 πρώτο εδάφιο στοιχεία α) και β) και στοιχείο δ) σημείο iv) εφαρμόζονται σε ετήσια βάση.

Τα σχέδια δράσης και τα μέτρα που θεσπίζονται σύμφωνα με την παρούσα παράγραφο, εκτός των έκτακτων μέτρων βοήθειας και των τεχνικών τροποποιήσεων, κοινοποιούνται στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στα κράτη μέλη μέσω της αρμόδιας επιτροπής που αναφέρεται στο άρθρο 45 εντός ενός μηνός από τη θέσπισή τους.

3. Πριν από τη θέσπιση ή την παράταση έκτακτων μέτρων βοήθειας το κόστος των οποίων δεν υπερβαίνει τα 20 000 000 EUR, η Επιτροπή ενημερώνει το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο σχετικά με τον χαρακτήρα και τους στόχους των εν λόγω μέτρων, καθώς και τα προβλεπόμενα χρηματοδοτικά ποσά. Η Επιτροπή ενημερώνει το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο προτού προβεί σε σημαντικές επί της ουσίας τροποποιήσεις ήδη θεσπισμένων έκτακτων μέτρων βοήθειας. Η Επιτροπή λαμβάνει υπόψη τη σχετική προσέγγιση πολιτικής για τον προγραμματισμό και την επακόλουθη υλοποίηση των εν λόγω μέτρων, χάριν της συνοχής της εξωτερικής δράσης της Ένωσης.

4. Στην περίπτωση δρόντως αιτιολογημένων επιτακτικών λόγων επείγουσας ανάγκης, όπως κρίσεων που περιλαμβάνουν φυσικές ή ανθρωπογενείς καταστροφές ή άμεσων απειλών κατά της δημοκρατίας, του κράτους δικαίου, των ανθρωπίνων δικαιωμάτων ή των θεμελιωδών ελευθεριών, η Επιτροπή δύναται να εγκρίνει σχέδια δράσης και μέτρα ή τροποποιήσεις υφιστάμενων σχεδίων δράσης και μέτρων, ως εκτελεστικές πράξεις που έχουν άμεση εφαρμογή, σύμφωνα με τη διαδικασία που αναφέρεται στο άρθρο 45 παράγραφος 4.

5. Σε επίπεδο δράσεων διενεργείται κατάλληλος περιβαλλοντικός έλεγχος, μεταξύ άλλων και για τις επιπτώσεις από την άποψη της κλιματικής αλλαγής και της βιοποικιλότητας, σύμφωνα με τις εφαρμοστέες νομοθετικές πράξεις της Ένωσης, συμπεριλαμβανομένης της οδηγίας 2011/92/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου⁽⁴²⁾ και της οδηγίας 85/337/ΕΟΚ του Συμβουλίου⁽⁴³⁾, ο οποίος περιλαμβάνει, κατά περίπτωση, εκτίμηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων, μεταξύ άλλων από την άποψη της κλιματικής αλλαγής, των οικοσυστημάτων και της βιοποικιλότητας, για τις περιβαλλοντικώς ευαίσθητες δράσεις, ιδίως όσον αφορά μείζονες νέες υποδομές.

Διενεργούνται άλλες κατάλληλες εκ των προτέρων αξιολογήσεις, ανάλογες προς τους στόχους και τα ποσά των σχεδιαζόμενων δράσεων και μέτρων, προκειμένου να προσδιοριστούν οι πιθανές επιπτώσεις και κίνδυνοι των εν λόγω δράσεων και μέτρων όσον αφορά τα ανθρώπινα δικαιώματα, την πρόσβαση σε φυσικούς πόρους, όπως η γη, και τα κοινωνικά πρότυπα, μεταξύ άλλων με τη μορφή εκτιμήσεων επιπτώσεων για μείζονες δράσεις και μέτρα που αναμένεται να έχουν σημαντικό αντίκτυπο στους τομείς αυτούς.

Εφόσον απαιτείται, κατά την υλοποίηση των τομεακών προγραμμάτων χρησιμοποιούνται στρατηγικές περιβαλλοντικές εκτιμήσεις, μεταξύ άλλων για τον αντίκτυπο στην κλιματική αλλαγή. Εξασφαλίζεται δε η συμμετοχή ενδιαφερόμενων φορέων στις περιβαλλοντικές εκτιμήσεις και η πρόσβαση του κοινού στα αποτελέσματα των εν λόγω εκτιμήσεων.

Άρθρο 26

Μέθοδοι συνεργασίας

1. Όπως προβλέπει ο δημοσιονομικός κανονισμός, η Επιτροπή εκτελεί χρηματοδότηση στο πλαίσιο του Μηχανισμού, είτε άμεσα, από την Επιτροπή, τις αντιπροσωπίες ή τους εκτελεστικούς οργανισμούς της Ένωσης, είτε έμμεσα μέσω οποιασδήποτε από τις οντότητες που απαριθμούνται στο άρθρο 62 παράγραφος 1 στοιχείο γ) του εν λόγω κανονισμού.

2. Η χρηματοδότηση στο πλαίσιο του Μηχανισμού μπορεί επίσης να παρέχεται μέσω συνεισφορών σε διεθνή, περιφερειακά ή εθνικά ταμεία, όπως εκείνα που έχουν συστήσει ή διαχειρίζονται η ΕΤΕπ, τα κράτη μέλη ή οι χώρες και οι περιφέρειες εταίροι, διεθνείς οργανισμοί ή άλλοι χορηγοί.

⁽⁴²⁾ Οδηγία 2011/92/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 13ης Δεκεμβρίου 2011, για την εκτίμηση των επιπτώσεων ορισμένων σχεδίων δημόσιων και ιδιωτικών έργων στο περιβάλλον (κωδικοποίηση) (ΕΕ L 26 της 28.1.2012, σ. 1).

⁽⁴³⁾ Οδηγία 85/337/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 27ης Ιουνίου 1985, για την εκτίμηση των επιπτώσεων ορισμένων σχεδίων δημόσιων και ιδιωτικών έργων στο περιβάλλον (ΕΕ L 175 της 5.7.1985, σ. 40).

3. Οι οντότητες που απαριθμούνται στο άρθρο 62 παράγραφος 1 στοιχείο γ) του δημοσιονομικού κανονισμού και οι επιλέξιμοι αντισυμβαλλόμενοι που αναφέρονται στο άρθρο 35 παράγραφος 4 του παρόντος κανονισμού εκπληρώνουν ετησίως τις υποχρεώσεις υποβολής εκθέσεων που υπέχουν δυνάμει του άρθρου 155 του δημοσιονομικού κανονισμού. Οι απαιτήσεις υποβολής εκθέσεων για οποιαδήποτε από αυτές τις οντότητες καθορίζονται στη χρηματοδοτική συμφωνία-πλαίσιο εταιρικής σχέσης, τη συμφωνία συνεισφοράς, τη συμφωνία για τις δημοσιονομικές εγγυήσεις ή τη συμφωνία χρηματοδότησης.
4. Οι δράσεις που χρηματοδοτούνται βάσει του Μηχανισμού μπορούν να εφαρμοστούν μέσω παράλληλης ή από κοινού συγχρηματοδότησης.
5. Στην περίπτωση παράλληλης συγχρηματοδότησης, η δράση υποδιαιρείται σε ορισμένες σαφώς αναγνωρίσιμες συνιστώσες, καθεμία από τις οποίες χρηματοδοτείται από τους διαφορετικούς εταίρους που παρέχουν συγχρηματοδότηση κατά τρόπο που επιτρέπει πάντοτε τον προσδιορισμό του τελικού προορισμού της χρηματοδότησης και αποτρέπει τις αλληλεπικαλύψεις στη χρηματοδότηση.
6. Στην περίπτωση από κοινού συγχρηματοδότησης, το συνολικό κόστος της δράσης κατανέμεται μεταξύ των εταίρων που παρέχουν τη συγχρηματοδότηση και οι πόροι συγκεντρώνονται κατά τρόπο που δεν επιτρέπει πλέον τον προσδιορισμό της πηγής χρηματοδότησης για κάθε επιμέρους δραστηριότητα που πραγματοποιείται στο πλαίσιο της δράσης.
7. Η συνεργασία μεταξύ της Ένωσης και των εταίρων της μπορεί να λαμβάνει, παραδείγματος χάριν, τις εξής μορφές:
  - α) τριγωνικές διευθετήσεις με τις οποίες η Ένωση συντονίζει μαζί με τρίτες χώρες τη βοήθειά της προς χώρα ή περιφέρεια εταίρο•
  - β) μέτρα διοικητικής και τεχνικής συνεργασίας, καθώς επίσης ανάπτυξη ικανοτήτων, μεταξύ άλλων για την ανταλλαγή εμπειριών στους τομείς της μετάβασης ή της υλοποίησης μεταρρυθμίσεων εκ μέρους των κρατών μελών, όπως η αποκεντρωμένη συνεργασία μέσω εταιρικών σχέσεων ή αδελφοποιήσεων, μεταξύ δημόσιων φορέων, συμπεριλαμβανομένων τοπικών αρχών, οργανισμών δημοσίου δικαίου ή οντοτήτων ιδιωτικού δικαίου στις οποίες έχουν ανατεθεί καθήκοντα δημόσιας υπηρεσίας ενός κράτους μέλους, και μίας χώρας ή περιφέρειας εταίρου, καθώς και μέτρα συνεργασίας στα οποία ενέχονται εμπειρογνώμονες του δημόσιου τομέα απεσταλμένοι των κρατών μελών και των περιφερειακών και τοπικών αρχών τους•
  - γ) συνεισφορές στις αναγκαίες δαπάνες για τη σύσταση και τη διαχείριση σύμπραξης δημόσιου και ιδιωτικού τομέα, συμπεριλαμβανομένων των δαπανών για την ανεξάρτητη αξιολόγηση και παρακολούθησή τους, ει δυνατόν από οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών•
  - δ) προγράμματα στήριξης τομειακών πολιτικών μέσω των οποίων η Ένωση παρέχει στήριξη στο τομειακό πρόγραμμα χώρας εταίρου•
  - ε) συνεισφορές στο κόστος συμμετοχής των χωρών στα ενωσιακά προγράμματα, και σε δράσεις που υλοποιούνται από οργανισμούς και όργανα της Ένωσης, καθώς και σε φορείς ή πρόσωπα στα οποία ανατίθεται η υλοποίηση συγκεκριμένων δράσεων κοινής εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφαλείας δυνάμει του τίτλου V ΣΕΕ.

Άρθρο 27

Μορφές ενωσιακής χρηματοδότησης

1. Η ενωσιακή χρηματοδότηση μπορεί να παρέχεται μέσω των τύπων χρηματοδότησης που προβλέπονται στον δημοσιονομικό κανονισμό και ειδικότερα:
  - α) επιχορηγήσεις•
  - β) συμβάσεις προμήθειας για υπηρεσίες, προμήθειες ή εργασίες
  - γ) δημοσιονομική στήριξη
  - δ) συνεισφορές στα καταπιστευματικά ταμεία που συστήνει η Επιτροπή, σύμφωνα με το άρθρο 234 του δημοσιονομικού κανονισμού
  - ε) χρηματοδοτικά μέσα
  - στ) δημοσιονομικές εγγυήσεις
  - ζ) συνδυαστικές πράξεις
  - η) ελάφρυνση του χρέους, στο πλαίσιο διεθνώς συμφωνημένων προγραμμάτων ελάφρυνσης του χρέους
  - θ) χρηματοδοτική συνδρομή
  - ι) αμειβόμενοι εξωτερικοί εμπειρογνώμονες.

2. Όταν συνεργάζεται με ενδιαφερόμενα μέρη των χωρών εταίρων, όπως οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών και τοπικές αρχές, η Επιτροπή λαμβάνει υπόψη τις ιδιαιτερότητές τους, συμπεριλαμβανομένων των αναγκών τους και του σχετικού πλαισίου, κατά τον καθορισμό των τρόπων χρηματοδότησης, του είδους της συνεισφοράς, των μεθόδων ανάθεσης και των διοικητικών διατάξεων για τη διαχείριση των επιχορηγήσεων, με σκοπό να προσεγγίσει και να ανταποκριθεί με τον καλύτερο τρόπο στο ευρύτερο δυνατό φάσμα των εν λόγω ενδιαφερόμενων μερών. Ενθαρρύνονται ειδικές διαδικασίες σύμφωνα με τον δημοσιονομικό κανονισμό, όπως συμφωνίες εταιρικής σχέσης, εξουσιοδοτήσεις για την οικονομική ενίσχυση τρίτων, απευθείας ανάθεση ή προσκλήσεις υποβολής προτάσεων με περιορισμένη επιλεξιμότητα, ή κατ' αποκοπή ποσά, μοναδιαίες δαπάνες και χρηματοδότηση με ενιαίο συντελεστή, καθώς και χρηματοδότηση που δεν συνδέεται με δαπάνες όπως προβλέπεται στο άρθρο 125 παράγραφος 1 του δημοσιονομικού κανονισμού.

3. Εκτός των περιπτώσεων που αναφέρονται στο άρθρο 195 του δημοσιονομικού κανονισμού, η διαδικασία απευθείας ανάθεσης μπορεί να χρησιμοποιηθεί για:

- α) επιχορηγήσεις μικρής αξίας σε υπερασπιστές των ανθρωπίνων δικαιωμάτων για τη χρηματοδότηση επείγουσών δράσεων και αναγκών προστασίας, μεταξύ άλλων μέσω μηχανισμών για την προστασία των υπερασπιστών των ανθρωπίνων δικαιωμάτων που διατρέχουν κίνδυνο, καθώς και σε διαμεσολαβητές και άλλους παράγοντες της κοινωνίας των πολιτών που συμμετέχουν σε διάλογο σχετικά με κρίσεις και ένοπλες συγκρούσεις, την επίλυση συγκρούσεων, τη συμφιλίωση και την οικοδόμηση της ειρήνης, κατά περίπτωση χωρίς την ανάγκη συγχρηματοδότησης·
- β) επιχορηγήσεις, κατά περίπτωση, χωρίς την ανάγκη συγχρηματοδότησης, για τη χρηματοδότηση δράσεων σε λίαν αντίξοες συνθήκες όπου η δημοσίευση πρόσκλησης υποβολής προτάσεων αντενδείκνυται, συμπεριλαμβανομένων καταστάσεων όπου υπάρχει σοβαρή έλλειψη θεμελιωδών ελευθεριών, συμπεριλαμβανομένων παραβιάσεων ανθρωπίνων δικαιωμάτων, απειλών κατά δημοκρατικών θεσμών, κλιμάκωσης κρίσεων ή ένοπλων συγκρούσεων, όπου υφίσταται σοβαρότατος κίνδυνος για την ασφάλεια ανθρώπων ή οι οργανώσεις και οι υπερασπιστές των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, οι διαμεσολαβητές και άλλοι παράγοντες της κοινωνίας των πολιτών που συμμετέχουν σε διάλογο για κρίσεις και ένοπλες συγκρούσεις, συμφιλίωση και οικοδόμηση της ειρήνης δρουν υπό τις πλέον αντίξοες συνθήκες οι επιχορηγήσεις αυτές δεν υπερβαίνουν τα 1 000 000 EUR και η διάρκειά τους δεν υπερβαίνει τους 18 μήνες, δυνάμει να παραταθεί κατά 12 μήνες σε περίπτωση αντικειμενικών και απρόβλεπτων εμποδίων κατά την εκτέλεσή τους
- γ) επιχορηγήσεις προς το Γραφείο του Υπατού Αρμοστή των Ηνωμένων Εθνών για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα, καθώς και το Παγκόσμιο Δίκτυο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, το Ευρωπαϊκό Διαπανεπιστημιακό Κέντρο για τα δικαιώματα του ανθρώπου και τον εκδημοκρατισμό, το οποίο χορηγεί ευρωπαϊκό μεταπτυχιακό δίπλωμα στον τομέα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και του εκδημοκρατισμού, και στο συνδεδεμένο με αυτό δίκτυο πανεπιστημίων που χορηγεί μεταπτυχιακά διπλώματα σε θέματα ανθρωπίνων δικαιωμάτων, καθώς και υποτροφίες σε σπουδαστές και υπερασπιστές των ανθρωπίνων δικαιωμάτων από τρίτες χώρες
- δ) επιχορηγήσεις μικρής αξίας σε οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών με τη χρήση, στο μέτρο του δυνατού, απλουστευμένων μορφών χρηματοδότησης σύμφωνα με το άρθρο 125 του δημοσιονομικού κανονισμού.

Η στήριξη από τον προϋπολογισμό, μεταξύ άλλων μέσω συμβάσεων εκτέλεσης τομεακών μεταρρυθμίσεων, βασίζεται στην ανάληψη ίδιας ευθύνης από τη χώρα, στην αμοιβαία λογοδοσία και στην προσήλωση των χωρών εταίρων, λαμβανομένων υπόψη των επιδόσεών τους και της προόδου τους, όσον αφορά τις οικουμενικές αξίες, τη δημοκρατία, τα ανθρώπινα δικαιώματα και το κράτος δικαίου και αποσκοπεί στην ενίσχυση των εταιρικών σχέσεων μεταξύ της Ένωσης και των χωρών εταίρων. Περιλαμβάνει ενισχυμένο διάλογο περί πολιτικών, ανάπτυξη ικανοτήτων και βελτιωμένη διακυβέρνηση, συμπληρώνοντας τις προσπάθειες των εταίρων να εισπράττουν περισσότερο και να δαπανούν καλύτερα προκειμένου να στηρίξουν τη βιώσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη και τη δημιουργία αξιοπρεπών θέσεων εργασίας, μεταξύ άλλων για τους νέους, την εξάλειψη της φτώχειας, τη μείωση των ανισοτήτων και την οικοδόμηση και εδραίωση δημοκρατιών και ειρηνικών κοινωνιών. Η στήριξη από τον προϋπολογισμό συμβάλλει επίσης στην ισότητα των φύλων.

Κάθε απόφαση για παροχή στήριξης από τον προϋπολογισμό βασίζεται στις πολιτικές δημοσιονομικής στήριξης που έχουν συμφωνηθεί από την Ένωση, ένα συγκεκριμένο σύνολο κριτηρίων επιλεξιμότητας και μια προσηκτική εκτίμηση των κινδύνων και των οφελών.

4. Η στήριξη από τον προϋπολογισμό διαφοροποιείται κατά τρόπον ώστε να ανταποκρίνεται καλύτερα στο πολιτικό, οικονομικό, κοινωνικό και περιβαλλοντικό πλαίσιο της εκάστοτε χώρας εταίρου, λαμβανομένων υπόψη των καταστάσεων αστάθειας.

Κατά την παροχή στήριξης από τον προϋπολογισμό σύμφωνα με το άρθρο 236 του δημοσιονομικού κανονισμού, η Επιτροπή καθορίζει σαφώς και παρακολουθεί τα κριτήρια όσον αφορά τις προϋποθέσεις στήριξης από τον προϋπολογισμό, συμπεριλαμβανομένης της προόδου των μεταρρυθμίσεων και της διαφάνειας, και στηρίζει την ανάπτυξη του κοινοβουλευτικού ελέγχου, των εθνικών ελεγκτικών ικανοτήτων και της αυξημένης διαφάνειας και πρόσβασης του κοινού στις πληροφορίες.

5. Η εκταμίευση της στήριξης από τον προϋπολογισμό βασίζεται σε δείκτες που καταδεικνύουν την ικανοποιητική πρόοδο που σημειώνεται ως προς την επίτευξη των στόχων που έχουν συμφωνηθεί με τη χώρα εταίρο.

6. Σύμφωνα με το άρθρο 193 παράγραφος 2 δεύτερο εδάφιο στοιχείο α) του δημοσιονομικού κανονισμού, σε δεόντως αιτιολογημένες περιπτώσεις που προσδιορίζονται στην απόφαση χρηματοδότησης, οι δραστηριότητες που λαμβάνουν στήριξη βάσει του Μηχανισμού και οι υποκείμενες δαπάνες που πραγματοποιήθηκαν το 2021 μπορούν να θεωρηθούν επιλέξιμες από την 1η Ιανουαρίου 2021, ακόμη και αν οι εν λόγω δραστηριότητες υλοποιήθηκαν και οι εν λόγω δαπάνες πραγματοποιήθηκαν πριν από την υποβολή της αίτησης επιχορήγησης.

7. Τα χρηματοδοτικά μέσα, οι δημοσιονομικές εγγυήσεις και οι συνδυαστικές πράξεις βάσει του Μηχανισμού εκτελούνται σύμφωνα με τις αρχές που ορίζονται στο άρθρο 209 παράγραφος 1 του δημοσιονομικού κανονισμού και, όποτε είναι δυνατόν, υπό την καθοδήγηση της ΕΤΕπ, ενός πολυμερούς ευρωπαϊκού χρηματοπιστωτικού ιδρύματος, όπως η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Ανασυγκρότησης και Ανάπτυξης, ή ενός διμερούς ευρωπαϊκού χρηματοπιστωτικού ιδρύματος, όπως οι αναπτυξιακές τράπεζες, ενδεχομένως συνδυαστικά με άλλες συμπληρωματικές μορφές χρηματοδοτικής στήριξης, τόσο από τα κράτη μέλη όσο και από τρίτα μέρη.

Οι συνεισφορές στα χρηματοδοτικά μέσα της Ένωσης δυνάμει του Μηχανισμού μπορούν να πραγματοποιούνται από τα κράτη μέλη καθώς και από κάθε οντότητα που αναφέρεται στο άρθρο 62 παράγραφος 1 στοιχείο γ) του δημοσιονομικού κανονισμού.

8. Τα χρηματοδοτικά μέσα που αναφέρονται στην παράγραφο 7 μπορούν να ομαδοποιούνται σε χρηματοδοτικούς μηχανισμούς για σκοπούς εκτέλεσης και υποβολής εκθέσεων.

9. Η χρηματοδότηση της Ένωσης δεν δημιουργεί συγκεκριμένους φόρους, δασμούς ή επιβαρύνσεις ούτε ενεργοποιεί την είσπραξη αυτών.

10. Οι φόροι, οι δασμοί και οι επιβαρύνσεις που επιβάλλονται από τις χώρες εταίρους μπορεί να είναι επιλέξιμα έξοδα για χρηματοδότηση βάσει του Μηχανισμού.

Άρθρο 28

Επιλέξιμα πρόσωπα και οντότητες

1. Η συμμετοχή σε διαδικασίες προμηθειών, χορήγησης επιχορηγήσεων ή απονομής βραβείων για δράσεις που χρηματοδοτούνται στο πλαίσιο γεωγραφικών προγραμμάτων και στο πλαίσιο του θεματικού προγράμματος για τις οργανώσεις κοινωνίας των πολιτών και του θεματικού προγράμματος για τις παγκόσμιες προκλήσεις, είναι ανοικτή στους διεθνείς οργανισμούς και σε όλες τις άλλες νομικές οντότητες, συμπεριλαμβανομένων των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών, που έχουν την ιθαγένεια των ακόλουθων χωρών και, στην περίπτωση νομικών προσώπων, που είναι επίσης πραγματικά εγκατεστημένα στις ακόλουθες χώρες:

- α) κράτη μέλη, δικαιούχοι που απαριθμούνται στο οικείο παράρτημα του κανονισμού ΜΠΒ III και συμβαλλόμενα μέρη στη Συμφωνία του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου•
- β) χώρες εταίροι της γειτονίας και Ρωσική Ομοσπονδία, όταν η σχετική διαδικασία πραγματοποιείται στο πλαίσιο των προγραμμάτων που αναφέρονται στο παράρτημα I στα οποία συμμετέχει•
- γ) αναπτυσσόμενες χώρες και εδάφη, όπως περιλαμβάνονται στον κατάλογο αποδεκτών ΕΑΒ που δημοσιεύει η Επιτροπή Αναπτυξιακής Βοήθειας του ΟΟΣΑ, που δεν είναι μέλη της ομάδας G-20, και οι υπερπόντιες χώρες και εδάφη•
- δ) αναπτυσσόμενες χώρες, όπως περιλαμβάνονται στον κατάλογο αποδεκτών ΕΑΒ, οι οποίες είναι μέλη της ομάδας G-20, καθώς και άλλες χώρες και εδάφη, όταν η σχετική διαδικασία διεξάγεται στο πλαίσιο δράσης στην οποία συμμετέχουν και η οποία χρηματοδοτείται από την Ένωση στο πλαίσιο του Μηχανισμού•
- ε) χώρες για τις οποίες καθιερώνεται από την Επιτροπή αμοιβαία πρόσβαση στην εξωτερική χρηματοδότηση· η εν λόγω πρόσβαση μπορεί να χορηγηθεί για περιορισμένη περίοδο τουλάχιστον ενός έτους, όταν μια χώρα παρέχει επιλεξιμότητα με ίσους όρους σε οντότητες από την Ένωση και από χώρες επιλέξιμες σύμφωνα με τον Μηχανισμό· η Επιτροπή αποφασίζει σχετικά με την αμοιβαία πρόσβαση και τη διάρκειά της κατόπιν διαβούλευσης με τη σχετική ή τις σχετικές δικαιούχους χώρες•
- στ) κράτη μέλη του ΟΟΣΑ, στην περίπτωση συμβάσεων που εκτελούνται σε λιγότερο ανεπτυγμένη χώρα ή σε υπερχρεωμένη φτωχή χώρα, όπως περιλαμβάνονται στον κατάλογο αποδεκτών ΕΑΒ.

2. Με την επιφύλαξη των περιορισμών που είναι εγγενείς στον χαρακτήρα και τους στόχους της δράσης, η συμμετοχή στις διαδικασίες προμηθειών, χορήγησης επιχορηγήσεων και απονομής βραβείων για τις δράσεις που χρηματοδοτούνται βάσει του θεματικού προγράμματος Ανθρώπινα δικαιώματα και του θεματικού προγράμματος Δημοκρατία, ειρήνη, σταθερότητα και πρόληψη συγκρούσεων, καθώς και για τις δράσεις ταχείας αντίδρασης, είναι ανοικτή χωρίς περιορισμούς.

3. Όλες οι προμήθειες και τα υλικά που χρηματοδοτούνται στο πλαίσιο του Μηχανισμού μπορούν να προέρχονται από οποιαδήποτε χώρα.

4. Οι κανόνες επιλεξιμότητας του παρόντος άρθρου δεν εφαρμόζονται σε περιορισμούς όσον αφορά την ιθαγένεια για τα φυσικά πρόσωπα που απασχολούνται ή έχουν συνάψει νόμιμη σύμβαση με επιλέξιμο ανάδοχο, ή εφόσον συντρέχει περίπτωση, με επιλέξιμο υπεργολάβο, ούτε δημιουργούν για τα εν λόγω πρόσωπα περιορισμούς όσον αφορά την ιθαγένεια.

5. Για τις δράσεις που συγχρηματοδοτούνται από κοινού με μία οντότητα, ή υλοποιούνται υπό καθεστώς άμεσης ή έμμεσης διαχείρισης με οντότητες που αναφέρονται στο άρθρο 62 παράγραφος 1 στοιχείο γ) σημεία ii) έως viii) του δημοσιονομικού κανονισμού, εφαρμόζονται επίσης οι κανόνες επιλεξιμότητας των εν λόγω οντοτήτων.

6. Όταν χορηγοί παρέχουν χρηματοδότηση σε καταπιστευματικό ταμείο που έχει συσταθεί από την Επιτροπή ή μέσω εξωτερικών εσόδων για ειδικό προορισμό, εφαρμόζονται οι κανόνες επιλεξιμότητας που περιέχονται στην ιδρυτική πράξη του καταπιστευματικού ταμείου ή, σε περίπτωση εξωτερικών εσόδων με ειδικό προορισμό, στη συμφωνία με τον χορηγό.
7. Στην περίπτωση δράσεων που χρηματοδοτούνται στο πλαίσιο του Μηχανισμού και από άλλο ενωσιακό πρόγραμμα, οι επιλέξιμες οντότητες στο πλαίσιο οποιουδήποτε από τα εν λόγω ενωσιακά προγράμματα θεωρούνται επιλέξιμες.
8. Στην περίπτωση πολυεθνικών δράσεων, μπορούν να θεωρηθούν επιλέξιμες οι νομικές οντότητες με την ιθαγένεια χωρών και εδαφών και, στην περίπτωση νομικών προσώπων, με πραγματική εγκατάσταση σε χώρες και εδάφη που καλύπτονται από τη δράση.
9. Οι κανόνες επιλεξιμότητας που καθορίζονται με το παρόν άρθρο είναι δυνατόν να περιορίζονται ως προς την ιθαγένεια, τον τόπο εγκατάστασης ή τη φύση των αιτούντων, όπου απαιτούνται τέτοιοι περιορισμοί από τη συγκεκριμένη φύση και τους στόχους της δράσης και εφόσον είναι αναγκαίοι για την αποτελεσματική υλοποίησή της.
10. Οι υποβάλλοντες προσφορά, οι αιτούντες και οι υποψήφιοι από μη επιλέξιμες χώρες είναι δυνατόν να θεωρηθούν επιλέξιμοι σε περίπτωση επείγουσας ανάγκης ή μη διαθεσιμότητας των υπηρεσιών στις αγορές των οικείων χωρών ή εδαφών, ή σε άλλες δεόντως αιτιολογημένες περιπτώσεις στις οποίες η εφαρμογή των κανόνων επιλεξιμότητας θα καθιστούσε την πραγματοποίηση μιας δράσης αδύνατη ή εξαιρετικά δυσχερή.
11. Για να ενισχυθούν οι τοπικές ικανότητες, αγορές και αγοραστικές δραστηριότητες, όπου ο δημοσιονομικός κανονισμός προβλέπει ανάθεση βάσει μίας μόνο προσφοράς, δίνεται προτεραιότητα σε τοπικούς και περιφερειακούς αναδόχους. Σε όλες τις άλλες περιπτώσεις, η συμμετοχή τοπικών και περιφερειακών αναδόχων προωθείται σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις του εν λόγω κανονισμού. Προωθούνται κριτήρια βιωσιμότητας και δέουσας επιμέλειας.
12. Στο πλαίσιο του θεματικού προγράμματος για ανθρώπινα δικαιώματα και τη δημοκρατία, οι οντότητες που δεν καλύπτονται από τον ορισμό της νομικής οντότητας του άρθρου 2 πρώτη παράγραφος σημείο 6 είναι επιλέξιμες όταν αυτό είναι αναγκαίο για την κάλυψη των τομέων παρέμβασης του εν λόγω προγράμματος.

Άρθρο 29

Δραστηριότητες που εξαιρούνται

Η ενωσιακή χρηματοδότηση δυνάμει του Μηχανισμού δεν στηρίζει δράσεις ή μέτρα που:

- α) μπορεί να οδηγήσουν σε παραβίαση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στις χώρες εταίρους·
- β) είναι ασύμβατες με την εθνικά καθορισμένη συνεισφορά (ΕΚΣ) της αποδέκτριας χώρας στο πλαίσιο της συμφωνίας του Παρισιού ή προωθούν επενδύσεις σε ορυκτά καύσιμα, ή που, σύμφωνα με τον περιβαλλοντικό έλεγχο και την εκτίμηση επιπτώσεων, προκαλούν σημαντικές δυσμενείς επιπτώσεις στο περιβάλλον ή το κλίμα, εκτός εάν οι εν λόγω δράσεις ή μέτρα είναι απολύτως απαραίτητα για την επίτευξη των στόχων του Μηχανισμού και συνοδεύονται από κατάλληλα μέτρα για την αποφυγή, την πρόληψη ή τη μείωση και, ει δυνατόν, την αντιστάθμιση αυτών των επιπτώσεων, συμπεριλαμβανομένης της στήριξης για τη σταδιακή κατάργηση των περιβαλλοντικά επιβλαβών επιδοτήσεων ορυκτών καυσίμων.

Άρθρο 30

Μεταφορές ποσών, ετήσιες δόσεις, πιστώσεις αναλήψεων υποχρεώσεων, επιστροφές και έσοδα που προέρχονται από χρηματοδοτικά μέσα και δημοσιονομικές εγγυήσεις

1. Επιπλέον του άρθρου 12 παράγραφος 4 του δημοσιονομικού κανονισμού, οι μη χρησιμοποιηθείσες πιστώσεις αναλήψεων υποχρεώσεων και πιστώσεις πληρωμών στο πλαίσιο του Μηχανισμού μεταφέρονται αυτόματα και μπορούν να δεσμεύονται και να χρησιμοποιούνται, αντιστοίχως, μέχρι τις 31 Δεκεμβρίου του επόμενου οικονομικού έτους. Το ποσό που μεταφέρεται είναι το πρώτο που χρησιμοποιείται το επόμενο οικονομικό έτος.

Η Επιτροπή ενημερώνει το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο για τις μεταφερόμενες πιστώσεις αναλήψεων υποχρεώσεων σύμφωνα με το άρθρο 12 παράγραφος 6 του δημοσιονομικού κανονισμού.

2. Επιπλέον των κανόνων του άρθρου 15 του δημοσιονομικού κανονισμού ως προς την εκ νέου διάθεση των πιστώσεων, οι πιστώσεις αναλήψεων υποχρεώσεων που αντιστοιχούν στο ποσό των αποδεσμεύσεων λόγω μη εκτέλεσης, εν όλω ή εν μέρει, ενεργειών στο πλαίσιο του Μηχανισμού διατίθενται εκ νέου στο κονδύλιο του προϋπολογισμού από το οποίο προέρχονται.

3. Οι δημοσιονομικές δεσμεύσεις για δράσεις που εκτείνονται σε περισσότερα του ενός οικονομικά έτη μπορούν να κατανέμονται σε διαφορετικά έτη με ετήσιες δόσεις, σύμφωνα με το άρθρο 112 παράγραφος 2 του δημοσιονομικού κανονισμού.

Το τρίτο εδάφιο του άρθρου 114 παράγραφος 2 του δημοσιονομικού κανονισμού δεν εφαρμόζεται στις πολυετείς δράσεις του πρώτου εδαφίου της παρούσας παραγράφου. Η Επιτροπή αποδεσμεύει αυτόματα τυχόν τμήμα δημοσιονομικής δέσμευσης για δράση η οποία, έως την 31η Δεκεμβρίου του πέμπτου έτους μετά το έτος της δημοσιονομικής δέσμευσης, δεν έχει χρησιμοποιηθεί για τον σκοπό της προχρηματοδότησης ή της πραγματοποίησης ενδιάμεσης πληρωμής, ή για την οποία δεν έχει υποβληθεί πιστοποιημένη δήλωση δαπάνης ή οποιοδήποτε αίτημα πληρωμής.

Η παράγραφος 2 του παρόντος άρθρου εφαρμόζεται επίσης στις ετήσιες δόσεις.

4. Κατά παρέκκλιση του άρθρου 209 παράγραφος 3 του δημοσιονομικού κανονισμού, επιστροφές και έσοδα προερχόμενα από χρηματοδοτικό μέσο και από δημοσιονομικές εγγυήσεις εγγράφονται στο κονδύλιο του προϋπολογισμού από το οποίο προήλθαν ως εσωτερικό έσοδο για ειδικό προορισμό αφού αφαιρεθούν οι διαχειριστικές δαπάνες και αμοιβές. Ανά πενταετία η Επιτροπή εξετάζει τη συνεισφορά των υφιστάμενων χρηματοδοτικών μέσων στην επίτευξη των στόχων της Ένωσης καθώς και την αποτελεσματικότητά τους.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ IV

ETBA+, η εγγύηση εξωτερικής δράσης, δημοσιονομικές εγγυήσεις και χρηματοδοτική συνδρομή σε τρίτες χώρες

Άρθρο 31

Πεδίο εφαρμογής και χρηματοδότηση

1. Το χρηματοδοτικό κονδύλιο που αναφέρεται στο άρθρο 6 παράγραφος 2 στοιχείο α) χρηματοδοτεί το Ευρωπαϊκό Ταμείο Βιώσιμης Ανάπτυξης+ (ETBA+) και την εγγύηση εξωτερικής δράσης.

2. Σκοπός του ETBA+ ως ολοκληρωμένης χρηματοδοτικής δέσμης η οποία παρέχει χρηματοδοτική ικανότητα με μορφή επιχορηγήσεων, τεχνικής βοήθειας, χρηματοδοτικών μέσων, δημοσιονομικών εγγυήσεων και συνδυαστικών πράξεων όπως αναφέρονται στο άρθρο 27 παράγραφος 1 του παρόντος κανονισμού είναι η στήριξη των επενδύσεων και η διευκόλυνση της πρόσβασης σε χρηματοδότηση, ως μέσο συμβολής στην επίτευξη των στόχων και των γενικών αρχών που καθορίζονται στα άρθρα 3 και 8 του παρόντος κανονισμού, και, κατά περίπτωση, των στόχων του κανονισμού ΜΠΒ III, με παράλληλη μεγιστοποίηση της προσθετικότητας και του αντικτύπου στην ανάπτυξη και με τη δημιουργία καινοτόμων προϊόντων, μεταξύ άλλων και σε ΜΜΕ.

Το ETBA+ προάγει ειδικότερα τη βιώσιμη και χωρίς αποκλεισμούς οικονομική, περιβαλλοντική και κοινωνική ανάπτυξη, τη μετάβαση σε μια βιώσιμη οικονομία προστιθέμενης αξίας και ένα σταθερό επενδυτικό περιβάλλον. Προωθεί επίσης την κοινωνικοοικονομική και περιβαλλοντική ανθεκτικότητα στις χώρες εταίρους με ιδιαίτερη έμφαση στην εξάλειψη της φτώχειας. Το ETBA+ συμβάλλει έτσι στη μείωση των κοινωνικοοικονομικών ανισοτήτων, στη βιώσιμη και χωρίς αποκλεισμούς οικονομική μεγέθυνση, στην προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή και τον μετριασμό της, στην προστασία και διαχείριση του περιβάλλοντος, στη δημιουργία αξιοπρεπών θέσεων εργασίας σύμφωνα με τα βασικά πρότυπα εργασίας της ΔΟΕ, στις οικονομικές ευκαιρίες, στις δεξιότητες και την επιχειρηματικότητα, σε κοινωνικοοικονομικούς τομείς, μεταξύ άλλων των επιχειρήσεων κοινωνικής οικονομίας και των συνεταιρισμών, των ΜΜΕ, στη βιώσιμη συνδεσιμότητα, στη στήριξη σε ευάλωτες ομάδες, στην προώθηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, της ισότητας των φύλων και της ενδυνάμωσης των γυναικών και των νέων, καθώς επίσης αντιμετωπίζει συγκεκριμένα κοινωνικοοικονομικά βαθύτερα αίτια της παράνομης μετανάστευσης και βαθύτερα αίτια των εκτοπίσεων πληθυσμών, σύμφωνα με τους τομείς προτεραιότητας που περιγράφονται στο παράρτημα V και τα σχετικά ενδεικτικά έγγραφα προγραμματισμού.

Ιδιαίτερη προσοχή δίδεται σε χώρες που διαπιστώνεται ότι πλήττονται από αστάθεια ή συγκρούσεις, στις λιγότερο ανεπτυγμένες χώρες και στις υπερχρεωμένες φτωχές χώρες, μεταξύ άλλων με την παροχή στήριξης για τη δημιουργία θεσμικών ικανοτήτων, οικονομική διακυβέρνηση και τεχνική βοήθεια.

3. Η εγγύηση εξωτερικής δράσης υποστηρίζει τις πράξεις του ETBA+ που καλύπτονται από δημοσιονομικές εγγυήσεις σύμφωνα με τα άρθρα 32 έως 39 του παρόντος κανονισμού. Η εγγύηση εξωτερικής δράσης στηρίζει επίσης τη μακροοικονομική συνδρομή και τον δανεισμό στις τρίτες χώρες όπως αναφέρεται στο άρθρο 10 παράγραφος 2 του κανονισμού (Ευρατόμ) 2021/948.

4. Στο πλαίσιο της εγγύησης εξωτερικής δράσης, η Ένωση μπορεί να εγγυηθεί πράξεις, δυνάμει συμβάσεων εγγύησης που υπογράφονται από την 1η Ιανουαρίου 2021 έως τις 31 Δεκεμβρίου 2027, ύψους έως και 53 449 000 000 EUR.

Ανατίθεται στην Επιτροπή η εξουσία να εκδίδει κατ' εξουσιοδότηση πράξη σύμφωνα με το άρθρο 44 για να τροποποιεί το ανώτατο ποσό της εγγύησης εξωτερικής δράσης έως 20 % κατ' ανώτατο όριο.

5. Ο συντελεστής προβλέψεων κυμαίνεται μεταξύ του 9 % και του 50 % ανάλογα με τον τύπο των πράξεων.

Ποσό μέγιστου ύψους 10 000 000 000 EUR από τον προϋπολογισμό της Ένωσης μπορεί να χρησιμοποιηθεί για τις προβλέψεις της εγγύησης εξωτερικής δράσης. Η Επιτροπή εξουσιοδοτείται να εκδίδει κατ' εξουσιοδότηση πράξεις σύμφωνα με το άρθρο 44 για την τροποποίηση αυτού του μέγιστου ποσού ώστε να διασφαλίζεται ότι το ποσό των προβλέψεων αντικατοπτρίζει το ποσό και τους συντελεστές προβλέψεων της εγγύησης εξωτερικής δράσης, λαμβάνοντας υπόψη το είδος των εγγυημένων πράξεων.

Ο συντελεστής προβλέψεων για την εγγύηση εξωτερικής δράσης είναι 9 % για τη μακροοικονομική συνδρομή της Ένωσης και για τις δημοσιονομικές εγγυήσεις που καλύπτουν τους κινδύνους αθέτησης δημόσιου χρέους που συνδέονται με τις δανειοδοτικές πράξεις.

Οι συντελεστές προβλέψεων επανεξετάζονται τουλάχιστον κάθε τρία έτη από την ημερομηνία έναρξης της εφαρμογής του παρόντος κανονισμού που ορίζεται στο άρθρο 51. Ανατίθεται στην Επιτροπή η εξουσία να εκδίδει κατ' εξουσιοδότηση πράξεις σύμφωνα με το άρθρο 44 για να τροποποιεί τους συντελεστές προβλέψεων.

6. Η εγγύηση εξωτερικής δράσης θεωρείται μεμονωμένη εγγύηση στο κοινό ταμείο προβλέψεων το οποίο θεσπίζεται από το άρθρο 212 του δημοσιονομικού κανονισμού.

7. Το ETBA+ και η εγγύηση εξωτερικής δράσης μπορούν να στηρίζουν τις χρηματοδοτικές και επενδυτικές πράξεις σε χώρες εταίρους στις γεωγραφικές περιοχές που αναφέρονται στο άρθρο 4 παράγραφος 2. Ο σχηματισμός προβλέψεων για την εγγύηση εξωτερικής δράσης χρηματοδοτείται από τον προϋπολογισμό των οικείων γεωγραφικών προγραμμάτων που ορίζονται στο άρθρο 6 παράγραφος 2 στοιχείο α) και μεταφέρεται στο κοινό ταμείο προβλέψεων. Το ETBA+ και η εγγύηση εξωτερικής δράσης μπορούν επίσης να υποστηρίξουν πράξεις σε δικαιούχους που περιλαμβάνονται στον κατάλογο του οικείου παραρτήματος του κανονισμού ΜΠΒ ΙΙΙ. Η χρηματοδότηση για τις εν λόγω πράξεις στο πλαίσιο του ETBA+ και για τις προβλέψεις της εγγύησης εξωτερικής δράσης παρέχεται στο πλαίσιο του κανονισμού ΜΠΒ ΙΙΙ. Οι προβλέψεις της εγγύησης εξωτερικής δράσης για τη χορήγηση δανείων σε τρίτες χώρες όπως αναφέρεται στο άρθρο 10 παράγραφος 2 του κανονισμού (Ευρατόμ) 2021/948 χρηματοδοτούνται στο πλαίσιο του εν λόγω κανονισμού.

8. Οι προβλέψεις που αναφέρονται στο άρθρο 211 παράγραφος 2 του δημοσιονομικού κανονισμού σχηματίζονται βάσει των συνολικών υποχρεώσεων της Ένωσης που επιτρέπονται δυνάμει του παρόντος κανονισμού. Το ετήσιο ποσό προβλέψεων που απαιτείται μπορεί να συσταθεί κατά τη διάρκεια περιόδου έως επτά έτη. Ο σχηματισμός προβλέψεων για τις εγγυήσεις που επιτρέπονται βάσει του κανονισμού (ΕΕ) 2017/1601 και για τις εγγυήσεις, τη χρηματοδοτική συνδρομή και τα δάνεια Ευρατόμ σε τρίτες χώρες που επιτρέπονται δυνάμει βασικών πράξεων, των οποίων η τροφοδότηση διέπεται από τον κανονισμό (ΕΚ, Ευρατόμ) αριθ. 480/2009, εξακολουθεί να συμμορφώνεται με τις διατάξεις των εν λόγω κανονισμών.

9. Τα καθαρά περιουσιακά στοιχεία την 31η Ιουλίου 2021 του Ταμείου Εγγυήσεων του ETBA και του Ταμείου Εγγυήσεων για τις εξωτερικές δράσεις που θεσπίστηκαν με τον κανονισμό (ΕΕ) 2017/1601 και τον κανονισμό (ΕΚ, Ευρατόμ) αριθ. 480/2009 αντίστοιχα μεταφέρονται στο κοινό ταμείο προβλέψεων για τον σκοπό της τροφοδότησης των δημοσιονομικών εγγυήσεων που επιτρέπονται δυνάμει του κανονισμού (ΕΕ) 2017/1601 και των εγγυήσεων, της χρηματοδοτικής συνδρομής και των δανείων Ευρατόμ προς τρίτες χώρες που επιτρέπονται δυνάμει βασικών πράξεων, των οποίων η τροφοδότηση διέπεται από τον κανονισμό (ΕΚ, Ευρατόμ) αριθ. 480/2009.

Άρθρο 32

Διάρθρωση του ETBA+

1. Το ETBA+ αποτελείται από περιφερειακές επενδυτικές πλατφόρμες εντός των περιφερειακών περιοχών που προβλέπονται στο άρθρο 4 παράγραφος 2 του παρόντος κανονισμού και στον κανονισμό ΜΠΒ ΙΙΙ, οι οποίες καθορίζονται με βάση τις μεθόδους εργασίας, τις διαδικασίες και τις δομές των υφιστάμενων εξωτερικών συνδυαστικών μηχανισμών της Ένωσης, που μπορούν να συνδυάζουν τις οικείες συνδυαστικές πράξεις και τις πράξεις που καλύπτονται από εγγύηση εξωτερικής δράσης στο πλαίσιο του ETBA+.

2. Η Επιτροπή διασφαλίζει τη διαχείριση του ETBA+.

Άρθρο 33

Στρατηγικό συμβούλιο του ETBA+

1. Εξασφαλίζοντας τη διαχείριση του ETBA+ η Επιτροπή επικουρείται από στρατηγικό συμβούλιο («στρατηγικό συμβούλιο του ETBA+»), με εξαίρεση τις περιπτώσεις πράξεων που καλύπτουν τους δικαιούχους που απαριθμούνται στο οικείο παράρτημα του κανονισμού ΜΠΒ ΙΙΙ από τα Δυτικά Βαλκάνια, οπότε και προβλέπεται ειδικό στρατηγικό συμβούλιο.

2. Το στρατηγικό συμβούλιο του ETBA+ συμβουλεύει την Επιτροπή σχετικά με τον στρατηγικό προσανατολισμό και τις προτεραιότητες των επενδύσεων που πραγματοποιούνται βάσει της εγγύησης εξωτερικής δράσης στο πλαίσιο του ETBA+, συμπεριλαμβανομένων και των επενδυτικών σκελών που αναφέρονται στο άρθρο 36 και συμβάλλει στην ευθυγράμμιση τους με τις κατευθυντήριες αρχές και τους στόχους της εξωτερικής δράσης και της αναπτυξιακής πολιτικής της Ένωσης και της Ευρωπαϊκής Πολιτικής Γειτονίας, καθώς και με τους στόχους που ορίζονται στο άρθρο 3 και με τον σκοπό του ETBA+, όπως ορίζεται στο άρθρο 31. Το στρατηγικό συμβούλιο του ETBA+ παρέχει επίσης στήριξη στην Επιτροπή για τον καθορισμό των συνολικών επενδυτικών στόχων όσον αφορά τη χρήση της εγγύησης εξωτερικής δράσης για τη στήριξη πράξεων του ETBA+ και την παρακολούθηση της γεωγραφικής και θεματικής κάλυψης των επενδυτικών σκελών, προκειμένου να είναι κατάλληλη και διαφοροποιημένη.

3. Το στρατηγικό συμβούλιο του ETBA+ στηρίζει επίσης τον γενικό συντονισμό, τη συμπληρωματικότητα και τη συνοχή μεταξύ των περιφερειακών επενδυτικών πλατφορμών, μεταξύ των τριών πυλώνων του εξωτερικού επενδυτικού σχεδίου, μεταξύ του εξωτερικού επενδυτικού σχεδίου και άλλων προσπαθειών της Ένωσης για τη μετανάστευση και για την υλοποίηση της Ατζέντας του 2030, συμπεριλαμβανομένης της καταπολέμησης της κλιματικής αλλαγής, καθώς και με ενωσιακά προγράμματα και μηχανισμούς χρηματοδότησης της εξωτερικής δράσης.

4. Το στρατηγικό συμβούλιο του ETBA+ απαρτίζεται από εκπροσώπους της Επιτροπής και του Ύπατου Εκπροσώπου, όλων των κρατών μελών και της ΕΤΕπ. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο έχει καθεστώς παρατηρητή. Οι συνεισφέροντες, οι επιλέξιμοι αντισυμβαλλόμενοι, οι χώρες εταίροι, οι σχετικοί περιφερειακοί οργανισμοί και άλλοι ενδιαφερόμενοι φορείς μπορούν, κατά περίπτωση, να συμμετέχουν με την ιδιότητα του παρατηρητή. Προτού γίνει δεκτός οποιοσδήποτε νέος παρατηρητής ζητείται η γνώμη του στρατηγικού συμβουλίου του ETBA+. Η προεδρία του στρατηγικού συμβουλίου του ETBA+ ασκείται από κοινού από την Επιτροπή και τον Ύπατο Εκπρόσωπο.

5. Το στρατηγικό συμβούλιο του ETBA+ συνέρχεται τουλάχιστον δύο φορές τον χρόνο και, εφόσον είναι δυνατόν, εκδίδει τις γνώμες του με συναίνεση. Μπορούν ανά πάσα στιγμή να οργανώνονται πρόσθετες συνεδριάσεις κατόπιν αιτήματος του προέδρου ή ενός τρίτου των μελών του. Όταν δεν είναι δυνατόν να επιτευχθεί συναίνεση, εφαρμόζονται τα δικαιώματα ψήφου, όπως συμφωνείται κατά την πρώτη συνεδρίαση του στρατηγικού συμβουλίου του ETBA+ και καθορίζεται στον εσωτερικό κανονισμό του. Ο εσωτερικός κανονισμός ορίζει το πλαίσιο όσον αφορά τον ρόλο των παρατηρητών. Τα πρακτικά και οι ημερήσιες διατάξεις των συνεδριάσεων του στρατηγικού συμβουλίου του ETBA+, αφότου εγκριθούν, δημοσιεύονται.

6. Η Επιτροπή υποβάλλει στο στρατηγικό συμβούλιο του ETBA+ ετήσια έκθεση προόδου σχετικά με την εφαρμογή του ETBA+. Το στρατηγικό συμβούλιο που καλύπτει τα Δυτικά Βαλκάνια ενημερώνει σχετικά με την πρόοδο που επιτελείται όσον αφορά την υλοποίηση του μέσου εγγύησης στην εκάστοτε περιοχή για τη συμπλήρωση της ανωτέρω έκθεσης. Το στρατηγικό συμβούλιο εξετάζει τις εκθέσεις αξιολόγησης που αναφέρονται στο άρθρο 42 παράγραφος 5 και τις λαμβάνει υπόψη.

Το στρατηγικό συμβούλιο του ETBA+ διοργανώνει τακτικά διαβούλευση με τους ενδιαφερόμενους φορείς σχετικά με τον στρατηγικό προσανατολισμό και την υλοποίηση του ETBA+.

7. Η ταυτόχρονη ύπαρξη του στρατηγικού συμβουλίου του ETBA+ και του στρατηγικού συμβουλίου που καλύπτει τα Δυτικά Βαλκάνια, δεν επηρεάζει την ανάγκη ύπαρξης ενός ενιαίου, ενσωματωμένου πλαισίου διαχείρισης κινδύνων του ETBA+.

8. Η λειτουργία διαχείρισης κινδύνου για τις εγγυήσεις στο πλαίσιο του ETBA+ λαμβάνει υπόψη τους στόχους και τις αρχές του Μηχανισμού. Οι μεθοδολογίες για τις εκτιμήσεις κινδύνου και τις αμοιβές στο πλαίσιο του ETBA+ εφαρμόζονται με συνέπεια σε όλα τα επενδυτικά σκέλη, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που αναφέρονται στο άρθρο 36. Συγκροτείται ομάδα τεχνικής αξιολόγησης κινδύνων από την Επιτροπή. Η Επιτροπή εξασφαλίζει μια ανεξάρτητη, αμερόληπτη και χωρίς αποκλεισμούς λειτουργία υψηλής ποιότητας της ομάδας τεχνικής αξιολόγησης κινδύνων. Η Επιτροπή εξασφαλίζει επίσης ότι η ανταλλαγή πληροφοριών και αναλύσεων πραγματοποιείται εγκαίρως, με διαφάνεια και χωρίς αποκλεισμούς με όλα τα κράτη μέλη, λαμβανομένης δεόντως υπόψη της εμπιστευτικότητας. Η σύνθεση, ο εσωτερικός κανονισμός και οι μέθοδοι εργασίας της ομάδας τεχνικής αξιολόγησης κινδύνων είναι χωρίς αποκλεισμούς, είναι ανοικτές σε εμπειρογνώμονες από την ΕΤΕπ, άλλους επιλέξιμους αντισυμβαλλομένους και τα ενδιαφερόμενα κράτη μέλη, και υποβάλλονται στο στρατηγικό συμβούλιο του ETBA+. Η Επιτροπή κοινοποιεί στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο τη σύνθεση, τους όρους αναφοράς και τον εσωτερικό κανονισμό της ομάδας τεχνικής αξιολόγησης κινδύνων και διασφαλίζει την αμεροληψία και την απουσία σύγκρουσης συμφερόντων στο πρόσωπο των μελών της.

9. Κατά την περίοδο εφαρμογής του ETBA+, το στρατηγικό συμβούλιο του ETBA+ εγκρίνει και δημοσιεύει το συντομότερο δυνατόν κατευθυντήριες γραμμές, στις οποίες περιγράφεται ο τρόπος με τον οποίο διασφαλίζεται η συμμόρφωση των πράξεων του ETBA+ με τον σκοπό, τους στόχους και τα κριτήρια επιλεξιμότητας που ορίζονται στα άρθρα 31 και 35.

Άρθρο 34

Περιφερειακά επιχειρησιακά συμβούλια

Τα επιχειρησιακά συμβούλια των περιφερειακών επενδυτικών πλατφορμών, έχοντας υπόψη τις συμβουλές του οικείου στρατηγικού συμβουλίου και τις σχετικές εκτιμήσεις κινδύνων, στηρίζουν την Επιτροπή στο επίπεδο της υλοποίησης, κατά τον καθορισμό των περιφερειακών και τομεακών επενδυτικών στόχων, και των περιφερειακών, τομεακών και θεματικών επενδυτικών σκελών, και διατυπώνουν απόψεις όσον αφορά τις συνδυαστικές πράξεις και τη χρήση της εγγύησης εξωτερικής δράσης που καλύπτει τα προτεινόμενα επενδυτικά προγράμματα του ΕΤΒΑ+.

Άρθρο 35

Επιλεξιμότητα και επιλογή πράξεων και αντισυμβαλλομένων για την εγγύηση εξωτερικής δράσης στο πλαίσιο του ΕΤΒΑ+

1. Οι χρηματοδοτικές και επενδυτικές πράξεις που είναι επιλέξιμες για στήριξη μέσω της εγγύησης εξωτερικής δράσης είναι σύμφωνες και ευθυγραμμισμένες με τις ενωσιακές πολιτικές, τα σχετικά έγγραφα προγραμματισμού καθώς και με τις στρατηγικές και τις πολιτικές των χωρών εταίρων. Υποστηρίζουν ειδικότερα τους στόχους, τις γενικές αρχές και το πλαίσιο πολιτικής του Μηχανισμού, και, κατά περίπτωση, του κανονισμού ΜΠΒ III, με τη δέουσα προσοχή στους τομείς προτεραιότητας που ορίζονται στο παράρτημα V του παρόντος κανονισμού.

2. Η εγγύηση εξωτερικής δράσης στηρίζει χρηματοδοτικές και επενδυτικές πράξεις οι οποίες είναι σύμφωνες με τους όρους του άρθρου 209 παράγραφος 2 στοιχεία α) έως ε) του δημοσιονομικού κανονισμού όσον αφορά, ιδίως, την ανάγκη να επιτυγχάνεται προσθετικότητα, μεταξύ άλλων μέσω της αντιμετώπισης αδυναμιών της αγοράς ή καταστάσεων μη ικανοποιητικής αξιοποίησης επενδύσεων, να ευθυγραμμίζονται τα συμφέροντα των επιλέξιμων αντισυμβαλλομένων, να αποφεύγεται η στρέβλωση του ανταγωνισμού, και, κατά περίπτωση, να μεγιστοποιούνται οι ιδιωτικές επενδύσεις, και οι οποίες:

- α) υποβάλλονται, σύμφωνα με το άρθρο 34 του δημοσιονομικού κανονισμού, σε εκ των προτέρων αξιολογήσεις, οι οποίες είναι αναλογικές προς τους στόχους και τα ποσά των προβλεπόμενων πράξεων, προκειμένου να προσδιοριστούν οι πιθανές επιπτώσεις και κίνδυνοι των εν λόγω πράξεων όσον αφορά τα ανθρώπινα δικαιώματα, τα περιβαλλοντικά, εργασιακά και κοινωνικά πρότυπα, μεταξύ άλλων με τη μορφή εκτιμήσεων επιπτώσεων για μείζονα προγράμματα που αναμένεται να έχουν σημαντικό αντίκτυπο στους προαναφερόμενους τομείς, σύμφωνα με τον σκοπό του ΕΤΒΑ+ που ορίζεται στο άρθρο 31 παράγραφος 1 του παρόντος κανονισμού και λαμβάνοντας δεόντως υπόψη την αρχή της ελεύθερης και μετά από ενημέρωση συναίνεσης των πληττόμενων κοινοτήτων σε περιπτώσεις έγγειων επενδύσεων·
- β) εξασφαλίζουν συμπληρωματικότητα μεταξύ των διαφόρων πυλώνων του εξωτερικού επενδυτικού σχεδίου καθώς και με άλλες πρωτοβουλίες·
- γ) είναι οικονομικώς και δημοσιονομικώς βιώσιμες, λαμβάνοντας δεόντως υπόψη την πιθανή στήριξη και συγχρηματοδότηση του έργου από δημόσιους και ιδιωτικούς εταίρους, ενώ παράλληλα συνεκτιμούν το συγκεκριμένο επιχειρησιακό περιβάλλον και τις ικανότητες των χωρών οι οποίες διαπιστώνεται ότι πλήττονται από αστάθεια ή συγκρούσεις, των λιγότερο αναπτυγμένων χωρών, των αναπτυσσόμενων μικρών νησιωτικών κρατών, των περικλειστων αναπτυσσόμενων χωρών και των υπερχρεωμένων φτωχών χωρών όπου μπορούν να προσφερθούν ευνοϊκότεροι όροι·
- δ) είναι τεχνικά εφικτές και βιώσιμες από περιβαλλοντική και κοινωνική άποψη, μεγιστοποιούν δε τον αναπτυξιακό αντίκτυπο·
- ε) δεν στρεβλώνουν τις αγορές των χωρών και περιφερειών εταίρων και δεν ανταγωνίζονται αθέμιτα τους τοπικούς παράγοντες·
- στ) υλοποιούνται σύμφωνα με το πλαίσιο πολιτικής του άρθρου 7, τις εφαρμοστέες υποχρεώσεις και πρότυπα της περιβαλλοντικής, κοινωνικής και εργατικής νομοθεσίας, καθώς και τις διεθνώς συμφωνημένες κατευθυντήριες γραμμές, αρχές και συμβάσεις για τις επενδύσεις, ιδίως όσες έχουν θεσπιστεί από τον ΟΗΕ και τον ΟΟΣΑ, με πλήρη σεβασμό του διεθνούς δικαίου για τα ανθρώπινα δικαιώματα καθώς και σύμφωνα με τους στόχους και τις γενικές αρχές των άρθρων 3 και 8.

3. Η εγγύηση εξωτερικής δράσης χρησιμοποιείται με σκοπό την κάλυψη των κινδύνων για τα ακόλουθα μέσα:

- α) δάνεια, συμπεριλαμβανομένων των δανείων σε τοπικό νόμισμα·
- β) εγγυήσεις·
- γ) αντεγγυήσεις·
- δ) μέσα της κεφαλαιαγοράς·
- ε) κάθε άλλη μορφή χρηματοδότησης ή μέσο πιστωτικής ενίσχυσης, ασφάλειες και συμμετοχές μετοχικού ή οιονεί μετοχικού κεφαλαίου.

4. Οι επιλέξιμοι αντισυμβαλλόμενοι για τους σκοπούς της εγγύησης εξωτερικής δράσης είναι εκείνοι που ορίζονται στο άρθρο 208 παράγραφος 4 του δημοσιονομικού κανονισμού, συμπεριλαμβανομένων εκείνων από χώρες εταίρους και τρίτες χώρες που συνεισφέρουν στην εγγύηση εξωτερικής δράσης, με την επιφύλαξη της έγκρισης της Επιτροπής σύμφωνα με το άρθρο 37 του παρόντος κανονισμού. Επιπλέον, και κατά παρέκκλιση από το άρθρο 62 παράγραφος 1 στοιχείο γ) του δημοσιονομικού κανονισμού, οι φορείς που διέπονται από το ιδιωτικό δίκαιο κράτους μέλους, χώρας εταίρου ή τρίτης χώρας που έχει συνεισφέρει στην εγγύηση εξωτερικής δράσης σύμφωνα με το άρθρο 37 του παρόντος κανονισμού, και οι οποίοι παρέχουν επαρκή διασφάλιση της χρηματοοικονομικής τους επάρκειας είναι επιλέξιμοι για τους σκοπούς της εγγύησης εξωτερικής δράσης.

5. Οι επιλέξιμοι αντισυμβαλλόμενοι συμμορφώνονται με τους κανόνες και τους όρους του άρθρου 62 παράγραφος 1 στοιχείο γ) του δημοσιονομικού κανονισμού. Στην περίπτωση φορέων που διέπονται από το ιδιωτικό δίκαιο κράτους μέλους, χώρας εταίρου ή τρίτης χώρας που έχει συνεισφέρει στην εγγύηση εξωτερικής δράσης σύμφωνα με το άρθρο 37 του παρόντος κανονισμού, προτιμώνται οι φορείς εκείνοι που δημοσιοποιούν πληροφορίες σχετικές με τα περιβαλλοντικά, κοινωνικά και φορολογικά κριτήρια καθώς και τα κριτήρια εταιρικής διακυβέρνησης.

Η Επιτροπή μεριμνά για την αποτελεσματική, αποδοτική και δίκαιη χρήση των διαθέσιμων πόρων μεταξύ των επιλέξιμων αντισυμβαλλομένων, συμπεριλαμβανομένων των μικρών και μεσαίων αντισυμβαλλομένων, προωθώντας παράλληλα τη συνεργασία μεταξύ τους και λαμβάνοντας δεόντως υπόψη τις ικανότητες, την προστιθέμενη αξία και την πείρα τους.

Η Επιτροπή εξασφαλίζει δίκαιη μεταχείριση για όλους τους επιλέξιμους αντισυμβαλλομένους, σύμφωνα με το άρθρο 27 παράγραφος 7, και μεριμνά για την πρόληψη των συγκρούσεων συμφερόντων κατά την περίοδο υλοποίησης του ETBA+. Προκειμένου να εξασφαλίζεται η συμπληρωματικότητα, η Επιτροπή μπορεί να ζητεί κάθε σχετική πληροφορία από τους επιλέξιμους αντισυμβαλλομένους σχετικά με τις δράσεις τους εκτός της σφαίρας του ETBA+.

6. Ο όρος που προβλέπεται στο άρθρο 219 παράγραφος 4 του δημοσιονομικού κανονισμού όσον αφορά τις συνεισφορές με ίδιους πόρους εφαρμόζεται σε καθέναν επιλέξιμο αντισυμβαλλόμενο στον οποίο χορηγείται δημοσιονομική εγγύηση δυνάμει του Μηχανισμού βάσει χαρτοφυλακίου.

7. Η Επιτροπή επιλέγει τους επιλέξιμους αντισυμβαλλομένους σύμφωνα με το άρθρο 154 του δημοσιονομικού κανονισμού, λαμβάνοντας δεόντως υπόψη:

- α) τις συμβουλές των στρατηγικών και περιφερειακών επιχειρησιακών συμβουλίων·
- β) τους στόχους του επενδυτικού σκέλους·
- γ) την εμπειρία και την ικανότητα διαχείρισης κινδύνων του επιλέξιμου αντισυμβαλλόμενου·
- δ) το ποσό των ιδίων και πρόσθετων πόρων, καθώς και της συγχρηματοδότησης από τον ιδιωτικό τομέα, που προτίθεται να κινητοποιήσει ο επιλέξιμος αντισυμβαλλόμενος για το επενδυτικό σκέλος, λαμβανομένου δεόντως υπόψη του μεγέθους της επένδυσης·
- ε) την τομεακή ή γεωγραφική εμπειρογνώσια των επιλέξιμων αντισυμβαλλομένων·
- στ) τα οφέλη της προώθησης της συνεργασίας μεταξύ των επιλέξιμων αντισυμβαλλομένων.

8. Με βάση τα πολυετή ενδεικτικά προγράμματα και τις συμβουλές του στρατηγικού συμβουλίου του ETBA+ και του στρατηγικού συμβουλίου που καλύπτει τα Δυτικά Βαλκάνια, η Επιτροπή, αφού διαβουλευθεί με τα περιφερειακά επιχειρησιακά συμβούλια και ενημερώσει το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο, συγκροτεί επενδυτικά σκέλη για περιφέρειες ή συγκεκριμένες χώρες εταίρους ή και τα δύο, για συγκεκριμένους τομείς, ή για συγκεκριμένα έργα ή συγκεκριμένες κατηγορίες τελικών δικαιούχων ή και τα δύο, που πρόκειται να χρηματοδοτηθούν βάσει του Μηχανισμού, με κάλυψη από την εγγύηση εξωτερικής δράσης μέχρι ενός καθορισμένου ποσού. Η Επιτροπή ενημερώνει το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο για τον τρόπο με τον οποίο τα επενδυτικά σκέλη συμμορφώνονται με το παρόν άρθρο και για τις λεπτομερείς χρηματοδοτικές τους προτεραιότητες. Όλες οι αιτήσεις χρηματοδοτικής στήριξης στο πλαίσιο των επενδυτικών σκελών υποβάλλονται στην Επιτροπή.

Η επιλογή των επενδυτικών σκελών αιτιολογείται δεόντως με ανάλυση των αδυναμιών της αγοράς ή των καταστάσεων μη ικανοποιητικής αξιοποίησης επενδύσεων και με αξιολόγηση της ευθυγράμμισής της με τις προτεραιότητες του παρόντος κανονισμού και, κατά περίπτωση, του κανονισμού ΜΠΒ III. Η ανάλυση αυτή διενεργείται από την Επιτροπή, σε συνεργασία με δυνητικά επιλέξιμους αντισυμβαλλομένους και ενδιαφερόμενα μέρη.

Οι επιλέξιμοι αντισυμβαλλόμενοι μπορούν να παρέχουν τα μέσα που αναφέρονται στην παράγραφο 3 στο πλαίσιο επενδυτικού σκέλους ή μεμονωμένου έργου το οποίο διαχειρίζεται επιλέξιμος αντισυμβαλλόμενος. Τα εν λόγω μέσα μπορεί να παρέχονται προς όφελος χωρών εταίρων, συμπεριλαμβανομένων χωρών που πλήττονται από αστάθεια ή συγκρούσεις ή χωρών που αντιμετωπίζουν προκλήσεις όσον αφορά την ανοικοδόμηση και την ανασυγκρότηση μετά από συγκρούσεις, προς όφελος των θεσμών αυτών των χωρών εταίρων, συμπεριλαμβανομένων των δημόσιων εθνικών και ιδιωτικών τοπικών τραπεζών και χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων τους, και προς όφελος οντοτήτων του ιδιωτικού τομέα, συμπεριλαμβανομένων των ΜΜΕ. Τα εν λόγω μέσα δεν ωφελούν εταιρείες που ελέγχονται από τον στρατιωτικό τομέα ή τον τομέα της κρατικής ασφάλειας, εκτός από δεόντως αιτιολογημένες περιπτώσεις.

9. Η Επιτροπή αξιολογεί τις πράξεις που στηρίζονται από την εγγύηση εξωτερικής δράσης με βάση τα κριτήρια επιλεξιμότητας που καθορίζονται στις παραγράφους 1, 2 και 3, αξιοποιώντας, όπου είναι δυνατόν, τα υφιστάμενα συστήματα μέτρησης αποτελεσμάτων της Ένωσης και των επιλέξιμων αντισυμβαλλομένων. Η Επιτροπή καταρτίζει κατάλογο ελέγχου των κριτηρίων επιλεξιμότητας που απαριθμούνται στο άρθρο 31, στο άρθρο 35 παράγραφοι 1 και 2 και αξιολογεί και επιλέγει όλες τις προτάσεις προς στήριξη από την εγγύηση εξωτερικής δράσης με βάση τον εν λόγω κατάλογο ελέγχου, με βάση τις πληροφορίες που παρέχουν οι επιλέξιμοι αντισυμβαλλόμενοι. Εάν είναι απαραίτητο, η Επιτροπή ζητεί από τους επιλέξιμους αντισυμβαλλομένους να παρέχουν διευκρινίσεις ή να προβαίνουν σε τροποποιήσεις των εν λόγω πληροφοριών. Η Επιτροπή δημοσιεύει σε ετήσια βάση τους καταλόγους ελέγχου και τα αποτελέσματα της αξιολόγησής της για κάθε επενδυτικό σκέλος με ανάλυση ανά χώρα και τομέα.

10. Ανατίθεται στην Επιτροπή η εξουσία να εκδίδει κατ' εξουσιοδότηση πράξεις σύμφωνα με το άρθρο 44 για να τροποποιεί τους τομείς προτεραιότητας στο παράρτημα V.

Άρθρο 36

Ρόλος της ΕΤΕπ

1. Η ΕΤΕπ υλοποιεί αποκλειστικό επενδυτικό σκέλος που αφορά συνολική κάλυψη κινδύνων για πράξεις με κράτη και μη εμπορικές υποκρατικές οντότητες με ενδεικτικό ελάχιστο ποσό 11 000 000 000 EUR, το οποίο προγραμματίζεται σύμφωνα με τις διαδικασίες που ορίζονται στα κεφάλαια I και III του παρόντος τίτλου.

Η ΕΤΕπ διαθέτει την αποκλειστικότητα για πράξεις με κράτη και μη εμπορικές υποκρατικές οντότητες στο πλαίσιο του αποκλειστικού ειδικού επενδυτικού σκέλους. Στο πλαίσιο του αποκλειστικού ειδικού επενδυτικού σκέλους, η συνεισφορά ιδίων πόρων εκλαμβάνεται ως η ανάληψη υπολειπόμενου κινδύνου και η εγγύηση της ΕΕ καλύπτει το 65 % του συνολικού ποσού που εκταμιεύεται και καλύπτεται από εγγύηση στο πλαίσιο χρηματοδοτικών πράξεων της ΕΤΕπ, μείον τα επιστραφέντα ποσά, συν όλα τα σχετικά ποσά.

Κατά παρέκκλιση από το δεύτερο εδάφιο, εάν η ΕΤΕπ αδυνατεί ή αποφασίσει να μην εκτελέσει πράξεις στο πλαίσιο του αποκλειστικού ειδικού επενδυτικού σκέλους, η εκτέλεση των πράξεων αυτών είναι ανοικτή σε άλλους επιλέξιμους αντισυμβαλλομένους, σύμφωνα με τους όρους που καθορίζονται στις σχετικές συμβάσεις εγγύησης εξωτερικής δράσης, οι οποίες λαμβάνουν υπόψη τους όρους που παρέχονται στην ΕΤΕπ για τον ίδιο τύπο πράξεων και τις συγκεκριμένες ανάγκες, περιστάσεις και φύση του επιλέξιμου αντισυμβαλλομένου που εκτελεί τις εν λόγω πράξεις.

2. Η ΕΤΕπ είναι επιλέξιμη για την εκτέλεση πράξεων με υποκρατικούς αντισυμβαλλομένους που δεν καλύπτονται από το αποκλειστικό ειδικό επενδυτικό σκέλος που αναφέρεται στην παράγραφο 1 και πράξεων με τον ιδιωτικό τομέα. Η διαδικασία που αναφέρεται στο άρθρο 35 χρησιμοποιείται για την ανάθεση στην ΕΤΕπ, κατά περίπτωση, δύο πρόσθετων ειδικών επενδυτικών σκελών που καλύπτουν:

- α) μη αποκλειστική συνολική κάλυψη κινδύνων για πράξεις με εμπορικούς υποκρατικούς αντισυμβαλλομένους· και,
- β) μη αποκλειστικές πράξεις για την προώθηση των άμεσων ξένων επενδύσεων, του εμπορίου και της διεθνοποίησης των οικονομιών των χωρών εταίρων, παρέχοντας κάλυψη πολιτικών κινδύνων για πράξεις του ιδιωτικού τομέα.

3. Το ενδεικτικό ποσό για τα ειδικά επενδυτικά σκέλη που αναφέρονται στις παραγράφους 1 και 2 είναι 26 725 000 000 EUR.

Κατά την εκτέλεση των ειδικών επενδυτικών σκελών που αναφέρονται στις παραγράφους 1 και 2, η ΕΤΕπ συμμορφώνεται με τον παρόντα κανονισμό, συμπεριλαμβανομένων των γενικών στόχων του και των στόχων του ΕΤΒΑ+ και, κατά περίπτωση, του κανονισμού ΜΠΒ III, καθώς και με τα σχετικά έγγραφα προγραμματισμού και τις υποχρεώσεις υποβολής εκθέσεων.

4. Σύμφωνα με το άρθρο 209 παράγραφος 2 στοιχείο στ) του δημοσιονομικού κανονισμού, λόγω της φύσης και του στόχου πολιτικής του αποκλειστικού ειδικού επενδυτικού σκέλους που αναφέρεται στην παράγραφο 1, η σχετική σύμβαση εγγύησης εξωτερικής δράσης μπορεί να προβλέπει ότι η Ένωση δεν αμείβεται για πράξεις στο πλαίσιο του εν λόγω επενδυτικού σκέλους.

5. Για τους σκοπούς του παρόντος άρθρου, οι πράξεις με υποκρατικές οντότητες θεωρούνται εμπορικές πράξεις, εκτός εάν το αντίθετο αιτιολογείται δεόντως από την ΕΤΕπ και επιβεβαιώνεται από την Επιτροπή.

Οι πράξεις στο πλαίσιο του αποκλειστικού επενδυτικού σκέλους που αναφέρεται στην παράγραφο 2 στοιχείο β) συνάδουν με τις πράξεις των οργανισμών εξαγωγικών πιστώσεων των κρατών μελών.

6. Η ΕΤΕπ υπόκειται στη γνώμη των συμβουλίων που ορίζονται στα άρθρα 33 και 34 αντίστοιχα.

Για τις πράξεις της ΕΤΕπ που εμπίπτουν στα επενδυτικά σκέλη που αναφέρονται στο παρόν άρθρο, η αξιολόγηση επιλεξιμότητας που προβλέπεται στο άρθρο 35 παράγραφος 9 πραγματοποιείται στο πλαίσιο της διαδικασίας που προβλέπεται στο άρθρο 19 του πρωτοκόλλου αριθ. 5 για το καταστατικό της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων που προσαρτάται στη ΣΛΕΕ. Η ΕΤΕπ παρέχει εγκαίρως όλες τις πληροφορίες που απαιτούνται από την Επιτροπή για τον σκοπό αυτό. Οι χρηματοδοτικές πράξεις της ΕΤΕπ που εμπίπτουν στα εν λόγω επενδυτικά σκέλη δεν καλύπτονται από την εγγύηση της ΕΕ στις περιπτώσεις που η Επιτροπή εκδίδει αρνητική γνώμη σύμφωνα με τη διαδικασία που προβλέπεται στο άρθρο 19 του πρωτοκόλλου αριθ. 5 για το καταστατικό της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων που προσαρτάται στη ΣΛΕΕ. Όλες οι περαιτέρω λεπτομέρειες που ισχύουν για την ΕΤΕπ καθορίζονται στις σχετικές συμβάσεις εγγύησης εξωτερικής δράσης.

7. Η ΕΤΕπ είναι επιλέξιμη για την υλοποίηση δραστηριοτήτων στο πλαίσιο άλλων επενδυτικών σκελών που προβλέπονται στο άρθρο 35 παράγραφος 8.

8. Σύμφωνα με τον παρόντα κανονισμό, συμπεριλαμβανομένων των στόχων και των αρχών του, τα σχετικά έγγραφα προγραμματισμού, καθώς και, κατά περίπτωση, τον κανονισμό ΜΠΒ III, η Επιτροπή και η ΕΤΕπ συνάπτουν ειδικές συμβάσεις εγγύησης εξωτερικής δράσης για τα αποκλειστικά επενδυτικά σκέλη που αναφέρονται στις παραγράφους 1 και 2.

Άρθρο 37

Συνεισφορά από άλλους χορηγούς στην εγγύηση εξωτερικής δράσης

1. Τα κράτη μέλη, οι τρίτες χώρες και άλλα τρίτα μέρη δύνανται να συνεισφέρουν στην εγγύηση εξωτερικής δράσης.

Κατά παρέκκλιση από το άρθρο 218 παράγραφος 2 δεύτερο εδάφιο του δημοσιονομικού κανονισμού, τα συμβαλλόμενα μέρη της συμφωνίας για τον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο μπορούν να συνεισφέρουν με τη μορφή εγγυήσεων ή μετρητών.

Τρίτες χώρες εκτός από τα συμβαλλόμενα μέρη της συμφωνίας για τον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο και άλλα τρίτα μέρη παρέχουν συνεισφορές σε μετρητά, οι οποίες υπόκεινται στη γνώμη του στρατηγικού συμβουλίου του ΕΤΒΑ+ και στην έγκριση της Επιτροπής.

Τα κράτη μέλη μπορούν να ζητήσουν να δεσμεύονται οι συνεισφορές τους με ειδικό σκοπό τη δρομολόγηση δράσεων σε συγκεκριμένες περιφέρειες, χώρες, τομείς ή υφιστάμενα επενδυτικά σκέλη. Η Επιτροπή ενημερώνει αμελλητί το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο σχετικά με τις συνεισφορές που επιβεβαιώνονται.

2. Οι συνεισφορές με τη μορφή εγγύησης δεν υπερβαίνουν ποσοστό 50 % του ποσού που αναφέρεται στο άρθρο 31 παράγραφος 4.

Οι συνεισφορές που καταβάλλουν με τη μορφή εγγύησης τα κράτη μέλη και τα συμβαλλόμενα μέρη της συμφωνίας για τον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο μπορούν να χρησιμοποιηθούν για πληρωμές λόγω κατάρπτωσης εγγυήσεων μόνον αφότου έχει χρησιμοποιηθεί για πληρωμές λόγω κατάρπτωσης εγγυήσεων η χρηματοδότηση από τον γενικό προϋπολογισμό της Ένωσης, προσαυξημένη κατά οποιαδήποτε άλλη συνεισφορά σε μετρητά.

Κάθε συνεισφορά μπορεί να χρησιμοποιηθεί για την κάλυψη καταπτώσεων εγγυήσεων ανεξαρτήτως της δέσμευσής της για ειδικό σκοπό.

Μεταξύ της Επιτροπής, εξ ονόματος της Ένωσης, και του συνεισφέροντος συνάπτεται συμφωνία συνεισφοράς, η οποία περιλαμβάνει, ιδίως, διατάξεις που αφορούν τους όρους πληρωμής.

Άρθρο 38

Εφαρμογή των συμφωνιών εγγύησης εξωτερικής δράσης

1. Εξ ονόματος της Ένωσης, η Επιτροπή συνάπτει συμφωνίες εγγύησης εξωτερικής δράσης με τους επιλέξιμους αντισυμβαλλομένους που επιλέγονται δυνάμει του άρθρου 35. Είναι δυνατή η σύναψη των εν λόγω συμφωνιών με κοινοπραξία δύο ή περισσότερων επιλέξιμων αντισυμβαλλομένων. Σύμφωνα με το άρθρο 219 παράγραφος 1 του δημοσιονομικού κανονισμού, οι δημοσιονομικές εγγυήσεις είναι ανέκκλητες, άνευ όρων και εκτελεστές κατόπιν αιτήσεως για τα είδη των πράξεων που καλύπτονται δυνάμει της εγγύησης εξωτερικής δράσης. Κατά τη σύναψη συμφωνιών εγγύησης εξωτερικής δράσης, η Επιτροπή λαμβάνει δεόντως υπόψη τις συμβουλές και την καθοδήγηση των συμβουλίων και της ομάδας τεχνικής αξιολόγησης κινδύνων.

2. Για κάθε επενδυτικό σκέλος συνάπτονται μία ή περισσότερες συμφωνίες εγγύησης εξωτερικής δράσης μεταξύ της Επιτροπής και του επιλέξιμου αντισυμβαλλομένου ή των επιλέξιμων αντισυμβαλλομένων που επιλέγονται. Επιπλέον, προκειμένου να αντιμετωπιστούν συγκεκριμένες ανάγκες, η εγγύηση εξωτερικής δράσης μπορεί να χορηγηθεί για μεμονωμένες χρηματοδοτικές ή επενδυτικές πράξεις.

Όλες οι συμφωνίες εγγύησης εξωτερικής δράσης γνωστοποιούνται στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο. Κατόπιν αιτήματός τους, οι εν λόγω συμφωνίες θα καθίστανται διαθέσιμες στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, λαμβανομένης υπόψη της προστασίας των εμπιστευτικών και εμπορικά ευαίσθητων πληροφοριών.

3. Οι συμφωνίες εγγύησης εξωτερικής δράσης περιλαμβάνουν, ειδικότερα:

- α) λεπτομερείς κανόνες για την κάλυψη, τις απαιτήσεις, την επιλεξιμότητα, τους επιλέξιμους αντισυμβαλλομένους και τις διαδικασίες·
- β) λεπτομερείς κανόνες σχετικά με την παροχή της εγγύησης εξωτερικής δράσης, όπως, μεταξύ άλλων, τις ρυθμίσεις της για την κάλυψη και την καθορισμένη κάλυψη χαρτοφυλακίων και έργων συγκεκριμένων ειδών μέσω από αυτήν, καθώς και ανάλυση κινδύνων έργων και χαρτοφυλακίων έργων, μεταξύ άλλων σε τομεακό, περιφερειακό και εθνικό επίπεδο·
- γ) μνεία των στόχων και του σκοπού του Μηχανισμού, εκτίμηση των αναγκών και αναφορά των αναμενόμενων αποτελεσμάτων, λαμβανομένης υπόψη της προώθησης της εταιρικής κοινωνικής ευθύνης και της υπεύθυνης επιχειρηματικής συμπεριφοράς, ιδίως, μεταξύ άλλων, με την τήρηση των διεθνώς συμφωνημένων κατευθυντήριων γραμμών, αρχών και συμβάσεων για τις επενδύσεις που αναφέρονται στο άρθρο 35 παράγραφος 2 στοιχείο στ)·
- δ) το τίμημα της εγγύησης εξωτερικής δράσης, που πρέπει να αντικατοπτρίζει το επίπεδο κινδύνου, καθώς και τη δυνατότητα μερικής επιδότησης του τιμήματος, προκειμένου να χρησιμοποιούνται ευνοϊκότεροι όροι σε δεόντως αιτιολογημένες περιπτώσεις, και ιδίως στις χώρες που πλήττονται από αστάθεια ή συγκρούσεις, τις λιγότερο ανεπτυγμένες χώρες και τις υπερχρεωμένες φτωχές χώρες·
- ε) απαιτήσεις για τη χρήση της εγγύησης της εξωτερικής δράσης, συμπεριλαμβανομένων των όρων πληρωμής, όπως συγκεκριμένες προθεσμίες, τόκοι επί των οφειλόμενων ποσών, δαπάνες και τα έξοδα ανάκτησης και ενδεχόμενες αναγκαίες ρυθμίσεις ρευστότητας·
- στ) διαδικασίες απαίτησης, συμπεριλαμβανομένων, αλλά όχι μόνον, των γεγονότων ενεργοποίησης και των περιόδων αναμονής, και διαδικασίες που συνδέονται με την είσπραξη των απαιτήσεων·
- ζ) υποχρεώσεις παρακολούθησης, αναφοράς, διαφάνειας και αξιολόγησης·
- η) σαφείς και προσιτές διαδικασίες υποβολής καταγγελιών για τρίτα μέρη που ενδέχεται να επηρεάζονται από την υλοποίηση έργων που καλύπτονται από την εγγύηση της εξωτερικής δράσης.

4. Οι χρηματοδοτικές και επενδυτικές πράξεις εγκρίνονται από τον επιλέξιμο αντισυμβαλλόμενο σύμφωνα με τους δικούς του κανόνες και διαδικασίες και τηρουμένης της εγγύησης εξωτερικής δράσης.

5. Η εγγύηση εξωτερικής δράσης μπορεί να καλύπτει:

- α) για τα χρεωστικά μέσα, το αρχικό κεφάλαιο και όλους τους τόκους και τα ποσά που οφείλονται στον επιλέξιμο αντισυμβαλλόμενο αλλά δεν έχουν εισπραχθεί από αυτόν σύμφωνα με τους όρους των πράξεων χρηματοδότησης, μέχρι την επέλευση του γεγονότος που συνιστά αθέτηση υποχρέωσης·
- β) για τις επενδύσεις μετοχικού κεφαλαίου, τα ποσά που επενδύονται και το συνδεδεμένο με αυτά κόστος χρηματοδότησης·
- γ) για άλλες χρηματοδοτικές και επενδυτικές δραστηριότητες που αναφέρονται στο άρθρο 35 παράγραφος 2, τα ποσά που χρησιμοποιούνται και το συνδεδεμένο με αυτά κόστος χρηματοδότησης·
- δ) όλες τις σχετικές δαπάνες και τα έξοδα ανάκτησης που σχετίζονται με το γεγονός αθέτησης υποχρέωσης, εκτός αν αυτά αφαιρούνται από τα έσοδα ανάκτησης.

6. Για τους σκοπούς καταλογισμού και αναφοράς από την Επιτροπή των κινδύνων που καλύπτονται από την εγγύηση εξωτερικής δράσης και σύμφωνα με το άρθρο 209 παράγραφος 4 του δημοσιονομικού κανονισμού, οι επιλέξιμοι αντισυμβαλλόμενοι με τους οποίους έχει συναφθεί συμφωνία εγγύησης εξωτερικής δράσης διαβιβάζουν ετησίως στην Επιτροπή και στο Ελεγκτικό Συνέδριο οικονομικές εκθέσεις, ελεγμένες από ανεξάρτητο εξωτερικό ελεγκτή, οι οποίες αφορούν τις καλυπτόμενες από τον παρόντα κανονισμό χρηματοδοτικές και επενδυτικές πράξεις και περιέχουν, μεταξύ άλλων, πληροφορίες σχετικά με:

- α) την εκτίμηση κινδύνων των χρηματοδοτικών και επενδυτικών δραστηριοτήτων των επιλέξιμων αντισυμβαλλομένων, συμπεριλαμβανομένων των πληροφοριών για τις ενωσιακές υποχρεώσεις που μετρούνται σύμφωνα με τους λογιστικούς κανόνες που αναφέρονται στο άρθρο 80 του δημοσιονομικού κανονισμού και τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα του Δημόσιου Τομέα·

β) την εκκρεμή χρηματοοικονομική υποχρέωση για την Ένωση που εγείρεται από τις πράξεις του ΕΤΒΑ+ που παρέχεται για τους επιλέξιμους αντισυμβαλλομένους και τις χρηματοδοτικές και επενδυτικές δραστηριότητές τους, κατανεμημένες ανά επιμέρους δραστηριότητα.

7. Οι επιλέξιμοι αντισυμβαλλόμενοι παρέχουν στην Επιτροπή, κατόπιν αιτήματος, κάθε πρόσθετη πληροφορία που είναι αναγκαία για την εκπλήρωση των υποχρεώσεων της Επιτροπής σύμφωνα με τον παρόντα κανονισμό, ιδίως όσον αφορά τα κριτήρια επιλογής που απαριθμούνται στο άρθρο 35, συμπεριλαμβανομένης της συμμόρφωσης με τα ανθρώπινα δικαιώματα και τα κοινωνικά, εργασιακά και περιβαλλοντικά πρότυπα.

8. Η Επιτροπή υποβάλλει ετήσια έκθεση στο στρατηγικό συμβούλιο του ΕΤΒΑ+, στα περιφερειακά επιχειρησιακά συμβούλια, στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στο Συμβούλιο σχετικά με τα χρηματοδοτικά μέσα, τις δημοσιονομικές εγγυήσεις, περιλαμβανομένων των εκτελούμενων από την ΕΤΕπ, και τη χρηματοδοτική συνδρομή σύμφωνα με το άρθρο 41 παράγραφοι 4 και 5, το άρθρο 241 και το άρθρο 250 του δημοσιονομικού κανονισμού. Για τον σκοπό αυτό, οι επιλέξιμοι αντισυμβαλλόμενοι παρέχουν ετησίως τις πληροφορίες που είναι απαραίτητες για να μπορεί η Επιτροπή να συμμορφώνεται με τις εν λόγω υποχρεώσεις υποβολής εκθέσεων.

Άρθρο 39

Μηχανισμός υποβολής αναφορών και προσφυγών και προστασία των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης

1. Εν όψει πιθανών αναφορών τρίτων μερών σε χώρες εταίρους, συμπεριλαμβανομένων κοινοτήτων και προσώπων που επηρεάζονται από έργα υποστηριζόμενα από το ΕΤΒΑ+ και την εγγύηση εξωτερικής δράσης, η Επιτροπή και οι αντιπροσωπίες της Ένωσης δημοσιεύουν στους δικτυακούς τους τόπους άμεσες παραπομπές στους μηχανισμούς υποβολής καταγγελιών των σχετικών αντισυμβαλλομένων που έχουν συνάψει συμφωνίες με την Επιτροπή. Η Επιτροπή παρέχει επίσης τη δυνατότητα να δέχεται άμεσα καταγγελίες σχετικά με τη διεκπεραίωση αναφορών από επιλέξιμους αντισυμβαλλομένους. Η Επιτροπή λαμβάνει υπόψη τις πληροφορίες αυτές για τη μελλοντική συνεργασία με τους εν λόγω αντισυμβαλλομένους.

2. Τα πρόσωπα και οι οντότητες που εκτελούν χρηματοδοτικά μέσα και δημοσιονομικές εγγυήσεις συμμορφώνονται με το εφαρμοστέο δίκαιο και τις αρχές της Ένωσης και με τα συμφωνημένα διεθνή και ενωσιακά πρότυπα, όπως ορίζεται στο άρθρο 155 παράγραφοι 2 και 3 του δημοσιονομικού κανονισμού. Η Επιτροπή αξιολογεί κατά πόσον τα συστήματα, οι κανόνες και οι διαδικασίες των εν λόγω προσώπων και οντοτήτων διασφαλίζουν προστασία των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης ισοδύναμη με εκείνη που προβλέπεται όταν η Επιτροπή εκτελεί τον προϋπολογισμό της Ένωσης, λαμβάνοντας δεόντως υπόψη την αρχή της αναλογικότητας και συνυπολογίζοντας τη φύση της δράσης και τους όρους υπό τους οποίους υλοποιείται η δράση αυτή.

Άρθρο 40

Συμμετοχή κεφαλαίου σε ιδρύματα αναπτυξιακής χρηματοδότησης

Το κονδύλιο για γεωγραφικά προγράμματα, το οποίο αναφέρεται στο άρθρο 6 παράγραφος 2 στοιχείο α), μπορεί να χρησιμοποιηθεί για να συνεισφέρει στα χρηματοδοτικά κεφάλαια ευρωπαϊκών και άλλων ιδρυμάτων αναπτυξιακής χρηματοδότησης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ V

Παρακολούθηση, υποβολή στοιχείων και αξιολόγηση

Άρθρο 41

Παρακολούθηση και υποβολή στοιχείων

1. Στο παράρτημα VI ορίζονται δείκτες για την υποβολή εκθέσεων προόδου του Μηχανισμού προς την επίτευξη των ειδικών στόχων του άρθρου 3 παράγραφος 2. Σύμφωνα με τους δείκτες των ΣΒΑ, οι εν λόγω δείκτες χρησιμοποιούνται μαζί με δεδομένα από αξιολογήσεις και άλλες υφιστάμενες εκθέσεις αποτελεσμάτων, ως βάση για την αξιολόγηση του βαθμού επίτευξης των εν λόγω ειδικών στόχων.

2. Η Επιτροπή παρακολουθεί διαρκώς τις δράσεις της και εξετάζει, τουλάχιστον σε ετήσια βάση, την πρόοδο προς την επίτευξη των στόχων που καθορίζονται στον παρόντα κανονισμό, καθώς και των αναμενόμενων αποτελεσμάτων, συμπεριλαμβανομένων των εκροών και των συνεπειών.

Η πρόοδος όσον αφορά τα αναμενόμενα αποτελέσματα παρακολουθείται, με διαφανή και έγκαιρο τρόπο, βάσει κατάλληλων, μετρήσιμων, ποιοτικών και ποσοτικών δεδομένων, συμπεριλαμβανομένων ενδεικτικά εκείνων που ορίζονται στο παράρτημα VI. Όπου είναι δυνατόν, οι δείκτες περιέχουν ανάλυση σε επίπεδο φύλου, ηλικίας και άλλων σχετικών παραγόντων.

3. Τα κοινά πλαίσια αποτελεσμάτων που περιλαμβάνονται και συμφωνούνται στα κοινά έγγραφα προγραμματισμού που πληρούν τα κριτήρια του άρθρου 14 παράγραφος 4 παρέχουν, όπου είναι εφικτό, τη βάση για την από κοινού παρακολούθηση από την Ένωση και τα κράτη μέλη της τής συλλογικής στήριξης που παρέχουν σε μια χώρα εταίρο.

Το σύστημα αναφοράς επιδόσεων διασφαλίζει ότι τα δεδομένα για την παρακολούθηση της υλοποίησης και των αποτελεσμάτων του Μηχανισμού συλλέγονται αποτελεσματικά, αποδοτικά και έγκαιρα. Για τον σκοπό αυτό, επιβάλλονται στους αποδέκτες των ενωσιακών πόρων αναλογικές απαιτήσεις υποβολής στοιχείων.

4. Η Επιτροπή εξετάζει την πρόοδο που συντελείται κατά την εκτέλεση του Μηχανισμού. Από το 2022 και μετά, η Επιτροπή υποβάλλει έγκαιρα, έως την 30ή Νοεμβρίου κάθε έτους, στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο ετήσια έκθεση σχετικά με την πρόοδο για την επίτευξη των στόχων του Μηχανισμού με τη βοήθεια δεικτών, συμπεριλαμβανομένων, ενδεικτικά, όσων παρατίθενται στο παράρτημα VI, παρέχοντας στοιχεία για τις εν εξελίξει δραστηριότητες, τα επιτευχθέντα αποτελέσματα και την αποτελεσματικότητα του κανονισμού. Η εν λόγω έκθεση υποβάλλεται επίσης στην Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και στην Επιτροπή των Περιφερειών.

5. Η ετήσια έκθεση περιλαμβάνει:

- α) πληροφορίες σχετικά με το προηγούμενο έτος, οι οποίες αφορούν τα χρηματοδοτηθέντα μέτρα·
- β) τα αποτελέσματα της παρακολούθησης και της αξιολόγησης·
- γ) τη συμμετοχή και το επίπεδο συνεργασίας των σχετικών εταίρων, με ανάλυση ανά τύπο οντότητας κατά το άρθρο 62 του δημοσιονομικού κανονισμού και ανά πλαίσιο άμεσης ή έμμεσης διαχείρισης·
- δ) τις δημοσιονομικές δεσμεύσεις, συμπεριλαμβανομένων των ποσών των συμβάσεων, και τις πιστώσεις πληρωμών, με ανάλυση ανά χώρα, περιφέρεια και τομέα συνεργασίας·
- ε) ποιοτικές και ποσοτικές πληροφορίες μεταξύ άλλων όσον αφορά μέτρα που λαμβάνονται σύμφωνα με το άρθρο 9 καθώς επίσης όσον αφορά τη χρήση του αποθεματικού αναδυόμενων προκλήσεων και προτεραιοτήτων που αναφέρεται στο άρθρο 17 και με τη χρήση των κονδυλίων που διατίθενται για την προσέγγιση βάσει κινήτρων ανάλογα με τις επιδόσεις σε βασικούς τομείς που αναφέρεται στο άρθρο 20.

Στην ετήσια έκθεση αξιολογούνται τα αποτελέσματα της ενωσιακής χρηματοδότησης με τη χρήση, στο μέτρο του δυνατού, ειδικών και μετρήσιμων δεικτών προκειμένου να καταδεικνύεται η πρόοδος προς την επίτευξη των επιδιώξεων και των στόχων του Μηχανισμού, καθώς και η πρόοδος όσον αφορά τη συνεκτίμηση των ζητημάτων που αναφέρονται στο άρθρο 8 παράγραφος 8. Παρουσιάζονται επίσης αναλυτικά στοιχεία όσον αφορά τις μορφές ενωσιακής χρηματοδότησης που καθορίζονται στο άρθρο 27. Σε περίπτωση συνεργασίας για την ανάπτυξη, στην έκθεση αξιολογείται επίσης, εάν είναι εφικτό και σκόπιμο, η τήρηση των αρχών για την αποτελεσματικότητα της ανάπτυξης, μεταξύ άλλων και για καινοτόμα χρηματοδοτικά μέσα.

6. Η ετήσια έκθεση που εκπονείται το 2021 περιέχει ενοποιημένες πληροφορίες από τις ετήσιες εκθέσεις που αφορούν την περίοδο 2014-2020 για κάθε χρηματοδότηση δυνάμει των κανονισμών που αναφέρονται στο άρθρο 50 παράγραφος 2 του παρόντος κανονισμού, συμπεριλαμβανομένων των εξωτερικών εσόδων για ειδικό προορισμό και των συνεισφορών σε καταπιστευματικά ταμεία, των εγγυήσεων και ανάλυσης των δαπανών ανά χώρα, ανά μορφή ενωσιακής χρηματοδότησης όπως αναφέρεται στο άρθρο 27 του παρόντος κανονισμού, ανά τύπο οντότητας κατά το άρθρο 62 του δημοσιονομικού κανονισμού, τόσο στο πλαίσιο άμεσης όσο και έμμεσης διαχείρισης, καθώς και σε επίπεδο αναλήψεων υποχρεώσεων και πληρωμών. Η εν λόγω ετήσια έκθεση αποτυπώνει τα κύρια διδάγματα και τη συνέχεια που δόθηκε στις συστάσεις των εξωτερικών αξιολογήσεων που διενεργήθηκαν τα προηγούμενα έτη.

7. Η Επιτροπή υποβάλλει, ως μέρος της ετήσιας έκθεσης, λεπτομερείς πληροφορίες σχετικά με τις χρηματοδοτικές και επενδυτικές πράξεις που καλύπτονται από την εγγύηση εξωτερικής δράσης και σχετικά με τη λειτουργία του ETBA+, τη διαχείρισή του και την πραγματική συμβολή του στην επίτευξη των στόχων του. Συμπεριλαμβάνει τα ακόλουθα στοιχεία:

- α) αξιολόγηση των αποτελεσμάτων που συμβάλλουν στην επίτευξη του σκοπού και των στόχων του Μηχανισμού και, κατά περίπτωση, άλλων χρηματοδοτικών μέσων αναφερόμενων στο άρθρο 31 παράγραφος 7·
- β) αξιολόγηση, με βάση δείκτες σύμφωνους με τα άρθρα 31 παράγραφος 2 και 35 παράγραφος 2, της προσθετικότητας και της προστιθέμενης αξίας, της κινητοποίησης πόρων του ιδιωτικού τομέα, μεταξύ άλλων από ΜΜΕ, του τύπου των στηριζόμενων οντοτήτων του ιδιωτικού τομέα, των εκτιμώμενων και πραγματικών εκροών, των συνεπειών και του αντικτύπου των χρηματοδοτικών και επενδυτικών πράξεων που καλύπτονται από την εγγύηση εξωτερικής δράσης στο πλαίσιο του ETBA+ σε συγκεντρωτική βάση, συμπεριλαμβανομένου του αντικτύπου στη δημιουργία αξιοπρεπών θέσεων εργασίας, και στην εξάλειψη της φτώχειας και στον τρόπο με τον οποίο αντιμετωπίζονται τα συγκεκριμένα κοινωνικοοικονομικά βαθύτερα αίτια της παράνομης μετανάστευσης και τα βαθύτερα αίτια της εκτόπισης πληθυσμών· η αξιολόγηση περιλαμβάνει ανάλυση των μετρήσεων κινδύνων και του αντικτύπου τους στη χρηματοπιστωτική και οικονομική σταθερότητα των εταίρων, καθώς και ανάλυση των καλυπτόμενων πράξεων από τη σκοπιά του φύλου, με βάση στοιχεία και δεδομένα ανά φύλο, χώρα και τομέα, ει δυνατόν·
- γ) αξιολόγηση της συμμόρφωσης των πράξεων που υποστηρίζονται από την εγγύηση εξωτερικής δράσης στο πλαίσιο του ETBA+ με τις διεθνώς συμφωνημένες αρχές για την αποτελεσματικότητα της ανάπτυξης·

- δ) αξιολόγηση του μοχλευτικού αποτελέσματος που επιτυγχάνουν οι καλυπτόμενες πράξεις·
- ε) αξιολόγηση των συνεργειών και της συμπληρωματικότητας ανάμεσα στις πράξεις που καλύπτονται από την εγγύηση εξωτερικής δράσης στο πλαίσιο του ΕΤΒΑ+, συμπεριλαμβανομένων των αναφερόμενων στο άρθρο 36, και άλλους πυλώνες του εξωτερικού επενδυτικού σχεδίου, βάσει σχετικών υφιστάμενων εκθέσεων, με ιδιαίτερη έμφαση στην πρόοδο που σημειώνεται όσον αφορά τη χρηστή διακυβέρνηση, μεταξύ άλλων και στο πλαίσιο της καταπολέμησης της διαφθοράς και των παράνομων χρηματοοικονομικών ροών, τον σεβασμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, το κράτος δικαίου και τη συνεκτίμηση της διάστασης του φύλου στις πολιτικές, καθώς και την ενίσχυση της επιχειρηματικότητας, του τοπικού επιχειρηματικού περιβάλλοντος και των τοπικών χρηματοπιστωτικών αγορών·
- στ) αξιολόγηση του τιμήματος των εγγυήσεων και της εφαρμογής του άρθρου 155 παράγραφοι 2 και 3 του δημοσιονομικού κανονισμού·

8. Βάσει των εγκεκριμένων εγγράφων ενδεικτικού προγραμματισμού πραγματοποιείται ετήσια εκτίμηση των συνολικών δαπανών που σχετίζονται με τη δράση για το κλίμα, την απερίημωση και τη βιοποικιλότητα. Η χρηματοδότηση που διατίθεται δυνάμει του Μηχανισμού υπόκειται σε σύστημα ετήσιας παρακολούθησης το οποίο βασίζεται στη μεθοδολογία του ΟΟΣΑ, συγκεκριμένα στους «περιβαλλοντικούς δείκτες» και «δείκτες του Ρίο», χωρίς να αποκλείεται η αξιοποίηση ακριβέστερων μεθοδολογιών εφόσον υπάρχουν, εντάσσεται στην υπάρχουσα μεθοδολογία για τη διαχείριση των επιδόσεων των προγραμμάτων της Ένωσης, με σκοπό την ποσοτικοποίηση των δαπανών που σχετίζονται με την περιβαλλοντική διαχείριση και προστασία, τη δράση για το κλίμα, την απερίημωση και τη βιοποικιλότητα στο επίπεδο των σχεδίων δράσης και των μέτρων που αναφέρονται στο άρθρο 23, και καταγράφονται στις αξιολογήσεις και την ετήσια έκθεση.

Η Επιτροπή κοινοποιεί πληροφορίες σχετικά με τη συνεργασία για την ανάπτυξη σύμφωνα με αναγνωρισμένα διεθνή πρότυπα, όπως αυτά της ΔΟΕ και του ΟΟΣΑ και με χρήση του πλαισίου για ένα κοινό πρότυπο που έχει αναπτύξει η Πρωτοβουλία για τη Διαφάνεια της Διεθνούς Βοήθειας.

9. Για να διασφαλιστεί αποτελεσματική αξιολόγηση της προόδου του Μηχανισμού όσον αφορά την επίτευξη των στόχων του, ανατίθεται στην Επιτροπή η εξουσία να εκδίδει κατ' εξουσιοδότηση πράξεις, σύμφωνα με το άρθρο 44, για την τροποποίηση του παραρτήματος VI, με σκοπό την επανεξέταση ή τη συμπλήρωση των δεικτών όταν κρίνεται αναγκαίο, και τη συμπλήρωση του παρόντος κανονισμού με διατάξεις σχετικά με τη θέσπιση πλαισίου παρακολούθησης και αξιολόγησης.

Άρθρο 42

Αξιολόγηση

1. Η Επιτροπή αξιολογεί τον αντίκτυπο και την αποτελεσματικότητα των δράσεων της ανά τομέα παρέμβασης, καθώς και την αποτελεσματικότητα του προγραμματισμού, όπου ενδείκνυται μέσω ανεξάρτητων εξωτερικών αξιολογήσεων. Η Επιτροπή θα λαμβάνει δεόντως υπόψη προτάσεις του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου ή του Συμβουλίου για ανεξάρτητες εξωτερικές αξιολογήσεις. Κατά περίπτωση, στις αξιολογήσεις εφαρμόζονται οι αρχές ορθής πρακτικής της Επιτροπής Αναπτυξιακής Βοήθειας του ΟΟΣΑ, με σκοπό την εξακρίβωση του κατά πόσον έχουν επιτευχθεί οι ειδικοί στόχοι και τη διατύπωση συστάσεων για τη βελτίωση μελλοντικών δράσεων.

Η Επιτροπή κοινοποιεί τα πορίσματα και τα συμπεράσματα των αξιολογήσεων, μαζί με τις παρατηρήσεις και τις επακόλουθες ενέργειες της, στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο και τα κράτη μέλη. Οι αξιολογήσεις είναι δυνατόν να συζητούνται κατόπιν αιτήματος των κρατών μελών δυνάμει του άρθρου 45 παράγραφος 7. Τα αποτελέσματα αξιοποιούνται για την προετοιμασία προγραμμάτων και δράσεων και την κατανομή πόρων. Οι εν λόγω αξιολογήσεις και οι επακόλουθες ενέργειες δημοσιοποιούνται.

Η Επιτροπή μεριμνά, σε κατάλληλο βαθμό, ώστε να συμμετέχουν όλα τα σχετικά ενδιαφερόμενα μέρη, συμπεριλαμβανομένων των δικαιούχων, των φορέων της κοινωνίας των πολιτών και των τοπικών αρχών, στη διαδικασία αξιολόγησης της ενωσιακής χρηματοδότησης που παρέχεται στο πλαίσιο του Μηχανισμού και μπορεί, όπου ενδείκνυται, να επιδιώκει τη διενέργεια κοινών αξιολογήσεων με κράτη μέλη και άλλους εταίρους, με την εκ του σύνεγγυς συμμετοχή των χωρών εταίρων.

2. Η Επιτροπή υποβάλλει ενδιάμεση αξιολόγηση του Μηχανισμού το αργότερο έως τις 31 Δεκεμβρίου 2024. Η αξιολόγηση καλύπτει την περίοδο από την 1η Ιανουαρίου 2021 έως την έναρξη της εν λόγω αξιολόγησης. Η ενδιάμεση αξιολόγηση συνοδεύεται, εάν κρίνεται σκόπιμο, από νομοθετικές προτάσεις για αναγκαίες τροποποιήσεις του παρόντος κανονισμού.

3. Η Επιτροπή εκπονεί τελική αξιολόγηση του Μηχανισμού στο πλαίσιο της ενδιάμεσης αξιολόγησης της επόμενης δημοσιονομικής περιόδου. Στην αξιολόγηση αυτή αναλύεται και αποτιμάται η συμβολή της Ένωσης στην επίτευξη των στόχων του Μηχανισμού, λαμβανομένων υπόψη των δεικτών με τους οποίους μετρούνται τα παραχθέντα αποτελέσματα, καθώς και τυχόν πορισμάτων και συμπερασμάτων που αφορούν τον αντίκτυπο του Μηχανισμού.

4. Στην ενδιάμεση και την τελική αξιολόγηση εξετάζονται η αποδοτικότητα, η αποτελεσματικότητα, ο αντίκτυπος, η βιωσιμότητα, η προστιθέμενη αξία, το περιθώριο απλούστευσης, η εσωτερική και εξωτερική συνοχή, συμπεριλαμβανομένων της συμπληρωματικότητας και των συνεργειών, καθώς και η συνεχιζόμενη καταλληλότητα των στόχων του Μηχανισμού. Στις αξιολογήσεις προσδιορίζονται διδάγματα που έχουν αντληθεί. Οι αξιολογήσεις εξετάζουν το μέγιστο ποσό της εγγύησης εξωτερικής δράσης που προβλέπεται στο άρθρο 31 παράγραφος 4 και περιλαμβάνουν πληροφορίες σχετικά με την προστιθέμενη αξία της ενοποίησης διακριτών κατά το παρελθόν μέσων σε ένα απλουστευμένο μέσο.

Η ενδιάμεση και η τελική αξιολόγηση περιλαμβάνουν επίσης ενοποιημένες πληροφορίες από τις ετήσιες εκθέσεις για κάθε χρηματοδότηση που διέπεται από τον παρόντα κανονισμό, συμπεριλαμβανομένων των εξωτερικών εσόδων για ειδικό προορισμό και των συνεισφορών σε καταπιστευματικά ταμεία, με ανάλυση των δαπανών σε επίπεδο δικαιούχου χώρας, μορφών ενωσιακής χρηματοδότησης, συμμετοχής κρατών μελών και σχετικών εταίρων, αναλήψεων υποχρεώσεων και πληρωμών, καθώς και με ανάλυση σε επίπεδο γεωγραφικών προγραμμάτων, θεματικών προγραμμάτων και δράσεων ταχείας αντίδρασης, συμπεριλαμβανομένης της χρήσης των κεφαλαίων που κινητοποιούνται από το αποθεματικό αναδυόμενων προκλήσεων και προτεραιοτήτων, όπως αναφέρεται στο άρθρο 6.

Η ενδιάμεση και η τελική αξιολόγηση πραγματοποιούνται με συγκεκριμένο σκοπό να βελτιωθεί η ενωσιακή χρηματοδότηση. Λαμβάνονται δε υπόψη στις αποφάσεις σχετικά με την ανανέωση, την τροποποίηση ή την κατάργηση των ειδών δράσεων που υλοποιούνται στο πλαίσιο του Μηχανισμού.

5. Σύμφωνα με τις ειδικές διατάξεις του δημοσιονομικού κανονισμού που αφορούν την υποβολή εκθέσεων, έως τις 31 Δεκεμβρίου 2024 και στη συνέχεια ανά τριετία, η Επιτροπή αξιολογεί, βάσει εξωτερικής αξιολόγησης, τη χρήση και τη λειτουργία της εγγύησης εξωτερικής δράσης, ιδίως δε τη συμβολή της ως προς τους γενικούς στόχους, τα επιτευχθέντα αποτελέσματα και την προσθετικότητα. Η Επιτροπή υποβάλλει την εν λόγω έκθεση αξιολόγησης στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στο Συμβούλιο. Η εν λόγω έκθεση αξιολόγησης συνοδεύεται από γνώμη του Ελεγκτικού Συνεδρίου. Η έκθεση αξιολόγησης και η γνώμη του Ελεγκτικού Συνεδρίου δημοσιοποιούνται.

ΤΙΤΛΟΣ ΙΙΙ

ΤΕΛΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 43

Επέκταση γεωγραφικού πεδίου εφαρμογής

1. Σε δεόντως αιτιολογημένες περιπτώσεις και όταν η δράση που πρόκειται να υλοποιηθεί είναι παγκόσμια, διαπεριφερειακού ή περιφερειακού χαρακτήρα, η Επιτροπή μπορεί να αποφασίσει, στο πλαίσιο των σχετικών πολυετών ενδεικτικών προγραμμάτων ή στο πλαίσιο των σχετικών σχεδίων δράσης ή μέτρων, να επεκτείνει το πεδίο εφαρμογής των δράσεων προς χώρες και εδάφη που δεν καλύπτονται από τον παρόντα κανονισμό σύμφωνα με το άρθρο 4, προκειμένου να εξασφαλιστεί η συνοχή και η αποτελεσματικότητα της ενωσιακής χρηματοδότησης ή να προωθηθεί η περιφερειακή ή διαπεριφερειακή συνεργασία.

2. Η Επιτροπή μπορεί να συμπεριλάβει ειδικό χρηματοδοτικό κονδύλιο για να βοηθήσει χώρες και περιφέρειες εταίρους να ενισχύσουν τη συνεργασία τους με γειτονικές εξόχως απόκεντρες περιοχές της Ένωσης και με υπερπόντιες χώρες και εδάφη. Για τον σκοπό αυτό, ο Μηχανισμός μπορεί να συνεισφέρει, όπου ενδείκνυται και βάσει της αμοιβαιότητας και της αναλογικότητας όσον αφορά το επίπεδο χρηματοδότησης από την απόφαση για τη σύνδεση των υπερπόντιων χωρών και εδαφών, συμπεριλαμβανομένης της Γροιλανδίας ή τον κανονισμό Interreg ή και τα δύο, σε δράσεις υλοποιούμενες από χώρα ή περιφέρεια εταίρο ή οποιαδήποτε άλλη οντότητα δυνάμει του παρόντος κανονισμού, από χώρα, έδαφος ή άλλη οντότητα δυνάμει της απόφασης για τη σύνδεση των υπερπόντιων χωρών και εδαφών, συμπεριλαμβανομένης της Γροιλανδίας ή από εξόχως απόκεντρη περιοχή της Ένωσης στο πλαίσιο κοινών επιχειρησιακών προγραμμάτων, ή σε προγράμματα ή μέτρα διαπεριφερειακής συνεργασίας που έχουν θεσπιστεί και υλοποιούνται δυνάμει του κανονισμού Interreg.

Άρθρο 44

Άσκηση της εξουσιοδότησης

1. Η εξουσία έκδοσης κατ' εξουσιοδότηση πράξεων ανατίθεται στην Επιτροπή υπό τους όρους του παρόντος άρθρου.
2. Η εξουσία έκδοσης κατ' εξουσιοδότηση πράξεων όπως αναφέρεται στο άρθρο 4 παράγραφοι 6 και 7, στο άρθρο 6 παράγραφος 5, στο άρθρο 31 παράγραφοι 4 και 5, στο άρθρο 35 παράγραφος 10 και στο άρθρο 41 παράγραφος 9 ανατίθεται στην Επιτροπή για την περίοδο ισχύος του παρόντος κανονισμού.

3. Η εξουσιοδότηση που αναφέρεται στο άρθρο 4 παράγραφοι 6 και 7, στο άρθρο 6 παράγραφος 5, στο άρθρο 31 παράγραφοι 4 και 5, στο άρθρο 35 παράγραφος 10 και στο άρθρο 41 παράγραφος 9 μπορεί να ανακληθεί ανά πάσα στιγμή από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ή το Συμβούλιο. Η απόφαση ανάκλησης περατώνει την ανάθεση εξουσίας που ορίζεται στη συγκεκριμένη απόφαση. Η ανάκληση τίθεται σε ισχύ την επομένη της δημοσίευσης της σχετικής απόφασης στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης* ή σε μεταγενέστερη ημερομηνία που ορίζεται σε αυτήν. Δεν θίγει το κύρος των κατ' εξουσιοδότηση πράξεων που ισχύουν ήδη.
4. Πριν από την έκδοση μιας κατ' εξουσιοδότηση πράξης, η Επιτροπή διεξάγει διαβουλεύσεις με εμπειρογνώμονες που ορίζουν τα κράτη μέλη σύμφωνα με τις αρχές της διοργανικής συμφωνίας της 13ης Απριλίου 2016 για τη βελτίωση του νομοθετικού έργου.
5. Μόλις εκδώσει μια κατ' εξουσιοδότηση πράξη, η Επιτροπή την κοινοποιεί ταυτόχρονα στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στο Συμβούλιο.
6. Κάθε κατ' εξουσιοδότηση πράξη που εκδίδεται σύμφωνα με το άρθρο 4 παράγραφοι 6 και 7, το άρθρο 6 παράγραφος 5, το άρθρο 31 παράγραφοι 4 και 5, το άρθρο 35 παράγραφος 10 και το άρθρο 41 παράγραφος 9 τίθεται σε ισχύ μόνον εφόσον δεν έχει διατυπωθεί αντίρρηση είτε από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο είτε από το Συμβούλιο εντός δύο μηνών από την ημέρα που η πράξη κοινοποιείται στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στο Συμβούλιο ή εφόσον, πριν λήξει αυτή η περίοδος, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο ενημερώσουν αμφότερα την Επιτροπή ότι δεν προτίθενται να εναντιωθούν. Η προθεσμία αυτή παρατείνεται κατά δύο μήνες κατόπιν πρωτοβουλίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου ή του Συμβουλίου.

Άρθρο 45

Διαδικασία επιτροπής

1. Η Επιτροπή επικουρείται από την επιτροπή του Μηχανισμού Γειτονίας, Ανάπτυξης και Διεθνούς Συνεργασίας. Η εν λόγω επιτροπή αποτελεί επιτροπή κατά την έννοια του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 182/2011. Η επιτροπή δύναται να συνεδριάζει σε διάφορες συνθέσεις επιφορτισμένες με συγκεκριμένους τομείς συνεργασίας και παρέμβασης, όπως γεωγραφικά ή θεματικά προγράμματα ή δράσεις ταχείας αντίδρασης.
2. Οσάκις γίνεται αναφορά στην παρούσα παράγραφο, εφαρμόζεται το άρθρο 5 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 182/2011.
3. Εφόσον η γνώμη της επιτροπής πρέπει να ληφθεί με γραπτή διαδικασία, η εν λόγω διαδικασία περατώνεται χωρίς αποτέλεσμα, εάν, εντός της προθεσμίας για την έκδοση γνώμης, ο πρόεδρος της επιτροπής το αποφασίσει ή το ζητήσει απλή πλειοψηφία των μελών της επιτροπής.
4. Οσάκις γίνεται αναφορά στην παρούσα παράγραφο, εφαρμόζεται το άρθρο 8 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 182/2011, σε συνδυασμό με το άρθρο 5.
5. Η εκδοθείσα απόφαση παραμένει σε ισχύ καθ' όλη τη διάρκεια του εγκεκριμένου ή τροποποιημένου εγγράφου, προγράμματος δράσης ή μέτρου.
6. Ένας παρατηρητής της ΕΤΕπ συμμετέχει στις εργασίες της επιτροπής για τα θέματα που αφορούν την ΕΤΕπ.
7. Τα κράτη μέλη μπορούν να ζητήσουν την εξέταση κάθε άλλου θέματος που αφορά την εκτέλεση του Μηχανισμού, ιδίως όσον αφορά τα έγγραφα πολυετούς προγραμματισμού, συμπεριλαμβανομένων των ενδιάμεσων ή ad hoc επανεξετάσεων και των αξιολογήσεων.

Άρθρο 46

Πληροφόρηση, επικοινωνία και προβολή

1. Οι αποδέκτες ενωσιακής χρηματοδότησης μνημονεύουν ρητώς την προέλευση των εν λόγω κονδυλίων και διασφαλίζουν την προβολή της ενωσιακής χρηματοδότησης ιδίως κατά την προώθηση και την παρουσίαση των δράσεων και των αποτελεσμάτων τους, αναδεικνύοντας τη ληφθείσα ενωσιακή στήριξη κατά τρόπο εμφανή στο ενημερωτικό υλικό για τις δράσεις που στηρίζονται στο πλαίσιο του Μηχανισμού, καθώς και παρέχοντας συνεκτική, αποτελεσματική και αναλογική στοχευμένη πληροφόρηση σε πολλαπλά ακροατήρια, συμπεριλαμβανομένων των μέσων ενημέρωσης και του κοινού.

Οι συμφωνίες που συνάπτονται με τους αποδέκτες ενωσιακής χρηματοδότησης περιλαμβάνουν σχετικές υποχρεώσεις.

2. Η Επιτροπή υλοποιεί ενέργειες πληροφόρησης και επικοινωνίας σχετικά με τον Μηχανισμό, τις δράσεις που πραγματοποιήθηκαν δυνάμει του Μηχανισμού και τα αποτελέσματά του. Οι χρηματοδοτικοί πόροι που αποδίδονται στον Μηχανισμό συμβάλλουν επίσης στην εταιρική προβολή και την παρουσίαση των πολιτικών προτεραιοτήτων της Ένωσης, στον βαθμό που οι εν λόγω προτεραιότητες είναι συναφείς με τους στόχους που αναφέρονται στο άρθρο 3 του Μηχανισμού.
3. Ο Μηχανισμός στηρίζει τη στρατηγική επικοινωνία και τη δημόσια διπλωματία, συμπεριλαμβανομένης της καταπολέμησης της παραπληροφόρησης, με σκοπό την προβολή των αξιών της Ένωσης καθώς και της προστιθέμενης αξίας και των αποτελεσμάτων των δράσεων της Ένωσης.
4. Η Επιτροπή δημοσιοποιεί τις πληροφορίες σχετικά με τις δράσεις που χρηματοδοτούνται στο πλαίσιο του Μηχανισμού, όπως αναφέρεται στο άρθρο 38 του δημοσιονομικού κανονισμού, μεταξύ άλλων, όπου αρμόζει, μέσω περιεκτικού ενιαίου δικτυακού τόπου.
5. Ο δικτυακός τόπος που αναφέρεται στην παράγραφο 4 περιλαμβάνει επίσης πληροφορίες σχετικά με τις χρηματοδοτικές και επενδυτικές πράξεις και τα βασικά στοιχεία όλων των συμφωνιών εγγύησης εξωτερικής δράσης, συμπεριλαμβανομένων πληροφοριών σχετικά με τη νομική υπόσταση των επιλέξιμων αντισυμβαλλομένων, τα αναμενόμενα αναπτυξιακά οφέλη και τις διαδικασίες υποβολής καταγγελιών, σύμφωνα με το άρθρο 38 παράγραφος 3 στοιχείο η), λαμβανομένης υπόψη της προστασίας των εμπιστευτικών και εμπορικά ευαίσθητων πληροφοριών.
6. Σύμφωνα με τις οικείες πολιτικές για τη διαφάνεια και τους κανόνες της Ένωσης σχετικά με την προστασία των δεδομένων και την πρόσβαση σε έγγραφα και πληροφορίες, οι επιλέξιμοι αντισυμβαλλόμενοι στο πλαίσιο του ΕΤΒΑ+ δημοσιοποιούν αφ' εαυτών και συστηματικά στους δικτυακούς τόπους τους πληροφορίες σχετικά με όλες τις χρηματοδοτικές και επενδυτικές πράξεις που καλύπτονται από την εγγύηση εξωτερικής δράσης, ιδίως όσον αφορά τον τρόπο με τον οποίο οι εν λόγω πράξεις συμβάλλουν στην επίτευξη των στόχων και την εκπλήρωση των απαιτήσεων που καθορίζονται στον παρόντα κανονισμό. Όπου είναι δυνατόν, οι πληροφορίες αυτές αναλύονται σε επίπεδο έργου. Στις πληροφορίες αυτές λαμβάνεται πάντα υπόψη η προστασία των εμπιστευτικών και εμπορικά ευαίσθητων πληροφοριών. Οι επιλέξιμοι αντισυμβαλλόμενοι στο πλαίσιο του ΕΤΒΑ+ δημοσιοποιούν επίσης την ενωσιακή υποστήριξη σε όλες τις πληροφορίες που δημοσιεύουν σχετικά με τις χρηματοδοτικές και επενδυτικές πράξεις που καλύπτονται από την εγγύηση εξωτερικής δράσης σύμφωνα με τον παρόντα κανονισμό.

Άρθρο 47

Παρέκκλιση από τις απαιτήσεις προβολής

Όπου για λόγους ασφαλείας ή πολιτικών ευαισθησιών μπορεί να καταστεί προτιμότερος ή αναγκαίος ο περιορισμός των δραστηριοτήτων επικοινωνίας και προβολής σε ορισμένες χώρες ή περιοχές ή κατά τη διάρκεια ορισμένων περιόδων, το κοινό-στόχος και τα εργαλεία, τα προϊόντα και οι δίαυλοι προβολής που πρέπει να χρησιμοποιηθούν για την προώθηση μιας συγκεκριμένης δράσης καθορίζονται κατά περίπτωση, σε συνεννόηση και σε συμφωνία με την Ένωση. Όταν απαιτείται ταχεία παρέμβαση για την αντιμετώπιση ξαφνικής κρίσης, δεν είναι απαραίτητο να καταρτίζεται αμέσως πλήρες σχέδιο επικοινωνίας και προβολής. Σε τέτοιες περιπτώσεις, ωστόσο, η στήριξη της Ένωσης πρέπει να επισημαίνεται δεόντως από την αρχή.

Άρθρο 48

Ρήτρα Ευρωπαϊκής Υπηρεσίας Εξωτερικής Δράσης

Ο παρών κανονισμός εφαρμόζεται σύμφωνα με την απόφαση 2010/427/ΕΕ, και ιδίως το άρθρο 9.

Άρθρο 49

Τροποποίηση της απόφασης αριθ. 466/2014/ΕΕ

Η απόφαση αριθ. 466/2014/ΕΕ τροποποιείται ως εξής:

1) στο άρθρο 1, η παράγραφος 5 αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:

«5. Η εγγύηση της ΕΕ καλύπτει χρηματοδοτικές δραστηριότητες της ΕΤΕπ που υπογράφονται κατά την περίοδο από την 1η Ιανουαρίου 2014 έως την 31η Δεκεμβρίου 2021.»

2) στο άρθρο 20, το δεύτερο εδάφιο αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:

«Η Επιτροπή υποβάλλει στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο, έως τις 31 Δεκεμβρίου 2022, έκθεση σχετικά με την εφαρμογή της παρούσας απόφασης.»

3) στο παράρτημα I, οι τελευταίες τρεις παράγραφοι του σημείου Δ αντικαθίστανται από το ακόλουθο κείμενο:

«Στο πλαίσιο του συνολικού σταθερού ανώτατου ορίου, τα διοικητικά όργανα της ΕΤΕπ μπορούν να αποφασίζουν, κατόπιν διαβούλευσης με την Επιτροπή, να ανακατανείμουν ποσά εντός και μεταξύ των περιοχών.»

Άρθρο 50

Κατάργηση και μεταβατικές διατάξεις

1. Με την επιφύλαξη του άρθρου 31 παράγραφος 8 του παρόντος κανονισμού, οι κανονισμοί (ΕΚ, Ευρατόμ) αριθ. 480/2009 και (ΕΕ) 2017/1601 καταργούνται από την 1η Αυγούστου 2021 και η απόφαση 466/2014/ΕΕ καταργείται από την 1η Ιανουαρίου 2022. Το χρηματοδοτικό κονδύλιο για τον Μηχανισμό χρηματοδοτεί τον σχηματισμό προβλέψεων για τις δημοσιονομικές εγγυήσεις που επιτρέπονται βάσει του κανονισμού (ΕΕ) 2017/1601 και για τις εγγυήσεις και τη χρηματοδοτική συνδρομή που επιτρέπονται δυνάμει βασικών πράξεων των οποίων η τροφοδότηση διέπεται από τον κανονισμό (ΕΚ, Ευρατόμ) αριθ. 480/2009. Οι προβλέψεις για τέτοιου είδους εγγυήσεις και χρηματοδοτική συνδρομή προς τους δικαιούχους που περιλαμβάνονται στο οικείο παράρτημα του κανονισμού ΜΠΒ ΙΙΙ χρηματοδοτούνται από τον εν λόγω κανονισμό.

2. Το χρηματοδοτικό κονδύλιο για τον Μηχανισμό μπορεί επίσης να καλύψει δαπάνες τεχνικής και διοικητικής βοήθειας που είναι αναγκαίες για να εξασφαλιστεί η μετάβαση μεταξύ του παρόντος κανονισμού και των μέτρων που είχαν θεσπιστεί δυνάμει των κανονισμών (ΕΚ, Ευρατόμ) αριθ. 480/2009, (ΕΕ) αριθ. 230/2014, (ΕΕ) αριθ. 232/2014, (ΕΕ) αριθ. 233/2014, (ΕΕ) αριθ. 234/2014, (ΕΕ) αριθ. 235/2014, (ΕΕ) αριθ. 236/2014, (Ευρατόμ) αριθ. 237/2014, και (ΕΕ) 2017/1601 και απόφαση αριθ. 466/2014/ΕΕ.

3. Το χρηματοδοτικό κονδύλιο για τον Μηχανισμό μπορεί να καλύψει δαπάνες που συνδέονται με την προετοιμασία ενδεχόμενης σχετικής μελλοντικής πράξης.

4. Αν κριθεί αναγκαίο, μπορούν να εγγραφούν στον ενωσιακό προϋπολογισμό πιστώσεις για την περίοδο πέραν του 2027 με σκοπό την κάλυψη των δαπανών που προβλέπονται στο άρθρο 24 παράγραφος 1 προκειμένου να καταστεί εφικτή η διαχείριση των δράσεων που δεν θα έχουν ολοκληρωθεί έως τις 31 Δεκεμβρίου 2027.

Άρθρο 51

Έναρξη ισχύος και εφαρμογή

Ο παρών κανονισμός αρχίζει να ισχύει την ημέρα της δημοσίευσής του στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης*.

Εφαρμόζεται από την 1η Ιανουαρίου 2021.

Ο παρών κανονισμός είναι δεσμευτικός ως προς όλα τα μέρη του και ισχύει άμεσα σε κάθε κράτος μέλος.

Στρασβούργο, 9 Ιουνίου 2021.

Για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο

Ο Πρόεδρος
D. M. SASSOLI

Για το Συμβούλιο

Ο Πρόεδρος
F. ANDRÉ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΧΩΡΩΝ ΚΑΙ ΕΔΑΦΩΝ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΟΧΗ ΓΕΙΤΟΝΙΑΣ

Αλγερία

Αρμενία

Αζερμπαϊτζάν

Λευκορωσία

Αίγυπτος

Γεωργία

Ισραήλ

Ιορδανία

Λίβανος

Λιβύη

Δημοκρατία της Μολδαβίας

Μαρόκο

Κατεχόμενα Παλαιστινιακά Εδάφη

Συρία

Τυνησία

Ουκρανία

Η στήριξη της Ένωσης στο πλαίσιο του παρόντος τομέα μπορεί επίσης να χρησιμοποιηθεί με σκοπό να καταστεί εφικτή η συμμετοχή της Ρωσικής Ομοσπονδίας στα προγράμματα διασυνοριακής συνεργασίας και σε άλλα συναφή πολυκρατικά ενδεικτικά προγράμματα, μεταξύ άλλων όπως αναφέρεται στο άρθρο 13 παράγραφος 6 και στο άρθρο 21.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ

ΤΟΜΕΙΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ ΓΙΑ ΤΑ ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ

Για όλες τις γεωγραφικές περιφέρειες

ΑΝΘΡΩΠΟΙ

1. Χρηστή διακυβέρνηση, δημοκρατία, το κράτος δικαίου και ανθρώπινα δικαιώματα, συμπεριλαμβανομένης της ισότητας των φύλων
  - α) Ενίσχυση και προώθηση της δημοκρατίας και των χωρίς αποκλεισμούς δημοκρατικών διαδικασιών, του κράτους δικαίου, της καταπολέμησης της διαφθοράς, της δημοκρατικής διακυβέρνησης και εσοπτείας, συμπεριλαμβανομένων διαφανών, χωρίς αποκλεισμούς και αξιόπιστων εκλογικών διαδικασιών, καθώς και διαφανών, υπόλογων, αποτελεσματικών και χωρίς αποκλεισμούς θεσμών σε όλα τα επίπεδα, συμπεριλαμβανομένων των νομοθετικών οργάνων, και μιας ανεξάρτητης δικαιοσύνης· ενίσχυση της ουσιαστικής πολιτικής συμμετοχής και εκπροσώπησης·
  - β) Ενίσχυση της προώθησης, της προστασίας και της πραγμάτωσης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των θεμελιωδών ελευθεριών σύμφωνα με το διεθνές δίκαιο των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, συμπεριλαμβανομένης της Οικουμενικής Διακήρυξης των δικαιωμάτων του ανθρώπου· στήριξη και προστασία των υπερασπιστών των ανθρωπίνων δικαιωμάτων· στήριξη και παρακολούθηση των μηχανισμών υποβολής καταγγελιών και προσφυγών για παραβιάσεις και καταπατήσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων σε εθνικό και τοπικό επίπεδο· συμβολή στην εφαρμογή παγκόσμιων και περιφερειακών πράξεων και πλαισίων, καθώς και ενίσχυση των ικανοτήτων της κοινωνίας των πολιτών για την εφαρμογή και παρακολούθησή τους·
  - γ) Καταπολέμηση των διακρίσεων σε όλες τους τις μορφές και προώθηση της αρχής της ισότητας και της απαγόρευσης των διακρίσεων, ιδίως της ισότητας των φύλων, των δικαιωμάτων και της ενδυνάμωσης των γυναικών και των κοριτσιών, των δικαιωμάτων του παιδιού, των ατόμων με αναπηρίες, των ατόμων που ανήκουν σε μειονότητες, των λεσβιών, ομοφυλόφιλων, αμφιφυλόφιλων, διεμφυλικών, μη δυαδικών και μεσοφυλικών ΛΟΑΤΙ, καθώς και των αυτοχθόνων λαών, όπως ορίζονται στη Διακήρυξη των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα των Αυτοχθόνων Λαών·
  - δ) Υποστήριξη, ενίσχυση και ενδυνάμωση μιας ακμαίας κοινωνίας των πολιτών και του ανεξάρτητου, ενεργού και πολυσχιδούς ρόλου που διαδραματίζει στις πολιτικές μεταβάσεις, στις μεταρρυθμιστικές διαδικασίες και στους δημοκρατικούς μετασχηματισμούς, και προώθηση ενός ανοικτού και ευνοϊκού χώρου για την κοινωνία των πολιτών και τη συμμετοχή των πολιτών στον πολιτικό βίο και στον έλεγχο της λήψης αποφάσεων, καθώς και αντιμετώπιση της συρρίκνωσης του δημοκρατικού χώρου· στήριξη και προώθηση της συμμετοχής όλων στις πολιτικές διαδικασίες και στον δημόσιο βίο·
  - ε) Βελτίωση της πολυφωνίας, της ανεξαρτησίας και του επαγγελματισμού ελεύθερων και ανεξάρτητων μέσων ενημέρωσης, καθώς και βελτίωση της παιδείας στα μέσα επικοινωνίας και αντιμετώπιση της παραπληροφόρησης· ενδυνάμωση των ψηφιακών δικαιωμάτων, περιλαμβανομένων των δικαιωμάτων πρόσβασης στην πληροφόρηση· ενίσχυση του δικαιώματος στην ιδιωτικότητα και την προστασία των δεδομένων·
  - στ) Ανάπτυξη της ανθεκτικότητας κρατών, κοινωνιών, κοινοτήτων και ατόμων σε πολιτικές, οικονομικές, περιβαλλοντικές, επισιτιστικές, δημογραφικές και κοινωνικές πιέσεις και κλυδωνισμούς, σε φυσικές και ανθρωπογενείς καταστροφές και σε κρίσεις στον τομέα της υγείας συμπεριλαμβανομένων των πανδημιών·
  - ζ) Ενίσχυση της ανάπτυξης δημοκρατικών και χωρίς αποκλεισμούς δημόσιων θεσμών σε διεθνές, εθνικό και υποεθνικό επίπεδο, περιλαμβανομένων των τοπικών αρχών· ενίσχυση της ικανότητας συνεκτίμησης της διάστασης του φύλου στον προϋπολογισμό και τον σχεδιασμό, καθώς και ενός ανεξάρτητου, αποτελεσματικού, αποδοτικού και υπόλογου δικαστικού συστήματος, της προαγωγής του κράτους δικαίου, της διεθνούς δικαιοσύνης, της λογοδοσίας και της οικονομικά προσιτής πρόσβασης όλων στη δικαιοσύνη·
  - η) Στήριξη των μεταρρυθμιστικών διαδικασιών της δημόσιας διοίκησης σε εθνικό και υποεθνικό επίπεδο, μεταξύ άλλων μέσω της χρήσης συστημάτων ηλεκτρονικής διακυβέρνησης με άξονα τον πολίτη και άλλων ψηφιακών λύσεων για την οικοδόμηση ισχυρών, υπόλογων και διαφανών συστημάτων δημόσιας διοίκησης και παροχής υπηρεσιών· ενίσχυση των νομικών πλαισίων και της θεσμικής συγκρότησης, των εθνικών στατιστικών συστημάτων και ικανοτήτων, μεταξύ άλλων όσον αφορά τον διαχωρισμό δεδομένων σε επίπεδο εισοδήματος, φύλου, ηλικίας και άλλων παραγόντων, καθώς και ενίσχυση της χρηστής διαχείρισης των δημόσιων οικονομικών, συμπεριλαμβανομένου του εξωτερικού λογιστικού ελέγχου· συμβολή στην καταπολέμηση της διαφθοράς, της φοροαποφυγής, της φοροδιαφυγής και του επιθετικού φορολογικού σχεδιασμού·
  - θ) Στήριξη των εθνικών και τοπικών κυβερνήσεων και διοικήσεων με σκοπό τη δημιουργία της υποδομής που απαιτείται για την επακριβή καταχώριση και επίσημη αναγνώριση όλων των ληξιαρχικών πράξεων (από τη γέννηση έως τον θάνατο) καθώς και την έκδοση αντιγράφων όταν απαιτείται, ώστε να εξασφαλίζεται ότι αποδίδεται επίσημη υπόσταση σε όλους τους πολίτες και ότι είναι σε θέση να ασκούν τα θεμελιώδη δικαιώματά τους·

- ι) Προώθηση ισορροπημένων, ολοκληρωμένων και χωρίς αποκλεισμούς εδαφικών, αγροτικών και αστικών πολιτικών και ανάπτυξης, με ενίσχυση των δημόσιων θεσμών και οργανισμών σε εθνικό και υποεθνικό επίπεδο, στήριξη της ανάπτυξης ικανοτήτων των τοπικών αρχών και κινητοποίηση της εμπειρογνομοσύνης τους για την προώθηση μιας εδαφικής προσέγγισης ως προς την τοπική ανάπτυξη, συμπεριλαμβανομένων αποδοτικών διαδικασιών για την αποκέντρωση, τη φορολογική αποκέντρωση και την αναδιάρθρωση του κράτους·
  - ια) Αύξηση της διαφάνειας και της λογοδοσίας των δημόσιων θεσμών σε εθνικό και υποεθνικό επίπεδο και των δημοσίων επιχειρήσεων και βελτίωση της πρόσβασης όλων σε πληροφορίες που αφορούν δημόσιες υποθέσεις, ενίσχυση της διαχείρισης των δημόσιων συμβάσεων, συμπεριλαμβανομένης της ενθάρρυνσης της ανάπτυξης κριτηρίων και στόχων περιβαλλοντικής, κοινωνικής και οικονομικής βιωσιμότητας, καθώς και της διαχείρισης των δημόσιων οικονομικών σε περιφερειακό, εθνικό και τοπικό επίπεδο, υποστήριξη της ανάπτυξης και εκδίπλωσης συστημάτων ηλεκτρονικής διακυβέρνησης και ενίσχυση της παροχής υπηρεσιών·
  - ιβ) Στήριξη της βιώσιμης, υπόλογης, ευαίσθητης στο θέμα των συγκρούσεων και διαφανούς διαχείρισης των τομέων των φυσικών πόρων και των σχετικών εσόδων, καθώς και μεταρρυθμίσεων με σκοπό να εξασφαλιστούν θεμιτές, δίκαιες, αποδοτικές και βιώσιμες φορολογικές πολιτικές.
2. Εξάλειψη της φτώχειας, καταπολέμηση των ανισοτήτων και των διακρίσεων, και προώθηση της ανθρώπινης ανάπτυξης
- α) Εξάλειψη της φτώχειας σε όλες τις διαστάσεις της, μεταξύ άλλων μέσω δημόσιων υπηρεσιών στους τομείς της υγείας, της διατροφής, της εκπαίδευσης και της κοινωνικής προστασίας, αντιμετώπιση των διακρίσεων και των ανισοτήτων και μέριμνα για όλους τους ανθρώπους·
  - β) Στήριξη της βιώσιμης γεωργίας, δασοκομίας και αλιείας με σκοπό την ενίσχυση της επισιτιστικής ασφάλειας και τη δημιουργία οικονομικών ευκαιριών και θέσεων εργασίας·
  - γ) Ενίσχυση των προσπαθειών για την έγκριση πολιτικών και κατάλληλων επενδύσεων με σκοπό την προώθηση, την προστασία και την πραγμάτωση των δικαιωμάτων των γυναικών και των κοριτσιών, των νέων και των παιδιών, καθώς και των ατόμων με αναπηρίες, τη διευκόλυνση της δραστηριοποίησης και ουσιαστικής συμμετοχής τους στον κοινωνικό, δημόσιο και οικονομικό βίο, και την εξασφάλιση της πλήρους συμβολής τους στη χωρίς αποκλεισμούς οικονομική μεγέθυνση και βιώσιμη ανάπτυξη·
  - δ) Προώθηση του σεβασμού, της προστασίας και της πραγμάτωσης των δικαιωμάτων των γυναικών και των κοριτσιών καθώς και της ενδυνάμωσής τους, συμπεριλαμβανομένων των οικονομικών, εργασιακών, κοινωνικών και γαιοκτητικών δικαιωμάτων, καθώς και των δικαιωμάτων που αναφέρονται στο άρθρο 8 παράγραφος 4, εξάλειψη όλων των μορφών σεξουαλικής και έμφυλης βίας, συμπεριλαμβανομένων επιβλαβών πρακτικών όπως ο πρόωρος, καταναγκαστικός και παιδικός γάμος και ο ακρωτηριασμός των γυναικείων γεννητικών οργάνων·
  - ε) Αντιμετώπιση των διασυνδέσεων της παγκόσμιας δημογραφικής ανάπτυξης και των δημογραφικών μεταβολών με τη βιώσιμη ανάπτυξη σε όλες τις σχετικές διαστάσεις, συμπεριλαμβανομένης της ισότητας των φύλων, της υγείας, της κοινωνικής προστασίας, της κοινωνικής συνοχής, της εκπαίδευσης και της απασχόλησης·
  - στ) Επίδειξη ιδιαίτερης προσοχής σε όσα άτομα είναι σε μειονεκτική θέση, ευάλωτα και περιθωριοποιημένα, συμπεριλαμβανομένων των παιδιών και των νέων, των ηλικιωμένων, των ατόμων με αναπηρίες, των ΛΟΑΤΙ, των ατόμων που ανήκουν σε μειονότητες και αυτόχθονες λαούς, των προσφύγων, των εσωτερικώς εκτοπισμένων ατόμων, των ατόμων που πλήττονται από ένοπλες συγκρούσεις και των ανιθαγενών·
  - ζ) Προώθηση ολοκληρωμένης προσέγγισης για τη στήριξη των κοινοτήτων, ιδίως των πλέον περιθωριοποιημένων, ευάλωτων, φτωχών και απομονωμένων ατόμων, μεταξύ άλλων με βελτίωση της καθολικής πρόσβασης όσον αφορά τις βασικές ανάγκες και υπηρεσίες σε τομείς όπως η υγεία, η εκπαίδευση, η διατροφή και η κοινωνική προστασία·
  - η) Υποστήριξη της παροχής ασφαλούς και γόνιμου περιβάλλοντος για τα παιδιά ως στοιχείου καθοριστικής σημασίας για τη διαμόρφωση μιας υγιούς νεολαίας ικανής να αξιοποιεί όλες τις δυνατότητές της, μεταξύ άλλων με την προώθηση της μετάβασης από την ιδρυματική στην κοινοτική φροντίδα των παιδιών, καθώς και με μέριμνα ώστε να δίνεται στα παιδιά, ιδίως τα πιο περιθωριοποιημένα, το καλύτερο ξεκίνημα στη ζωή μέσω της επένδυσης στην προσχολική ανάπτυξη και με την εξασφάλιση της πρόσβασης των παιδιών που βιώνουν τη φτώχεια ή την ανισότητα σε βασικές υπηρεσίες, όπως η υγεία, η διατροφή, η εκπαίδευση και η κοινωνική προστασία·
  - θ) Στήριξη της οικουμενικής πρόσβασης σε επαρκή, προσιτά, ασφαλή και θρεπτικά τρόφιμα και σε υγιεινή διατροφή, ιδίως για τα άτομα που βρίσκονται στην πλέον ευάλωτη κατάσταση, όπως τα παιδιά ηλικίας κάτω των πέντε ετών, οι έφηβοι, κορίτσια και αγόρια, και οι γυναίκες, ιδίως κατά τη διάρκεια της εγκυμοσύνης και του θηλασμού, καθώς και ενίσχυση της επισιτιστικής και διατροφικής ανθεκτικότητας και της συνέχειας της φροντίδας, ιδίως σε χώρες με παρατεταμένες ή επαναλαμβανόμενες κρίσεις· πρόληψη της καθυστέρησης της ανάπτυξης, της καχεξίας και άλλων μορφών υποσιτισμού· προώθηση πολυτομεακών προσεγγίσεων για τη γεωργία που λαμβάνουν υπόψη τον παράγοντα της διατροφής·
  - ι) Στήριξη της οικουμενικής πρόσβασης σε ασφαλές και επαρκές πόσιμο νερό, αποχέτευση και υγιεινή, καθώς και της βιώσιμης και ολοκληρωμένης διαχείρισης των υδάτινων πόρων, ιδίως σε τοπικό επίπεδο·

- ια) Επίτευξη καθολικής ιατροφαρμακευτικής κάλυψης, με ισότιμη πρόσβαση όλων των προσώπων και κοινοτήτων σε ποιοτικές και οικονομικά προσιτές υπηρεσίες, συμπεριλαμβανομένων των υπηρεσιών φροντίδας σεξουαλικής και αναπαραγωγικής υγείας στο πλαίσιο της εφαρμογής της Πλατφόρμας Δράσης του Πεκίνου και του Προγράμματος Δράσης ICPD καθώς και των αποτελεσμάτων των αναθεωρητικών τους διασκέψεων, με στήριξη της οικοδόμησης ισχυρών, ποιοτικών, ανθεκτικών και χωρίς αποκλεισμούς συστημάτων υγείας προσιτών σε όλους, και ενίσχυση της ικανότητας έγκαιρης προειδοποίησης, μείωσης και διαχείρισης των κινδύνων, καθώς και ανάκαμψης· συμπλήρωση των δράσεων στο πλαίσιο του προγράμματος-πλαίσιου της Ένωσης για την έρευνα και την καινοτομία με σκοπό την καταπολέμηση παγκόσμιων απειλών στον τομέα της υγείας, την ανάπτυξη ασφαλών, αποδοτικών και οικονομικά προσιτών εμβολίων, φαρμάκων και θεραπειών κατά των συνδεόμενων με τη φτώχεια και παραμελημένων νόσων, και τη βελτίωση της αντιμετώπισης προκλήσεων στον τομέα της υγείας, συμπεριλαμβανομένων των μεταδοτικών νόσων, της μικροβιακής αντοχής και των αναδυόμενων νόσων και επιδημιών·
- ιβ) Στήριξη της καθολικής και ισότιμης κοινωνικής προστασίας και ενίσχυση των δικτύων κοινωνικής προστασίας και των δικτύων και συστημάτων στήριξης, με σκοπό την εγγύηση του βασικού εισοδήματος, την αποτροπή του κινδύνου περιέλευσης σε ακραία φτώχεια και την οικοδόμηση ανθεκτικότητας·
- ιγ) Προώθηση της βιώσιμης και χωρίς αποκλεισμούς αστικής ανάπτυξης, για την αντιμετώπιση της αστικής ανισότητας, με έμφαση στα άτομα που έχουν μεγαλύτερη ανάγκη·
- ιδ) Στήριξη των τοπικών αρχών, μεταξύ άλλων μέσω της αποκεντρωμένης συνεργασίας, της ανάπτυξης ικανοτήτων και της κινητοποίησης πόρων, με σκοπό να βελτιωθεί σε αστικές και αγροτικές περιοχές η τοπική διάσταση των ΣΒΑ με την παροχή βασικών υπηρεσιών και την ικανότητα ανταπόκρισής τους, την ισότιμη πρόσβαση στην επισιτιστική και διατροφική ασφάλεια και σε προσβάσιμη, αξιόπρητη και οικονομικά προσιτή στέγαση, καθώς και η ποιότητα ζωής, ιδίως για όσους ζουν σε άτυπους καταυλισμούς και παραγκουπόλεις· ενίσχυση και προώθηση προσβάσιμων μηχανισμών συμμετοχής και υποβολής καταγγελιών, ιδίως για τα άτομα που βρίσκονται σε μειονεκτική θέση και τα αποκλεισμένα άτομα και ομάδες·
- ιε) Προώθηση της επίτευξης διεθνώς συμφωνημένων στόχων στην εκπαίδευση, με ιδιαίτερη έμφαση στην ενίσχυση των συστημάτων δωρεάν παιδείας, μέσω της χωρίς αποκλεισμούς και ισότιμης ποιοτικής τυπικής, άτυπης και μη τυπικής εκπαίδευσης, και στην προαγωγή των ευκαιριών διά βίου μάθησης για όλους και σε όλα τα επίπεδα, ιδίως κατά την προσχολική και πρωτοβάθμια εκπαίδευση, της τεχνικής και επαγγελματικής κατάρτισης, καθώς και σε καταστάσεις έκτακτης ανάγκης και κρίσης, με ιδιαίτερη προσοχή στις γυναίκες και τα κορίτσια, καθώς και μέσω της κατάρτισης και της επαγγελματικής ανάπτυξης του εκπαιδευτικού προσωπικού και της χρήσης ψηφιακών τεχνολογιών για τη βελτίωση της εκπαιδευτικής διαδικασίας και μάθησης·
- ιστ) Στήριξη δράσεων για την ανάπτυξη ικανοτήτων, τη μαθησιακή κινητικότητα μεταξύ της Ένωσης και των χωρών εταίρων ή μεταξύ των ίδιων των χωρών εταίρων, καθώς και για τη συνεργασία και τον διάλογο πολιτικής με θεσμικά όργανα, οργανισμούς, τοπικούς εκτελεστικούς φορείς και αρχές των εν λόγω χωρών·
- ιζ) Προώθηση της συνεργασίας σε όλους τους τομείς της επιστήμης, της τεχνολογίας και της έρευνας, ιδίως όσον αφορά τις συνδεόμενες με τη φτώχεια και τις κοινωνικές αλλαγές, τα ανοικτά δεδομένα, τα μαζικά δεδομένα, την τεχνητή νοημοσύνη και την καινοτομία, παράλληλα με αποτροπή του φαινομένου της φυγής εγκεφάλων·
- ιη) Ενίσχυση του συντονισμού μεταξύ όλων των σχετικών φορέων σε όλα τα επίπεδα για την ευκολότερη μετάβαση από φυσικές ή ανθρωπογενείς καταστάσεις έκτακτης ανάγκης στη φάση της ανάπτυξης· εξασφάλιση του συνδυασμένου σχεδιασμού και προγραμματισμού παρεμβάσεων συνεργασίας συνεκτικών με την ανθρωπιστική βοήθεια και, κατά περίπτωση, ειρηνευτικών δράσεων, βάσει κοινής ανάλυσης·
- ιθ) Στήριξη της ελευθερίας της σκέψης, της συνείδησης και της θρησκείας ή των πεποιθήσεων, μεταξύ άλλων με μέτρα για την εξάλειψη κάθε μορφής μίσους, μισαλλοδοξίας και διακρίσεων λόγω θρησκείας ή πεποιθήσεων και με καλλιέργεια της ανεκτικότητας και του σεβασμού όσον αφορά τη θρησκευτική και πολιτισμική ποικιλομορφία εντός και μεταξύ των κοινωνιών·
- κ) Προαγωγή του διαπολιτισμικού διαλόγου και της πολιτισμικής πολυμορφίας σε όλες τις μορφές της, διαφύλαξη και προώθηση της πολιτιστικής κληρονομιάς και αξιοποίηση του δυναμικού των κλάδων της δημιουργίας υπέρ της βιώσιμης, κοινωνικής και οικονομικής ανάπτυξης·
- κα) Υποστήριξη δράσεων και προώθηση της συνεργασίας στον τομέα του αθλητισμού με σκοπό τη συμβολή στην ενδυνάμωση γυναικών, νέων, μεμονωμένων ατόμων και κοινοτήτων, καθώς και στην επίτευξη των στόχων της Ατζέντας του 2030 που αφορούν τους τομείς της υγείας, της εκπαίδευσης και της κοινωνικής ένταξης·
- κβ) Προώθηση της αξιοπρέπειας και της ανθεκτικότητας των μακροχρόνια εκτοπισμένων ατόμων και ένταξή τους στην οικονομική και κοινωνική ζωή των χωρών υποδοχής και των κοινοτήτων υποδοχής, μεταξύ άλλων σε τοπικό επίπεδο.

3. Μετανάστευση, εκτόπιση πληθυσμών και κινητικότητα

- α) Ενίσχυση των διμερών, περιφερειακών και διεθνών εταιρικών σχέσεων για τη μετανάστευση, την εκτόπιση πληθυσμών και την κινητικότητα με βάση μια ολοκληρωμένη και ισορροπημένη προσέγγιση, η οποία καλύπτει όλες τις πτυχές της μετανάστευσης, συμπεριλαμβανομένης της βοήθειας για την εφαρμογή διμερών ή περιφερειακών συμφωνιών, διαλόγων και διευθετήσεων της Ένωσης, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που αφορούν την επιστροφή και την επανεισδοχή, τις νόμιμες οδούς και τις εταιρικές σχέσεις κινητικότητας, με πλήρη σεβασμό του διεθνούς δικαίου και των υποχρεώσεων για τα ανθρώπινα δικαιώματα·
- β) Στήριξη της βιώσιμης επανένταξης των μεταναστών που επιστρέφουν και των οικογενειών τους, καθώς και ασφαλών και αξιοπρεπών επιστροφών μεταξύ των χωρών εταίρων, με πλήρη σεβασμό των ανθρωπιστικών υποχρεώσεων και των υποχρεώσεων σχετικά με τα ανθρώπινα δικαιώματα δυνάμει του διεθνούς και του ενωσιακού δικαίου·
- γ) Αντιμετώπιση και μετριασμός των βαθύτερων αιτιών της παράνομης μετανάστευσης και της εκτόπισης πληθυσμών·
- δ) Αντιμετώπιση της παράνομης μετανάστευσης και των εκτοπίσεων πληθυσμών· μείωση των τρωτών σημείων στο πλαίσιο της μετανάστευσης συμπεριλαμβανομένων εκείνων που προκαλούνται από την εμπορία και την παράνομη διακίνηση ανθρώπων, καθώς και συμπεριλαμβανομένων μέτρων στήριξης για την προστασία των θυμάτων εκμετάλλευσης και κακοποίησης· και ενίσχυση της συνεργασίας για την ολοκληρωμένη διαχείριση των συνόρων σύμφωνα με το διεθνές και ενωσιακό δίκαιο, το δίκαιο των ανθρώπινων δικαιωμάτων, το ανθρωπιστικό δίκαιο και τα πρότυπα προστασίας των δεδομένων·
- ε) Ενίσχυση της επιστημονικής, τεχνικής, ανθρώπινης και θεσμικής ικανότητας για τη διαχείριση της μετανάστευσης, μεταξύ άλλων με κατάρτιση στον τομέα των ανθρώπινων δικαιωμάτων, στήριξη των διαδικασιών υποδοχής, διεκπεραίωσης, ασύλου και επιστροφής των χωρών εταίρων· ενίσχυση της διασυνοριακής συνεργασίας για την ανταλλαγή πληροφοριών σύμφωνα με τα πρότυπα προστασίας των δεδομένων και τις υποχρεώσεις που σχετίζονται με το δικαίωμα στην ιδιωτική ζωή βάσει του διεθνούς δικαίου για τα ανθρώπινα δικαιώματα· και στήριξη της συλλογής και χρήσης επακριβών και αναλυτικών δεδομένων ως βάσης για τεκμηριωμένες πολιτικές προκειμένου να διευκολυνθεί η εύτακτη, ασφαλής, νόμιμη και υπεύθυνη μετανάστευση και κινητικότητα·
- στ) Υποστήριξη αποτελεσματικών πολιτικών για τη μετανάστευση με βάση τα ανθρώπινα δικαιώματα, σε όλα τα επίπεδα, συμπεριλαμβανομένων των προγραμμάτων προστασίας·
- ζ) Προώθηση των συνθηκών για τη διευκόλυνση, κατά περίπτωση, της νόμιμης μετανάστευσης και της καλά διαχειριζόμενης κινητικότητας, με παράλληλο σεβασμό των αρμοδιοτήτων των κρατών μελών, και των επαφών μεταξύ των λαών, μεταξύ άλλων στους τομείς της εκπαίδευσης, της έρευνας και της καινοτομίας, των πολιτιστικών ανταλλαγών και του διαπολιτισμικού διαλόγου, μεταξύ άλλων με την παροχή ακριβούς και έγκαιρης πληροφόρησης με μεγιστοποίηση του αναπτυξιακού αντικτύπου της νόμιμης μετανάστευσης·
- η) Ενίσχυση μιας κοινής αντίληψης για τη σχέση μετανάστευσης-ανάπτυξης, αναγνωρίζοντας ότι η εύτακτη, ασφαλής, νόμιμη και υπεύθυνη μετανάστευση και κινητικότητα, η ειρήνη, η χρηστή διακυβέρνηση, η σταθερότητα, η χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη και η βιώσιμη ανάπτυξη είναι στενά αλληλένδετες, και η επιδίωξη συνεργειών μεταξύ των διαφόρων αυτών διαστάσεων·
- θ) Διασφάλιση της προστασίας, του σεβασμού και της πραγμάτωσης των ανθρώπινων δικαιωμάτων όλων των μεταναστών, των προσφύγων, των εκτοπισμένων και των εσωτερικά εκτοπισμένων ατόμων, συμπεριλαμβανομένων των εκτοπισμένων λόγω της κλιματικής αλλαγής, με ιδιαίτερη προσοχή στις ευάλωτες ομάδες·
- ι) Στήριξη λύσεων προσανατολισμένων στην ανάπτυξη για τα εκτοπισμένα άτομα, τα εσωτερικά εκτοπισμένα άτομα και τις κοινότητες υποδοχής τους, μεταξύ άλλων μέσω της κοινωνικοοικονομικής ένταξης με πρόσβαση στην αγορά εργασίας, αξιοπρεπείς θέσεις εργασίας, εκπαίδευση και υπηρεσίες, για την προώθηση της αξιοπρέπειας, της ανθεκτικότητας και της αυτάρκειας των εκτοπισμένων ατόμων·
- ια) Στήριξη της δραστηριοποίησης μελών της διασποράς στις χώρες προέλευσης ώστε να συμβάλουν στη βιώσιμη ανάπτυξη, μεταξύ άλλων μέσω της συμμετοχής των τοπικών αρχών και των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών, λαμβανομένου υπόψη του δυναμικού τους για επενδύσεις, στηρίζοντας την επίδειξη αλληλεγγύης εκ μέρους τους και τις επιχειρηματικές πρωτοβουλίες τους·
- ιβ) Προώθηση της ταχύτερης, οικονομικότερης και ασφαλέστερης μεταφοράς εμβασμάτων τόσο στις χώρες προέλευσης όσο και στις χώρες προορισμού, αξιοποιώντας έτσι το δυναμικό τους για ανάπτυξη.

Η διαχείριση της συνεργασίας στον τομέα αυτόν θα είναι σύμφωνη με τους συναφείς με τη μετανάστευση κανονισμούς της Ένωσης, με πλήρη σεβασμό της αρχής της συνοχής των πολιτικών για την ανάπτυξη.

ΠΛΑΝΗΤΗΣ

4. Περιβάλλον και κλιματική αλλαγή

- α) Ενίσχυση της επιστημονικής, τεχνικής, ανθρώπινης και θεσμικής ικανότητας όσον αφορά τη διαχείριση, συνεκτίμηση και παρακολούθηση του κλίματος και του περιβάλλοντος· ενίσχυση της περιφερειακής, εθνικής και τοπικής κλιματικής και περιβαλλοντικής διακυβέρνησης, και διευκόλυνση της πρόσβασης σε δημόσιες και ιδιωτικές πηγές για τη μείωση του κινδύνου καταστροφών, τη διατήρηση των οικοσυστημάτων και της βιοποικιλότητας και τη χρηματοδότηση για το κλίμα, συμπεριλαμβανομένης της ασφάλισης σχετικών κινδύνων·
- β) Στήριξη της προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή, με ιδιαίτερη έμφαση στα πολύ ευάλωτα κράτη και πληθυσμούς· συμβολή στην προσπάθεια των εταίρων να παραμείνουν προσηλωμένοι στις δεσμεύσεις τους όσον αφορά την κλιματική αλλαγή και τη διατήρηση των οικοσυστημάτων και της βιοποικιλότητας, μεταξύ άλλων σε τοπικό επίπεδο, κατά τα προβλεπόμενα στη συμφωνία του Παρισιού και στο Πλαίσιο Σεντάι για τη μείωση του κινδύνου καταστροφών. Στις εν λόγω προσπάθειες περιλαμβάνονται η εφαρμογή των ΕΚΣ και των σχεδίων δράσης μετριασμού και προσαρμογής, συμπεριλαμβανομένων των συνεργειών μεταξύ προσαρμογής και μετριασμού, μέσω παγκόσμιων πρωτοβουλιών όπως η Σύμπραξη για τις ΕΚΣ, καθώς και των δεσμεύσεων τους δυνάμει άλλων πολυμερών περιβαλλοντικών συμφωνιών, όπως η Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για τη Βιολογική Ποικιλότητα και η Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για την Καταπολέμηση της Απερήμωσης·
- γ) Ανάπτυξη και/ή ενίσχυση της βιώσιμης πράσινης και γαλάζιας οικονομικής μεγέθυνσης και της κυκλικής οικονομίας σε όλους τους οικονομικούς τομείς·
- δ) Προώθηση της πρόσβασης στη βιώσιμη ενέργεια στις αναπτυσσόμενες χώρες· ενίσχυση της συνεργασίας στον τομέα της βιώσιμης ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές, με πλήρη τήρηση των αυστηρότερων διεθνών προτύπων, μεταξύ άλλων για την αξιολόγηση τόσο της εθνικής όσο και της διασυννοριακής ασφάλειας και του περιβαλλοντικού αντικτύπου. Προώθηση και ενίσχυση της συνεργασίας σχετικά με την ενεργειακή απόδοση και την παραγωγή και χρήση ανανεώσιμων πηγών ενέργειας· στήριξη, ιδίως, λύσεων μικρής κλίμακας, μικροδικτύων και εκτός δικτύου με υψηλή περιβαλλοντική και αναπτυξιακή αξία, καθώς και τοπικών και αποκεντρωμένων λύσεων που εξασφαλίζουν πρόσβαση στην ενέργεια για τα άτομα που ζουν σε συνθήκες φτώχειας και σε απομακρυσμένες περιοχές·
- ε) Ανάπτυξη ικανοτήτων για συνεκτίμηση των στόχων της περιβαλλοντικής βιωσιμότητας και της κλιματικής αλλαγής, καθώς και επιδίωξη της ενσωμάτωσης της πράσινης οικονομικής μεγέθυνσης σε εθνικές και τοπικές αναπτυξιακές στρατηγικές, συμπεριλαμβανομένης της υποστήριξης κριτηρίων βιωσιμότητας στις δημόσιες συμβάσεις·
- στ) Προώθηση της σταδιακής κατάργησης περιβαλλοντικά επιβλαβών επιδοτήσεων ορυκτών καυσίμων και προώθηση σταθερών και διαφανών ενεργειακών αγορών καθώς και της εκδίπλωσης έξυπνων δικτύων και της χρήσης ψηφιακών τεχνολογιών για τη βιώσιμη διαχείριση της ενέργειας·
- ζ) Προώθηση της εταιρικής κοινωνικής ευθύνης, της δέουσας επιμέλειας στις αλυσίδες εφοδιασμού και της συνεπούς εφαρμογής των αρχών «προληπτικής προσέγγισης» και «ο ρυπαίνων πληρώνει»·
- η) Προώθηση περιβαλλοντικά βιώσιμων γεωργικών πρακτικών, συμπεριλαμβανομένης της αγροοικολογίας και της βιοποικιλότητας, ενίσχυση του μετριασμού της κλιματικής αλλαγής και της προσαρμογής σε αυτήν και προαγωγή της περιβαλλοντικής και κοινωνικής ανθεκτικότητας και της υγείας των οικοσυστημάτων·
- θ) Βελτίωση των τοπικών, εθνικών, περιφερειακών και ηπειρωτικών δικτύων και υπηρεσιών πολυτροπικών μεταφορών, ώστε να ενισχυθούν περαιτέρω ευκαιρίες βιώσιμης και κλιματικά ανθεκτικής οικονομικής ανάπτυξης και δημιουργίας θέσεων εργασίας, με σκοπό μια κλιματικά ανθεκτική ανάπτυξη με χαμηλές εκπομπές. Ενίσχυση της απλούστευσης και της ελευθέρωσης των μεταφορών, καθώς και βελτίωση της βιωσιμότητας, της οδίκης ασφάλειας και της ανθεκτικότητας των μεταφορικών τομέων·
- ι) Ενίσχυση της συμμετοχής των τοπικών αρχών και κοινοτήτων καθώς και των αυτοχθόνων λαών σε δράσεις για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής, στην καταπολέμηση της απώλειας βιοποικιλότητας και του εγκλήματος κατά των άγριων ειδών, στη διατήρηση των οικοσυστημάτων και στη συνυπολογίζουσα τη διάσπαση των συγκρούσεων διακυβέρνησης των φυσικών πόρων, μεταξύ άλλων με τη βελτίωση των γαιοκτητικών συστημάτων και της διαχείρισης των υδάτινων πόρων. Προώθηση της βιώσιμης αστικής ανάπτυξης και της ανθεκτικότητας στις αστικές περιοχές· ενίσχυση και προώθηση της συμμετοχής και της πρόσβασης σε μηχανισμούς υποβολής καταγγελιών και προσφυγών σε εθνικό και τοπικό επίπεδο, ιδίως για τους αυτόχθονες λαούς κατά τα οριζόμενα στη Διακήρυξη των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα των Αυτοχθόνων Λαών·
- ια) Προώθηση της εκπαίδευσης για τη βιώσιμη ανάπτυξη με σκοπό την ενδυνάμωση των πολιτών προκειμένου να μετασχηματίσουν την κοινωνία και να οικοδομήσουν ένα βιώσιμο μέλλον·
- ιβ) Προώθηση της διατήρησης, της βιώσιμης και συνυπολογίζουσας τη διάσπαση των συγκρούσεων διαχείρισης και χρήσης καθώς και της αποκατάστασης των φυσικών πόρων, όπως και των υγιών χερσαίων και μη οικοσυστημάτων· ανάσχεση της απώλειας βιοποικιλότητας και προστασία των άγριων ειδών, συμπεριλαμβανομένης της καταπολέμησης της λαθροθηρίας και της παράνομης εμπορίας άγριων ειδών· ενίσχυση της διαβούλευσης και προώθηση της περιφερειακής διασυννοριακής συνεργασίας, καθώς και εξασφάλιση της ελεύθερης συγκατάθεσης των αυτοχθόνων λαών κατόπιν ενημέρωσης και της ουσιαστικής συμμετοχής τους κατά τα οριζόμενα στη Διακήρυξη των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα των Αυτοχθόνων Λαών·

- ιγ) Προώθηση της ολοκληρωμένης, βιώσιμης, συμμετοχικής και συνυπολογίζουσας τη διάσταση των συγκρούσεων διαχείρισης των υδάτινων πόρων και της διασυννοριακής συνεργασίας στον τομέα των υδάτων σύμφωνα με το διεθνές δίκαιο, με τη συμμετοχή κατά περίπτωση των τοπικών αρχών·
- ιδ) Προώθηση της διατήρησης και της ενίσχυσης των αποθεμάτων άνθρακα μέσω της βιώσιμης διαχείρισης της χρήσης γης, της αλλαγής της χρήσης γης και της δασοκομίας· καταπολέμηση της περιβαλλοντικής υποβάθμισης, της απερίημωσης και της υποβάθμισης εδαφών και δασών καθώς και της ξηρασίας, με τη συμμετοχή κατά περίπτωση των τοπικών αρχών·
- ιε) Προώθηση της δάσωσης και της προστασίας των φυσικών δασών· περιορισμός της αποψίλωσης των δασών και προώθηση της επιβολής της δασικής νομοθεσίας, της διακυβέρνησης και του εμπορίου· καταπολέμηση της παράνομης υλοτομίας και του εμπορίου παράνομης ξυλείας και προϊόντων ξυλείας.

Υποστήριξη της καλύτερης διακυβέρνησης και της ανάπτυξης ικανοτήτων για τη βιώσιμη διαχείριση των φυσικών πόρων, μεταξύ άλλων μέσω υποεθνικών αρχών· υποστήριξη της διαπραγματεύσεως και της εφαρμογής εθελοντικών συμφωνιών εταιρικής σχέσης·

- ιστ) Υποστήριξη της ωκεάνιας διακυβέρνησης, συμπεριλαμβανομένων της προστασίας, της αποκατάστασης και της διατήρησης των παράκτιων και θαλάσσιων περιοχών, σε όλες τις μορφές της, συμπεριλαμβανομένων των οικοσυστημάτων, της καταπολέμησης των θαλάσσιων απορριμμάτων, της καταπολέμησης της παράνομης, λαθραίας και άναρχης αλιείας, καθώς και της προστασίας της θαλάσσιας βιοποικιλότητας, σύμφωνα με τη Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για το Δίκαιο της Θάλασσας·
- ιζ) Ενίσχυση της περιφερειακής μείωσης του κινδύνου καταστροφών, της ετοιμότητας και της ανθεκτικότητας, μεταξύ άλλων μέσω επενδύσεων και μέσω της προώθησης μιας προσέγγισης βασισμένης στην κοινότητα με άξονα τον άνθρωπο, σε συνεργεία με δράσεις και πολιτικές για την κλιματική αλλαγή·
- ιη) Προώθηση της αποδοτικής χρήσης των πόρων και της βιώσιμης κατανάλωσης και παραγωγής, ιδίως σε ολόκληρη την αλυσίδα εφοδιασμού, προς τη μετάβαση σε μια κυκλική οικονομία, μεταξύ άλλων με μείωση της χρήσης φυσικών πόρων που χρηματοδοτούν συγκρούσεις και με στήριξη της συμμόρφωσης των ενδιαφερόμενων μερών με σχετικές πρωτοβουλίες· αντιμετώπιση της ρύπανσης, μείωση των ρύπων, ιδίως της ατμοσφαιρικής αιθάλης, και προώθηση της ορθής διαχείρισης των χημικών ουσιών και των αποβλήτων·
- ιθ) Στήριξη προσπαθειών για βελτίωση της βιώσιμης οικονομικής διαφοροποίησης, της ανταγωνιστικότητας, της τοπικής προστιθέμενης αξίας στις αλυσίδες εφοδιασμού και του βιώσιμου εμπορίου, της ανάπτυξης του ιδιωτικού τομέα, με ιδιαίτερη έμφαση στην κλιματικά ανθεκτική πράσινη οικονομική μεγέθυνση με χαμηλές εκπομπές, των ΜΜΕ και των συνεταιρισμών, με αξιοποίηση των οφελών των υφιστάμενων εμπορικών συμφωνιών της Ένωσης για τη βιώσιμη ανάπτυξη·
- κ) Προώθηση της εκπλήρωσης των δεσμεύσεων όσον αφορά τη διατήρηση της βιοποικιλότητας δυνάμει διεθνών συμφωνιών·
- κα) Ενίσχυση της ένταξης και της συνεκτίμησης των στόχων που αφορούν την κλιματική αλλαγή και το περιβάλλον, μέσω της στήριξης μεθοδολογικών και ερευνητικών εργασιών·
- κβ) Αντιμετώπιση παγκόσμιων και διαπεριφερειακών επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής που έχουν δυνητικώς αποσταθεροποιητικό αντίκτυπο στην ανάπτυξη, την ειρήνη και την ασφάλεια.

ΕΥΗΜΕΡΙΑ

5. Βιώσιμη και χωρίς αποκλεισμούς οικονομική μεγέθυνση και αξιοπρεπής απασχόληση

- α) Στήριξη της επιχειρηματικότητας, μεταξύ άλλων μέσω της μικροχρηματοδότησης, της αξιοπρεπούς απασχόλησης και της απασχολησιμότητας μέσω της ανάπτυξης δεξιοτήτων και ικανοτήτων, της εκπαίδευσης και της επαγγελματικής κατάρτισης, της βελτίωσης της πλήρους εφαρμογής των διεθνών εργασιακών προτύπων και μέσω του κοινωνικού διαλόγου και της καταπολέμησης της παιδικής εργασίας, των συνθηκών εργασίας σε ένα υγιεινό περιβάλλον, της ισότητας των φύλων, των μισθών διαβίωσης και της δημιουργίας ευκαιριών ιδίως για τη νεολαία και τις γυναίκες·
- β) Στήριξη εθνικών και τοπικών αναπτυξιακών διαδρομών που μεγιστοποιούν τις θετικές κοινωνικές προεκτάσεις και τον αντίκτυπο, μειώνουν τον κίνδυνο αποκλεισμού και περιθωριοποίησης ορισμένων ομάδων· προώθηση δίκαιων, αποδοτικών και βιώσιμων φορολογικών και αναδιανεμητικών δημοσίων πολιτικών, καθώς και της συγκρότησης και ενίσχυσης βιώσιμων συστημάτων κοινωνικής προστασίας και κοινωνικών ασφαλίσεων· στήριξη προσπαθειών σε εθνικό και διεθνές επίπεδο για την καταπολέμηση της φοροδιαφυγής και των φορολογικών παραδείσεων·
- γ) Βελτίωση του επιχειρηματικού περιβάλλοντος και του επενδυτικού κλίματος σε τοπικό και εθνικό επίπεδο, δημιουργία ενός ευνοϊκού κανονιστικού περιβάλλοντος για την οικονομική ανάπτυξη και στήριξη των εταιρειών, ιδίως των ΜΜΕ, συμπεριλαμβανομένων των νεοφυών, καθώς και των συνεταιρισμών, των κοινωνικών επιχειρήσεων και των γυναικών επιχειρηματιών για επέκταση των επιχειρηματικών τους δραστηριοτήτων και δημιουργία θέσεων εργασίας, στήριξη της ανάπτυξης μιας αλληλέγγυας οικονομίας και ενίσχυση της υπεύθυνης επιχειρηματικής συμπεριφοράς και της λογοδοσίας του ιδιωτικού τομέα·

- δ) Προώθηση της εταιρικής λογοδοσίας και των μηχανισμών προσφυγής για παραβιάσεις ανθρωπίνων δικαιωμάτων που σχετίζονται με δραστηριότητες του ιδιωτικού τομέα· στήριξη προσπάθειών σε τοπικό, περιφερειακό και διεθνές επίπεδο για την εξασφάλιση της εταιρικής συμμόρφωσης προς τα πρότυπα και τις κανονιστικές εξελίξεις που αφορούν τα ανθρώπινα δικαιώματα, μεταξύ άλλων όσον αφορά την υποχρεωτική δέουσα επιμέλεια, και με διεθνείς δεσμεύσεις σχετικά με το επιχειρείν και τα ανθρώπινα δικαιώματα·
- ε) Ενίσχυση της κοινωνικής και περιβαλλοντικής βιωσιμότητας, της άρσης των αποκλεισμών, της εταιρικής κοινωνικής ευθύνης και της υπεύθυνης επιχειρηματικής συμπεριφοράς· τήρηση και προώθηση των προτύπων και των αρχών που αφορούν τα ανθρώπινα δικαιώματα σε ολόκληρες τις αλυσίδες αξίας· στήριξη της προσθήκης κοινής αξίας και δικαίων συνθηκών εμπορικών συναλλαγών·
- στ) Ενίσχυση της καταλληλότητας, της αποτελεσματικότητας και της βιωσιμότητας των δημόσιων δαπανών, μεταξύ άλλων μέσω της προώθησης βιώσιμων δημόσιων συμβάσεων· και προώθηση πιο στρατηγικής χρήσης των δημόσιων οικονομικών, μεταξύ άλλων με τη χρήση συνδυαστικών μέσων για την προσέλκυση πρόσθετων δημόσιων και ιδιωτικών επενδύσεων·
- ζ) Τόνωση του δυναμικού των πόλεων ως κόμβων βιώσιμης και χωρίς αποκλεισμούς οικονομικής μεγέθυνσης και καινοτομίας·
- η) Προώθηση της εσωτερικής οικονομικής, κοινωνικής και εδαφικής συνοχής, σφυρηλάτηση ισχυρότερων δεσμών μεταξύ αστικών και αγροτικών περιοχών και διευκόλυνση της ανάπτυξης τόσο των κλάδων της δημιουργίας όσο και ενός βιώσιμου τουριστικού κλάδου ως μοχλών βιώσιμης ανάπτυξης·
- θ) Ενίσχυση και διαφοροποίηση βιώσιμων και χωρίς αποκλεισμούς γεωργικών και τροφικών αλυσίδων αξίας, προώθηση της επισιτιστικής ασφάλειας και της οικονομικής διαφοροποίησης, της προσθήκης αξίας, της περιφερειακής ολοκλήρωσης, της ανταγωνιστικότητας και του δίκαιου εμπορίου, και ενίσχυση βιώσιμων και ανθεκτικών στην κλιματική αλλαγή καινοτομιών με χαμηλές εκπομπές·
- ι) Επικέντρωση στην οικολογικά αποδοτική γεωργική εντατικοποίηση για τους μικροκαλλιεργητές, ιδίως τις γυναίκες, μέσω της παροχής υποστήριξης για αποτελεσματικές και βιώσιμες εθνικές πολιτικές, στρατηγικές και νομικά πλαίσια, καθώς και για την ισότιμη και βιώσιμη πρόσβαση στους πόρους και τη διαχείρισή τους, συμπεριλαμβανομένων της γης και των γαιοκτητικών δικαιωμάτων, του νερού και άλλων γεωργικών εισροών, καθώς και των (μικρο)πιστώσεων·
- ια) Υποστήριξη της μεγαλύτερης συμμετοχής της κοινωνίας των πολιτών, μεταξύ άλλων σε περιφερειακό επίπεδο, ιδίως των γεωργικών οργανώσεων, στις διαδικασίες χάραξης πολιτικών και σε ερευνητικά προγράμματα, και ενίσχυση της συμμετοχής τους στην εφαρμογή και την αξιολόγηση κυβερνητικών προγραμμάτων·
- ιβ) Υποστήριξη και προώθηση της βιώσιμης διαχείρισης της αλιείας και της βιώσιμης υδατοκαλλιέργειας·
- ιγ) Προαγωγή της καθολικής πρόσβασης σε οικονομικά προσιτή, αξιόπιστη και βιώσιμη ενέργεια, προώθηση μιας κλιματικά ανθεκτικής, αποδοτικής ως προς τη χρήση των πόρων και κυκλικής οικονομίας με χαμηλές εκπομπές σύμφωνα με τους στόχους της συμφωνίας του Παρισιού και της Ατζέντας του 2030·
- ιδ) Προώθηση της έξυπνης, βιώσιμης, χωρίς αποκλεισμούς και ασφαλούς κινητικότητας, καθώς και βελτίωση της μεταφορικής συνδεσιμότητας με την Ένωση·
- ιε) Προώθηση προσβάσιμης, οικονομικά προσιτής, χωρίς αποκλεισμούς, αξιόπιστης και ασφαλούς ψηφιακής συνδεσιμότητας και ενίσχυση της ψηφιακής οικονομίας· προώθηση του ψηφιακού γραμματισμού και των σχετικών δεξιοτήτων· τόνωση της ψηφιακής επιχειρηματικότητας και της δημιουργίας θέσεων εργασίας στον τομέα· προώθηση της χρήσης ψηφιακών τεχνολογιών ως μοχλού βιώσιμης ανάπτυξης· αντιμετώπιση των ζητημάτων της κυβερνοασφάλειας, του ιδιωτικού χαρακτήρα των δεδομένων και άλλων κανονιστικών ζητημάτων που σχετίζονται με την ψηφιοποίηση·
- ιστ) Ανάπτυξη και ενίσχυση αγορών και τομέων κατά τρόπο που ενισχύει τη χωρίς αποκλεισμούς, βιώσιμη και κλιματικά ανθεκτική οικονομική μεγέθυνση και το δίκαιο εμπόριο, και περιορίζει την κοινωνικοοικονομική περιθωριοποίηση των ευάλωτων ομάδων·
- ιζ) Στήριξη της ατζέντας της περιφερειακής ολοκλήρωσης και των βέλτιστων εμπορικών πολιτικών υπέρ της χωρίς αποκλεισμούς και βιώσιμης ανάπτυξης, ενίσχυση των εμπορικών ικανοτήτων των χωρών, και στήριξη της εμπέδωσης και εφαρμογής εμπορικών συμφωνιών μεταξύ της Ένωσης και των εταίρων της, συμπεριλαμβανομένων ολιστικών και ασύμμετρων συμφωνιών με αναπτυσσόμενες χώρες εταίρους, σύμφωνα με τα πρότυπα για τα ανθρώπινα δικαιώματα· προώθηση και ενίσχυση της πολυμέρειας, της βιώσιμης οικονομικής συνεργασίας, καθώς και μέτρων για την προώθηση και ενίσχυση των κανόνων του Παγκόσμιου Οργανισμού Εμπορίου·
- ιη) Προώθηση της συνεργασίας στους τομείς της επιστήμης, της τεχνολογίας και της έρευνας, της ψηφιοποίησης, των ανοικτών δεδομένων, των μαζικών δεδομένων και της τεχνητής νοημοσύνης καθώς και της καινοτομίας, συμπεριλαμβανομένης της ανάπτυξης της επιστημονικής διπλωματίας·

- ιβ) Προαγωγή του διαπολιτισμικού διαλόγου και της πολιτισμικής πολυμορφίας σε όλες τις μορφές της, ανάπτυξη της τοπικής χειροτεχνίας καθώς και των σύγχρονων τεχνών και πολιτιστικών εκφράσεων, διαφύλαξη και προώθηση της πολιτιστικής κληρονομιάς, αξιοποίηση του δυναμικού των κλάδων της δημιουργίας για βιώσιμη, κοινωνική και οικονομική ανάπτυξη, και κατοχύρωση αλλά και ενίσχυση των δικαιωμάτων των αυτοχθόνων λαών κατά τα οριζόμενα στη Διακήρυξη των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα των Αυτοχθόνων Λαών, καθώς και των τοπικών κοινοτήτων και της ουσιαστικής συμμετοχής και ενδυνάμωσής τους·
- κ) Ενδυνάμωση των γυναικών ώστε να αναλάβουν μεγαλύτερο ρόλο στην οικονομία και τη λήψη αποφάσεων, μεταξύ άλλων σε τοπικό επίπεδο·
- κα) Βελτίωση της πρόσβασης όλων σε αξιοπρεπή εργασία σε ένα υγιεινό περιβάλλον, και δημιουργία περισσότερο εύρυθμων αγορών εργασίας με λιγότερους αποκλεισμούς καθώς και πολιτικών απασχόλησης που στοχεύουν στην αξιοπρεπή εργασία, τον σεβασμό των ανθρώπινων και εργασιακών δικαιωμάτων, συμπεριλαμβανομένων των μισθών διαβίωσης για όλους, ιδίως τις γυναίκες και τη νεολαία·
- κβ) Προώθηση της δικαιοσύνης, βιώσιμης, αστρέβλωσης, συνυπολογίζουσας τη διάσταση των συγκρούσεων και αφιστάμενης από πρακτικές διαφθοράς πρόσβασης στους εξορυκτικούς τομείς, παράλληλα με σεβασμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων· ενίσχυση της διαφάνειας, της δέουσας επιμέλειας και της ευθύνης των επενδυτών με ταυτόχρονη προώθηση της λογοδοσίας του ιδιωτικού τομέα· εφαρμογή μέτρων συνοδευτικών του κανονισμού (ΕΕ) 2017/821 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ⁽¹⁾.

ΕΙΡΗΝΗ

6. Ειρήνη, σταθερότητα και πρόληψη συγκρούσεων

- α) Συμβολή στην ειρήνη, στην πρόληψη των συγκρούσεων και, κατά συνέπεια, στη σταθερότητα μέσω της ανάπτυξης της ανθεκτικότητας κρατών, υποεθνικών αρχών, κοινωνιών, κοινοτήτων και ατόμων σε πολιτικές, οικονομικές, περιβαλλοντικές, επισιτιστικές, δημογραφικές, σχετιζόμενες με την ασφάλεια και κοινωνικές πιέσεις και κλυδωνισμούς, μεταξύ άλλων μέσω της αντιμετώπισης υβριδικών απειλών και της υποστήριξης εκτιμήσεων ανθεκτικότητας για τον εντοπισμό των τοπικών ικανοτήτων εντός των κοινωνιών που τους επιτρέπουν να αντέχουν και να προσαρμόζονται στις πιέσεις και τους κλυδωνισμούς αυτούς και να ανακάμπτουν γρήγορα· αντιμετώπιση του πολιτικού και οικονομικού αποκλεισμού και άλλων μακροπρόθεσμων διαρθρωτικών και βαθύτερων αιτιών συγκρούσεων, ανασφάλειας και αστάθειας·
- β) Προώθηση ενός πνεύματος μη βίας, μεταξύ άλλων μέσω της στήριξης της τυπικής, άτυπης και μη τυπικής εκπαίδευσης για την ειρήνη·
- γ) Στήριξη της πρόληψης των συγκρούσεων, της έγκαιρης προειδοποίησης και της οικοδόμησης της ειρήνης μέσω της διαμεσολάβησης και του διαλόγου, της διαχείρισης κρίσεων και της σταθεροποίησης και ανασυγκρότησης μετά από συγκρούσεις, συμπεριλαμβανομένου του ενισχυμένου ρόλου των γυναικών σε όλα αυτά τα στάδια· προώθηση, διευκόλυνση και ανάπτυξη ικανοτήτων για την οικοδόμηση εμπιστοσύνης, τη διαμεσολάβηση, τον διάλογο και τη συμφιλίωση, τις σχέσεις καλής γειτονίας και άλλα μέτρα που συμβάλλουν στην πρόληψη και επίλυση συγκρούσεων, με ιδιαίτερη έμφαση στις αναδυόμενες διακοινοτικές εντάσεις, καθώς και στα μέτρα συμφιλίωσης μεταξύ τμημάτων της κοινωνίας και σε παρατεταμένες συγκρούσεις και κρίσεις·
- δ) Στήριξη της αποκατάστασης και της επανένταξης των θυμάτων ένοπλων συγκρούσεων, στήριξη του αφοπλισμού, της αποστράτευσης και της επανένταξης πρώην μαχητών και των οικογενειών τους στην κοινωνία και αντιμετώπιση των κοινωνικών επιπτώσεων της αναδιάρθρωσης των ενόπλων δυνάμεων, συμπεριλαμβανομένων των ειδικών αναγκών των γυναικών·
- ε) Ενίσχυση της συστηματικής συμμετοχής των γυναικών και της νεολαίας, μεταξύ άλλων στη λήψη αποφάσεων και την εφαρμογή τους, στις ειρηνευτικές διαπραγματεύσεις, στις διαδικασίες συμφιλίωσης, στην πρόληψη συγκρούσεων και στην οικοδόμηση ειρήνης, καθώς και της ένταξής τους, της ουσιαστικής συμμετοχής τους στον δημόσιο και πολιτικό βίο και της κοινωνικής αναγνώρισής τους, σύμφωνα με την απόφαση αριθ. 1325 (2000) του Συμβουλίου Ασφαλείας του ΟΗΕ, ιδίως σε καταστάσεις και χώρες ευάλωτες, με εν εξελίξει συγκρούσεις και μετά από συγκρούσεις, μεταξύ άλλων για να αντιμετωπίζονται οι δυσανάλογες επιπτώσεις των βίαιων συγκρούσεων επ' αυτών και να λαμβάνονται υπόψη καλύτερα οι ειδικές ανάγκες τους κατά τη διάρκεια των συγκρούσεων·
- στ) Πρόληψη όλων των μορφών σεξουαλικής και έμφυλης βίας, συμπεριλαμβανομένης της χρήσης της σεξουαλικής βίας ως όπλου πολέμου·
- ζ) Στήριξη της προσεκτικής ως προς τη διάσταση του φύλου και των συγκρούσεων μεταρρύθμισης του τομέα της ασφάλειας που εγγυάται τον σεβασμό, την προώθηση και την πραγμάτωση των θεμελιωδών αξιών της Ένωσης και των αρχών καλής διακυβέρνησης και σταδιακά παρέχει στα άτομα, στην κοινωνία των πολιτών και στην πολιτεία χαρακτηριζόμενες από αυξημένη αποτελεσματικότητα, δημοκρατικότητα και λογοδοσία ικανότητες και μέσα στον τομέα της ασφάλειας για τη βιώσιμη ανάπτυξη και την ειρήνη·

⁽¹⁾ Κανονισμός (ΕΕ) 2017/821 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 17ης Μαΐου 2017, για τον προσδιορισμό υποχρεώσεων δέουσας επιμέλειας στην αλυσίδα εφοδιασμού των ενωσιακών εισαγωγών κασσιτέρου, τανταλίου και βολφραμίου, των μεταλλευμάτων τους, καθώς και χρυσού, που προέρχονται από περιοχές συγκρούσεων και υψηλού κινδύνου, (ΕΕ L 130 της 19.5.2017, σ. 1).

- η) Στήριξη της ανάπτυξης των ικανοτήτων των στρατιωτικών φορέων προς στήριξη της ανάπτυξης και της ασφάλειας για την ανάπτυξη, σύμφωνα με το άρθρο 9·
- θ) Στήριξη περιφερειακών και διεθνών πρωτοβουλιών αφοπλισμού, καθώς και συστημάτων και μηχανισμών ελέγχου των εξαγωγών όπλων·
- ι) Στήριξη τοπικών, εθνικών, περιφερειακών και διεθνών πρωτοβουλιών που συμβάλλουν στην ασφάλεια, τη σταθερότητα και την ειρήνη, συμπεριλαμβανομένων των πρωτοβουλιών αφοπλισμού και των συστημάτων και μηχανισμών ελέγχου των εξαγωγών όπλων, της αποναρκοθέτησης και της δράσης κατά των ναρκών, καθώς και διασύνδεση των εν λόγω διαφορετικών πρωτοβουλιών και αντιμετώπιση του κοινωνικοοικονομικού αντικτύπου που έχουν στον άμαχο πληθυσμό, συμπεριλαμβανομένων των αναγκών των γυναικών, οι νάρκες κατά προσωπικού, το μη εκραγέν υλικό ή τα εκρηκτικά κατάλοιπα πολέμου·
- ια) Πρόληψη και αντιμετώπιση της ριζοσπαστικοποίησης που οδηγεί στον βίαιο εξτρεμισμό και την τρομοκρατία, καθώς και προστασία των ατόμων από τέτοιου είδους απειλές, μεταξύ άλλων μέσω δράσεων προσαρμοσμένων στις περιστάσεις και προσεκτικών ως προς τη διάσταση των συγκρούσεων και του φύλου·
- ιβ) Στήριξη ειδικών, τοπικών, εθνικών, περιφερειακών και διεθνών δικαστηρίων καθώς και επιτροπών και μηχανισμών εξακρίβωσης της αλήθειας και συμφιλίωσης·
- ιγ) Καταπολέμηση κάθε μορφής βίας, διαφθοράς και οργανωμένου εγκλήματος και νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες·
- ιδ) Προώθηση της διασυννοιακής συνεργασίας όσον αφορά τη βιώσιμη, προσεκτική ως προς τη διάσταση των συγκρούσεων και συμμετοχική διαχείριση των κοινών φυσικών πόρων, σύμφωνα με το διεθνές και το ενωσιακό δίκαιο, καθώς και σεβασμός και προώθηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων των ατόμων και των ομάδων που επηρεάζονται, συμπεριλαμβανομένων των αυτοχθόνων λαών κατά τα οριζόμενα στη Διακήρυξη των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα των Αυτοχθόνων Λαών, καθώς και των τοπικών κοινοτήτων·
- ιε) Συνεργασία με τρίτες χώρες για την ειρηνική χρήση της πυρηνικής ενέργειας στους τομείς της υγείας, της γεωργίας και της ασφάλειας των τροφίμων, με εξασφάλιση της πλήρους συμμόρφωσης με τα πλέον υψηλά διεθνή πρότυπα υποστήριξη κοινωνικών δράσεων που αντιμετωπίζουν τις συνέπειες για τον πληθυσμό χωρών εκτεθειμένων σε ραδιολογικά ατυχήματα και αποσκοπούν στη βελτίωση των συνθηκών διαβίωσής τους· προώθηση της διαχείρισης των γνώσεων, της κατάρτισης και της εκπαίδευσης σε πυρηνικούς τομείς. Όπου αρμόζει, οι δραστηριότητες αυτές είναι συνεπείς με εκείνες του Ευρωπαϊκού Μηχανισμού Διεθνούς Συνεργασίας για την Πυρηνική Ασφάλεια·
- ιστ) Ενίσχυση της θαλάσσιας ασφάλειας και προστασίας για ασφαλείς, προστατευμένους και καθαρούς ωκεανούς υπό βιώσιμη διαχείριση·
- ιζ) Στήριξη της ανάπτυξης ικανοτήτων στον τομέα της κυβερνοασφάλειας, της ανθεκτικότητας των ψηφιακών δικτύων, της προστασίας των δεδομένων και της ιδιωτικότητας, σύμφωνα με τα πρότυπα και τις αρχές για τα ανθρώπινα δικαιώματα.

ΕΤΑΙΡΙΚΗ ΣΧΕΣΗ

7. Εταιρική σχέση

- α) Ενίσχυση του ενστερνισμού από την ίδια τη χώρα, της εταιρικής σχέσης και του εποικοδομητικού διαλόγου, μεταξύ άλλων με την κοινωνία των πολιτών, ως συμβολή στην ενίσχυση της αποτελεσματικότητας της συνεργασίας για την ανάπτυξη σε όλες τις διαστάσεις της (με ιδιαίτερη προσοχή στις ειδικές προκλήσεις των λιγότερο αναπτυγμένων χωρών και των χωρών που πλήττονται από συγκρούσεις και αστάθεια, καθώς και στις ειδικές προκλήσεις μετάβασης των χωρών μέσω εισοδήματος και των πιο προηγμένων αναπτυσσόμενων χωρών)· εφαρμογή μιας προσέγγισης όσον αφορά τη συνεργασία για την ανάπτυξη που βασίζεται στα δικαιώματα και καλύπτει όλα τα ανθρώπινα δικαιώματα· μέριμνα για όλους τους ανθρώπους·
- β) Εμβάθυνση του πολιτικού, οικονομικού, κοινωνικού, περιβαλλοντικού και πολιτισμικού διαλόγου μεταξύ της Ένωσης και τρίτων χωρών και περιφερειακών και διεθνών οργανισμών, και υποστήριξη της υλοποίησης διμερών και διεθνών δεσμεύσεων·
- γ) Προώθηση της εντατικότερης άρσης των αποκλεισμών και της συνεργασίας όλων των παραγόντων στην εφαρμογή των πολιτικών συνεργασίας για την ανάπτυξη και των πολιτικών εξωτερικής δράσης, με στόχο την ανταλλαγή διδαγμάτων και τη μεγιστοποίηση των ικανοτήτων, της προστιθέμενης αξίας, της αριστείας και της πείρας, καθώς και την ενίσχυση, με τον τρόπο αυτό, των κοινών στόχων, αξιών και συμφερόντων και της φιλοδοξίας για καλύτερη συνεργασία·
- δ) Ενθάρρυνση των σχέσεων καλής γειτονίας, της περιφερειακής ολοκλήρωσης, της ενίσχυσης της συνδεσιμότητας, της συνεργασίας και του εποικοδομητικού και χωρίς αποκλεισμούς διαλόγου, περιλαμβανομένης, μεταξύ άλλων, της αυξημένης περιφερειακής συνεργασίας στο πλαίσιο της στρατηγικής της ΕΕ για τη σύνδεση Ευρώπης και Ασίας, της στρατηγικής της ΕΕ για την Κεντρική Ασία, της εταιρικής σχέσης ΕΕ-Αφρικής, της περιφερειακής συνεργασίας στον Εύξεινο Πόντο, της συνεργασίας για την Αρκτική και της Βόρειας Διάστασης·
- ε) Στήριξη και ενίσχυση της συνεργασίας των χωρών και περιφερειών εταίρων με γειτονικές άκρως απόκεντρες περιοχές της Ένωσης και με υπερπόντιες χώρες και εδάφη·

- στ) Προώθηση ενός ευνοϊκού περιβάλλοντος για τις οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών και τα ιδρύματα· ενίσχυση της ουσιαστικής, διαρκούς και διαρθρωμένης συμμετοχής τους στις εσωτερικές και διεθνείς πολιτικές και της ικανότητάς τους να επιτελούν τον ρόλο τους ως ανεξάρτητοι φορείς ανάπτυξης και διακυβέρνησης· και ενίσχυση πολυμερών προσεγγίσεων και νέων τρόπων ανάπτυξης εταιρικών σχέσεων με παράγοντες της κοινωνίας των πολιτών, συμπεριλαμβανομένων των οργανώσεων για τα δικαιώματα των γυναικών· στήριξη της δημοκρατίας και επέκταση του χώρου δράσης των πολιτών· προώθηση ουσιαστικού και διαρθρωμένου διαλόγου με την Ένωση και της αποτελεσματικής χρήσης και εφαρμογής των χαρτών πορείας ανά χώρα για τη συνεργασία της Ένωσης με την κοινωνία των πολιτών·
- ζ) Συνεργασία με τις τοπικές αρχές και υποστήριξη του ρόλου τους ως φορέων υπεύθυνων για τη χάραξη πολιτικών και τη λήψη αποφάσεων με σκοπό την τόνωση της τοπικής ανάπτυξης, συμπεριλαμβανομένου του επιχειρηματικού περιβάλλοντος, και τη βελτίωση της διακυβέρνησης, καθώς και με φορείς ανάπτυξης και διακυβέρνησης· προώθηση ενός ευνοϊκού ρυθμιστικού και θεσμικού πλαισίου που θα επιτρέπει στις τοπικές αρχές να ασκούν την εντολή τους, ενισχύοντας την ουσιαστική, συνεχή και διαρθρωμένη συμμετοχή τους στις εγχώριες και διεθνείς πολιτικές· και ενίσχυση των προσεγγίσεων διακυβέρνησης πολυσυμμετοχικού και πολυεπίπεδου χαρακτήρα και νέων τρόπων σύμπραξης με τις τοπικές αρχές·
- η) Αποτελεσματικότερη συνεργασία με τον πληθυσμό, συμπεριλαμβανομένων των υπερασπιστών των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, σε τρίτες χώρες, μεταξύ άλλων με την πλήρη αξιοποίηση της οικονομικής, πολιτιστικής και δημόσιας διπλωματίας·
- θ) Κινητοποίηση των εκβιομηχανισμένων και πιο προηγμένων αναπτυσσόμενων χωρών όσον αφορά την εφαρμογή της Ατζέντας του 2030, τα παγκόσμια δημόσια αγαθά και τις προκλήσεις, μεταξύ άλλων στον τομέα της συνεργασίας Νότου-Νότου και της τριγωνικής συνεργασίας·
- ι) Ενθάρρυνση της περιφερειακής ολοκλήρωσης και συνεργασίας με τρόπο προσανατολισμένο στην παραγωγή αποτελεσμάτων, μέσω της στήριξης της περιφερειακής ολοκλήρωσης και του διαλόγου·
- ια) Οικοδόμηση εταιρικών σχέσεων με τον ιδιωτικό τομέα για τη δημιουργία θέσεων εργασίας και την ενίσχυση των μέσων διαβίωσης στις χώρες εταίρους.
-

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙΙ

ΤΟΜΕΙΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ ΓΙΑ ΘΕΜΑΤΙΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ

1. ΤΟΜΕΙΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ ΓΙΑ ΤΑ ΑΝΘΡΩΠΙΝΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΚΑΙ ΤΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Η Ένωση συμβάλλει στην προώθηση των θεμελιωδών αξιών της δημοκρατίας, του κράτους δικαίου, της οικουμενικότητας, του αδιαίρετου χαρακτήρα και της αλληλεξάρτησης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, του σεβασμού της ανθρωπίνης αξιοπρέπειας, των αρχών της απαγόρευσης των διακρίσεων, της ισότητας και της αλληλεγγύης, καθώς και του σεβασμού των αρχών του Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών και του διεθνούς δικαίου των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, κυρίως στους ακόλουθους τομείς:

1. Προάσπιση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των θεμελιωδών ελευθεριών για όλους και συμβολή στη διαμόρφωση κοινωνιών στις οποίες επικρατούν η συμμετοχή, η ανεκτικότητα, η απαγόρευση των διακρίσεων, η ανθρώπινη αξιοπρέπεια, η ισότητα, η κοινωνική δικαιοσύνη, η διεθνής δικαιοσύνη και η λογοδοσία. Καλύπτονται δύο μεγάλοι άξονες:

α) παρακολούθηση, προώθηση και ενίσχυση του σεβασμού και της τήρησης όλων των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, τόσο των ατομικών όσο και των πολιτικών, καθώς και των οικονομικών, κοινωνικών και πολιτιστικών δικαιωμάτων.

Ο άξονας αυτός περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, δράσεις για τα εξής: κατάργηση της θανατικής ποινής· προώθηση του αγώνα κατά των βίαιων εξαφανίσεων· πρόληψη και εξάλειψη των βασανιστηρίων, της κακομεταχείρισης και άλλης σκληρής, απάνθρωπης και ταπεινωτικής τιμωρίας ή μεταχείρισης· προώθηση της ελευθερίας της έκφρασης, του συνέρχεσθαι και του συνεταιρίζεσθαι καθώς και της ελευθερίας της σκέψης, της συνείδησης, της θρησκείας ή των πεποιθήσεων· προώθηση και προστασία της ισότητας των φύλων και της ενδυνάμωσης των γυναικών και των κοριτσιών σε όλους τους τομείς της ζωής, συμπεριλαμβανομένης της εκπαίδευσης, της υγείας και των τομέων και δικαιωμάτων που αναφέρονται στο άρθρο 8 παράγραφος 4, της ισορροπίας μεταξύ επαγγελματικής και ιδιωτικής ζωής και της λήψης πολιτικών αποφάσεων· στήριξη μέτρων για την εξάλειψη όλων των μορφών βίας κατά των γυναικών και των κοριτσιών· προώθηση και προστασία των δικαιωμάτων του παιδιού, των γυναικών, της νεολαίας, των ΛΟΑΤΙ, συμπεριλαμβανομένων μέτρων για την αποποινικοποίηση της ομοφυλοφιλίας, των ατόμων που ανήκουν σε εθνικές ή εθνοτικές, θρησκευτικές ή γλωσσικές μειονότητες, των αυτοχθόνων λαών όπως ορίζονται στη Διακήρυξη των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα των Αυτοχθόνων Λαών, και των ατόμων με αναπηρίες· και καταπολέμηση του ρατσισμού, της ξενοφοβίας και των διακρίσεων για οποιονδήποτε λόγο. Εντός του καθορισμένου πεδίου εφαρμογής, η ενωσιακή βοήθεια καλύπτει ιδίως τα πλέον ευεπηρεάστα από τις συγκυρίες ζητήματα ανθρωπίνων δικαιωμάτων, ανταποκρίνεται στη συρρίκνωση του πεδίου δράσης της κοινωνίας των πολιτών που δραστηριοποιείται στην προώθηση και την προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, και επίσης αντιμετωπίζει άλλες αναδυόμενες και σύνθετες προκλήσεις·

β) προστασία και ενδυνάμωση των υπερασπιστών των ανθρωπίνων δικαιωμάτων σε ολόκληρο τον κόσμο, ιδίως σε χώρες όπου η έλλειψη σεβασμού για τα ανθρώπινα δικαιώματα και τις θεμελιώδεις ελευθερίες είναι ιδιαίτερα έντονη και συστηματική, μεταξύ άλλων όταν έχουν ληφθεί περιοριστικά μέτρα για τη συρρίκνωση των δράσεων τους και η δράση τους είναι ζωτικής σημασίας για την ενίσχυση του θεσμικού και νομικού πλαισίου για τα ανθρώπινα δικαιώματα. Προσφέρεται κατεπείγουσα, μεσοπρόθεσμη και μακροπρόθεσμη βοήθεια καθώς και βιώσιμα μέτρα για τους υπερασπιστές των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και την κοινωνία των πολιτών, ιδίως τους τοπικούς υπερασπιστές των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και την τοπική κοινωνία των πολιτών, μέσω ειδικού μηχανισμού για την προστασία των υπερασπιστών των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, ώστε να εκτελούν ανεμπόδιστα το έργο τους.

2. Ανάπτυξη, στήριξη, εδραίωση και προστασία της δημοκρατίας· αντιμετώπιση όλων των πτυχών της δημοκρατικής διακυβέρνησης, συμπεριλαμβανομένης της ενίσχυσης του πολιτικού πλουραλισμού, της αντιπροσώπευσης και της λογοδοσίας, της ενίσχυσης της δημοκρατίας σε όλα τα επίπεδα, της ενίσχυσης της συμμετοχής των πολιτών και της κοινωνίας των πολιτών, της στήριξης αξιόπιστων, χωρίς αποκλεισμούς και διαφανών εκλογικών διαδικασιών, καθώς και της στήριξης των ικανοτήτων των πολιτών για την παρακολούθηση των δημοκρατικών και εκλογικών συστημάτων, μέσω της παροχής στήριξης σε εγχώριες οργανώσεις πολιτών για την εκλογική παρατήρηση και στα περιφερειακά δίκτυά τους. Η δημοκρατία ενισχύεται με την υποστήριξη των βασικών πυλώνων των δημοκρατικών συστημάτων, των δημοκρατικών προτύπων και αξιών, των ελεύθερων, ανεξάρτητων και πλουραλιστικών μέσω ενημέρωσης, τόσο στο διαδίκτυο όσο και εκτός αυτού, της ελευθερίας στο διαδίκτυο, της καταπολέμησης της λογοκρισίας, των υποκείμενων σε λογοδοσία και χωρίς αποκλεισμούς θεσμών, συμπεριλαμβανομένων των κοινοβουλίων και των πολιτικών κομμάτων, και της καταπολέμησης της διαφθοράς. Η ενωσιακή βοήθεια στηρίζει τη δράση της κοινωνίας των πολιτών για την ενίσχυση του κράτους δικαίου, την προαγωγή της ανεξαρτησίας της δικαστικής και νομοθετικής εξουσίας, τη στήριξη και την αξιολόγηση των νομικών και θεσμικών μεταρρυθμίσεων και της εφαρμογής τους, την παρακολούθηση των δημοκρατικών και εκλογικών συστημάτων και την προώθηση της πρόσβασης όλων σε οικονομικά προσιτή δικαιοσύνη, μεταξύ άλλων σε αποτελεσματικούς και προσβάσιμους μηχανισμούς υποβολής καταγγελιών και προσφυγών σε εθνικό και τοπικό επίπεδο.

Η παρατήρηση εκλογών διαδραματίζει κείμενο ρόλο στην ευρύτερη υποστήριξη των δημοκρατικών διαδικασιών. Στο πλαίσιο αυτό, η παρατήρηση εκλογών από την Ένωση εξακολουθεί να αποτελεί σημαντική συνιστώσα του προγράμματος, όπως και η συνέχεια που δίνεται στις συστάσεις των ενωσιακών αποστολών παρατήρησης εκλογών.

Οι τομείς παρέμβασης 1 και 2 συμβάλλουν στην ενίσχυση της συνεργασίας και της εταιρικής σχέσης με την κοινωνία των πολιτών που εργάζεται για τα ανθρώπινα δικαιώματα και τη δημοκρατία, μεταξύ άλλων σε ευαίσθητες καταστάσεις, και στην καλλιέργεια νέων περιφερειακών και διαπεριφερειακών συνεργειών, μέσω της ανταλλαγής γνώσεων, συμπεριλαμβανομένης της ανταλλαγής βέλτιστων πρακτικών, και της δημιουργίας δικτύων μεταξύ φορέων της τοπικής κοινωνίας των πολιτών και μεταξύ της κοινωνίας των πολιτών και άλλων σχετικών φορέων και μηχανισμών για τα ανθρώπινα δικαιώματα με σκοπό την ενίσχυση των ικανοτήτων τους, συμπεριλαμβανομένης της ανθεκτικότητάς τους, και την ανάπτυξη ενός πειστικού αφηγήματος για τα ανθρώπινα δικαιώματα και τη δημοκρατία με πολλαπλασιαστικό αποτέλεσμα.

3. Προώθηση της αποτελεσματικής πολυμέρειας και στρατηγικής εταιρικής σχέσης και συμβολή στην ενίσχυση των ικανοτήτων διεθνών, περιφερειακών και εθνικών μέσων και μηχανισμών για την προαγωγή και την προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, της δημοκρατίας και του κράτους δικαίου. Οι στρατηγικές εταιρικές σχέσεις ενισχύονται, με ιδιαίτερη έμφαση στην Ύπατη Αρμοστεία των Ηνωμένων Εθνών για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα, στο Διεθνές Ποινικό Δικαστήριο και σε άλλους σχετικούς διεθνείς, περιφερειακούς και εθνικούς μηχανισμούς για τα ανθρώπινα δικαιώματα. Επιπλέον, το πρόγραμμα προωθεί την εκπαίδευση και την έρευνα σχετικά με τα ανθρώπινα δικαιώματα και τη δημοκρατία, μεταξύ άλλων μέσω του Παγκόσμιου Δικτύου για Ανθρώπινους Δικαιώματα.

2. ΤΟΜΕΙΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΟΡΓΑΝΩΣΕΙΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ

1. Χωρίς αποκλεισμούς, συμμετοχική, ενδυναμωμένη και ανεξάρτητη κοινωνία των πολιτών και δημοκρατικός χώρος στις χώρες εταίρους
  - α) Δημιουργία ευνοϊκού και προσβάσιμου περιβάλλοντος για τη συμμετοχή των πολιτών και τη δράση της κοινωνίας των πολιτών, μεταξύ άλλων μέσω ιδρυμάτων, με τη στήριξη της ενεργού συμμετοχής της κοινωνίας των πολιτών σε διαλόγους πολιτικής και της εδραίωσης πλατφορμών διαλόγου για μη κρατικούς φορείς·
  - β) Στήριξη και ανάπτυξη της ικανότητας των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών και των ιδρυμάτων να ενεργούν αυτά καθαυτά ως φορείς τόσο ανάπτυξης όσο και χρηστής διακυβέρνησης·
  - γ) Ανάπτυξη της ικανότητας των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών να στηρίζουν ευάλωτες και περιθωριοποιημένες ομάδες μέσω της παροχής βασικών κοινωνικών υπηρεσιών όπως η υγεία - συμπεριλαμβανομένης της διατροφής, της εκπαίδευσης, της κοινωνικής προστασίας και της πρόσβασης σε ασφαλές νερό, αποχέτευση και υγιεινή·
  - δ) Στήριξη και ενδυνάμωση των γυναικείων οργανώσεων και άλλων συναφών οργανώσεων που δραστηριοποιούνται για την ισότητα των φύλων, καθώς και των υπερασπιστριών των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, ώστε να έχουν την ευκαιρία να εργάζονται και να προστατεύονται από απειλές και βία·
  - ε) Αύξηση της ικανότητας των δικτύων, πλατφορμών και συμμαχιών της κοινωνίας των πολιτών στις χώρες εταίρους·
  - στ) Ενδυνάμωση της κοινωνίας των πολιτών για την επιτέλεση του έργου της, μεταξύ άλλων, μέσω της ανάπτυξης ικανοτήτων, του συντονισμού και της θεσμικής ενίσχυσης των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών, λαμβανομένης υπόψη της σημασίας ενός ευνοϊκού περιβάλλοντος για τις δράσεις τους και της πρόσβασής τους σε χρηματοδότηση, καθώς και για την κινητοποίηση στο επίπεδο των οργανώσεων της και με διαφορετικά είδη ενδιαφερόμενων μερών. Καλλιέργεια του διαλόγου μεταξύ των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών και των κυβερνήσεων για θέματα δημόσιας πολιτικής.
2. Ανοιχτός και χωρίς αποκλεισμούς διάλογος με παράγοντες της κοινωνίας των πολιτών και μεταξύ τους
  - α) Προώθηση συμμετοχικών πολυμερών φόρουμ διαλόγου, συμπεριλαμβανομένης της αλληλεπίδρασης και του συντονισμού μεταξύ των πολιτών, της κοινωνίας των πολιτών, των τοπικών αρχών, των κρατών μελών, των χωρών εταίρων, του ιδιωτικού τομέα και άλλων βασικών ενδιαφερόμενων μερών σε θέματα ανάπτυξης·
  - β) Ενίσχυση της συνεργασίας και της ανταλλαγής γνώσεων και εμπειρίας με παράγοντες της κοινωνίας των πολιτών και μεταξύ αυτών, εγχώρια και διεθνώς·
  - γ) Ενίσχυση της συνεργασίας και των εταιρικών σχέσεων των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών με διεθνείς διακυβερνητικούς οργανισμούς, συμπεριλαμβανομένης της ανάπτυξης ικανοτήτων με στόχο την προώθηση και την παρακολούθηση της εφαρμογής διεθνών και περιφερειακών πράξεων, μεταξύ άλλων όσον αφορά τα ανθρώπινα δικαιώματα, τη δικαιοσύνη, το κράτος δικαίου και τη δημοκρατία·
  - δ) Εξασφάλιση ουσιαστικού και συνεχούς διαρθρωμένου διαλόγου και εταιρικών σχέσεων με την Ένωση.
3. Ευαισθητοποίηση, κατανόηση, γνώση και δραστηριοποίηση των ευρωπαίων πολιτών για ζητήματα ανάπτυξης
  - α) Ενδυνάμωση των πολιτών ώστε να αυξηθεί η δραστηριοποίησή τους για ζητήματα ανάπτυξης και για τους ΣΒΑ, μεταξύ άλλων με την ευαισθητοποίηση του κοινού, την προώθηση της τυπικής, της άτυπης και της μη τυπικής εκπαίδευσης για την ανάπτυξη, ειδικά στο επίπεδο της νεολαίας, και την προώθηση της ανταλλαγής γνώσεων μεταξύ των σχετικών παραγόντων, με έμφαση στα κράτη μέλη της Ένωσης, στις υποψήφιες χώρες και στους δυνάμει υποψήφιους·
  - β) Κινητοποίηση της κοινής γνώμης στην Ένωση, τις υποψήφιες χώρες και τους δυνάμει υποψήφιους υπέρ βιώσιμων και χωρίς αποκλεισμούς αναπτυξιακών στρατηγικών, συμπεριλαμβανομένης της μείωσης της φτώχειας, στις χώρες εταίρους.

3. ΤΟΜΕΙΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΙΡΗΝΗ, ΤΗ ΣΤΑΘΕΡΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΤΗΝ ΠΡΟΛΗΨΗ ΤΩΝ ΣΥΓΚΡΟΥΣΕΩΝ

1. Βοήθεια για την πρόληψη των συγκρούσεων, την οικοδόμηση της ειρήνης και την ετοιμότητα για την αντιμετώπιση κρίσεων

Η Ένωση παρέχει τεχνική βοήθεια και χρηματοδοτική συνδρομή που καλύπτουν τη στήριξη ευαίσθητων στο θέμα των συγκρούσεων μέτρων, τα οποία στοχεύουν στην οικοδόμηση και την ενίσχυση των ικανοτήτων των εταίρων να αναλύουν τους κινδύνους, να προλαμβάνουν τις συγκρούσεις, να οικοδομούν την ειρήνη και να καλύπτουν τις ανάγκες πριν και μετά την εκδήλωση της κρίσης, σε στενό συντονισμό με τα Ηνωμένα Έθνη και άλλους διεθνείς, περιφερειακούς και υποπεριφερειακούς οργανισμούς, καθώς και κρατικούς φορείς και φορείς της κοινωνίας των πολιτών και των τοπικών αρχών, στο πλαίσιο των προσπαθειών τους κυρίως στους ακόλουθους τομείς, με ιδιαίτερη προσοχή, μεταξύ άλλων, στην ισότητα των φύλων, ώστε να εξασφαλίζονται η αποτελεσματική συμμετοχή και η ενδυνάμωση των γυναικών και της νεολαίας:

- α) έγκαιρη προειδοποίηση και ανάλυση λαμβανομένης υπόψη της διάστασης της σύγκρουσης κατά τη χάραξη και την εφαρμογή πολιτικών·
- β) διευκόλυνση και ανάπτυξη ικανοτήτων για μέτρα οικοδόμησης εμπιστοσύνης, διαμεσολάβησης, διαλόγου και συμφιλίωσης, μεταξύ άλλων σε επίπεδο κοινότητας, με ιδιαίτερη έμφαση στις αναδυόμενες διακοινοτικές εντάσεις, ιδίως δε για την πρόληψη των γενοκτονιών και των εγκλημάτων κατά της ανθρωπότητας·
- γ) πρόληψη συγκρούσεων·
- δ) ενίσχυση των ικανοτήτων συμμετοχής και ανάπτυξης δυνάμεων σε μη στρατιωτικές αποστολές σταθεροποίησης, διατήρησης της ειρήνης και οικοδόμησης της ειρήνης·
- ε) βελτίωση της ανάκαμψης μετά από συγκρούσεις καθώς και μετά από καταστροφές, οι οποίες επηρεάζουν την πολιτική κατάσταση και την ασφάλεια·
- στ) στήριξη μέτρων σταθεροποίησης, προστασίας των ατόμων και αποκατάστασης της ανθρώπινης ασφάλειας, συμπεριλαμβανομένης της δράσης κατά των ναρκών, της αποναρκοθέτησης και της μεταβατικής δικαιοσύνης σύμφωνα με τις σχετικές πολυμερείς συμφωνίες·
- ζ) στήριξη δράσεων για την οικοδόμηση της ειρήνης και τη συγκρότηση κράτους, με τη συμμετοχή, κατά περίπτωση, οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών, κρατών και διεθνών οργανισμών, καθώς και ενίσχυση των σχέσεων του κράτους με την κοινωνία·
- η) συμβολή στην περαιτέρω ανάπτυξη διαρθρωμένου διαλόγου για θέματα οικοδόμησης της ειρήνης σε διάφορα επίπεδα, μεταξύ της κοινωνίας των πολιτών και των χωρών εταίρων καθώς και με την Ένωση·
- θ) αντιμετώπιση κρίσεων και ετοιμότητα·
- ι) μετριασμός της χρήσης φυσικών πόρων για τη χρηματοδότηση συγκρούσεων, και στήριξη της συμμόρφωσης των ενδιαφερόμενων μερών με πρωτοβουλίες όπως το σύστημα πιστοποίησης της διαδικασίας Κίμπερλυ, καθώς και νομικές πράξεις όπως ο κανονισμός (ΕΕ) 2017/821, ιδίως όσον αφορά τη διενέργεια αποδοτικών εγχώριων ελέγχων της παραγωγής και της εμπορίας φυσικών πόρων·
- ια) ανάπτυξη των ικανοτήτων των στρατιωτικών φορέων προς στήριξη της ανάπτυξης και της ασφάλειας για την ανάπτυξη, σύμφωνα με το άρθρο 9·
- ιβ) στήριξη δράσεων που προωθούν την ισότητα των φύλων και την ενδυνάμωση των γυναικών, ιδίως μέσω της εφαρμογής των αποφάσεων του ΣΑΗΕ 1325 (2000) και 2250 (2015), καθώς και τη συμμετοχή και εκπροσώπηση των γυναικών και της νεολαίας σε επίσημες και ανεπίσημες ειρηνευτικές διαδικασίες·
- ιγ) προώθηση ενός πνεύματος μη βίας, μεταξύ άλλων μέσω της στήριξης της τυπικής, άτυπης και μη τυπικής εκπαίδευσης για την ειρήνη·
- ιδ) στήριξη δράσεων για την ενίσχυση της ανθεκτικότητας κρατών, κοινωνιών, κοινοτήτων και ατόμων, συμπεριλαμβανομένων εκτιμήσεων της ανθεκτικότητας που είναι σχεδιασμένες για τον εντοπισμό των ενδογενών ικανοτήτων των κοινωνιών που τους επιτρέπουν να αντέχουν και να προσαρμόζονται σε πιέσεις και κλυδωνισμούς και να ανακάμπτουν γρήγορα·
- ιε) στήριξη των διεθνών ποινικών δικαστηρίων και των ειδικών εθνικών δικαστηρίων, των επιτροπών για την εξακρίβωση της αλήθειας και τη συμφιλίωση, της μεταβατικής δικαιοσύνης και άλλων μηχανισμών για τη νομική διευθίτηση καταγγελιών στον τομέα των ανθρώπινων δικαιωμάτων και για τη διεκδίκηση και την επιδίκαση δικαιωμάτων ιδιοκτησίας·
- ιστ) στήριξη μέτρων καταπολέμησης της παράνομης χρήσης και της πρόσβασης σε πυροβόλα όπλα, φορητά όπλα και ελαφρύ οπλισμό·
- ιζ) στήριξη της μεταφοράς τεχνογνωσίας, της ανταλλαγής πληροφοριών και βέλτιστων πρακτικών, της αξιολόγησης κινδύνων ή απειλών, της έρευνας και της ανάλυσης, των συστημάτων έγκαιρης προειδοποίησης, της κατάρτισης και της παροχής υπηρεσιών.

2. Βοήθεια για την αντιμετώπιση παγκόσμιων, διαπεριφερειακών και αναδυόμενων απειλών

Η Ένωση παρέχει τεχνική βοήθεια και χρηματοδοτική συνδρομή για τη στήριξη των προσπαθειών των εταίρων και των δράσεων της Ένωσης με στόχο την αντιμετώπιση παγκόσμιων, διαπεριφερειακών και αναδυόμενων απειλών κυρίως στους ακόλουθους τομείς:

- α) απειλές κατά του νόμου και της τάξης, καθώς και κατά της ασφάλειας και της προστασίας των πολιτών, περιλαμβανομένης της τρομοκρατίας, της ριζοσπαστικοποίησης που οδηγεί στον βίαιο εξτρεμισμό, του οργανωμένου εγκλήματος, του κυβερνοεγκλήματος, των υβριδικών απειλών και της παράνομης διακίνησης, εμπορίου και διαμετακόμισης, ιδίως με την ενίσχυση της ικανότητας των αρχών επιβολής του νόμου και των δικαστικών και πολιτικών αρχών που συμμετέχουν στην καταπολέμηση της τρομοκρατίας και του οργανωμένου εγκλήματος, συμπεριλαμβανομένου του κυβερνοεγκλήματος·
- β) απειλές κατά των δημόσιων χώρων, των κρίσιμων υποδομών, συμπεριλαμβανομένων των διεθνών μεταφορών, μεταξύ άλλων της επιβατικής και εμπορευματικής κίνησης, των ενεργειακών εγκαταστάσεων και της διανομής ενέργειας, καθώς και της κυβερνοασφάλειας·
- γ) απειλές κατά της δημόσιας υγείας, συμπεριλαμβανομένων των ξαφνικών επιδημιών με δυνητικό διασυνοριακό αντίκτυπο·
- δ) απειλές κατά της περιβαλλοντικής σταθερότητας, απειλές κατά της ναυτιλιακής ασφάλειας και απειλές με δυνητικά αποσταθεροποιητικό αντίκτυπο στην ειρήνη και την ασφάλεια απορρέουσες από τις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής·
- ε) μετριασμός των κινδύνων που προκαλούνται εκ προθέσεως, λόγω ατυχήματος ή από φυσικά αίτια και συνδέονται με χημικά, βιολογικά, ραδιολογικά και πυρηνικά υλικά ή παράγοντες, καθώς και των κινδύνων που αφορούν εγκαταστάσεις, χώρους ή εκρηκτικά καύσιμα πολέμων και συγκρούσεων, ιδίως στους ακόλουθους τομείς:
  - i) υποστήριξη και προώθηση μη στρατιωτικών ερευνητικών δραστηριοτήτων ως εναλλακτικών της έρευνας που συνδέεται με αμυντικούς σκοπούς·
  - ii). ενίσχυση των πρακτικών ασφάλειας που συνδέονται με μη στρατιωτικές εγκαταστάσεις όπου αποθηκεύονται ή υφίστανται επεξεργασία στο πλαίσιο μη στρατιωτικών ερευνητικών προγραμμάτων ευαίσθητα χημικά, βιολογικά, ραδιολογικά και πυρηνικά υλικά ή παράγοντες·
  - iii). στήριξη, στο πλαίσιο των ενωσιακών πολιτικών συνεργασίας και των στόχων τους, της δημιουργίας μη στρατιωτικών υποδομών και της εκπόνησης σχετικών μη στρατιωτικών μελετών που απαιτούνται για την αποξήλωση, την εξυγίανση ή τη μετατροπή εγκαταστάσεων και χώρων σχετικών με οπλισμό, εφόσον δηλώνεται ότι οι εγκαταστάσεις και οι χώροι αυτοί δεν αποτελούν πλέον μέρος αμυντικού προγράμματος·
  - iv) ενίσχυση της ικανότητας των αρμόδιων μη στρατιωτικών αρχών που συμμετέχουν στην ανάπτυξη και την επιβολή αποτελεσματικού ελέγχου της παράνομης διακίνησης χημικών, βιολογικών, ραδιολογικών και πυρηνικών υλικών ή παραγόντων (συμπεριλαμβανομένου του εξοπλισμού για την παραγωγή ή τη χρήση τους)·
  - v) ανάπτυξη του νομικού πλαισίου και των θεσμικών ικανοτήτων για την καθιέρωση και την επιβολή αποτελεσματικών ελέγχων των εξαγωγών, ιδίως των αγαθών διπλής χρήσης, περιλαμβανομένων μέτρων περιφερειακής συνεργασίας καθώς και όσον αφορά την υλοποίηση των διατάξεων της Συνθήκης για το Εμπόριο Όπλων και την προώθηση της συμμόρφωσης προς αυτήν·
  - vi) ανάπτυξη αποτελεσματικής μη στρατιωτικής ετοιμότητας για την αντιμετώπιση καταστροφών, σχεδιασμού και δράσης για την αντιμετώπιση καταστάσεων έκτακτης ανάγκης, καθώς και δυνατοτήτων για μέτρα καθαρισμού.

Όπου αρμόζει, οι δραστηριότητες αυτές είναι συνεπείς με εκείνες του Ευρωπαϊκού Μηχανισμού Διεθνούς Συνεργασίας για την Πυρηνική Ασφάλεια·

- στ) ανάπτυξη των ικανοτήτων των στρατιωτικών φορέων προς στήριξη της ανάπτυξης και της ασφάλειας για την ανάπτυξη, σύμφωνα με το άρθρο 9·

Προτεραιότητα δίνεται σε διαπεριφερειακές συνεργασίες όπου συμμετέχουν δύο ή περισσότερες τρίτες χώρες που έχουν επιδείξει σαφή πολιτική βούληση για την αντιμετώπιση των προαναφερόμενων απειλών.

Τα μέτρα δίνουν ιδιαίτερη έμφαση στη χρηστή διακυβέρνηση και είναι σύμφωνα με το διεθνές δίκαιο. Η συνεργασία για την καταπολέμηση της τρομοκρατίας μπορεί επίσης να διεξάγεται με μεμονωμένες χώρες, περιφέρειες ή διεθνείς, περιφερειακούς και υποπεριφερειακούς οργανισμούς.

Όσον αφορά την παροχή βοήθειας σε αρχές που συμμετέχουν στην καταπολέμηση της τρομοκρατίας, προτεραιότητα δίνεται σε υποστηρικτικά μέτρα για την ανάπτυξη και ενίσχυση της αντιτρομοκρατικής νομοθεσίας, την εφαρμογή και την εκτέλεση της δημοσιονομικής, τελωνειακής και μεταναστευτικής νομοθεσίας, την ανάπτυξη διαδικασιών επιβολής του νόμου εναρμονισμένων με τα υψηλότερα διεθνή πρότυπα και σύμφωνων με το διεθνές δίκαιο, την ενίσχυση των μηχανισμών δημοκρατικού ελέγχου και θεσμικής εποπτείας, καθώς και την πρόληψη του βίαιου ριζοσπαστισμού.

Όσον αφορά τη βοήθεια για την αντιμετώπιση του προβλήματος των ναρκωτικών, δίνεται η δέουσα προσοχή στη διεθνή συνεργασία που αποσκοπεί στην προώθηση βέλτιστων πρακτικών σχετικά με τον περιορισμό της ζήτησης, της παραγωγής και των βλαπτικών επιπτώσεων.

4. ΤΟΜΕΙΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΠΑΓΚΟΣΜΙΕΣ ΠΡΟΚΛΗΣΕΙΣ

A. ΑΝΘΡΩΠΟΙ

1. Υγεία

- α) Ανάπτυξη των στοιχείων καίριας σημασίας ενός αποτελεσματικού και ολοκληρωμένου συστήματος υγείας, μεταξύ άλλων για τις μεταδοτικές νόσους, τα οποία αντιμετωπίζονται καλύτερα σε παγκόσμιο επίπεδο για την εξασφάλιση ισοτιμίας, οικονομικά προσιτής, χωρίς αποκλεισμούς και καθολικής πρόσβασης σε υπηρεσίες υγείας, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που αναφέρονται στο άρθρο 8 παράγραφος 4·
- β) Προώθηση, παροχή και επέκταση βασικών υπηρεσιών και υπηρεσιών ψυχολογικής υποστήριξης για θύματα βίας, ιδίως για γυναίκες και παιδιά θύματα βιασμού·
- γ) Ενίσχυση παγκόσμιων πρωτοβουλιών που λειτουργούν ως καταλύτες για την καθολική κάλυψη υγείας, μέσω παγκόσμιας ηγετικής δράσης για μια προσέγγιση που ενσωματώνει την υγεία σε όλες τις πολιτικές με εξασφάλιση του συνεχούς της φροντίδας, συμπεριλαμβανομένης της προαγωγής της υγείας, από την πρόληψη έως την υποστήριξη μετά την περίθαλψη·
- δ) Αντιμετώπιση της παγκόσμιας υγειονομικής ασφάλειας και της μικροβιακής αντοχής μέσω της έρευνας για τις μεταδοτικές νόσους, μεταξύ άλλων για τις νόσους που συνδέονται με τη φτώχεια, τις παραμελημένες νόσους και τις νόσους που προλαμβάνονται με εμβολιασμό, καθώς και για τον έλεγχο τους· καταπολέμηση των ψευδοφαρμάκων· μετατροπή της γνώσης σε ασφαλή, προσβάσιμα και οικονομικά προσιτά προϊόντα (συμπεριλαμβανομένων των γενόσημων φαρμάκων), διαγνωστικά μέσα και σχετικές τεχνολογίες υγείας, καθώς και σε πολιτικές που αντιμετωπίζουν τη μεταβαλλόμενη επιβάρυνση από τις νόσους (μη μεταδοτικές νόσοι, όλα τα είδη δυσθρεψίας και περιβαλλοντικοί παράγοντες κινδύνου)· διαμόρφωση των παγκόσμιων αγορών κατά τρόπο ώστε να βελτιωθεί η πρόσβαση σε οικονομικά προσιτά βασικά αγαθά και υπηρεσίες υγείας, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που αναφέρονται στο άρθρο 8 παράγραφος 4·
- ε) Στήριξη παγκόσμιων πρωτοβουλιών για την ανάπτυξη ασφαλών, αποτελεσματικών και οικονομικά προσιτών εμβολίων.

2. Παιδεία

- α) Προώθηση της επίτευξης διεθνώς συμφωνημένων στόχων στην εκπαίδευση μέσω κοινών παγκόσμιων προσπαθειών για προσβάσιμη, χωρίς αποκλεισμούς και ισοτιμή ποιοτική εκπαίδευση και κατάρτιση, μεταξύ άλλων και του εκπαιδευτικού προσωπικού, σε όλα τα επίπεδα, για όλες τις ηλικίες, καθώς και σε καταστάσεις έκτακτης ανάγκης και κρίσης και με ιδιαίτερη προτεραιότητα στην ενίσχυση των συστημάτων δωρεάν εκπαίδευσης·
- β) Ενίσχυση της γνώσης, των δεξιοτήτων και των αξιών μέσω εταιρικών σχέσεων και συμμαχιών, συμπεριλαμβανομένης της στήριξης όσον αφορά τα δεδομένα και την ανάλυση, την έρευνα και καινοτομία, την ανταλλαγή γνώσεων και τα δίκτυα στον τομέα της εκπαίδευσης, με σκοπό την ενεργό συμμετοχή του πολίτη στα κοινά και παραγωγικές, μορφωμένες, δημοκρατικές, χωρίς αποκλεισμούς και ανθεκτικές κοινωνίες·
- γ) Στήριξη της παγκόσμιας δράσης για μείωση των διακρίσεων και των ανισοτήτων σε όλες τις διαστάσεις τους, όπως το χάσμα μεταξύ κοριτσιών/γυναικών και αγοριών/ανδρών και μεταξύ διαφορετικών ομάδων της κοινωνίας, ώστε να εξασφαλίζεται ότι όλα τα άτομα έχουν ίσες ευκαιρίες να συμμετέχουν στον οικονομικό, πολιτικό, κοινωνικό και πολιτιστικό βίο·
- δ) Στήριξη της χωρίς αποκλεισμούς και ποιοτικής εκπαίδευσης σε ευάλωτα περιβάλλοντα·
- ε) Στήριξη δράσεων και προώθηση της συνεργασίας στον τομέα του αθλητισμού με σκοπό τη συμβολή στην ενδυνάμωση των γυναικών και της νεολαίας, των ατόμων και των κοινοτήτων·

3. Ισότητα των φύλων και ενδυνάμωση γυναικών και κοριτσιών

- α) Δέσμευση για την προαγωγή της ισότητας των φύλων και της ενδυνάμωσης των κοριτσιών και των γυναικών σε όλους τους τομείς, συμπεριλαμβανομένης της στήριξης για τη δημιουργία ευνοϊκότερου οικονομικού, πολιτικού και κοινωνικού περιβάλλοντος για την πραγμάτωση των δικαιωμάτων των κοριτσιών και των γυναικών, ώστε να μπορούν να συμμετέχουν πλήρως στην κοινωνία, να έχουν ίσες ευκαιρίες για την ανάληψη ηγετικού ρόλου στον κοινωνικό, οικονομικό και δημόσιο βίο και να αποτελούν κινητήρια δύναμη ανάπτυξης·

- β) Καθοδήγηση και στήριξη παγκόσμιων προσπαθειών, εταιρικών σχέσεων και συμμαχιών για τα δικαιώματα των γυναικών και των κοριτσιών, όπως ορίζονται στη Σύμβαση του ΟΗΕ για την Εξάλειψη Όλων των Μορφών Διακρίσεων κατά των Γυναικών και στο Προαιρετικό της Πρωτόκολλο, με σκοπό την εξάλειψη όλων των μορφών διακρίσεων κατά των γυναικών και των κοριτσιών, συμπεριλαμβανομένου του αποκλεισμού που υφίστανται οι γυναίκες στους διάφορους τομείς του ιδιωτικού και δημόσιου βίου τους, όπως η αγορά εργασίας και η πρόσβαση σε κοινωνικές υπηρεσίες και υπηρεσίες υγείας·
- γ) Καθοδήγηση και στήριξη παγκόσμιων προσπαθειών, εταιρικών σχέσεων και συμμαχιών για τα δικαιώματα των γυναικών με σκοπό την εξάλειψη όλων των μορφών βίας, των επιβλαβών πρακτικών κατά των γυναικών και των κοριτσιών, συμπεριλαμβανομένης της σωματικής, ψυχολογικής, σεξουαλικής και έμφυλης βίας, του ακρωτηριασμού των γυναικείων γεννητικών οργάνων, καθώς και των πρόωρων και παιδικών γάμων και των οικονομικών, πολιτικών και άλλων ειδών βίας και διακρίσεων, μεταξύ άλλων σε καταστάσεις κρίσης, καθώς και του αποκλεισμού που υφίστανται οι γυναίκες στους διάφορους τομείς του ιδιωτικού και δημόσιου βίου τους·
- δ) Αντιμετώπιση των βαθύτερων αιτιών των ανισοτήτων μεταξύ των φύλων ως μέσο στήριξης για την πρόληψη των συγκρούσεων και την οικοδόμηση της ειρήνης· προώθηση της ενδυνάμωσης των γυναικών, μεταξύ άλλων στο πλαίσιο του ρόλου τους ως φορέων ανάπτυξης και οικοδόμησης της ειρήνης·
- ε) Προώθηση της προστασίας και της πραγμάτωσης όλων των δικαιωμάτων των γυναικών και των κοριτσιών, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που αναφέρονται στο άρθρο 8 παράγραφος 4·
- στ) Προώθηση της προστασίας και της πραγμάτωσης των δικαιωμάτων των γυναικών και των κοριτσιών, συμπεριλαμβανομένων των οικονομικών, πολιτικών, εργασιακών και κοινωνικών δικαιωμάτων και εκείνων που αναφέρονται στο άρθρο 8 παράγραφος 4·

4. Παιδιά και νεολαία

- α) Προώθηση της καθολικής πρόσβασης σε όλες τις κοινωνικές και υγειονομικές υπηρεσίες για τα παιδιά, τους νέους και τις νέες, συμπεριλαμβανομένων των πλέον περιθωριοποιημένων εξ αυτών, με έμφαση στην υγεία, τη διατροφή, την εκπαίδευση, την κοινωνική προστασία και την προσχολική ανάπτυξη, μεταξύ άλλων μέσω ειδικών υπηρεσιών φιλικών προς τη νεολαία·
- β) Προώθηση νέων πρωτοβουλιών για την οικοδόμηση ισχυρότερων συστημάτων προστασίας του παιδιού σε τρίτες χώρες, με μέριμνα για να έχουν τα παιδιά το καλύτερο δυνατό ξεκίνημα στη ζωή και για να προστατεύονται σε όλους τους τομείς από τη βία, την κακοποίηση και την παραμέληση, μεταξύ άλλων με την προώθηση της μετάβασης από την ιδρυματική στην κοινοτική φροντίδα των παιδιών·
- γ) Προώθηση της ενδυνάμωσης των παιδιών και της νεολαίας με το άνοιγμα χώρων για την ενεργό και ουσιαστική συμμετοχή τους σε θέματα που τους αφορούν, ιδίως στον πολιτικό βίο και σε ειρηνευτικές και διαμεσολαβητικές προσπάθειες, με τη στήριξη πρωτοβουλιών διαπολιτισμικού διαλόγου μεταξύ οργανώσεων νεολαίας και με την πρόληψη της περιθωριοποίησης και του αποκλεισμού·
- δ) Αύξηση της βοήθειας προς τη νεολαία για την υποστήριξή της στην απόκτηση σχετικών δεξιοτήτων και την πρόσβαση σε αξιοπρεπείς και ποιοτικές θέσεις εργασίας μέσα από την εκπαίδευση, την επαγγελματική και τεχνική κατάρτιση, καθώς και τις ψηφιακές τεχνολογίες·
- ε) Προώθηση της ενδυνάμωσης της νεολαίας και της υπεύθυνης συμμετοχής της στα κοινά με το άνοιγμα χώρων για την ενεργό και ουσιαστική συμμετοχή της στον πολιτικό βίο και σε ειρηνευτικές και διαμεσολαβητικές προσπάθειες, με τη στήριξη πρωτοβουλιών διαπολιτισμικού διαλόγου μεταξύ οργανώσεων νεολαίας και με την πρόληψη της περιθωριοποίησης και του αποκλεισμού·
- στ) Δημιουργία ενός ευνοϊκού περιβάλλοντος το οποίο παρέχει νέες και καινοτόμες ευκαιρίες για τη συμμετοχή της νεολαίας στα κοινά, την επιχειρηματικότητα της και την απασχόλησή της.

5. Μετανάστευση, εκτόπιση πληθυσμών και κινητικότητα

- α) Διασφάλιση του διαρκούς ηγετικού ρόλου της Ένωσης στη διαμόρφωση της παγκόσμιας ατζέντας για τη διακυβέρνηση της μετανάστευσης και της εκτόπισης πληθυσμών σε όλες τις διαστάσεις της, ιδίως για τη διευκόλυνση της εύτακτης, ασφαλούς, νόμιμης και υπεύθυνης μετανάστευσης, σύμφωνα με τα ανθρώπινα δικαιώματα, το διεθνές δίκαιο για τους πρόσφυγες και το διεθνές ανθρωπιστικό δίκαιο·
- β) Καθοδήγηση και στήριξη παγκόσμιων και διαπεριφερειακών διαλόγων πολιτικής, μεταξύ άλλων σχετικά με τη μετανάστευση Νότου-Νότου, καθώς και των ανταλλαγών και της συνεργασίας στον τομέα της μετανάστευσης και της εκτόπισης πληθυσμών·
- γ) Υποστήριξη της εφαρμογής των διεθνών και ενωσιακών δεσμεύσεων για τη μετανάστευση και την εκτόπιση πληθυσμών, μεταξύ άλλων σε επίπεδο Ηνωμένων Εθνών·

- δ) Βελτίωση της παγκόσμιας βάσης τεκμηρίωσης, μεταξύ άλλων και σχετικά με τη μετανάστευση/ανάπτυξη και δρομολόγηση δράσεων πιλοτικού χαρακτήρα με στόχο την ανάπτυξη καινοτόμων επιχειρησιακών προσεγγίσεων στον τομέα της μετανάστευσης και της εκτόπισης πληθυσμών·
- ε) Ενίσχυση στρατηγικών εταιρικών σχέσεων με σχετικούς διεθνείς οργανισμούς για τη στήριξη της διεθνούς συνεργασίας και της διακυβέρνησης στον τομέα της μετανάστευσης σύμφωνα με το διεθνές δίκαιο για τα ανθρώπινα δικαιώματα και το διεθνές δίκαιο για τους πρόσφυγες.

Η διαχείριση της συνεργασίας στον τομέα αυτόν θα είναι σύμφωνη με τους συναφείς με τη μετανάστευση κανονισμούς της Ένωσης, με πλήρη σεβασμό της αρχής της συνοχής των πολιτικών για την ανάπτυξη.

6. Αξιοπρεπής εργασία, κοινωνική προστασία, ανισότητα και ένταξη

- α) Διαμόρφωση της παγκόσμιας ατζέντας και στήριξη πρωτοβουλιών σχετικά με την ενσωμάτωση ενός ισχυρού πυλώνα για την ισότητα και την κοινωνική δικαιοσύνη, σύμφωνα με τις ευρωπαϊκές αξίες·
- β) Συμβολή στην παγκόσμια ατζέντα όσον αφορά την αξιοπρεπή εργασία για όλους σε ένα υγιεινό περιβάλλον, με βάση τα θεμελιώδη πρότυπα εργασίας της ΔΟΕ, μεταξύ άλλων και όσον αφορά τον κοινωνικό διάλογο, τις αποδοχές διαβίωσης και την καταπολέμηση της παιδικής εργασίας, καθώς και την εταιρική κοινωνική ευθύνη, ιδίως για τη διαμόρφωση βιώσιμων και υπεύθυνων παγκόσμιων αλυσίδων αξίας· βελτίωση των γνώσεων για αποτελεσματικές πολιτικές απασχόλησης που συνεκτιμούν τη διάσταση του φύλου, ανταποκρίνονται στις ανάγκες της αγοράς εργασίας και προάγουν την κοινωνικοοικονομική ένταξη, συμπεριλαμβανομένης της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης και της διά βίου μάθησης·
- γ) Στήριξη παγκόσμιων πρωτοβουλιών σχετικά με τις επιχειρήσεις και τα ανθρώπινα δικαιώματα, μεταξύ άλλων για την εταιρική λογοδοσία όσον αφορά τις παραβιάσεις δικαιωμάτων και την πρόσβαση σε μέτρα επανόρθωσης·
- δ) Στήριξη παγκόσμιων πρωτοβουλιών για καθολική κοινωνική προστασία σύμφωνων με τις αρχές της αποδοτικότητας, της βιωσιμότητας και της δικαιοσύνης, περιλαμβανομένης της στήριξης για την αντιμετώπιση της ανισότητας, προκειμένου να ενισχυθεί η ισότητα των φύλων και η κοινωνική συνοχή, ιδίως με τη δημιουργία και την ενίσχυση βιώσιμων συστημάτων κοινωνικής προστασίας και συστημάτων κοινωνικής ασφάλισης·
- ε) Συνέχιση της έρευνας και ανάπτυξης παγκοσμίως μέσω της κοινωνικής καινοτομίας που ενισχύει την κοινωνική ένταξη και καλύπτει τα δικαιώματα και τις ειδικές ανάγκες των πιο ευάλωτων τμημάτων της κοινωνίας·
- στ) Προώθηση και στήριξη προσπαθειών για έναν κοινωνικό, πολιτικό και οικονομικό βίο με λιγότερους αποκλεισμούς και για την αντιμετώπιση των κοινωνικοοικονομικών παραγόντων που οδηγούν σε συγκρούσεις.

7. Πολιτισμός

- α) Προώθηση πρωτοβουλιών σχετικών με την πολιτισμική πολυμορφία και τον διαπολιτισμικό και διαθρησκευτικό διάλογο για ειρηνικές διακοινοτικές σχέσεις·
- β) Στήριξη του πολιτισμού ως μοχλού βιώσιμης κοινωνικής και οικονομικής ανάπτυξης και ενίσχυση της συνεργασίας για την πολιτιστική κληρονομιά και της διατήρησής της·
- γ) Ανάπτυξη της τοπικής χειροτεχνίας, ως μέσου για τη διατήρηση της τοπικής πολιτιστικής κληρονομιάς και την προώθηση της βιώσιμης ανάπτυξης·
- δ) Ενίσχυση της συνεργασίας για τη διαφύλαξη, διατήρηση και ενίσχυση της πολιτιστικής κληρονομιάς, συμπεριλαμβανομένης της διατήρησης της ιδιαίτερα ευάλωτης πολιτιστικής κληρονομιάς, ιδίως των μειονοτικών και απομονωμένων κοινοτήτων και των αυτοχθόνων λαών κατά τα οριζόμενα στη Διακήρυξη των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα των Αυτοχθόνων Λαών·
- ε) Στήριξη συμφωνιών για την επιστροφή πολιτιστικών αγαθών στις χώρες προέλευσής τους·
- στ) Υποστήριξη της πολιτιστικής συνεργασίας, μεταξύ άλλων μέσω ανταλλαγών, εταιρικών σχέσεων και άλλων πρωτοβουλιών και της αναγνώρισης του επαγγελματισμού των συγγραφέων, των καλλιτεχνών και των φορέων του πολιτιστικού και του δημιουργικού τομέα·
- ζ) Στήριξη της συνεργασίας και των εταιρικών σχέσεων μεταξύ αθλητικών οργανώσεων.

B. ΠΛΑΝΗΤΗΣ

1. Εξασφάλιση υγιεινού περιβάλλοντος και αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής

- α) Ενίσχυση της παγκόσμιας κλιματικής και περιβαλλοντικής διακυβέρνησης, της εφαρμογής της Συμφωνίας του Παρισιού, της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για τη Βιολογική Ποικιλότητα, της Σύμβασης - Πλαισίου των Ηνωμένων Εθνών για την κλιματική αλλαγή και της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για την Καταπολέμηση της Απερήμωσης και άλλων πολυμερών περιβαλλοντικών συμφωνιών·

- β) Συμβολή στην εξωτερική προβολή των πολιτικών της Ένωσης στον τομέα του περιβάλλοντος και της κλιματικής αλλαγής·
- γ) Ενσωμάτωση των στόχων για το περιβάλλον, τη διατήρηση των οικοσυστημάτων και της βιοποικιλότητας, την κλιματική αλλαγή, τη μείωση του κινδύνου καταστροφών και την ετοιμότητα σε πολιτικές, σχέδια και επενδύσεις, μεταξύ άλλων με την αναβάθμιση των σχετικών γνώσεων και πληροφοριών·
- δ) Υλοποίηση διεθνών και ενωσιακών πρωτοβουλιών για την προώθηση της προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή και του μετριασμού της καθώς και της κλιματικά ανθεκτικής, χαμηλών εκπομπών ανάπτυξης, μεταξύ άλλων μέσω της εφαρμογής των ΕΚΣ και μακροπρόθεσμων κλιματικά ανθεκτικών στρατηγικών χαμηλών εκπομπών· προώθηση της μείωσης του κινδύνου καταστροφών· αντιμετώπιση της περιβαλλοντικής υποβάθμισης και ανάσχεση της απώλειας βιοποικιλότητας· προώθηση της διατήρησης και βιώσιμης χρήσης και διαχείρισης των χερσαίων και θαλάσσιων οικοσυστημάτων και των ανανεώσιμων φυσικών πόρων, συμπεριλαμβανομένου του εδάφους, του νερού, των ωκεανών, των αλιευτικών πόρων και των δασών, προώθηση της δάσωσης και της προστασίας των φυσικών δασών· αντιμετώπιση της αποψίλωσης, της απερίθωσης, της υποβάθμισης του εδάφους, της παράνομης υλοτομίας και της παράνομης διακίνησης άγριας ζωής· αντιμετώπιση της ρύπανσης, συμπεριλαμβανομένων των θαλάσσιων απορριμμάτων, και εξασφάλιση ενός υγιεινού περιβάλλοντος· αντιμετώπιση των κλιματικών και περιβαλλοντικών ζητημάτων, συμπεριλαμβανομένου του εκτοπισμού λόγω φυσικών καταστροφών· προώθηση της αποδοτικότητας των πόρων, της βιώσιμης παραγωγής και κατανάλωσης, της ολοκληρωμένης διαχείρισης υδάτινων πόρων και της ορθής διαχείρισης χημικών ουσιών και αποβλήτων· στήριξη της μετάβασης σε κλιματικά ανθεκτικές, πράσινες και κυκλικές οικονομίες χαμηλών εκπομπών· και προώθηση της εταιρικής ευθύνης και της υπεύθυνης εταιρικής συμπεριφοράς·
- ε) Προώθηση περιβαλλοντικά βιώσιμων γεωργικών πρακτικών, περιλαμβανομένης της αγροοικολογίας, με στόχο την προστασία των οικοσυστημάτων και της βιοποικιλότητας και την ενίσχυση της περιβαλλοντικής και κοινωνικής ανθεκτικότητας στην κλιματική αλλαγή, με ιδιαίτερη έμφαση στη στήριξη μικροκαλλιεργητών, εργατών και βιοτεχνών·
- στ) Εφαρμογή διεθνών και ενωσιακών πρωτοβουλιών για την αντιμετώπιση της απώλειας βιοποικιλότητας και προώθηση της διατήρησης, της βιώσιμης χρήσης και της διαχείρισης των χερσαίων και θαλάσσιων οικοσυστημάτων και της συναφούς βιοποικιλότητας·
- ζ) Προώθηση της σταδιακής κατάργησης των περιβαλλοντικά επιζήμιων επιδοτήσεων στα ορυκτά καύσιμα, ενθάρρυνση της υιοθέτησης από τις επιχειρήσεις ενέργειας τιμολογίων που αντανάκλουν το κόστος, και διερεύνηση εναλλακτικών λύσεων κοινωνικής προστασίας οικονομικά αποδοτικότερων και φιλικότερων για το κλίμα.

2. Βιώσιμη ενέργεια

- α) Στήριξη παγκόσμιων προσπαθειών, δεσμεύσεων, εταιρικών σχέσεων και συμμαχιών, συμπεριλαμβανομένης της βιώσιμης ενεργειακής μετάβασης·
- β) Προώθηση της ενεργειακής ασφάλειας για τις χώρες εταίρους και τις τοπικές κοινότητες, συμπεριλαμβανομένης της διαφοροποίησης των πηγών και των οδών μεταφοράς, της εκτίμησης ζητημάτων αστάθειας των τιμών, των δυνατοτήτων μείωσης εκπομπών, της βελτίωσης των αγορών και της ενίσχυσης των ενεργειακών και ειδικότερα των ηλεκτρικών διασυνδέσεων και του εμπορίου·
- γ) Ενθάρρυνση των κυβερνήσεων εταίρων να υιοθετήσουν μεταρρυθμίσεις στην πολιτική και την αγορά του ενεργειακού τομέα με στόχο τη δημιουργία ευνοϊκού περιβάλλοντος για χωρίς αποκλεισμούς οικονομική μεγέθυνση και επενδύσεις που βελτιώνουν την πρόσβαση όλων σε ενεργειακές υπηρεσίες κλιματικά φιλικές, οικονομικά προσίτες, σύγχρονες, αξιόπιστες και βιώσιμες, με προτεραιότητα στις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας και την ενεργειακή απόδοση·
- δ) Διερεύνηση, προσδιορισμός, ενσωμάτωση σε παγκόσμιο επίπεδο και υποστήριξη οικονομικά βιώσιμων επιχειρηματικών μοντέλων, με δυνατότητες κλιμακώσης και αναπαραγωγιμότητας, που παρέχουν καινοτόμες και ψηφιακές τεχνολογίες μέσω καινοτόμων ερευνών που εξασφαλίζουν αυξημένη απόδοση, ιδίως για αποκεντρωμένες προσεγγίσεις που παρέχουν ενεργειακή πρόσβαση μέσω ανανεώσιμων πηγών, μεταξύ άλλων σε περιοχές όπου η ικανότητα της τοπικής αγοράς είναι περιορισμένη.

Γ. ΕΥΗΜΕΡΙΑ

- 1. Βιώσιμη και χωρίς αποκλεισμούς οικονομική μεγέθυνση, αξιοπρεπείς θέσεις εργασίας και συμμετοχή του ιδιωτικού τομέα
  - α) Προώθηση βιώσιμων ιδιωτικών επενδύσεων μέσω καινοτόμων μηχανισμών χρηματοδότησης και επιμερισμού του κινδύνου·

- β) Βελτίωση του επιχειρηματικού περιβάλλοντος και του επενδυτικού κλίματος, ανάπτυξη ενός κοινωνικά και οικολογικά υπεύθυνου τοπικού ιδιωτικού τομέα, στήριξη ενισχυμένου διαλόγου μεταξύ του δημόσιου και του ιδιωτικού τομέα, και ανάπτυξη των ικανοτήτων, της ανταγωνιστικότητας και της ανθεκτικότητας των τοπικών ΜΜΕ και νεοφυών επιχειρήσεων, καθώς και των συνεταιρισμών και των κοινωνικών επιχειρήσεων, συμπεριλαμβανομένης της ενσωμάτωσής τους στην τοπική, περιφερειακή και παγκόσμια οικονομία·
- γ) Προώθηση της χρηματοπιστωτικής ένταξης με στήριξη της πρόσβασης σε χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες και της αποτελεσματικής χρήσης τους, όπως είναι οι μικροπιστώσεις και αποταμιεύσεις, η μικροασφάλιση και η μεταφορά πληρωμών, από τις ΜΜΕ και τα νοικοκυριά, ιδιαίτερα από μειονεκτούσες και ευάλωτες ομάδες·
- δ) Στήριξη της εφαρμογής της εμπορικής πολιτικής και των εμπορικών συμφωνιών της Ένωσης, σύμφωνα με τη βιώσιμη ανάπτυξη· ενίσχυση των ικανοτήτων των χωρών εταίρων όσον αφορά το εμπόριο, βελτίωση της πρόσβασης στις αγορές των χωρών εταίρων και ενίσχυση του δικαίου εμπορίου και των υπεύθυνων και υποκείμενων σε λογοδοσία επενδυτικών και επιχειρηματικών ευκαιριών για τις ενωσιακές εταιρείες, παράλληλα με εξάλειψη των φραγμών για την πρόσβαση στην αγορά και τις επενδύσεις, καθώς και επιδίωξη της διευκόλυνσης της πρόσβασης σε κλιματικά φιλικές τεχνολογίες, σε συνδυασμό με την εξασφάλιση όσο το δυνατόν περισσότερο του επιμερισμού της προστιθέμενης αξίας και της δέουσας επιμέλειας για τα ανθρώπινα δικαιώματα στις αλυσίδες αξίας, λαμβανομένης υπόψη της συνοχής της πολιτικής για την ανάπτυξη·
- ε) Προώθηση αποτελεσματικού συνδυασμού πολιτικών για την υποστήριξη της οικονομικής διαφοροποίησης, της δημιουργίας προστιθέμενης αξίας, της περιφερειακής ολοκλήρωσης καθώς και της βιώσιμης πράσινης και γαλάζιας οικονομίας·
- στ) Ενίσχυση της πρόσβασης στις ψηφιακές τεχνολογίες, συμπεριλαμβανομένης της προώθησης της πρόσβασης στη χρηματοδότηση και της χρηματοπιστωτικής ένταξης, καθώς και του ηλεκτρονικού εμπορίου·
- ζ) Προώθηση της βιώσιμης παραγωγής και κατανάλωσης καθώς και καινοτόμων τεχνολογιών και πρακτικών για ενεργειακά αποδοτική και κυκλική οικονομία χαμηλών εκπομπών·
- η) Ενίσχυση της κοινωνικής και περιβαλλοντικής βιωσιμότητας, της εταιρικής κοινωνικής ευθύνης και της υπεύθυνης επιχειρηματικής συμπεριφοράς σε ολόκληρες τις αλυσίδες αξίας·
- θ) Καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες, της διαφθοράς, των παράνομων χρηματοοικονομικών ροών καθώς και της φοροδιαφυγής και της φοροαποφυγής. Προώθηση της προοδευτικής φορολογίας, μέτρων κατά της διαφθοράς και αναδιανεμητικών πολιτικών για τις δημόσιες δαπάνες·
- ι) Προώθηση της χωρίς αποκλεισμούς οικονομικής μεγέθυνσης, μεταξύ άλλων με την προώθηση και τη στήριξη της συμμετοχής των γυναικών και της νεολαίας και με τον προορατικό εντοπισμό και αντιμετώπιση της οικονομικής περιθωριοποίησης συγκεκριμένων ομάδων.

2. Επισιτιστική και διατροφική ασφάλεια

- α) Στήριξη και επηρεασμός διεθνών στρατηγικών, οργανισμών, μηχανισμών και παραγόντων που προωθούν μεγάλα και παγκοσμίου βεληνεκούς ζητήματα και πλαίσια πολιτικής σχετικά με τη βιώσιμη επισιτιστική και διατροφική ασφάλεια, μείωση του κατακερματισμού στην παγκόσμια αρχιτεκτονική για τη διατροφή και συμβολή στη λογοδοσία ως προς τις διεθνείς δεσμεύσεις για θέματα επισιτιστικής ασφάλειας, διατροφής και βιώσιμης γεωργίας·
- β) Βελτίωση των παγκόσμιων δημόσιων αγαθών που επιδιώκουν την εξάλειψη της πείνας και της δυσθρεψίας· εξασφάλιση της ισότιμης πρόσβασης στα τρόφιμα, μεταξύ άλλων μέσω της παροχής βοήθειας για την αντιμετώπιση του χρηματοδοτικού κενού για τη διατροφή, μεταξύ άλλων με εργαλεία όπως το παγκόσμιο δίκτυο για τις επισιτιστικές κρίσεις, ώστε να ενισχυθεί η ικανότητα επαρκούς ανταπόκρισης σε επισιτιστικές κρίσεις και στο επίπεδο της διατροφής·
- γ) Συντονισμένη και εντατική βελτίωση διατομεακών προσπαθειών με σκοπό να αυξηθεί η ικανότητα διαφοροποιημένης παραγωγής τροφίμων σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο, να εξασφαλιστούν η επισιτιστική και διατροφική ασφάλεια και η πρόσβαση σε πόσιμο νερό, καθώς και να ενισχυθεί η ανθεκτικότητα των πλέον ευάλωτων ατόμων, ιδίως σε χώρες με παρατεταμένες ή επαναλαμβανόμενες κρίσεις·
- δ) Επιβεβαίωση σε παγκόσμιο επίπεδο του κεντρικού ρόλου που διαδραματίζουν η βιώσιμη γεωργία, αλιεία και υδατοκαλλιέργεια, συμπεριλαμβανομένων των μικρών γεωργικών εκμεταλλεύσεων, της κτηνοτροφίας και της ποιμενικής κτηνοτροφίας, στην αύξηση της επισιτιστικής ασφάλειας, την εξάλειψη της φτώχειας, τη δημιουργία θέσεων εργασίας, την ισότιμη και βιώσιμη πρόσβαση στους πόρους και τη διαχείρισή τους, συμπεριλαμβανομένης της γης και των γαιοκτητικών δικαιωμάτων, των υδάτων, των σπόρων ανοικτής πηγής και άλλων γεωργικών εισροών καθώς και των (μικρο)πιστώσεων, τον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής και την προσαρμογή σε αυτήν, την ανθεκτικότητα και τα υγιή οικοσυστήματα·
- ε) Παροχή καινοτομιών μέσω της διεθνούς έρευνας· ενίσχυση της παγκόσμιας γνώσης και εμπειρογνώσιας· προαγωγή και ενίσχυση των τοπικών και αυτόνομων στρατηγικών προσαρμογής, ιδίως σε σχέση με την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή και τον μετριασμό της, την αγροβιοποικιλότητα, τις παγκόσμιες και χωρίς αποκλεισμούς αλυσίδες αξίας, το δίκαιο εμπόριο, την ασφάλεια τροφίμων, τις υπεύθυνες επενδύσεις, τη διαχείριση της γης και το ιδιοκτησιακό καθεστώς των φυσικών πόρων.

Δ. ΕΤΑΙΡΙΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ

1. Ενίσχυση του ρόλου των τοπικών αρχών ως παραγόντων ανάπτυξης μέσω των εξής:
    - α) αύξηση της θεσμικής και επιχειρησιακής ικανότητας των τοπικών αρχών στις ευρωπαϊκές χώρες και στις χώρες εταίρους και των δικτύων και συνασπισμών τους, ως αναπτυξιακών φορέων και εταίρων στη χάραξη πολιτικής, ώστε να συμβάλουν στη διαμόρφωση, την εφαρμογή και την παρακολούθηση πολιτικών και συμφωνιών με έμφαση στα συμφέροντα των τοπικών κοινοτήτων· να ενισχύσουν τον ρόλο τους στην αύξηση της ευαισθητοποίησης σχετικά με τη μεταρρύθμιση της αποκέντρωσης, την τοπική και αστική ανάπτυξη· να διασφαλίσουν ουσιαστικό και διαρκή διαρθρωμένο διάλογο πολιτικής στον τομέα της ανάπτυξης και να προωθήσουν τη δημοκρατική διακυβέρνηση, ιδίως μέσω της εδαφικής προσέγγισης της τοπικής ανάπτυξης, συμπεριλαμβανομένων των διαδικασιών αποκέντρωσης, της συμμετοχής και της λογοδοσίας·
    - β) αύξηση της αλληλεπίδρασης με τους ευρωπαίους πολίτες σε θέματα εκπαίδευσης και ευαισθητοποίησης για την ανάπτυξη (συμπεριλαμβανομένης της ανταλλαγής γνώσεων και της συμμετοχής), ιδίως σε σχέση με τους ΣΒΑ, τόσο στην Ένωση και τα συνδεδεμένα εδάφη όσο και στις υποψήφιες χώρες και τους δυνάμει υποψήφιους.
  2. Προώθηση κοινωνιών χωρίς αποκλεισμούς και πολυσυμμετοχικών πρωτοβουλιών, της χρηστής οικονομικής διακυβέρνησης, συμπεριλαμβανομένης της δίκαιης και χωρίς αποκλεισμούς κινητοποίησης εγχώριων εσόδων, ειδικά στο πλαίσιο της διεθνούς φορολογικής συνεργασίας με την εφαρμογή μέτρων κατά της φοροαποφυγής και της φοροδιαφυγής, της διαφανούς διαχείρισης των δημόσιων οικονομικών και αποτελεσματικών και χωρίς αποκλεισμούς δημόσιων δαπανών, σύμφωνα με τις υποχρεώσεις για τα ανθρώπινα δικαιώματα και τις αρχές της χρηστής διακυβέρνησης.
  3. Στήριξη της αξιολόγησης και της τεκμηρίωσης της πρόοδου όσον αφορά την εφαρμογή των αρχών της εταιρικής σχέσης και της αποτελεσματικότητας.
-

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ IV

ΤΟΜΕΙΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ ΓΙΑ ΔΡΑΣΕΙΣ ΤΑΧΕΙΑΣ ΑΝΤΙΔΡΑΣΗΣ

1. Δράσεις που συμβάλλουν στην ειρήνη, τη σταθερότητα και την πρόληψη των συγκρούσεων σε καταστάσεις επείγουσας ανάγκης, αναδυόμενης κρίσης, κρίσης και μετά την κρίση, συμπεριλαμβανομένων καταστάσεων που μπορεί να προκύψουν από μεταναστευτικές ροές και εκτοπίσεις πληθυσμών.

Οι δράσεις ταχείας αντίδρασης που αναφέρονται στο άρθρο 4 παράγραφος 4 στοιχείο α) σχεδιάζονται για μια αποτελεσματική, αποδοτική, ολοκληρωμένη και ευαίσθητη στο θέμα των συγκρούσεων αντίδραση της Ένωσης στις ακόλουθες εξαιρετικές και απρόβλεπτες καταστάσεις:

- α) κατάσταση επείγουσας ανάγκης, κρίσης, αστάθειας, υβριδικών απειλών, αναδυόμενης κρίσης ή φυσικών καταστροφών, όπου αφορά τη σταθερότητα, την ειρήνη και την ασφάλεια·
- β) κατάσταση που συνιστά απειλή για την ειρήνη, τη δημοκρατία, τον νόμο και την τάξη, την προστασία των ανθρώπινων δικαιωμάτων και των θεμελιωδών ελευθεριών ή την ασφάλεια και την προστασία των ατόμων, ιδίως εκείνων που είναι εκτεθειμένα σε σεξουαλική και έμφυλη βία σε καταστάσεις αστάθειας·
- γ) κατάσταση που υπάρχει κίνδυνος να κλιμακωθεί σε ένοπλη σύγκρουση ή να αποσταθεροποιήσει σοβαρά την ή τις εμπλεκόμενες τρίτες χώρες.

Οι εν λόγω δράσεις ταχείας αντίδρασης μπορεί να καλύπτουν τους ακόλουθους τομείς:

- α) στήριξη, μέσω της παροχής τεχνικής και υλικοτεχνικής βοήθειας, των προσπαθειών που αναλαμβάνουν διεθνείς, περιφερειακοί και τοπικοί οργανισμοί, καθώς επίσης και κρατικοί φορείς και παράγοντες της κοινωνίας των πολιτών, για την προώθηση της οικοδόμησης εμπιστοσύνης, της διαμεσολάβησης, του διαλόγου και της συμφιλίωσης, της μεταβατικής δικαιοσύνης, της ενδυνάμωσης των γυναικών και της νεολαίας, ιδίως σε ό,τι αφορά τις εντάσεις σε επίπεδο κοινοτήτων και τις παρατεταμένες συγκρούσεις·
- β) στήριξη της εφαρμογής των αποφάσεων του ΣΑΗΕ σχετικά με τις γυναίκες, τη νεολαία, την ειρήνη και την ασφάλεια·
- γ) στήριξη της συγκρότησης και λειτουργίας προσωρινών διοικήσεων οριζόμενων σύμφωνα με το διεθνές δίκαιο·
- δ) στήριξη της ανάπτυξης δημοκρατικών και πλουραλιστικών κρατικών θεσμών, συμπεριλαμβανομένων μέτρων για την ενίσχυση του ρόλου των γυναικών στους εν λόγω θεσμούς, της αποτελεσματικής πολιτικής διοίκησης και της πολιτικής επίβλεψης του συστήματος ασφαλείας, καθώς και μέτρων για την ενίσχυση των ικανοτήτων των αρχών επιβολής του νόμου και των δικαστικών αρχών που συμμετέχουν στην καταπολέμηση της τρομοκρατίας, του οργανωμένου εγκλήματος και όλων των μορφών παράνομης διακίνησης·
- ε) στήριξη των διεθνών ποινικών δικαστηρίων και των ειδικών εθνικών δικαστηρίων, των επιτροπών για την εξακρίβωση της αλήθειας και τη συμφιλίωση, της μεταβατικής δικαιοσύνης και άλλων μηχανισμών για τη νομική διευθέτηση καταγγελιών στον τομέα των ανθρώπινων δικαιωμάτων και για τη διεκδίκηση και την επιδίκαση δικαιωμάτων ιδιοκτησίας·
- στ) στήριξη της ενίσχυσης της ικανότητας του κράτους, σε περίπτωση σημαντικών πιέσεων, για ταχεία οικοδόμηση, διατήρηση ή αποκατάσταση των βασικών λειτουργιών του, καθώς και της στοιχειώδους κοινωνικής και πολιτικής συνοχής·
- ζ) στήριξη μέτρων που απαιτούνται για την εκκίνηση της αποκατάστασης και της ανοικοδόμησης βασικών υποδομών, κατοικιών, δημόσιων κτηρίων και οικονομικών περιουσιακών στοιχείων, και της βασικής παραγωγικής ικανότητας, καθώς και άλλων μέτρων για την επανένταξη της οικονομικής δραστηριότητας, τη δημιουργία θέσεων απασχόλησης και τη διαμόρφωση των ελάχιστων προϋποθέσεων που είναι αναγκαίες για βιώσιμη κοινωνική ανάπτυξη·
- η) στήριξη μη στρατιωτικών μέτρων που συνδέονται με την αποστράτευση και την επανένταξη πρώην μαχητών και των οικογενειών τους στην κοινωνία των πολιτών και, κατά περίπτωση, τον επαναπατρισμό τους, καθώς και μέτρων για την αντιμετώπιση της κατάστασης των παιδιών στρατιωτών και των μαχητριών·
- θ) στήριξη μέτρων για τον μετριασμό των κοινωνικών επιπτώσεων που έχει η αναδιάρθρωση των ένοπλων δυνάμεων·
- ι) στήριξη μέτρων για την αντιμετώπιση, στο πλαίσιο των ενωσιακών πολιτικών συνεργασίας και των στόχων τους, των κοινωνικοοικονομικών επιπτώσεων που έχουν στον άμαχο πληθυσμό οι νάρκες ξηράς κατά προσωπικού, το μη εκραγέν υλικό ή τα κρηκτικά κατάλοιπα πολέμου. Οι δραστηριότητες που χρηματοδοτούνται δυνάμει του Μηχανισμού μπορούν να καλύπτουν, μεταξύ άλλων, την εκπαίδευση όσον αφορά τους κινδύνους, την ανίχνευση ναρκών και την εκκαθάριση ναρκοπεδίων και, σε συνδυασμό με τα προαναφερόμενα, την καταστροφή των αποθεμάτων·
- ια) στήριξη μέτρων για την καταπολέμηση, στο πλαίσιο των ενωσιακών πολιτικών συνεργασίας και των στόχων τους, της παράνομης χρήσης και της πρόσβασης σε πυροβόλα όπλα, φορητά όπλα και ελαφρύ οπλισμό·
- ιβ) στήριξη μέτρων για την εξασφάλιση της επαρκούς κάλυψης των ειδικών αναγκών των γυναικών και των παιδιών σε καταστάσεις κρίσης και συγκρούσεων, συμπεριλαμβανομένης της πρόληψης της έκθεσής τους σε έμφυλη βία·

- ιγ) στήριξη της αποκατάστασης και της επανένταξης των θυμάτων ένοπλων συγκρούσεων, συμπεριλαμβανομένων μέτρων για την αντιμετώπιση των ειδικών αναγκών των γυναικών και των παιδιών·
- ιδ) στήριξη μέτρων για την προώθηση και προάσπιση του σεβασμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των θεμελιωδών ελευθεριών, της δημοκρατίας και του κράτους δικαίου, καθώς και των συναφών διεθνών πράξεων·
- ιε) στήριξη κοινωνικοοικονομικών μέτρων για την προώθηση της δίκαιης πρόσβασης στους φυσικούς πόρους και της διαφανούς διαχείρισής τους σε καταστάσεις κρίσης ή αναδυόμενης κρίσης, συμπεριλαμβανομένης της οικοδόμησης της ειρήνης·
- ιστ) στήριξη μέτρων για την αντιμετώπιση των δυνητικών επιπτώσεων αιφνιδίων μετακινήσεων πληθυσμών οι οποίες επηρεάζουν την πολιτική κατάσταση και την ασφάλεια, συμπεριλαμβανομένων μέτρων για την κάλυψη των αναγκών κοινοτήτων υποδοχής·
- ιζ) στήριξη μέτρων για την προώθηση της ανάπτυξης και της οργάνωσης της κοινωνίας των πολιτών και της συμμετοχής της στην πολιτική διαδικασία, συμπεριλαμβανομένων μέτρων για την ενίσχυση του ρόλου των γυναικών σε τέτοιες διαδικασίες και μέτρων για την προαγωγή ανεξάρτητων, πλουραλιστικών και επαγγελματικών μέσων ενημέρωσης·
- ιη) στήριξη μέτρων για την αντιμετώπιση φυσικών ή ανθρωπογενών καταστροφών που απειλούν τη σταθερότητα, καθώς και απειλών κατά της δημόσιας υγείας σχετιζόμενων με πανδημίες, σε περίπτωση που δεν παρέχεται ενωσιακή ανθρωπιστική βοήθεια και βοήθεια πολιτικής προστασίας ή συμπληρωματικά προς τη βοήθεια αυτή·
- ιθ) ανάπτυξη των ικανοτήτων των στρατιωτικών φορέων προς στήριξη της ανάπτυξης και της ασφάλειας για την ανάπτυξη, σύμφωνα με το άρθρο 9.

2. Δράσεις που συμβάλλουν στην ενίσχυση της ανθεκτικότητας και στη διασύνδεση της ανθρωπιστικής βοήθειας, των αναπτυξιακών δράσεων και, κατά περίπτωση, της οικοδόμησης της ειρήνης

Οι δράσεις ταχείας αντίδρασης που αναφέρονται στο άρθρο 4 παράγραφος 4 στοιχείο β) σχεδιάζονται με σκοπό την αποτελεσματική ενίσχυση της ανθεκτικότητας και την αύξηση του συντονισμού, της συνοχής και της συμπληρωματικότητας μεταξύ της ανθρωπιστικής βοήθειας, των αναπτυξιακών δράσεων και, κατά περίπτωση, της οικοδόμησης της ειρήνης, που δεν είναι δυνατό να αντιμετωπιστούν άμεσα μέσω γεωγραφικών και θεματικών προγραμμάτων.

Οι εν λόγω δράσεις ταχείας αντίδρασης μπορεί να καλύπτουν τους ακόλουθους τομείς:

- α) ενίσχυση της ανθεκτικότητας και αντιμετώπιση παραγόντων αστάθειας και δυνητικών αιτιών συγκρούσεων με την υποστήριξη ατόμων, κοινοτήτων, θεσμών και χωρών ώστε να προετοιμάζονται καλύτερα, να αντέχουν, να προσαρμόζονται και να ανακάμπτουν γρήγορα από πολιτικές, οικονομικές και κοινωνικές πιέσεις και κλυδωνισμούς, φυσικές ή ανθρωπογενείς καταστροφές, συγκρούσεις, πανδημίες και παγκόσμιες απειλές, μεταξύ άλλων μέσω του προσδιορισμού και της ενίσχυσης των υφιστάμενων ικανοτήτων τους, με την ενίσχυση της ικανότητας του κράτους, σε περίπτωση σημαντικών πιέσεων, για ταχεία οικοδόμηση, διατήρηση ή αποκατάσταση των βασικών λειτουργιών του καθώς και της βασικής κοινωνικής και πολιτικής συνοχής, καθώς και με τη στήριξη κοινοτήτων, κοινοτήτων και ατόμων ώστε να διαχειρίζονται τις ευκαιρίες και τους κινδύνους ειρηνικά και με ευαισθησία στο θέμα των συγκρούσεων και να δημιουργούν, να διατηρούν ή να αποκαθιστούν τα μέσα διαβίωσης και τις κοινωνικές υπηρεσίες έναντι σοβαρών πιέσεων, μέσω της στήριξης σχετικών διεθνών και πολυμερών πρωτοβουλιών με τους ίδιους σκοπούς·
- β) μετριασμό των βραχυπρόθεσμων δυσμενών επιπτώσεων που προκύπτουν από εξωγενείς κλυδωνισμούς που δημιουργούν μακροοικονομική αστάθεια και επιδίωξη της προστασίας κοινωνικοοικονομικών μεταρρυθμίσεων και δημόσιων δαπανών προτεραιότητας για την κοινωνικοοικονομική ανάπτυξη και τη μείωση της φτώχειας·
- γ) υλοποίηση βραχυπρόθεσμων δράσεων αποκατάστασης και ανοικοδόμησης, ώστε να μπορούν τα θύματα φυσικών ή ανθρωπογενών καταστροφών, συγκρούσεων και παγκόσμιων απειλών να απολαύουν στοιχειωδών κοινωνικοοικονομικών προτύπων, και δημιουργία, το συντομότερο δυνατόν, των συνθηκών για ανάκαμψη της ανάπτυξης βάσει των μακροπρόθεσμων στόχων που έχουν τεθεί από τις συγκεκριμένες χώρες και περιφέρειες και τους θιγόμενους πληθυσμούς· σε αυτές τις βραχυπρόθεσμες δράσεις περιλαμβάνεται η αντιμετώπιση των επείγουσών και άμεσων αναγκών που προκύπτουν από την εκτόπιση πληθυσμών καθώς και στις κοινότητες που τους φιλοξενούν έπειτα από φυσικές ή ανθρωπογενείς καταστροφές·
- δ) υποστήριξη περιφερειών, κρατών, σε εθνικό ή τοπικό επίπεδο, ή σχετικών διεθνών οργανισμών ή οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών στη δημιουργία βραχυπρόθεσμων μηχανισμών πρόληψης καταστροφών και ετοιμότητας, μεταξύ άλλων για την πρόγνωση και έγκαιρη προειδοποίηση, με στόχο τον περιορισμό των συνεπειών από τις καταστροφές·
- ε) στήριξη μέτρων που θέτουν σε λειτουργία ολοκληρωμένες προσεγγίσεις, ιδίως μέσω της βελτίωσης του συντονισμού και της εφαρμογής προσεγγίσεων που λαμβάνουν υπόψη τη διάσταση της σύγκρουσης από ανθρωπιστικούς και αναπτυξιακούς φορείς και, κατά περίπτωση, από φορείς οικοδόμησης της ειρήνης.

3. Δράσεις για την αντιμετώπιση των αναγκών και προτεραιοτήτων της εξωτερικής πολιτικής της Ένωσης

Οι δράσεις ταχείας αντίδρασης για τη στήριξη των στόχων που αναφέρονται στο άρθρο 4 παράγραφος 4 στοιχείο γ) στηρίζουν την εξωτερική πολιτική της Ένωσης σε πολιτικά και οικονομικά ζητήματα και σε ζητήματα ασφάλειας. Οι εν λόγω δράσεις δίνουν τη δυνατότητα στην Ένωση να δρα όταν υφίσταται επείγον ή επιτακτικό συμφέρον εξωτερικής πολιτικής ή παράθυρο ευκαιρίας για την επίτευξη των στόχων της, που απαιτούν ταχεία αντίδραση και είναι δύσκολο να αντιμετωπιστούν με άλλα μέσα.

Στις εν λόγω δράσεις ταχείας αντίδρασης μπορεί να περιλαμβάνονται τα εξής:

- α) στήριξη για τις διμερείς, περιφερειακές και διαπεριφερειακές στρατηγικές συνεργασίας της Ένωσης, προώθηση του διαλόγου πολιτικής και ανάπτυξη συλλογικών προσεγγίσεων και απαντήσεων σε προκλήσεις παγκόσμιας κλίμακας, όπως η μετανάστευση και η εκτόπιση πληθυσμών, η κλιματική αλλαγή και θέματα ασφάλειας, συμπεριλαμβανομένης της διαμεσολάβησης, και η αξιοποίηση σχετικών παράθυρων ευκαιρίας·
- β) στήριξη για την εμπορική πολιτική της Ένωσης και τη διαπραγμάτευση, εφαρμογή και εκτέλεση εμπορικών συμφωνιών, καθώς και για τη βελτίωση της πρόσβασης στις αγορές των χωρών εταίρων και την τόνωση των εμπορικών, επενδυτικών και επιχειρηματικών ευκαιριών για τις ενωσιακές εταιρείες, ιδίως τις ΜΜΕ, με παράλληλη εξάλειψη των φραγμών στην πρόσβαση στην αγορά και στις επενδύσεις και προστασία των δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας, μέσω της οικονομικής διπλωματίας, των επιχειρηματικών δραστηριοτήτων και της κανονιστικής συνεργασίας, με τις προσαρμογές που απαιτούνται για την ειδική κατάσταση της εκάστοτε χώρας εταίρου, λαμβανομένης υπόψη της αρχής της συνοχής της πολιτικής για την ανάπτυξη όπως προβλέπεται στα άρθρα 208 και 212 της ΣΛΕΕ, καθώς και των διεθνών δεσμεύσεων που αναφέρονται στο άρθρο 3 παράγραφος 1 του παρόντος κανονισμού·
- γ) συμβολή στην εφαρμογή της διεθνούς διάστασης εσωτερικών πολιτικών της Ένωσης όπως, μεταξύ άλλων, το περιβάλλον, η κλιματική αλλαγή, η ενέργεια, η επιστήμη, η εκπαίδευση και η συνεργασία όσον αφορά τη διαχείριση και τη διακυβέρνηση των ωκεανών, καθώς και στήριξη της κανονιστικής σύγκλισης·
- δ) προώθηση της ευρύτερης προβολής και κατανόησης της Ένωσης και του ρόλου της στην παγκόσμια σκηνή, μέσω της στρατηγικής επικοινωνίας, της δημόσιας διπλωματίας, των διαπροσωπικών επαφών, της πολιτιστικής διπλωματίας, της συνεργασίας σε εκπαιδευτικά και ακαδημαϊκά θέματα και δραστηριοτήτων προβολής για την προώθηση των αξιών και των συμφερόντων της Ένωσης.

Οι εν λόγω δράσεις ταχείας αντίδρασης εκτελούν καινοτόμους πολιτικές ή πρωτοβουλίες, που αντιστοιχούν σε τρέχουσες ή εν εξελίξει βραχυπρόθεσμες έως μεσοπρόθεσμες ανάγκες, ευκαιρίες και προτεραιότητες, μεταξύ άλλων με τη δυνατότητα να επηρεάζουν μελλοντικές δράσεις στο πλαίσιο γεωγραφικών ή θεματικών προγραμμάτων. Οι εν λόγω δράσεις επικεντρώνονται στην εμβάθυνση των σχέσεων και των διαλόγων της Ένωσης και στη δημιουργία εταιρικών σχέσεων και συμμαχιών με τις βασικές χώρες στρατηγικού ενδιαφέροντος, ιδίως τις αναδυόμενες οικονομίες και τις χώρες μεσαίου εισοδήματος που διαδραματίζουν ολοένα και πιο σημαντικό ρόλο στο παγκόσμιο γίγνεσθαι, την παγκόσμια διακυβέρνηση, την εξωτερική πολιτική, τη διεθνή οικονομία, και τα πολυμερή φόρουμ.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ V

**ΤΟΜΕΙΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ ΤΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ ΤΟΥ ΕΤΒΑ+ ΠΟΥ ΚΑΛΥΠΤΟΝΤΑΙ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΓΓΥΗΣΗ
ΕΞΩΤΕΡΙΚΗΣ ΔΡΑΣΗΣ**

Οι δραστηριότητες του ΕΤΒΑ+ που είναι επιλέξιμες για στήριξη μέσω της εγγύησης εξωτερικής δράσης στοχεύουν, ειδικότερα, στους ακόλουθους τομείς προτεραιότητας:

- α) παροχή χρηματοδότησης και στήριξης για την ανάπτυξη του ιδιωτικού και του συνεταιριστικού τομέα σύμφωνα με τους όρους που προβλέπονται στο άρθρο 209 παράγραφος 2 του δημοσιονομικού κανονισμού και σύμφωνα με τον σκοπό του άρθρου 31 παράγραφος 2 του παρόντος κανονισμού, με ιδιαίτερη έμφαση στις τοπικές εταιρείες και τις ΜΜΕ, στην προώθηση της δημιουργίας αξιοπρεπών θέσεων εργασίας σύμφωνα με τα βασικά εργασιακά πρότυπα της ΔΟΕ και στην ενθάρρυνση της συμβολής των ευρωπαϊκών επιχειρήσεων στους σκοπούς του ΕΤΒΑ+·
- β) αντιμετώπιση των σημείων συμφόρησης για τις ιδιωτικές επενδύσεις με την παροχή χρηματοπιστωτικών μέσων, τα οποία μπορούν να εκφράζονται στο τοπικό νόμισμα της εκάστοτε χώρας εταίρου, συμπεριλαμβανομένων εγγυήσεων πρώτης ζημίας για χαρτοφυλάκια, εγγυήσεων για έργα του ιδιωτικού τομέα, π.χ. εγγυήσεων δανείων για τις ΜΜΕ, και εγγυήσεων που καλύπτουν συγκεκριμένους κινδύνους σε έργα υποδομής και άλλα επισφαλή κεφάλαια·
- γ) μόχλευση της ιδιωτικής χρηματοδότησης, με ιδιαίτερη έμφαση στις ΜΜΕ, με την αντιμετώπιση των σημείων συμφόρησης και των εμποδίων για τις επενδύσεις·
- δ) ενίσχυση κοινωνικοοικονομικών τομέων και περιοχών, καθώς και των σχετικών δημόσιων και ιδιωτικών υποδομών και της βιώσιμης συνδεσιμότητας, συμπεριλαμβανομένων των ανανεώσιμων και βιώσιμων πηγών ενέργειας, διαχείρισης των υδάτων και των αποβλήτων, των μεταφορών, των τεχνολογιών πληροφοριών και επικοινωνιών, καθώς και του περιβάλλοντος, της βιώσιμης χρήσης των φυσικών πόρων, της βιώσιμης γεωργίας και της γαλαζίας οικονομίας, της βιώσιμης διαχείρισης των δασών και της αποκατάστασης του τοπίου, των κοινωνικών υποδομών, της υγείας και του ανθρώπινου κεφαλαίου, με γνώμονα τη βελτίωση του κοινωνικοοικονομικού περιβάλλοντος·
- ε) συμβολή στη δράση για το κλίμα και την προστασία και τη διαχείριση του περιβάλλοντος·
- στ) συμβολή, μέσω της προώθησης της βιώσιμης ανάπτυξης, στην αντιμετώπιση των συγκεκριμένων κοινωνικοοικονομικών βαθύτερων αιτιών της παράνομης μετανάστευσης και των βαθύτερων αιτιών της εκτόπισης πληθυσμών, και συμβολή στη βιώσιμη επανένταξη των μεταναστών που επιστρέφουν στις χώρες καταγωγής τους, καθώς και ενίσχυση της ανθεκτικότητας των κοινοτήτων διέλευσης και υποδοχής, λαμβάνοντας δεόντως υπόψη την ενίσχυση του κράτους δικαίου, της χρηστής διακυβέρνησης και των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ VI

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΒΑΣΙΚΩΝ ΔΕΙΚΤΩΝ ΕΠΙΔΟΣΕΩΝ

Σύμφωνα με τους ΣΒΑ, ο ακόλουθος μη εξαντλητικός κατάλογος βασικών δεικτών επιδόσεων χρησιμοποιείται για να βοηθήσει στη μέτρηση της συνεισφοράς της Ένωσης στην επίτευξη των συγκεκριμένων στόχων του Μηχανισμού:

- 1) Βαθμολογία όσον αφορά το κράτος δικαίου στις ωφελούμενες από την ενωσιακή βοήθεια χώρες.
- 2) Ποσοστό του πληθυσμού κάτω από το διεθνές όριο της φτώχειας ανά φύλο, ηλικία, καθεστώς απασχόλησης και γεωγραφική θέση (αστική/αγροτική).
- 3) Αριθμός γυναικών αναπαραγωγικής ηλικίας, κοριτσιών εφηβικής ηλικίας και παιδιών κάτω των 5 ετών ωφελούμενων από προγράμματα διατροφής με τη στήριξη της Ένωσης.
- 4) Αριθμός μικροκαλλιεργητών ωφελούμενων από παρεμβάσεις οι οποίες στηρίζονται από την Ένωση και στοχεύουν στην ενίσχυση της βιώσιμης παραγωγής τους, της πρόσβασής τους στις αγορές και/ή της ασφάλειας των γαιοκτητικών τους δικαιωμάτων.
- 5) Αριθμός βρεφών ηλικίας 1 έτους πλήρως εμβολιασμένων με τη στήριξη της Ένωσης.
- 6) Αριθμός σπουδαστών και σπουδαστριών εγγεγραμμένων σε προγράμματα εκπαίδευσης: α) πρωτοβάθμια εκπαίδευση β) δευτεροβάθμια εκπαίδευση· και αριθμός ατόμων ωφελούμενων από παρεμβάσεις επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης / ανάπτυξης δεξιοτήτων σε επίπεδο ιδρυμάτων ή εργασιακού χώρου με τη στήριξη της Ένωσης.
- 7) Εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου (Ktons ισοδύναμου CO₂) που έχουν αποφευχθεί με τη στήριξη της Ένωσης.
- 8) Έκταση θαλάσσιων οικοσυστημάτων, χερσαίων οικοσυστημάτων και οικοσυστημάτων γλυκών υδάτων προστατευόμενων και/ή υπό βιώσιμη διαχείριση με τη στήριξη της Ένωσης.
- 9) Επιτευχθείσα μόχλευση επενδύσεων και πολλαπλασιαστικό αποτέλεσμα.
- 10) Αριθμός ατόμων άμεσα ωφελούμενων από παρεμβάσεις οι οποίες στηρίζονται από την Ένωση και στοχεύουν ειδικά στη στήριξη μη στρατιωτικών διαδικασιών οικοδόμησης της ειρήνης μετά από συγκρούσεις ή την πρόληψη των συγκρούσεων.
- 11) Αριθμός διαδικασιών οι οποίες σχετίζονται με τις πρακτικές της χώρας εταίρου στον τομέα του εμπορίου, των επενδύσεων και των επιχειρήσεων ή προωθούν την εξωτερική διάσταση των εσωτερικών πολιτικών της Ένωσης ή το συμφέρον της Ένωσης και οι οποίες έχουν επηρεαστεί.
- 12) Αριθμός ατόμων με πρόσβαση σε βελτιωμένη πηγή πόσιμου νερού και/ή εγκατάσταση αποχέτευσης με τη στήριξη της Ένωσης.
- 13) Αριθμός μεταναστών, προσφύγων και εσωτερικώς εκτοπισμένων ατόμων ή ατόμων από κοινότητες υποδοχής που προστατεύονται ή λαμβάνουν στήριξη από την Ένωση.
- 14) Αριθμός χωρών και πόλεων που α) έχουν εκπονήσει ή β) εφαρμόζουν στρατηγικές για την κλιματική αλλαγή και/ή για τη μείωση των κινδύνων καταστροφών με τη στήριξη της Ένωσης.
- 15) Αριθμός ΜΜΕ που εφαρμόζουν πρακτικές βιώσιμης παραγωγής και κατανάλωσης με τη στήριξη της Ένωσης.
- 16) Εγκατεστημένη δυναμικότητα παραγωγής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές (MW) με τη στήριξη της Ένωσης.
- 17) Ποσοστό της χρηματοδοτούμενης από την Ένωση συνεργασίας που προάγει την ισότητα των φύλων και την ενδυνάμωση των γυναικών.
- 18) Αριθμός θυμάτων παραβιάσεων ανθρωπίνων δικαιωμάτων που ωφελούνται άμεσα από βοήθεια χρηματοδοτούμενη από την Ένωση.
- 19) Αριθμός πρωτοβουλιών χρηματοδοτούμενων από την Ένωση οι οποίες στηρίζουν την εφαρμογή πολιτικών, οικονομικών και κοινωνικών μεταρρυθμίσεων και κοινών συμφωνιών στις χώρες εταίρους.

Όλοι οι δείκτες που αναφέρονται σε άτομα αναλύονται, όποτε είναι δυνατόν, κατά φύλο, ιδίως προκειμένου να παρακολουθείται η πρόοδος προς την ισότητα των φύλων, και κατά ηλικία.

Όλοι οι δείκτες αναλύονται, όποτε είναι δυνατόν, κατά τις γεωγραφικές περιοχές του Μηχανισμού.